



CivicArt

მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელო

შექმენი. შთააგონე. გარდაქმენი



Co-funded by
the European Union



**Co-funded by
the European Union**

დოკუმენტი მომზადდა Erasmus+ პროექტის CivicArt-ის ფარგლებში: ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების შესაძლებლობების გაძლიერება (101184018 — CivicArt — ERASMUS-YOUTH-2024-CB)

თანადაფინანსებულია ევროკავშირის მიერ. თუმცა, გამოთქმული შეხედულებები და მოსაზრებები მხოლოდ ავტორ(ებ)ის შეხედულებებია და არ ასახავს აუცილებლად ევროკავშირის ან ევროპის განათლებისა და კულტურის აღმასრულებელი სააგენტოს (EACEA) შეხედულებებს. არც ევროკავშირი და არც გრანტის გამცემი ორგანო არ არის პასუხისმგებელი მათზე.

თანაშემქმნილია CIVICART კონსორციუმის მიერ:

- Resonance Foundation (უკრაინა)
- Gergart (საქართველო)
- KulturNest E.V. (გერმანია)
- Association International Initiatives for Cooperation Letur (ესპანეთი)

<https://civicart.rcfres.org/>

ამ დოკუმენტში მოცემული ინფორმაცია მონოდებულია მოცემული ფორმით და არ არსებობს არანაირი გარანტია, რომ ინფორმაცია თანხვედრაშია რაიმე კონკრეტული მიზანთან. მომხმარებელმა უნდა გააცნობიეროს რომ ინფორმაციის გამოყენება ხდება მომხმარებლისვე პასუხისმგებლობით.



ამ დოკუმენტის უფასოდ ჩამოტვირთვა და გამოყენება შესაძლებელია Erasmus+ პროგრამის პირობების შესაბამისად.

ლიცენზია:

CivicArt-ის მეთოდოლოგიის სახელმძღვანელო © 2025 CivicArt Consortium-ის მიერ ლიცენზირებულია CC BY-NC-SA 4.0 ლიცენზიით.

ამ ლიცენზიის ასლის სანახავად ეწვიეთ: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

ეს ლიცენზია საშუალებას აძლევს მომხმარებლებს გაავრცელონ, შეცვალონ, დაადაპტირონ და შექმნან მასალა ნებისმიერ საშუალებაში ან ფორმატში მხოლოდ არაკომერციული მიზნებისთვის და მხოლოდ პირველწყაროს მითითების პირობით. თუ თქვენ შეცვლით, დაადაპტირებთ ან შექმნით ახალ მასალას, უნდა დაალიცენზიროთ შეცვლილი მასალა იდენტური პირობებით.

თარმინოლოგიის განმარტება:

მამრობითი და მდედრობითი სქესის მეთყველების ფორმების ერთდროული გამოყენება თავიდან აცილებულია უკეთესი წაკითხვის მიზნით. ყველა პირადი აღნიშვნა თანაბრად გამოიყენება ორივე სქესისთვის.



სარჩევი

1. პროექტის შესავალი და სახელმძღვანელო 5

პროექტის მიმოხილვა 6

სახელმძღვანელოს მიმოხილვა და მიდგომ 8

2. რას ვგულისხმობთ სამოქალაქო განათლებაში ხელოვნებისა და არტივიზმის მეშვეობით 11

არტივიზმის, სამოქალაქო განათლების, ახალგაზრდული ჩართულობის განსაზღვრა 12

სამოქალაქო განათლების გაგება ხელოვნების მეშვეობით 12

არტივიზმი: ხელოვნება, როგორც ცვლილებების კატალიზატორი 13

ურთიერთდაკავშირება: განათლებიდან მოქმედებამდე 14

ახალგაზრდების მონაწილეობა: ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო ჩართულობა და არტივიზმი, როგორც დემოკრატიული ჩართულობის ინსტრუმენტები 14

არტივიზმის მაგალითები ევროპაში 16

გარემოსდაცვითი არტივიზმი: მდგრადობა შემოქმედებითი ქმედებით 16

ადამიანის უფლებები და მიგრაცია 18

სოლიდარობა და სოციალური განკურნება: საქართველოსა და უკრაინის პერსპექტივები 18

საგანმანათლებლო ინოვაცია: ინსტიტუციური სტრუქტურების ტრანსფორმაცია 19

საზოგადოების მშენებლობა და აქტიური მოქალაქეობა 20

ინკლუზიური შემოქმედებითი სივრცეები 21

საზოგადოების ჩართულობა 22

დასკვნა: ნიმუშები და პრინციპები 22

3. კონტექსტისა და თემატის დაკავშირება 24

ზოგადი მიმოხილვა 25

უკრაინა 26

განმარტებები და სტატისტიკა 26

ახალგაზრდული პოლიტიკა უკრაინაში 27

საკანონმდებლო ჩარჩო 29

ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელების მექანიზმები 31

ადამიანური რესურსების განვითარება 34

სამოქალაქო ჩართულობა და ახალგაზრდობა უკრაინაში ომის დროს 35

დაინტერესებული მხარეების რუკა და საზოგადოების ჩართულობა 38

საქართველო 44

განმარტებები და სტატისტიკა 44

ახალგაზრდული პოლიტიკა საქართველოში: ინსტიტუტები, სტრატეგია და ტრაექტორია 48

საკანონმდებლო და ნორმატიული ჩარჩო 49

ადამიანური რესურსები და ახალგაზრდული მუშაობის პროფესიონალიზაცია 53

ახალგაზრდების მონაწილეობა და სამოქალაქო ჩართულობა 55

დაინტერესებული მხარეების რუკა და საზოგადოების ჩართულობა 56

საერთაშორისო თანამშრომლობა და მობილურობა 57

ცნობები 58

4. სამოქალაქო განათლებისა და არტივიზმისთვის სწავლის დიზაინის შექმნა 62

არაფორმალური განათლების მეთოდოლოგია თანამშრომლობითი სწავლებისთვის მხატვრული აქტივობების მეშვეობით 63

რას ვგულისხმობთ არაფორმალურ განათლებაში 63

კომპეტენციების ჩარჩოები 70

უსაფრთხო და ინკლუზიური სივრცეების შექმნა 79

ახალგაზრდა მონაწილეთა ეფექტური ჩართვისა და მოტივაციის ტექნიკა, მათ შორის ინკლუზიურობა და ხელმისაწვდომობა ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლების აქტივობებში 79

5. იდეებიდან მოქმედებად - სასწავლო მოდულები და ინსტრუმენტები 89

სესიების დიზაინი და სესიის მონახაზების გამოყენების წესი 91

აქტივობები 98

ერთმანეთის გაცნობა და ჯგუფში უსაფრთხო სივრცის შექმნა (ტრენინგის პირველი დღის ან პირველი სემინარების აქტივობები) 98

ჯგუფური მუშაობისა და ერთმანეთის გასაცნობად ხელოვნების აქტივობები 101

ადამიანის უფლებათა სესიებისა და სემინარების აქტივობები 114

ახალგაზრდების მონაწილეობისა და აქტიური მოქალაქეობის აქტივობები, სესიები და სემინარები 123

გარემოსდაცვითი სესიებისა და სემინარების აქტივობები 141

ინტერსექტორული დიალოგის სესიებისა და სემინარების აქტივობები 152

ოთხი თემიდან ნებისმიერისთვის შესაფერისი აქტივობები 164

თეორიული მასალები სესიებისთვის 172

ადამიანის უფლებების გაგება: ძირითადი ცნებები და პრინციპები 172

ახალგაზრდების მონაწილეობის გაგება: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები 176

აქტიური მოქალაქეობის გაგება: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები 180

გარემოს და მდგრადი განვითარების გაგება: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები 184

ინტერსექტორული დიალოგის გაგება: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები 187

6. შედეგოვანი ქმედებები და შეფასება 191

როგორ ადევნოთ თვალყური და აკონტროლოთ მონაწილეებზე გავლენა 192

CivicArt-ის სასწავლო პროგრამის შეფასების ჩარჩო 200

7. ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების განხორციელებისას წარმოშობილი საერთო გამოწვევები 207

ყველაზე გავრცელებული გამოწვევები 208

ტერმინთა განმარტება 216

CIVICART კონსორციუმის შესახებ 221

მოიკოვეთ ბეიჯი



**1. პროექტის შესავალი
და სახელმძღვანელო**

პროექტის მიმოხილვა

CivicArt პროექტი შექმნილია უკრაინასა და საქართველოში ახალგაზრდული ორგანიზაციების შესაძლებლობების გასაძლიერებლად, რათა ახალგაზრდებისთვის უზრუნველყონ მაღალი ხარისხის, ინოვაციური და მხატვრულად გამდიდრებული სამოქალაქო საგანმანათლებლო აქტივობები. ეს ინიციატივა აერთიანებს ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მეთოდოლოგიებს სამოქალაქო განათლებაში, ხელს უწყობს აქტიურ მოქალაქეობას და დემოკრატიულ ჩართულობას. პროექტი იყენებს ევროპულ საუკეთესო პრაქტიკას, გერმანიისა და ესპანეთის ევროპელი პარტნიორების გამოცდილებასა და ექსპერტიზას, რათა შექმნას გავლენიანი საგანმანათლებლო გამოცდილება, როგორც ონლაინ, ასევე ოფლაინ სივრცეში. ეს პრაქტიკა ადაპტირებულია უკრაინისა და საქართველოს ადგილობრივ კონტექსტებთან, რაც უზრუნველყოფს, რომ საგანმანათლებლო ინსტრუმენტები იყოს შესაბამისი და ეფექტური სამიზნე ჯგუფებისთვის. პროექტის მიზანია ახალგაზრდების, ახალგაზრდული მუშაკების, ხელოვანებისა და პედაგოგების მრავალფეროვანი ჯგუფის მოზიდვა, საზღვრებს მიღმა კულტურათმორისი გაცვლისა და თანამშრომლობის ხელშეწყობა.

ძირითადი მიზნები:

1. არაფორმალური სამოქალაქო განათლების მეთოდოლოგიების გამდიდრება მხატვრული პრაქტიკის ინტეგრაციის გზით.
2. უკრაინიდან და საქართველოდან 26 ახალგაზრდა მუშაკის კომპეტენციის გაძლიერება ხელოვნების, როგორც სამოქალაქო განათლების საგანმანათლებლო ინსტრუმენტის, გამოყენების კუთხით.
3. ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციების, სახელოვნებო კავშირებისა და ფორმალური საგანმანათლებლო დაწესებულებების თანამშრომლობის ხელშეწყობა, ინტერსექტორული თანამშრომლობის ხელშეწყობა.
4. პარტნიორი ორგანიზაციების ქსელების გაფართოება, საერთაშორისო თანამშრომლობისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლის ხელშეწყობა.
5. პროექტის აქტივობების მულტიპლიკაციური ეფექტის უზრუნველსაყოფად, ინოვაციური საგანმანათლებლო მასალების გავრცელების გზით, სხვადასხვა სექტორში სულ მცირე 5000 დაინტერესებული მხარის მოცვა.

პროექტი სტრუქტურირებულია სამ განსხვავებულ ეტაპად:

ეტაპი 1: ეს ეტაპი ფოკუსირებულია ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების ევროპული საუკეთესო პრაქტიკის ანალიზსა და მორგებაზე უკრაინულ და ქართულ კონტექსტებთან. ის მოი-

ცავს სამოქალაქო განათლებასთან დაკავშირებულ ახალგაზრდულ მუშაობაში არსებული ხარვეზების შეფასებას და ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო ჩართულობის ინოვაციური მიდგომების შესწავლას. ეტაპი კულმინაციას აღწევს **CivicArt-ის საუკეთესო პრაქტიკის კრებულის შექმნით** და წარმოადგენს საფუძველს მეთოდოლოგიური სახელმძღვანელოსა და ახალგაზრდული მუშაკებისთვის ტრენინგ კურსის შემუშავებისთვის შემდეგ ეტაპზე.

ეტაპი 2: ამ ეტაპზე ძლიერდება ყველა პარტნიორის შესაძლებლობები სამოქალაქო განათლების თანამედროვე, არაფორმალური საგანმანათლებლო ინსტრუმენტების შემუშავებისა და გამოყენების მიზნით. პირველი ეტაპის საუკეთესო პრაქტიკის კრებულის საფუძველზე, პარტნიორები ერთობლივად ქმნიან **ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების მეთოდოლოგიურ სახელმძღვანელოს**, რომელიც შემდეგ გამოყენებული იქნება **ახალგაზრდული მუშაკების ტრენინგ კურსში**. ეს ეტაპი უზრუნველყოფს, რომ პარტნიორები აღჭურვილნი არიან იმ ინსტრუმენტებით, რომლებიც მათ საგანმანათლებლო საქმიანობაში ხელოვნებაზე დაფუძნებული ინოვაციური პრაქტიკის გამოყენებაში დაეხმარება.

ეტაპი 3: ეს ეტაპი აძლიერებს უკრაინასა და საქართველოში ახალგაზრდული მუშაკების უნარს, ჩართონ დაინტერესებული მხარეები სამოქალაქო განათლების აქტივობებში. ის მოიცავს **ადგილობრივი, არტისტული თვალსაზრისით გამდიდრებული სამოქალაქო განათლების აქტივობების განხორციელებას**, რომელსაც მხარს უჭერს **სოციალური მედიის კამპანია**. ამ ეტაპის ძირითადი კომპონენტია **CivicArt Alliance ქსელის შექმნა**, რომელიც აერთიანებს ახალგაზრდა მუშაკებს, ხელოვანებს და პედაგოგებს პროექტის შედეგების მდგრადობის უზრუნველსაყოფად და მიმდინარე საერთაშორისო თანამშრომლობისა და ცოდნის გაზიარების ხელშესაწყობად. ეტაპი ასევე უზრუნველყოფს პროექტის შედეგების გავრცელებას, რომელიც მოიცავს სულ მცირე 5000 დაინტერესებულ მხარეს სხვადასხვა სექტორიდან.

ამ ეტაპების გარდა, პროექტი აქცენტს აკეთებს კომუნიკაციისა და გავრცელების ეფექტიანი სტრატეგიების შემუშავებაზე. ეს მოიცავს არტივიზმისა და სამოქალაქო განათლების პოპულარიზაციის შესახებ ოთხი ვიდეოს შექმნას და ყველა მასალის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას Creative Commons ლიცენზიების მეშვეობით. პროექტის შედეგების მრავალ ენაზე თარგმნა უზრუნველყოფს პროექტის ფართომასშტაბიან გავლენას.

CivicArt პროექტის მიზანია ახალგაზრდულ საქმიანობაზე **გრძელვადიანი გავლენის მოხდენა** ახალგაზრდული ორგანიზაციების შესაძლებლობების გაძლიერებით, სექტორებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერებით და სამოქალაქო განათლებაში არტისტული პრაქტიკის ინტეგრაცი-

ის ხელშეწყობით. პროექტის საბოლოო მიზანია უკრაინასა და საქართველოში ახალგაზრდების გაძლიერება, რათა ისინი გახდნენ აქტიური და ინფორმირებული მოქალაქეები, რომლებიც მზად არიან ჩაერთონ საზოგადოებრივ საკითხებში და წვლილი შეიტანონ თავიანთი თემების ჩამოყალიბებაში.

ახალგაზრდა მუშაკებისთვის ხელოვნების სამოქალაქო განათლებაში ინტეგრირების ცოდნითა და უნარებით აღჭურვილ, პროექტი ხელს უწყობს ახალგაზრდებში დემოკრატიული ღირებულებების, კრიტიკული აზროვნებისა და აქტიური მონაწილეობის ხელშეწყობას. **CivicArt Alliance-ის შექმნით**, პროექტი ასევე ჩაუყრის საფუძველს მიმდინარე საერთაშორისო თანამშრომლობას, რაც უზრუნველყოფს, რომ პროექტის განმავლობაში შემუშავებული ინოვაციური პრაქტიკები გააგრძელებს გავლენას სამოქალაქო განათლებაზე მისი დასრულების შემდეგაც.

ევროპულ დონეზე, CivicArt თანხვედრაშია ევროპის ახალგაზრდულ მიზნებთან და ევროკავშირის ახალგაზრდულ სტრატეგიასთან და ხელს უწყობს ახალგაზრდების გაძლიერებას ინოვაციური სამოქალაქო განათლების პრაქტიკის მეშვეობით.

სახელმძღვანელოს მიმოხილვა და მიღგომა

CivicART-ის სახელმძღვანელო შეიქმნა, როგორც პრაქტიკული თანამგზავრი პედაგოგებისთვის, ახალგაზრდული მუშაკებისთვის, ტრენერებისთვის, ხელოვანებისა და აქტივისტებისთვის, რომლებსაც სურთ სამოქალაქო სწავლების შემოქმედებით პრაქტიკასთან დაკავშირება. ის არ არის სახელმძღვანელო ტრადიციული გაგებით. პირიქით, ის შექმნილია როგორც სივრცე, სადაც შეგიძლიათ წაიკითხოთ, ექსპერიმენტები ჩაატაროთ, იფიქროთ და იმოქმედოთ.

სახელმძღვანელოს თითოეული თავი გინვევთ ჩაერთოთ როგორც იდეების, ასევე პრაქტიკის გამოყენებით. თქვენ შეგხვდებათ:

- მნიშვნელოვანი კითხვა, რომელიც თავის თემას განსაზღვრავს. ეს კითხვა კითხვის დროს თქვენთან დარჩება და დაგეხმარებათ, შესწავლილი თქვენს გამოცდილებასა და კონტექსტს დაუკავშიროთ.
- რეფლექსიის კითხვები, რომლებიც მოსდევს გამოცდილებით სწავლის ციკლს - გადადის გამოცდილებიდან რეფლექსიაზე, კონცეპტუალიზაციაზე და შემდეგ ახალი გზებით გამოცდაზე.
- პრაქტიკული დავალება, რომელიც საშუალებას გაძლევთ, წაკითხული გამოიყენოთ. ეს დავალებები განზრახ მარტივი და ადაპტირებადია, ამიტომ შეგიძლიათ მათი გამოყენება უშუალოდ თქვენს ჯგუფებთან ერთად ან მათი კონტექსტის შესაბამისად მოდიფიცირება.

● თითოეული თავის ბოლოს მოცემულია მოკლე საცნობარო ბარათი. ეს ბარათები გთავაზობთ ძირითადი პუნქტების ლაკონურ, ერთგვერდიან შეჯამებას: მთავარი კითხვა, ძირითადი იდეები, განვითარებული კომპეტენციები, პრაქტიკული ნაბიჯები და რეფლექსიისკენ მიმართული მოტივები. ისინი შექმნილია როგორც ინსტრუმენტები, რომელთა სწრაფად გადახედვაც შეგიძლიათ საკუთარი აქტივობების მომზადებისას ან კოლეგებთან მოსაზრებების გაზიარებისას. ბარათები ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას ცალკე, როგორც დამოუკიდებელი ინსტრუმენტების ნაკრები - მოსახერხებელია, როდესაც გჭირდებათ შთაგონება, განახლების ინფორმაცია ან მზა შეჯამება მთელი თავის ხელახლა წაკითხვის გარეშე.



როგორ გამოვიყენოთ სწრაფი საცნობარო ბარათები

თითოეული თავი მთავრდება სწრაფი ცნობარის ბარათით - თქვენი ერთგვერდიანი სახელმძღვანელო არსებითი საკითხების შესახებ.



რა არის შიგნით?

- თავის მთავარი კითხვა
- ძირითადი იდეები პუნქტების სახით
- განვითარებული კომპეტენციები
- პრაქტიკული ნაბიჯები, რომელთა გამოცდაც შეგიძლიათ
- რეფლექსიისკენ მიმართული რჩევები თქვენი აზროვნების წარმართვისთვის



როგორ გამოვიყენოთ ისინი:

- როგორც ახლახან წაკითხული მასალის შეჯამება
- როგორც დამოუკიდებელი ინსტრუმენტები ტრენინგის, დაგეგმვის ან შთაგონებისთვის
- როგორც დამხმარე საშუალება ან დისკუსიის დასაწყისი თქვენს ჯგუფთან ერთად
- როგორც შეხსენება აქტივობის დაწყებამდე



რჩევა: სესიების მომზადებისას ბარათები ხელთ გქონდეთ - ისინი შექმნილია თქვენი დროის დაზოგვისა და იდეების გაღვივებისთვის!

თითოეული თავისთვის ასევე შეგიძლიათ მიიღოთ ციფრული სამკერდე ნიშანი, რომელიც ადასტურებს, რომ დაასრულეთ თავი და ჩაერთეთ სწავლაში. თუ ყველა სამკერდე ნიშანს შეაგროვებთ,

ჩვენ გავცემთ თეორიული ცოდნის სერტიფიკატს, იმის დასტურად რომ იცით თუ როგორ გამოიყენოთ ხელოვნების მეთოდები სამოქალაქო განათლებაში.



ციფრული ბეიჯები სწავლის ქალაქებთან ერთად

თითოეული თავის ბოლოს თქვენ ნახავთ ბმულს „სწავლის ქალაქების პლატფორმაზე“. იქ თქვენ ნახავთ თავთან დაკავშირებულ მოკლე დავალებას. მისი შესრულებით თქვენ შეგიძლიათ მიიღოთ ციფრული ღია სამკერდე ნიშანი.



როგორ მუშაობს:

1. დაანკაპუნეთ თავის ბოლოს მოცემულ ბმულზე - ის პირდაპირ გადაგიყვანთ სასწავლო ქალაქების სამკერდე ნიშნის დავალებაზე.
2. შეასრულეთ დავალება (რეფლექსია, მცირე მოქმედება ან შემოქმედებითი აქტივობა).
3. გაგზავნეთ იგი პლატფორმის საშუალებით.
4. მიიღეთ თქვენი ციფრული სამკერდე ნიშანი.



შეინახეთ თქვენი სამკერდე ნიშნები:

თქვენი სამკერდე ნიშნების შესაგროვებლად და შესანახად დაგჭირდებათ Badge Wallet აპლიკაცია (ხელმისაწვდომია უფასოდ) ან შეგიძლიათ უბრალოდ გამოიწეროთ Badge Wallet-ის ვებგვერდი.

თითოეულ თავში მოცემული ბმული პირდაპირ მიგიყვანთ შესაბამის სამკერდე ნიშნის დავალებაზე.



შეასრულეთ ყველა თავის დავალება, რათა შეაგროვოთ სამკერდე ნიშნების სრული ნაკრები. როდესაც ყველა მათგანი გექნებათ, შეგიძლიათ მოითხოვოთ სამოქალაქო განათლებისთვის ხელოვნების მეთოდების გამოყენების თეორიული ცოდნის სერტიფიკატი.

სახელმძღვანელო შექმნილია აქტიური ჩართულობის წასახალისებლად. თქვენ შეგიძლიათ არა მხოლოდ აითვისოთ შინაარსი, არამედ ჩამოაყალიბოთ იგი თქვენივე შეხედულებების, მაგალითებისა და გამოცდილების საფუძველზე. CivicART ეხება დიალოგს, კრეატიულობას და მონაწილეობას - და ასევეა ეს სახელმძღვანელოც.



დაფიქრდით...

რა გსურთ მიიღოთ ამ სახელმძღვანელოდან და როგორ გამოიყენებთ მას?

მოიკოვეთ ბეიჯი



**2. რას ვგულისხმობთ
სამოქალაქო განათლებაში
ხელოვნებისა და
არტივიზმის მეშვეობით**



დაფიქრდით...

როგორ უკავშირდება (ან არ უკავშირდება) აქ აღწერილი სიტუაცია თქვენს საკუთარ გამოცდილებას ახალგაზრდული მუშაობის ან აქტივიზმის სფეროში?

არტივიზმის, სამოქალაქო განათლების, ახალგაზრდული ჩართულობის განსაზღვრა

სამოქალაქო განათლების გაზრება ხელოვნების მეშვეობით

ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლება წარმოადგენს სწავლისადმი ტრანსფორმაციულ მიდგომას, რომელიც შემოქმედებითი გამოხატვის გზით ავითარებს ცოდნის ბაზას და გაგებას სამოქალაქო უფლებების, მოვალეობებისა და დემოკრატიის შესახებ. ეს მეთოდოლოგია იყენებს სტრუქტურირებულ სასწავლო გამოცდილებას, სემინარებსა და საზოგადოებრივ პროექტებს, რომლებიც ფოკუსირებულია სამოქალაქო ცოდნის განვითარებაზე და ამავდროულად მონაწილეებს ჩართავს მნიშვნელოვან შემოქმედებით პროცესებში.

ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების ძირითადი აქცენტი განათლებასა და დემოკრატიული პრინციპებისა და სამოქალაქო პასუხისმგებლობების შესახებ ცნობიერების ამაღლებაზეა ორიენტირებული. ტრადიციული საგანმანათლებლო მიდგომებისგან განსხვავებით, ეს მეთოდი იყენებს ხელოვნების ემოციურ და გამოცდილებით ძალას სამოქალაქო კონცეფციებთან უფრო ღრმა კავშირების შესაქმნელად. ისტორიების მოყოლის, სიმბოლიზმისა და ინტერაქტიული გამოცდილების მეშვეობით, მონაწილეები ავითარებენ თანაგრძნობას და შთაგონებას სამოქალაქო მოქმედებისთვის, ამავდროულად, ქმნიან გრძელვადიან გაგებას მათი, როგორც ჩართული მოქალაქეების, როლის შესახებ.

ხელოვნების მეშვეობით ეფექტური სამოქალაქო განათლების ძირითადი მახასიათებლებია მიზანმიმართული შესაბამისობა, რომელიც რეალურ საზოგადოებრივ საკითხებს ეხება, მონაწილეობითი და ინკლუზიური პროცესები, რომლებიც მარგინალიზებული ხმების გაღვივებას უწყობს ხელს და ემოციური კავშირები, რომლებიც მონაწილეთა ცხოვრებისეულ გამოცდილებასთან რეზონანსულია. მიდგომა ინარჩუნებს საგანმანათლებლო, რეფლექსიურ და მონაწილეობით ტონს, ამავდროულად უზრუნველყოფს ხელმისაწვდომობას სხვადასხვა უნარებისა და წარმომავლობის მქონე პირებისთვის.

არტივიზმი: ხელოვნება, როგორც ცვლილებების კატალიზატორი

არტივიზმი ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების გაგრძელებად ჩნდება, რომელიც აღქმას პირდაპირ მოქმედებად გარდაქმნის. მიუხედავად იმისა, რომ ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლება ფუნდამენტურ ცოდნას აყალიბებს, არტივიზმი ამ აღქმას, ხელოვნების მეშვეობით, აქტივიზმად გარდაქმნის, მიზნად კი სოციალური ან პოლიტიკური ცვლილებების გამოწვევა აქვს.

” მიუხედავად იმისა, რომ ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლება ფუნდამენტურ ცოდნას აყალიბებს, არტივიზმი ამ აღქმას, ხელოვნების მეშვეობით, აქტივიზმად გახდაქმნის, მიზნად კი სოციალური ან პოლიტიკური ცვლილებების გამოწვევა აქვს... “

არტივიზმი განსხვავებული მახასიათებლებით მოქმედებს, რაც მას ტრადიციული სამოქალაქო განათლების მიდგომებისგან განასხვავებს. ის ცვლილებებისკენ სწრაფვით ფუნქციონირებს, მიმდინარე ან კრიტიკულ საკითხებს წყვეტს გადამტეხი კრეატიულობის მეშვეობით, რომელიც არსებულ სისტემებსა და ნორმებს ეჭვქვეშ აყენებს. არტივისტები საჯარო სივრცეებს, როგორცაა ქუჩები, საპროტესტო აქციები და სოციალური მედიის პლატფორმები, ხილვადობისა და გავლენის მაქსიმიზაციისთვის იყენებენ, ხშირად კი კონფრონტაციულ მიდგომებსაც მიმართავენ, რომლებიც პირდაპირ აკრიტიკებენ ხელისუფლებასა და სტრუქტურებს.

” არტივისტები იყენებენ საზოგადოებრივ სივრცეებს, როგორცაა ქუჩები, საპროტესტო აქციები და სოციალური მედიის პლატფორმები, ხათა მაქსიმიზაციად გაზარდონ მათი ხილვადობა და გავლენა... “

არტივიზმის მეთოდოლოგია ფოკუსირებულია დაუყოვნებლივ ემოციურ ზემოქმედებასა და მოქმედების მობილიზებაზე, თანდათანობითი გაგების ნაცვლად. საჯარო წარმოდგენების, პროტესტების ან ინსტალაციების მეშვეობით, არტივისტები ქმნიან ნამუშევრებს, რომლებიც შექმნილია ავტორიტეტისა და საზოგადოებრივი ნორმების გამოწვევისთვის. ტონი ხშირად კონფრონტაციული, პროვოკაციული და სასწრაფოა, თამამი და პროვოკაციული გამოსახულებების ან პერფორმანსის გამოყენებით, დასამახსოვრებელი და შთამბეჭდავი განცხადებების შესაქმნელად.

ეფექტური არტივიზმის არსებითი მახასიათებლებია აქტივიზმზე ორიენტირებული განზრახვა ტრანსფორმაციის დაუყოვნებლივი მიდგომით, საზოგადოებრივი ხილვადობა და პრეზენტაციის გაბედულება, ასევე სტრატეგიული გზავნილები, რომლებიც შექმნილია რეფორმების მოთხოვნის მქონე ხმების გასაძლიერებლად. არტივისტები წარმატებით იყენებენ სიმბოლურ ძალასა და ემოციურ პროვოკაციას ისეთი ძლიერი რეაქციების გამოსაწვევად, როგორცაა აღშფოთება, თანაგრძნობა ან იმედი, რაც საბოლოოდ ადამიანებს მოქმედებისკენ უბიძგებს.

ურთიერთდაკავშირება: განათლებიდან მოქმედებამდე

ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლებასა და არტივიზმს შორის ურთიერთობა გაგებიდან მოქმედებამდე ბუნებრივ პროგრესს წარმოადგენს. ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლებამ შეიძლება არტივიზმამდე მიგვიყვანოს, რადგან მონაწილეები ახლად შექმნილ ცოდნას პირდაპირ მხარდაჭერად გარდაქმნიან. ეს პროგრესი სხვადასხვა მიდგომით შეიძლება გამოვლინდეს:

- საზოგადოებრივი სემინარები, რომლებიც ქუჩის ხელოვნების კამპანიებით კულმინაციას აღწევს,
- საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სახელოვნებო ინსტალაციები, რომლებიც საზოგადოებრივი ადვოკატირების კამპანიებად გადაიქცევა,
- წარმოდგენები ან გამოფენები, რომლებიც ერთდროულად ავრცელებენ ინფორმაციას პრობლემებზე და მოითხოვენ ცვლილებებს სისტემური ჩავარდნების ხაზგასმით.

ორივე მიდგომას საერთო მიზნები აქვს ხელოვნების, როგორც სოციალური ჩართულობის ინსტრუმენტის გამოყენების, ცნობიერების ამაღლების, კრიტიკული აზროვნებისა და საზოგადოებრივ საკითხებზე მოქმედების ხელშეწყობის კუთხით. მათი მიზანია, შთააგონონ ინდივიდები, აიღონ პასუხისმგებლობა საკუთარ თემებზე და ხელი შეუწყონ პოზიტიურ ცვლილებებს, ამავდროულად, კრეატიულობას ტრანსფორმაციის კატალიზატორად აღიარებენ. ორივე მეთოდის საგანმანათლებლო და ემოციური გავლენა მიზნად ისახავს აუდიტორიის ჩართულობას, იქნება ეს სამოქალაქო უფლებების სწავლება თუ კონკრეტული საკითხების ადვოკატირება.

ახალგაზრდების მონაწილეობა: ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო ჩართულობა და არტივიზმი, როგორც დემოკრატიული ჩართულობის ინსტრუმენტები

ახალგაზრდების მონაწილეობა დემოკრატიულ პროცესებში ფუნდამენტურ მიზანს წარმოადგენს, ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო ჩართულობა და არტივიზმი კი ამ ჩართულობის ხელშეწყობისა და გაძლიერების ძლიერ ინსტრუმენტებია. ახალგაზრდების მონაწილეობას მხოლოდ მხატვრულ კონტექსტში არ განვიხილავთ და ჩვენ მას უფრო ფართო დემოკრატიულ იმპერატივად აღვიქვამთ, სადაც შემოქმედებითი მიდგომები ახალგაზრდების სამოქალაქო ცხოვრებაში ჩართვის ინსტრუმენტად იქცევა.

როგორც ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლება, ასევე არტივიზმი ფუნქციონირებს როგორც სტრატეგიული ინსტრუმენტები დემოკრატიულ საზოგადოებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის ხელშეწყობისთვის. ეფექტური პრაქტიკა პრიორიტეტს ანიჭებს ახალგაზრდობაზე ორიენტირებულ გავლენას, მკაფიოდ განსაზღვრული მიზნების მეშვეობით, რომლებიც ეხება ახალგაზრდებისთვის აქტუალურ სამოქალაქო საკითხებს, მათ შორის:

- დემოკრატია,
- ადამიანის უფლებები,
- დისკრიმინაციის აკრძალვა,
- მრავალფეროვნება,
- კლიმატის ცვლილება,
- სოციალური სამართლიანობა და ა.შ.

ეს ინიციატივები რეალურ გავლენას ახდენს ახალგაზრდების ხმის გაძლიერებით და სამოქალაქო და აქტივისტურ საქმიანობაში მათი მონაწილეობის გაზრდით. ახალგაზრდების წარმატებული ჩართულობა მოითხოვს მათი, როგორც თანაშემქმნელების მნიშვნელოვან ჩართულობას, რაც უზრუნველყოფს ახალგაზრდების მნიშვნელოვან როლს პროექტების შემუშავებასა და განხორციელებაში. ეს მიდგომა ხელს უწყობს ახალგაზრდების ლიდერობას, ხელს უწყობს მონაწილეებს, აიღონ პასუხისმგებლობა საკუთარ იდეებსა და ქმედებებზე და ამავდროულად განივითარონ უნარები, ინდივიდუალური პროექტების მიღმა, სამოქალაქო ჩართულობის გასაგრძელებლად.

” ახალგაზრდების წახმაგებელი ჩაჩთვება მოითხოვს თანაშემქმნელების მნიშვნელოვანი ჩაჩთვების უზრუნველყოფას, ხაც უზრუნველყოფს ახალგაზრდების განსაკუთრებულ ხოდს პირობების შემუშავებასა და განხორციელებაში... “

ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ხარისხიანი პრაქტიკები აერთიანებს განათლებასა და ადვოკატირებას, ეხმარება ახალგაზრდებს საზოგადოებრივი სტრუქტურების გააზრებაში და ამავდროულად შთააგონებს მათ გავლენიანი ნაბიჯების გადადგმისკენ. ისინი უზრუნველყოფენ ადვოკატირებისა და სამოქალაქო აქტივობის მკაფიო გზებს, აკავშირებენ ხელოვნების პროექტებს ხელშესახებ მიზნებთან, როგორცაა პოლიტიკის ცვლილება ან საზოგადოების ჩართულობა. მხატვრული შემოქმედების კომპონენტი ფოკუსირებულია ახალგაზრდებისთვის ხელსაყრელ, ინოვაციურ და ემოციურად ძლიერ ხელოვნების ფორმებზე. წარმატებული პრაქტიკები უპირატესობას ანიჭებს პროექტებს, რომლებიც აერთიანებს ახალგაზრდებისთვის პოპულარულ შემოქმედებით საშუალებებს, როგორცაა ქუჩის ხელოვნება, ციფრული მედია ან მუსიკა, ყურადღებისა და წარმო-

სახვის მოსაზიდად. ეს მიდგომები უზრუნველყოფს, რომ მხატვრული მეთოდი რეზონანსს მოიპოვებს ახალგაზრდა აუდიტორიაში, ამავდროულად ინარჩუნებს ბალანსს საგანმანათლებლო შინაარსსა და აქტივისტურ შთაგონებას შორის.

არტივიზმის მაგალითები ევროპაში

ევროპაში დოკუმენტირებული პრაქტიკა ავლენს არტივიზმის ტრანსფორმაციულ ძალას, როგორც საგანმანათლებლო მეთოდოლოგიას, ასევე სოციალური ცვლილებების კატალიზატორს. ეს ინიციატივები მოიცავს მრავალფეროვან კონტექსტებს: პოსტსაბჭოთა საზოგადოებებს, რომლებიც აღადგენენ სამოქალაქო კულტურას, საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, რომლებიც დემოკრატიულ ტრანსფორმაციას ეძებენ, თემებს, რომლებიც ამუშავებენ გადაადგილებას და ტრავმას და უბნებს, რომლებიც ამტკიცებენ საზოგადოებრივი სივრცის კოლექტიურ საკუთრებას. მიდგომების მრავალფეროვნება, დახვეწილი ჩარევებიდან დაწყებული თამამი საჯარო წარმოდგენებით დამთავრებული, ასახავს არტივიზმის ადაპტირებას სხვადასხვა კულტურულ კონტექსტთან, პოლიტიკურ კლიმატთან და საზოგადოების საჭიროებებთან.

[CivicArt-ის პრაქტიკის კრებული](#), CivicArt პროექტის ფარგლებში მომზადებული, წარმოადგენს ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების მეთოდების 22 მაგალითს, რომლებიც აჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება მხატვრული ტექნიკა იყოს სამოქალაქო ჩართულობისა და სოციალური ცვლილებების ძლიერი ინსტრუმენტები. ოთხი ძირითადი მისიის გარშემო ორგანიზებული, თითოეული პრაქტიკა შეიცავს ინფორმაციას გამოყენებული მხატვრული ტექნიკის, სირთულის დონის, სამიზნე აუდიტორიის, განხორციელების კონტექსტების, მიზნების და მონაწილეობით განვითარებული სამოქალაქო კომპეტენციების დეტალებით. ეს პრაქტიკები წარმოაჩენს შემოქმედებითი გამოხატვის სამოქალაქო სწავლებასთან შერწყმის ტრანსფორმაციულ პოტენციალს, სთავაზობს პედაგოგებს, ახალგაზრდულ მუშაკებს, საზოგადოების ორგანიზატორებს და კულტურულ ინსტიტუტებს პრაქტიკულ მეთოდოლოგიებს დემოკრატიული მონაწილეობისა და სოციალური ცნობიერების ხელშეწყობის მიზნით. სრული კოლექცია ხელმისაწვდომია CivicArt პროექტის ბიბლიოთეკაში შემდეგ მისამართზე: <https://civicart.rcfres.org/library/>, სადაც პრაქტიკოსებს შეუძლიათ იპოვონ დეტალური მითითებები თუ როგორ განახორციელონ და მოარგონ ეს ინოვაციური მიდგომები მათ კონკრეტულ საგანმანათლებლო და საზოგადოებრივ კონტექსტებს.

გარემოსდაცვითი არტივიზმი: მდგრადობა შემოქმედებითი მოქმედების გზით

გარემოსდაცვითი ცნობიერება ცენტრალურ თემად იქცევა მრავალ პრაქტიკაში, რაც აჩვენებს,

თუ როგორ გარდაქმნის არტივიზმი აბსტრაქტულ ეკოლოგიურ კონცეფციებს ხელშესახებ საზოგადოებრივ მოქმედებად. გერმანიაში **შრომითი** პროექტი ამ მიდგომის მაგალითია სამშენებლო მისაბმელების „მწვანე საკლასო ოთახად“ გარდაქმნით, სადაც სტუდენტები იკვლევენ დედამიწის, წყლისა და ჰაერის ეკოსისტემებს. პროექტის აქცენტი გადამუშავებასა და რესურსების მართვაზე უზრუნველყოფს პრაქტიკულ უნარებს და ამავდროულად ავითარებს ეკოლოგიურ ცნობიერებას. სტუდენტებმა ისწავლეს, რომ „ბევრი ნივთის შეკეთება და ახალი დანიშნულების მიცემა, ბევრად უფრო ეფექტიანია ვიდრე ახლის შექმნა“, რაც მოხმარების დომინანტური პატერნების გადაზრების შესაძლებლობას ქმნის.

სოციალური **ქუჩის ხელოვნების - სომბრერო ნაგვის ურნების პროექტი** განსხვავებულ მიდგომას იყენებს, და იუმორითა და ვიზუალური ჩარევით ცდილობს ერთდროულად ურბანული ეკოლოგიისა და სოციალური ინკლუზიის პრობლემების გადაჭრას. ჩვეულებრივი ნაგვის ურნების თვალისმომჭრელ „სომბრერო“ ინსტალაციებად გარდაქმნით, რომლებიც მოქალაქეებს უსახლკარო ადამიანებისთვის ბოთლების შეწირვისკენ მოუწოდებენ, პროექტი ქმნის ეკოლოგიურ ცნობიერებას და ამავდროულად ხელს უწყობს სოლიდარობას. ეს პრაქტიკა ასახავს არტივიზმის უნარს, ერთჯერადი ჩარევებით გადაჭრას მრავალი სოციალური პრობლემა და გარემოსდაცვითი ცნობიერება სოციალური ზრუნვის აქტად აქციოს.

ანალოგიურად, ხორვატიაში „**დრავას ფილიგრანის**“ პროექტი აჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია **გარემოსდაცვით არტივიზმს გააძლიეროს რეგიონული იდენტობა და ამავდროულად, ეკოლოგიური ცნობიერების ამაღლება. დრავას მდინარესთან დაკავშირებული ისტორიული ფოტოებისა და ზეპირი ისტორიების შეგროვებაში საზოგადოების მონაწილეობით, პროექტი ხელახლა აკავშირებს მონაწილეებს ინდუსტრიალიზაციამდელ რეგიონის ეკოლოგიურ მემკვიდრეობასთან. არქივის კვლევის, ფოტოკოლაჟებისა და მოგზაურობის ჩანაწერების კომბინაცია ქმნის „თაობათაშორის დიალოგსა და გარემოსდაცვით ცნობიერებას მონაწილეების მდინარის მდიდარ ეკოლოგიურ და კულტურულ მემკვიდრეობასთან ხელახლა დაკავშირების გზით“.** ეს პრაქტიკა ასახავს, თუ როგორ შეუძლია გარემოსდაცვით არტივიზმს იმოქმედოს მეხსიერებაზე დაფუძნებული პრაქტიკებით, როცა თანამედროვე ეკოლოგიური ცნობიერების გაძლიერება ხდება კულტურული შენარჩუნების მიდგომების გამოყენებით.

ადამიანის უფლებები და მიგრაცია

არტივიზმის ადამიანის უფლებების განზომილება ძლიერად ვლინდება მიგრაციის, გადაადგილებისა და კულტურული ინტეგრაციისადმი მიძღვნილ პრაქტიკაში. ამრიგად, გერმანიაში ჩატარებული **hausRAT** პროექტი აჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია არტივიზმს ხელი შეუწყოს ლტოლვილებისთვის

„სახლად ქცევის“ რთულ პროცესს. პირადი მოხმარების ნივთების შექმნით, მონაწილეები სიმბოლურად ქმნიან ღირებულებას ხელოვნების საშუალებით, ამავდროულად ავითარებენ პრაქტიკულ უნარებსა და ესთეტიკურ ენებს, რომლებიც კულტურულ განსხვავებებს აერთიანებს. მხატვრული წარმოება უზრუნველყოფს ემოციურ დამაგრებას და იდენტობის დადასტურებას, ხოლო ქსელური კომპონენტი აკავშირებს მონაწილეებს პროფესიულ შესაძლებლობებთან და საზოგადოებრივ რესურსებთან. მონაწილეთა არსებული პროფესიული უნარების ინტეგრაცია ახალ მხატვრულ პრაქტიკასთან ქმნის ღირსეულ გზებს სოციალური ინტეგრაციისთვის.

„ტეხინდო ვიდასი: თერაპიული ფოტოგრაფია მშვიდობისთვის“ განიხილავს გადაადგილების ფსიქოლოგიურ ასპექტებს ესპანეთში კოლუმბიელი დევნილების მონაწილეობითი ფოტოგრაფიის გზით. ეს პრაქტიკა აჩვენებს არტივიზმის თერაპიულ პოტენციალს, ვიზუალური სტორითელინგის გამოყენებით ტრავმის დასამუშავებლად და საზოგადოებასთან კავშირების შესაქმნელად. „კოლუმბიიდან ძველი ოჯახური ფოტოების ესპანეთში ცხოვრების ახალ სურათებთან შერწყმა“ ქმნის ვიზუალურ ნარატივებს, რომლებიც პატივს მიაგებენ ისტორიას და ამავდროულად წარმოიდგენენ მდგრად მომავალს. პროექტის აქცენტი მონაწილეთა თანხმობასა და ტრავმაზე დაფუძნებულ პრაქტიკაზე ხაზს უსვამს არტივიზმის ეთიკურ პასუხისმგებლობას დაუცველ მოსახლეობასთან მუშაობისას.

დუბლინის **ხელოვნებისა და ადამიანის უფლებების ფესტივალი** წარმოადგენს არტივიზმის უნარს, შექმნას მდგრადი პლატფორმები ადამიანის უფლებების დამცველობისთვის. მრავალფეროვანი მხატვრული დისციპლინებისა და ადამიანის უფლებების თემების შერწყმით, ფესტივალი აჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია არტივიზმს შეინარჩუნოს გრძელვადიანი ადვოკატირების ძალისხმევა და ამავდროულად, კულტურული ჩართულობის გზით ფართო აუდიტორიამდე მიაღწიოს.

სოლიდარობა და სოციალური განკურნება: საქართველოსა და უკრაინის პერსპექტივები

ქართული და უკრაინული კონტექსტების პრაქტიკა ავლენს არტივიზმის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას საზოგადოებებში, რომლებიც ისტორიულ და მიმდინარე ტრავმას ამუშავებენ და დემოკრატიული ინსტიტუტების მშენებლობას ახორციელებენ. პროექტი **„გასხივოსნებელი უნიკორნი“** თბილისში, საქართველო, იყენებს ხალისიან ქუჩის ხელოვნებას სტიკერების სახით, რათა გამოიწვიოს ემოციური კავშირი და თვითრეფლექსიის მცირე მომენტები საზოგადოებრივ სივრცეებში. ეს, ერთი შეხედვით, მარტივი ჩარევა ეხება კოლექტიურ ფსიქიკურ ჯანმრთელობას და ამავდროულად აჩვენებს, რომ „სამოქალაქო შემოქმედებით საქმიანობაში ჩასართავად დიდი რესურსები არ არის საჭირო“.

ეს ფოკუსირება ქართველი ხალხის კოლექტიური ფსიქიკური ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებაზე მარტივი, მაგრამ შინაარსიანი ქუჩის ინტერვენციების გზით ასახავს არტივიზმის უნარს, მოაგვაროს საზოგადოებრივი განკურნება ხელმისაწვდომი შემოქმედებითი ქმედებების მეშვეობით. სამოქალაქო ცნობიერებაში პოზიტივის შემოტანით, ეს პრაქტიკა ხელს უწყობს დემოკრატიული კულტურის მშენებლობას კონფლიქტურ და პოსტკონფლიქტურ კონტექსტებში, სადაც სამოქალაქო ჩართულობას შეიძლება მნიშვნელოვანი რისკები მოჰყვეს.

პროექტი „**გულიდან გულამდე**“, რომელიც უკრაინელი ომით დაზარალებულ ბავშვებთან მუშაობს, აჩვენებს არტივიზმის როლს მიმდინარე ტრავმის დამუშავებაში, ერთი მხრივ, მხარდაჭერისა და სოლიდარობის შენარჩუნებით, ხოლო მეორე მხრივ, კულტურული იდენტობის შენარჩუნებით. უკრაინული კულტურული მემკვიდრეობის ინტეგრაცია, როგორცაა საშობაო ვარსკვლავების, ლითოგრაფიებისა და ხალხური სათამაშოების შექმნა, თერაპიულ გამოსავალს ქმნის იძულებით გადაადგილების დროს კულტურული ტრადიციების შენარჩუნებით. პროექტის საერთაშორისო განზომილება, რომელიც იაპონელი არტისტების ინიციატივით დაიწყო და შემდგომში უკრაინელი ბავშვები იაპონიაში, პოლონეთში, დიდ ბრიტანეთში, ავსტრალიასა და ტაილანდში მცხოვრებ თანატოლებთან დააკავშირა, ასახავს არტივიზმის უნარს, საზღვრებს მიღმა სოლიდარობა განავითაროს ლოკალიზებული ტრავმის დამუშავების პარალელურად.

საგანმანათლებლო ინოვაცია: ინსტიტუციური სტრუქტურების ტრანსფორმაცია

რამდენიმე პრაქტიკა აჩვენებს არტივიზმის პოტენციალს, შიგნიდან გარდაქმნას საგანმანათლებლო დაწესებულებები. „**ძალაუფლების ვაკუუმის**“ პროექტი წარმოადგენს ექსპერიმენტულ მიდგომას ინსტიტუციური ავტორიტეტის შესწავლის მიზნით, სკოლის ტრადიციული ხელმძღვანელობის დროებით მოხსნით. პროექტმა დირექტორის კაბინეტი საშემსრულებლო სივრცედ გარდაქმნა და ალტერნატიული გადაწყვეტილების მიმღები პირები შემოიტანა - კუ, დაწყებითი სკოლის სამი ბავშვი და ბოლოს ხელოვნური ინტელექტი, რათა დაკვირვებოდა, თუ როგორ რეაგირებდა სკოლის საზოგადოება დარღვეულ ძალაუფლების სტრუქტურებზე. ამ ინსტიტუციურმა ჩარევამ განზრახ ნაშალა საზღვრები ფიქციასა და რეალობას შორის, შექმნა გაურკვეველობა, რამაც გამოავლინა „ავტორიტეტზე ავტომატური რეაქციები“, ამავდროულად, მოსწავლეებს მისცა პირდაპირი გამოცდილება, იმით რომ მათი ხმა ისმოდა ინსტიტუციური გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. პროექტმა ინსტიტუციური ძალაუფლების ჩვეულებრივ უხილავი მექანიზმები ხილული გახადა და ფართო დებატები წამოიწყო საგანმანათლებლო დაწესებულებებში მონაწილეობისა და დემოკრატიის შესახებ.

Formwandler-ის პროექტი განსხვავებულ მიდგომას იყენებს და ქმნის პროცესზე ორიენტირებულ

სივრცეებს დიალოგისთვის, რომლებიც სცილდება ტრადიციულ აკადემიურ საზღვრებს. დევიზით „კონტრასტები“, სტუდენტები თანამშრომლობდნენ არტისტებთან, რათა ერთმანეთთან დაეკავშირებინათ ტრადიციულად განსხვავებული დარგები - სახვითი ხელოვნება, გამოყენებითი ხელოვნება და საშემსრულებლო ხელოვნება - ჩვეულებრივ კლასებში. ერთი კომპონენტი მოიცავდა სკოლის კაფეტერიის ტრანსფორმაციას დროებითი ინსტალაციების მეშვეობით, რომლებიც შთაგონებულია მხატვრული შეფუთვის ტექნიკით. კიდევ ერთი ინტერვენცია გულისხმობდა კაფეტერიის გადაკეთებას (უფუნქციოდ ყოფნის საათებში) შესაფუთი მასალებისა და გადაყრილი წიგნებისგან დასაჯდომი ადგილების აგებით. მოსწავლეებმა შექმნეს საკითხავი პლატფორმები და წიგნების სვეტები, ამავდროულად შექმნეს საკითხავი გუნდები, რომლებიც ექსპერიმენტებს ატარებდნენ სხვადასხვა რიტმებით, ტემპებითა და ვოკალური სტილით. ეს ინტერვენციები აჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია არტივიზმს მხატვრული მეთოდებით დაარღვიოს ყოველდღიური სკოლის ცხოვრება, რუტინა და ჩვევები და ამავდროულად გახსნას ახალი დიალოგის სივრცეები.

საზოგადოების მშენებლობა და აქტიური მოქალაქეობა

სამეზობლო დონეზე არტივიზმის პრაქტიკა აჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია შემოქმედებით ჩარევებს გააძლიეროს დემოკრატიული მონაწილეობა საზოგადოებრივ დონეზე. **დონაუველეს** მონაწილეობითი გაზეთის პროექტი აძლევს მაცხოვრებლებს საშუალებას, ჩამოაყალიბონ საზოგადოებრივი ნარატივები თანამშრომლობითი ჟურნალისტიკისა და შემოქმედებითი გამოხატვის გზით. პროექტის მრავალენოვანი მიდგომა და მრავალფეროვანი ხმების, განსაკუთრებით მიგრანტების, ხანდაზმული მაცხოვრებლებისა და ბავშვების ჩართვა ასახავს არტივიზმის უნარს, გააძლიეროს მარგინალიზებული პერსპექტივები ინკლუზიური თემების შექმნის პარალელურად.

„მოხეტიალე მისაღები ოთახები“ საჯარო სივრცეებს დროებითი ჩარევების გზით გარდაქმნის, რომლებიც ურბანული გარემოს კოლექტიურ საკუთრებას ადასტურებს. პრაქტიკა გულისხმობს იმპროვიზირებული მისაღები ოთახების შექმნას მიტოვებულ საჯარო სივრცეებში, ხალიჩებით, ავეჯით, წიგნებითა და საყოფაცხოვრებო ნივთებით, რომლებსაც მონაწილეები გასაზიარებლად მოაქვთ. მონაწილეები ჯერ ასუფთავებენ და ამზადებენ მიტოვებულ ტერიტორიებს, შემდეგ კი ერთობლივად აწყობენ საყოფაცხოვრებო ავეჯსა და ნივთებს, რათა შექმნან მისასალმებელი საერთო სივრცეები. პროცესი ავითარებს ადგილის საკუთრების გრძნობას და ამავდროულად აჩვენებს, რომ ქუჩები და მოედნები, როგორც საჯარო სივრცეები, ყველას ეკუთვნის. ამ გზით პროექტი ეჭვქვეშ აყენებს ურბანული სივრცის ტრადიციულ გამოყენებას და ხელს უწყობს საზოგადოებასთან კავშირებს.

„წვეულება ხესთან ერთად“ პანდემიის შემდგომ სოციალურ იზოლაციას პერფორმატიული კითხვის, სამოქალაქო დიალოგისა და კოლექტიური მზრუნველობის გზით უმკლავდება. ეს პრაქტიკა აჩვენებს არტივიზმის უნარს, აღადგინოს სოციალური კავშირები და ამავდროულად, კულტურული აქტივობების მეშვეობით სამოქალაქო ჩართულობის ხელშეწყობა მოახდინოს. კითხვასა და დისკუსიაში ნებისმიერი ადამიანის მონაწილეობაზე აქცენტი არტივიზმის დემოკრატიზაციის პოტენციალს ასახავს.

ინკლუზიური შემოქმედებითი სივრცეები

იდენტობისა და ინტერსექციულობის საკითხებისადმი მიძღვნილი პრაქტიკები ავლენს არტივიზმის უნარს, შექმნას ინკლუზიური სივრცეები კომპლექსური სოციალური დიალოგისთვის. ამრიგად, არასამთავრობო ორგანიზაცია **„არტისტანია“** ქმნის უსაფრთხო სივრცეებს შემოქმედებითი კვლევისთვის, რომელიც აერთიანებს სხვადასხვა კულტურული და სოციალური წარმომავლობის ადამიანებს ტრანსკულტურული შემოქმედებითობისა და ურთიერთსწავლების ხელშეწყობის მიზნით. ორგანიზაციის მიერ გარიყულობის პროცესების დაძლევაზე ფოკუსირება თანამშრომლობითი ხელოვნების შექმნის გზით აჩვენებს არტივიზმის პოტენციალს სოციალური ინტეგრაციისთვის.

IDiscover - ნიღბები და იდენტობა პროექტი კონკრეტულად ეხება პირველი და მეორე თაობის იმიგრანტების წარმომადგენლობასა და კუთვნილების საკითხებს ნიღბების დამზადებისა და თეატრალური იმპროვიზაციის გზით. პროექტის მიერ იმის კითხვის ნიშნის ქვეშ დაყენება, თუ „რატომ არიან ექსპრესიული ნიღბები, როგორც წესი, თეთრკანიანები“, გამოხატვის უფრო წარმომადგენლობითი, ინკლუზიური ფორმების შექმნის პარალელურად, ასახავს არტივიზმის უნარს, დაუპირისპირდეს დომინანტურ კულტურულ ნორმებს და ამავდროულად დაადასტუროს მარგინალიზებული იდენტობები.

„Theater der kleinen Form“ აჩვენებს არტივიზმის საგანმანათლებლო პოტენციალს ბავშვებთან ურთიერთობისას, თოჯინების თეატრის, მოძრაობის, ისტორიების მოყოლისა და იმპროვიზაციის გამოყენებით კომუნიკაციის უნარების, ემოციური ინტელექტისა და თავდაჯერებულობის განვითარების მიზნით, ამავდროულად იკვლევს სოციალურ გამოწვევებს, როგორცაა გარემოსდაცვითი საკითხები.

საზოგადოების ჩართულობა

პირდაპირი პოლიტიკური ჩართულობა კონტექსტებში სხვადასხვაგვარად ვლინდება, დახვეწილი ინსტიტუციური კრიტიკიდან ღია წინააღმდეგობამდე. **Linoleum Express-ის** მობილური გრავიურების სემინარები აძლიერებს პოლიტიკურ აქტივისტებს, ახალგაზრდებს და მარგინალიზებულ ჯგუფებს ხელმისაწვდომი ხელოვნების შექმნით, რომელიც თავის მხრივ ქმნის საპროტესტო ხელოვნებას. პროექტის მხატვრული უნარების განვითარებისა და პოლიტიკური გამოხატვის კომბინაცია აჩვენებს არტივიზმის უნარს, ერთდროულად განავითაროს როგორც შემოქმედებითი, ასევე სამოქალაქო შესაძლებლობები.

კრაკოვში გამართული მემორიალური წარმოდგენა „**იყავი ადამიანი**“ წარმოადგენს არტივიზმის როლს ისტორიული მეხსიერების შენარჩუნებასა და საერთაშორისო ურთიერთგაგების ხელშეწყობაში. ინტერაქტიული ფლემშობის დროს დეპორტირებულთა სახელების წაკითხვა და აუდიტორიის მონაწილეობის მოწვევა აჩვენებს არტივიზმის უნარს, აბსტრაქტული ისტორიული ტრავმა უშუალო და პირადული გახადოს .

დასკვნა: ნიმუშები და პრინციპები

პრაქტიკების ეს მრავალფეროვნება ავლენს ეფექტური არტივიზმისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების რამდენიმე თანმიმდევრულ ნიმუშს. მიზანზე ორიენტირებული შესაბამისობა ფუნდამენტური რჩება, მკაფიო, გავლენიანი მიზნებით, რომლებიც დაკავშირებულია რეალურ საზოგადოებრივ საკითხებთან, რომლებიც ასახავს მონაწილეთა ცხოვრებისეულ გამოცდილებას და ადგილობრივ კონტექსტებს. მონაწილეობითი და ინკლუზიური პროცესები მოიცავს მრავალფეროვან თემებს შემოქმედებაში, რაც უზრუნველყოფს მარგინალიზებული ხმების გაძლიერებას, ამავდროულად ინარჩუნებს ხელმისაწვდომობას უნარების დონისა და წარმომავლობის მიხედვით. მოქმედებაზე ორიენტირებული შედეგები ქმნის მკაფიო გზებს ადვოკატირებისა და სამოქალაქო აქტივიზმისთვის, აკავშირებს მხატვრულ პროექტებს ხელშესახებ მიზნებთან და თანამშრომლობს აქტივისტებთან ან ორგანიზაციებთან, რათა გაიზარდოს მასშტაბი და გავლენა. მდგრადობა და მასშტაბირება მონაწილეებს აღჭურავს უნარებითა და ინსტრუმენტებით სამოქალაქო ჩართულობის უწყვეტობისთვის, ამავდროულად ქმნის ადაპტირებად ჩარჩოებს მრავალფეროვან თემებში რეპლიკაციისთვის.

ამ ელემენტების ინტეგრაცია ქმნის ყოვლისმომცველ მიდგომას, რომელიც აშენებს ხიდს მხატვრულ გამოხატვასა და სამოქალაქო ჩართულობას შორის და ინდივიდებს, განსაკუთრებით ახალგაზრდებს, აჩვენებს გზას ცნობიერებიდან, გაგებასა და მოქმედებაზე გადასასვლელად.

სწრაფი საცნობარო ბარათი - თავე 2: რას ვგულისხმობთ სამოქალაქო განათლებაში ხელოვნებისა და არტივიზმის მეშვეობით



დიდი კითხვა

როგორ შეუძლია მხატვრულ პრაქტიკას სამოქალაქო სწავლების სამოქალაქო მოქმედებად გარდაქმნა?



ძირითადი იდეები

- სამოქალაქო განათლება ხელოვნების მეშვეობით = უფლებების, დემოკრატიისა და სამოქალაქო ცხოვრების შესახებ სწავლა შემოქმედებითობის გზით.
- არტივიზმი = ხელოვნების, როგორც აქტივიზმის, სასწრაფო, საჯარო და თამამი გამოყენება.
- კავშირი: ცნობიერებიდან (განათლება) → გამოხატვამდე (ხელოვნება) → მოქმედებამდე (არტივიზმი).
- ახალგაზრდების მონაწილეობა ცენტრალურ ადგილს იკავებს: ახალგაზრდები, როგორც თანაშემქმნელები და არა პასიური მოსწავლეები.
- მიზანმიმართული, ინკლუზიური და ემოციურად მიმზიდველი პროცესები ყველაზე გავლენიანია.



განვითარებული კომპეტენციები

- გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება
- სწავლის ხელშეწყობა შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით
- ახალგაზრდების აგენტობისა და ხმის მხარდაჭერა
- ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება

- გავლენის ერთობლივი შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. დაიწყეთ სემინარებით, რომლებიც აერთიანებს სამოქალაქო თემებსა და მხატვრულ მეთოდებს.
2. წახალისეთ ახალგაზრდები, აირჩიონ მათთვის მნიშვნელოვანი საკითხი.
3. უხელმძღვანელოთ მათ შემოქმედებითი ქმედების (ქუჩის ხელოვნება, პერფორმანსი, ციფრული მედია) შემუშავებაში.
4. მხარი დაუჭირეთ მათ ცნობიერებიდან საზოგადოებრივ გამოხატვაზე გადასვლაში.
5. მოამზადეთ დისკუსია და დააკავშირეთ გამოცდილება სამოქალაქო ჩართულობის უფრო ფართო გზებთან.



რეფლექსიის სტიმულები

- ჩემს თემში არსებული რომელი სამოქალაქო საკითხების შესწავლა შეიძლება ხელოვნების საშუალებით?
- როგორ შემიძლია შევქმნა უსაფრთხო და ინკლუზიური სივრცე ახალგაზრდების გამოხატვისთვის?
- სად შეიძლება ახალგაზრდების ხელოვნებამ ყველაზე უკეთ მიაღწიოს და გავლენა მოახდინოს სხვებზე?


მონიშნული ბანი



3. კონტექსტისა და თემების დაკავშირება

ზოგადი მიმოხილვა

სახელმძღვანელოს ეს ნაწილი ეძღვნება იმ კონტექსტის ახსნას, რომელშიც პროექტის მონაწილეები ცხოვრობენ და მუშაობენ, ასევე იმ ადგილის, სადაც ისინი ახორციელებენ თავიანთ სემინარებს. სწორედ ამიტომ გადავწყვიტეთ, საკმაოდ დეტალური მიმოხილვა მოგვეწოდებინა ადგილობრივი რეალობის შესახებ ახალგაზრდულ პოლიტიკასთან, ახალგაზრდებთან, ახალგაზრდულ მუშაობასთან და აქტივიზმთან დაკავშირებით უკრაინასა და საქართველოში. დავიწყებთ უკრაინით და შემდეგ გავაგრძელებთ საქართველოში. კითხვის დროს გთავაზობთ დაფიქრდეთ შემდეგ კითხვაზე:



დაფიქრდით...

როგორ უკავშირდება (ან არ უკავშირდება) აქ აღწერილი სიტუაცია თქვენს საკუთარ გამოცდილებას ახალგაზრდული მუშაობის ან აქტივიზმის სფეროში?

სამოქალაქო საზოგადოება კვლავაც უკრაინისა და საქართველოს დემოკრატიის ფუნდამენტურ ელემენტს წარმოადგენს და გადამწყვეტ როლს ასრულებს ორივე ერის მდგრადობაში, განსაკუთრებით მიმდინარე რუსული აგრესიის საპასუხოდ. მოხალისეთა მოძრაობები და არაფორმალური სამოქალაქო საზოგადოების ჯგუფები, რომლებიც უკრაინაში ომის დაწყებისთანავე გაჩნდა, „ხშირად მოქმედებენ როგორც ჰუმანიტარული ქმედებების ხერხემალი მთელი ქვეყნის მასშტაბით“ (ევროკომისია, 2023). თუმცა, ამ მოძრაობებს ხშირად არ გააჩნიათ სტრუქტურა ან მკაფიო ხედვა, რომელიც საჭიროა ფართო საზოგადოებრივი მდგრადობის ხელშესაწყობად, განსაკუთრებით ახალგაზრდების ჩართულობისა და მდგრადობის ხელშეწყობის კუთხით. ეს შეზღუდვა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ამ ჯგუფებიდან ბევრს უჭირს იმის დანახვა, თუ როგორ შეუძლიათ მათ მნიშვნელოვანი როლის შესრულება საზოგადოების გრძელვადიან აღდგენაში, მათ შორის ახალგაზრდების ჩართულობის გაძლიერებაში განათლების გზით.

მოქალაქეობრივი განათლება ევროკავშირის დონეზე განათლების პოლიტიკის პრიორიტეტად იქცა (ევროპარლამენტი, 2023). თუმცა, ბევრ ქვეყანაში ხშირია, რომ ახალგაზრდულ მუშაობასა და სამოქალაქო განათლებაში არსებული კონკრეტული ხარვეზები მოიცავს ტრენინგის შემდგომ სამოქალაქო აქტივობებში მდგრადი ჩართულობის შეზღუდულ შესაძლებლობებს, რაც იწვევს ახალგაზრდების ჩართულობის შემცირებას (CoLab, 2023). ანალოგიურად, როგორც უკრაინაში, ასევე საქართველოში, ტრადიციული მიდგომები ხშირად ვერ ახერხებენ ახალგაზრდების ეფექტურად ჩართვას, რადგან არ გააჩნიათ გრძელვადიანი მონაწილეობითი მეთოდები და პრაქტიკული გამოცდილება. გარდა ამისა, საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, არასამთავრობო ორგანიზაცი-

ებსა და კულტურის სექტორებს შორის შეზღუდული თანამშრომლობა არის პრობლემა, რომელიც ამცირებს სამოქალაქო განათლების გამოცდილების სიმდიდრესა და მრავალფეროვნებას.

ამავდროულად, ევროპაში სამოქალაქო საკითხებზე ორიენტირებული მხატვრული აქტივობის ზრდა შეინიშნება. ხელოვნებისა და აქტივიზმის კომბინაცია (რომელიც ფართოდ არის ცნობილი, როგორც „არტივიზმი“) ხშირად გამოიყენება აზრის გამოსახატავად, ცნობიერების ასამაღლებლად და საზოგადოებაში ცვლილებების მოტივაციისთვის. ხელოვანები, რომლებიც ცნობილები არიან თავიანთი ინოვაციური და ხშირად მემამბოხე ბუნებით, გადამწყვეტ როლს ასრულებენ საზოგადოებრივი საზრუნავების ასახვაში თავიანთი ნამუშევრების საშუალებით. ეს განიხილება, როგორც გზა ახალგაზრდებში დემოკრატიული ღირებულებებისა და მონაწილეობისთვის საჭირო უნარების გასავითარებლად, ასევე კონფლიქტის შემდგომი რეკონსტრუქციისთვის საჭირო მნიშვნელოვან ქმედებად. მხატვრულ პრაქტიკასთან ერთად, სამოქალაქო განათლებას შეუძლია შესთავაზოს მრავალმხრივი მიდგომა იმ გამოწვევების მოსაგვარებლად, რომლებსაც ნაკლები შესაძლებლობები აქვთ როგორც უკრაინაში, ასევე საქართველოში. ვიზუალური ხელოვნება, მუსიკა, ისტორიების მოყოლა შეიძლება იყოს ძლიერი ინსტრუმენტები განკურნებისა და მდგრადობის განვითარებისთვის, რაც ახალგაზრდებს საშუალებას მისცემს განივითარონ მონაწილეობითი დამოკიდებულება და კუთვნილების გრძნობა თავიანთ თემებში.

უკრაინა

განმარტებები და სტატისტიკა

უკრაინაში „ახალგაზრდობა“ კანონით განისაზღვრება, როგორც 14-35 წლის ასაკის ადამიანები. ომით გამოწვეულმა მობილობამ შეცვალა ახალგაზრდების ცხოვრებისა და სწავლის ადგილი. 2025 წლის ივლისის მონაცემებით, სოციალური პოლიტიკის სამინისტრო იუწყება, რომ უკრაინაში ოფიციალურად დაახლოებით 4.6 მილიონი იძულებით გადაადგილებული პირია (ადმინისტრაციული რეესტრი). პარალელურად, IOM-ის 2025 წლის აპრილის გამოკითხვაზე დაფუძნებული შეფასებით, დაახლოებით 3.76 მილიონი დე ფაქტო იძულებით გადაადგილებული პირი და დაახლოებით 4.14 მილიონი დაბრუნებული პირია („უკრაინის მიგრაციის მონაცემები: იძულებით გადაადგილებულ პირთა შეფასებები [IOM DTM] | ჰუმანიტარული მონაცემთა ნაკრები | HDX“), რაც ასახავს განსხვავებულ მეთოდოლოგიას, რომელიც ორიენტირებულია მიმდინარე საცხოვრებელ ადგილებსა და ბოლო დროს გადაადგილებებზე. უკრაინის საზღვრებს გარეთ, 2025 წლის იანვრის მონაცემებით, მსოფლიო მასშტაბით უკრაინიდან დაახლოებით 6.8 მილიონი ლტოლვილი იყო რეგისტრირებული („უკრაინის საგანგებო მდგომარეობა | UNHCR აშშ“). ერთად აღებული, ეს მაჩვენებლები ხსნის

ახალგაზრდების უფრო მაღალ რაოდენობას ცენტრალურ/დასავლეთ რეგიონებსა და დიდ ქალაქებში, რომლებიც მასპინძლობენ იძულებით გადაადგილებულ პირებს და დაბრუნებულებს, და ხაზს უსვამს ამ ცენტრებში ინფორმაციის მიწოდებისა და პარტნიორობის ლოკალიზაციის აუცილებლობას.

უკრაინა ძირითადად ურბანულია: მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, მოსახლეობის დაახლოებით 70% ურბანულ რაიონებში ცხოვრობს. 2022 წლიდან გადაადგილების ტენდენციებმა და მომსახურების კონცენტრაციამ შესაძლებლობები კიდევ უფრო მეტად ქალაქებისა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა მიმღები ცენტრებისკენ მიმართა, რამაც გააფართოვა სოფლის ახალგაზრდებისთვის ხელმისაწვდომობის ხარვეზები, განსაკუთრებით განათლების, ფსიქოსოციალური მხარდაჭერისა და კლასგარეშე/ხელოვნების უზრუნველყოფის კუთხით, რაც აღნიშნულია UNICEF-ის 2024 წლის სიტუაციური ანალიზში („ბავშვთა სიტუაციის ანალიზი უკრაინაში 2024“).

” უკრაინა უპიჩაგესად ურბანულია: მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, მოსახლეობის დაახლოებით 70% ურბანულ რაიონებში ცხოვრობს. “

2022 წლიდან უკრაინაში ახალგაზრდების ყოველდღიური რეალობა შეიცვალა ომის შედეგად გამოწვეული მობილურობის, განათლებისა და სამუშაოს შეწყვეტის, ასევე სამოქალაქო ჩართულობის ახალი ფორმების გამო. ახალგაზრდების ხელმძღვანელობით მოხალისეობა საზოგადოებრივი ცხოვრების მუდმივ მახასიათებლად იქცა. ციფრული პლატფორმები ახლა ორგანიზების, სწავლისა და ფსიქიკური მხარდაჭერის ნაგულისხმევი სივრცეა. ეს ცვლილებები ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პროგრამების დიზაინს წარმართავს: შეხვედით ახალგაზრდებს იქ, სადაც ისინი არიან (მასპინძელი ცენტრები და ონლაინ), შექმენით მოხალისეთა სტრუქტურებთან ერთად და ჩართეთ ტრავმაზე დაფუძნებული, ფსიქოსოციალური მხარდაჭერა.

” 2022 წლიდან უკრაინაში ახალგაზრდების ყოველდღიური რეალობა შეიცვალა ომის შედეგად გამოწვეული მობილურობის, განათლებისა და სამუშაოს შეწყვეტის, ასევე სამოქალაქო ჩართულობის ახალი ფორმების გამო... “

ახალგაზრდული პოლიტიკა უკრაინაში

უკრაინის „ახალგაზრდული პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების შესახებ კანონის“ თანახმად, ახალგაზრდული პოლიტიკის ერთ-ერთი მთავარი მიზანია ისეთი პირობების შექმნა, რომლებიც ხელს უწყობს ახალგაზრდების მონაწილეობას საზოგადოებრივ, პოლიტიკურ, სოციალურ-ეკონომ-

მიკურ და კულტურულ სფეროებში. ეს ასევე გულისხმობს ახალგაზრდების ჩართულობის როლისა და მნიშვნელობის ხელშეწყობას გადანაცვლებების მიღების პროცესებში (ბოდნარი, 2023).

უკრაინის ახალგაზრდულ პოლიტიკას უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო (შემდგომში - MYS) ახორციელებს, რომელიც ცენტრალური აღმასრულებელი ორგანოა, რომელიც პასუხისმგებელია ახალგაზრდობის განვითარების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაზე. MYS ახალგაზრდული სფეროსთვის ნორმატიული აქტებისა და ინსტრუქციების მთავარი კოორდინატორი და გამომცემელია, გამოსცემს ბრძანებებს, რეგულაციებსა და მეთოდოლოგიურ ინსტრუქციებს, რომლებიც ყოველდღიურ განხორციელებას არეგულირებს (მაგ., ახალგაზრდული ცენტრების შექმნის წესები, ახალგაზრდული მუშაკების სტანდარტები, გრანტების პროცედურები და პროგრამის განხორციელება). ეს ინსტრუმენტები ეროვნულ სტრატეგიებს ქმედებებად და ადმინისტრაციულ პროცედურებად გარდაქმნის.

უკრაინაში ახალგაზრდული პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებებია:

- 1. სამოქალაქო განათლება და პატრიოტული განვითარება .** უკრაინა მნიშვნელოვან ყურადღებას აქცევს ახალგაზრდებში ეროვნული იდენტობის ჩამოყალიბებასა და პატრიოტულ განათლებას. ეს მოიცავს პროგრამებს, რომლებიც შექმნილია ეროვნული ცნობიერების გასაძლიერებლად, უკრაინული კულტურული ღირებულებების პოპულარიზაციისა და სამოქალაქო პასუხისმგებლობის განვითარების მიზნით.
- 2. ახალგაზრდების მონაწილეობა და ჩართულობა .** ეს პოლიტიკური ჩარჩო ხელს უწყობს ახალგაზრდების აქტიურ მონაწილეობას დემოკრატიულ პროცესებში შემდეგი გზით:
 - » ახალგაზრდული საბჭოები სხვადასხვა ადმინისტრაციულ დონეზე
 - » სამთავრობო ინსტიტუტების ახალგაზრდული საკონსულტაციო ორგანოები
 - » სამოქალაქო ჩართულობის პროგრამები, რომლებიც ახალგაზრდებს საზოგადოების განვითარებაში მონაწილეობისკენ მოუწოდებს
- 3. მოხალისეობრივი აქტივობები,** რომლებიც აქტიურად არის წახალისებული, როგორც სამოქალაქო ჩართულობისა და სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების საშუალება. MYS მხარს უჭერს მოხალისეობრივ ინიციატივებს და ქმნის ჩარჩოებს ორგანიზებული მოხალისეობრივი აქტივობებისთვის.
- 4. საგანმანათლებლო და პროფესიული განვითარება,** მათ შორის სწავლის წინსვლა, უნარების განვითარება, პროფესიული მომზადება, კარიერული ხელმძღვანელობა, ასევე ახალგაზრდული სექტორის შესაძლებლობების გასაძლიერებლად ახალგაზრდული მუშაკების პროგრამები.

საკანონმდებლო ჩარჩო

ინტერსექტორული და საერთაშორისო ჩარჩო

ინტერსექტორული და საერთაშორისო ინსტრუმენტების უფრო ფართო ჩარჩო, რომელიც უკრაინის ახალგაზრდული პოლიტიკის გლობალურ სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანას უწყობს ხელს, საერთაშორისო თანამშრომლობის სამართლებრივ და პოლიტიკურ საფუძველს ქმნის და ამავდროულად, ეროვნულ პრიორიტეტებთან თანმიმდევრულობას უზრუნველყოფს.

ევროპულ დონეზე, ევროკავშირსა და უკრაინას შორის ასოცირების შეთანხმება ადგენს ახალგაზრდული პოლიტიკის თანამშრომლობის ფუნდამენტურ პარამეტრებს, მათ შორის ევროკავშირის სტანდარტებთან შესაბამისობას, განათლებისა და ტრენინგის სფეროში თანამშრომლობას ურთიერთალიარების გზებით, მობილობის სქემებსა და ევროკავშირის ინიციატივებში მონაწილეობას და სტრუქტურირებული პოლიტიკური დიალოგის მექანიზმებს. ეს შეთანხმება ქმნის ყოვლისმომცველ ჩარჩოს, რომლის ფარგლებშიც ფუნქციონირებს ისეთი პროგრამები, როგორცაა Erasmus+, რაც უზრუნველყოფს სტრატეგიულ თანმიმდევრულობას ორმხრივ თანამშრომლობასა და მრავალმხრივ პროგრამებს შორის.

ევროპის საბჭოს ინსტრუმენტები უზრუნველყოფს ახალგაზრდების მონაწილეობისა და უფლებების აღიარების ნორმატიულ საფუძვლებს, განსაკუთრებით ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ ევროპული ქარტიის მეშვეობით, რომელიც ადგენს სტანდარტებს ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი ჩართულობისთვის გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში. გადასინჯული ევროპის სოციალური ქარტია და ლისაბონის აღიარების კონვენცია კიდევ უფრო უჭერს მხარს მობილობასა და კვალიფიკაციის აღიარებას, რაც ახალგაზრდების საზღვრისპირა მონაწილეობასა და სასწავლო მობილობას უზრუნველყოფს.

გლობალური ჩარჩოები უკრაინის ახალგაზრდულ პოლიტიკას ადამიანის უფლებებისა და განვითარების უნივერსალური ვალდებულებების ფარგლებში ამყარებს. გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენცია ითვალისწინებს მონაწილეობის, დაცვისა და უზრუნველყოფის ფუნდამენტურ პრინციპებს, რომლებიც ახალგაზრდული პოლიტიკის მიდგომებს განსაზღვრავს. 2030 წლის დღის წესრიგი და მდგრადი განვითარების მიზნები ანგარიშვალდებულების ჩარჩოებს ქმნის მდგრადი განვითარების მე-4 მიზნის (ხარისხიანი განათლება), მე-8 მიზნის (ღირსეული სამუშაო და ეკონომიკური ზრდა) და მე-16 მიზნის (მშვიდობა, სამართლიანობა და ძლიერი ინსტიტუტები) მეშვეობით, ხოლო იუნესკოს რეკომენდაციები განათლების, არაფორმალური სწავლებისა და კულტურული მონაწილეობის მიდგომებს წარმართავს.

რეგიონული და ორმხრივი თანამშრომლობის მექანიზმები მოიცავს აღმოსავლეთ პარტნიორობის ახალგაზრდულ პროგრამებს, შავი ზღვის რეგიონულ ინიციატივებს, სკანდინავიურ-ბალტი-

ურ და უკრაინულ თანამშრომლობის ფორმატებს და ორმხრივ შეთანხმებებს, რომლებიც ხელს უწყობს გაცვლებს, ერთობლივ პროექტებს და ურთიერთალიარებას.

შიდა კანონმდებლობა

უკრაინის ახალგაზრდული პოლიტიკა რეგულირდება მრავალშრიანი ნორმატიული-სამართლებრივი ჩარჩოთი, რომელიც შექმნილია ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების, სამოქალაქო საზოგადოებისა და ახალგაზრდებთან მომუშავე საგანმანათლებლო და კულტურული ინსტიტუტების კოორდინაციისთვის. ის მოიცავს კანონებს, მინისტრთა კაბინეტის დადგენილებებს, პრეზიდენტის ბრძანებულებებს, მინისტრის ბრძანებებს და ახალგაზრდული პოლიტიკის შესაბამის სააღსრულებო რეგულაციებს.

კანონი „ახალგაზრდული პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების შესახებ“ (№1414-IX, 27 აპრილი, 2021) არის უკრაინის პარლამენტის მიერ მიღებული ძირითადი კანონი, რომელიც უზრუნველყოფს ახალგაზრდების უფლებების, მონაწილეობის, სოციალური დაცვისა და განათლების სამართლებრივი საფუძვლების შექმნას. ის ადგენს სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის პრინციპებს, განსაზღვრავს სამიზნე ჯგუფებსა და სახელმწიფოს პასუხისმგებლობებს და ქმნის სამართლებრივ სივრცეს ახალგაზრდული ორგანიზაციებისა და საზოგადოების მონაწილეობისთვის.

ახალგაზრდული პოლიტიკის შემავსებელი დამატებითი კანონებია:

- საზოგადოებრივი გაერთიანებების შესახებ კანონი - განსაზღვრავს ახალგაზრდული და ბავშვთა საზოგადოებრივი გაერთიანებების ფორმირებას, საქმიანობასა და სტატუსს, სხვა საკითხებთან ერთად, არეგულირებს ახალგაზრდული ორგანიზაციებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების რეგისტრაციისა და მართვის წესებს;
- კანონი „მოხალისეობის შესახებ“ - ადგენს მოხალისეობრივი საქმიანობის სამართლებრივ ჩარჩოს, განსაზღვრავს მოხალისეებისა და ორგანიზაციების სტატუსს და ა.შ. 2025 წლის მაისში მიღებულ იქნა კანონი, რომელიც მიზნად ისახავს მოხალისეობის ინტეგრირებასა და განვითარებას განათლების სისტემაში, უნივერსიტეტში მიღების გამოცდილების აღიარებას და საგანმანათლებლო დაწესებულებების ვალდებულების აკისრებას მოხალისეობის მხარდაჭერაზე;
- განათლების შესახებ კანონი და რამდენიმე სხვა კანონი: კანონი ადრეული ბავშვობის განათლების შესახებ (2001), კანონი სრული ზოგადი საშუალო განათლების შესახებ (2020), კანონი პროფესიული განათლების შესახებ (1998), კანონი სკოლისგარეშე განათლების შესახებ (2000) და კანონი უმაღლესი განათლების შესახებ (2014). ყველა მათგანი უზრუნველყოფს ხარისხიან განათლებასა და მთელი ცხოვრების მანძილზე განათლებაზე ხელმისაწვდომობას;

- შრომის რეგულაციები - ახალგაზრდა მუშაკების უფლებების დაცვა და ახალგაზრდების დასაქმების ხელშეწყობა

[2030 წლის ეროვნული ახალგაზრდული სტრატეგია](#) სტრატეგიულ მიზნებს აწესებს ახალგაზრდების მონაწილეობისა და სამოქალაქო ჩართულობის გაფართოებისკენ ახალგაზრდული საბჭოებისა და კონსულტაციების მეშვეობით. იგი ასევე მიზნად ისახავს ხარისხიან ფორმალურ და არაფორმალურ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებას ციფრული და სამოქალაქო კომპეტენციების გაძლიერების პარალელურად; დასაქმების, პროფესიული მომზადების, მენარმეობისა და ეკონომიკური ინკლუზიის ხელშეწყობას; ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების, მდგრადობისა და პრევენციის პროგრამების უზრუნველყოფას; სოფლად მცხოვრები ახალგაზრდების, იძულებით გადაადგილებული პირების, უმცირესობებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის სოციალური ინკლუზიის ბარიერების მოხსნას; ახალგაზრდული ინფრასტრუქტურისა და ადგილობრივი შესაძლებლობების განვითარებას ახალგაზრდული ცენტრების, კულტურული და სპორტული ობიექტებისა და უფლებამოსილი ადგილობრივი ხელისუფლების მეშვეობით; და სამოქალაქო-პატრიოტული იდენტობის, კულტურული მონაწილეობისა და საერთაშორისო მობილობის ხელშეწყობას უკრაინელი ახალგაზრდების უფრო ფართო ევროპულ და გლობალურ საზოგადოებებში ინტეგრირების მიზნით.

სტრატეგიის გამოცხადებული ძირითადი პრინციპებია შემდეგი:

- ახალგაზრდებზე ორიენტირებული მიდგომა და ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი მონაწილეობა პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაში;
- სამინისტროებს შორის (განათლება, კულტურა, ჯანდაცვა, შრომა, სოციალური დაცვა და ა.შ.) ინტერსექტორული კოორდინაცია;
- მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკა მონიტორინგით, ინდიკატორებითა და პერიოდული მიმოხილვით;
- დეცენტრალიზაცია და ეროვნული პრიორიტეტების ადგილობრივ კონტექსტებთან ადაპტაცია;
- ევროპულ/საერთაშორისო სტანდარტებთან და თანამშრომლობის ჩარჩოებთან შესაბამისობა.

ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელების მექანიზმები

განხორციელების მექანიზმები მოიცავს მრავალწლიან სახელმწიფო და სექტორულ პროგრამებს, რომლებიც მხარდაჭერილია ბიუჯეტის სპეციალური ასიგნებებით.

განხორციელების ძირითადი ინსტრუმენტია [სახელმწიფო მიზნობრივი სოციალური პროგრამა „უკრაინის ახალგაზრდობა“](#), რომელიც უზრუნველყოფს ყოვლისმომცველ ჩარჩოს ახალგაზრდობის განვითარების ინიციატივებისთვის მთელი ქვეყნის მასშტაბით. პროგრამა ეროვნული ახალგაზრდული სტრატეგიის ოპერატიულ განხორციელებას ახდენს სტრატეგიული მიზნების კონკრეტულ ზომებად, დაფინანსებასა და ვადებად გარდაქმნით. მინისტრთა კაბინეტის №579 დადგენილება (მიმდინარე რედაქცია განახლებულია 2024 წლის მაისში) განსაზღვრავს წლიურ ბიუჯეტის ხაზებს, პასუხისმგებელ განმახორციელებელ უწყებებს და შესრულების ინდიკატორებს განათლების, დასაქმების, ჯანდაცვის, ინკლუზიურობისა და ახალგაზრდული ინფრასტრუქტურის მიმართულებით განხორციელებული ქმედებებისთვის. პროგრამის ძირითადი კომპონენტებია:

- ახალგაზრდული ცენტრების დაჩქარებული განვითარება - ახალგაზრდული დაწესებულებების შექმნა, რემონტი და მოვლა-პატრონობა მთელი ქვეყნის მასშტაბით, რათა ისინი სწავლისა და სამოქალაქო ცხოვრების ცენტრებად იქცნენ;
- ლიდერობის განვითარების პროგრამები ახალგაზრდა ლიდერებსა და ახალგაზრდულ ორგანიზაციებში შესაძლებლობების გასაძლიერებლად;
- უნარების განვითარების ინიციატივები, რომლებიც სთავაზობენ პროფესიონალურ, პროფესიულ და რბილ უნარ-ჩვევებს დასაქმებისა და მენარმეობის გასაუმჯობესებლად; და
- სამოქალაქო განათლების პროგრამები, რომლებიც ხელს უწყობენ დემოკრატიულ ღირებულებებს, სამოქალაქო პასუხისმგებლობას და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მნიშვნელოვან მონაწილეობას.

პროგრამა ადგენს ანგარიშგების ციკლებს და შეფასების საკონტროლო პუნქტებს, რათა უზრუნველყოს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული კორექტირება და ადგილობრივი ადაპტაცია რეგიონული ადმინისტრაციებისა და მუნიციპალური ხელისუფლების მეშვეობით, იყენებს თანადაფინანსებას და ტექნიკურ პარტნიორობას საერთაშორისო დონორებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და კერძო სექტორთან გავლენის გასაფართოებლად, ხოლო 2026-2030 წლების მემკვიდრე კონცეფცია ამჟამად საჯარო კონსულტაციის პროცესშია (2025), რათა შემდეგი პროგრამა შეესაბამებოდეს ცვალებად საჭიროებებსა და ევროპულ სტანდარტებს (იხილეთ CMU-ს რეზოლუცია No579 და ოფიციალური სამინისტრო პორტალები).

[უკრაინის აღდგენის გეგმა](#)

უკრაინის აღდგენის გეგმა აღიარებს ახალგაზრდების ცენტრალურ როლს, როგორც მოხალისე-

ბის, სამოქალაქო პირებისა და მომავალი სამუშაო ძალის. გეგმა განსაზღვრავს მოკლევადიან, საშუალოვადიან და გრძელვადიან ქმედებებს ეტაპობრივი აღდგენის ფარგლებში, ახალგაზრდული აქტივობებით, რომლებიც მოიცავს საგანგებო მობილიზაციის, კონსოლიდაციისა და ტრანსფორმაციის ეტაპებს. **უკრაინის აღდგენის გეგმის („ახალგაზრდობისა და სპორტის“ სამუშაო ჯგუფი)**

სტრატეგიული მიზნები:

- ▶ მიზანი 1. ახალგაზრდების, ქალებისა და მამაკაცების (სხვადასხვა კატეგორიის) მონაწილეობა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში გამარჯვების დღის დასაჩქარებლად, უკრაინის აღსადგენად და ევროპული ინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად (მათ შორის, უკრაინის ახალგაზრდული ფონდის, სრულიად უკრაინის ახალგაზრდული ცენტრის, სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტების, ახალგაზრდული ცენტრებისა და სივრცეების, ახალგაზრდული საბჭოებისა და მოხალისეობის აქტივობების მეშვეობით).
- ▶ მიზანი 2. ფიზიკურად აქტიური და ჯანმრთელი ერის განვითარება სახელმწიფოს ჰუმანიტარული პოლიტიკის პრიორიტეტია.
- ▶ მიზანი 3. სათადარიგო სპორტისა და მაღალი მიღწევების სპორტის აღდგენა და განვითარება, მათ შორის პრიორიტეტულია ოლიმპიური სპორტის დისციპლინები.
- ▶ მიზანი 4. სპორტული ინფრასტრუქტურის აღდგენა და განვითარება.
- ▶ მიზანი 5. უკრაინული ეროვნული და სამოქალაქო იდენტობის დონის 85%-მდე ამაღლება.

აღდგენის გეგმის ახალგაზრდობასთან დაკავშირებული ძირითადი ელემენტები მოიცავს ახალგაზრდობაზე ორიენტირებულ ორ ეროვნულ ფლაგმანურ პროექტს, კერძოდ:

- უკრაინის ახალგაზრდული ფონდი (UYF), რომელიც გრანტების გაცემას, ახალგაზრდული მენარმეობისა და დასაქმების მხარდაჭერას, შესაძლებლობების განვითარებასა და ციფრულ მექანიზმებს ეხება ახალგაზრდების უკრაინაში ჩართულობისა და დაბრუნების მიზნით; და
- „ერთიანი უკრაინა“ - ინიციატივა არაფორმალური სამოქალაქო და პატრიოტული განათლების, ეროვნული იდენტობის განმტკიცების, სამოქალაქო თავდაცვის ტრენინგებისა და იძულებით გადაადგილებული ახალგაზრდებისა და დაბრუნებული პირების ჩართულობის პროგრამების შესახებ.

გარდა ამისა, მნიშვნელოვანი მონაწილეობის მისაღწევად, გეგმა ითვალისწინებს ახალგაზრდების წარმომადგენლობის ინსტიტუციონალიზაციას აღდგენის მმართველობაში. იგი აცხადებს ახალგაზრდების გარანტირებულ ადგილებს განსაზღვრული მანდატებით და საკონსულტაციო ბიუჯეტური როლებით მუნიციპალურ და სექტორულ რეკონსტრუქციის კომიტეტებში, აფორმებს ახალგაზრდულ საბჭოებს ევროპული სტანდარტების შესაბამისად და ქმნის გამჭვირვალე უკუკავშირის მექანიზმებს ციფრული პლატფორმებისა და ადგილობრივი ჰაბების მეშვეობით. ეს დებულებები ჩამოყალიბებულია, როგორც პრაქტიკული შემოწმებები სიმბოლური ჩართულობის წინააღმდეგ, ახალგაზრდების წვლილის გადაწყვეტილების მიღების, დაფინანსებისა და მონიტორინგის პროცესებთან დაკავშირებით.

გეგმა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს ახალგაზრდულ ჰაბებს, როგორც ადგილობრივი მოქმედების ცენტრალურ წერტილებს: მრავალფუნქციური სივრცეები ერთი სახურავის ქვეშ აერთიანებს სამოქალაქო განათლებას, მოხალისეთა კოორდინაციას, კარიერულ ორიენტაციას და ფსიქოსოციალურ მხარდაჭერას. ახალგაზრდების მიერ მართულ ორგანიზაციებთან თანამართვის შეთანხმებები წახალისებულია, რათა პროგრამირება აქტუალური და ხელმისაწვდომი დარჩეს, მათ შორის იძულებით გადაადგილებული პირების, სოფლად მცხოვრები, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე და უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდებისთვის. მოხალისეობა აშკარად პოზიციონირებულია არა მხოლოდ სამოქალაქო წვლილის, არამედ რეკონსტრუქციასთან დაკავშირებული სტაჟირებისა და სამუშაო ადგილებისკენ აკრედიტებულ გზად, რაც ხელს უწყობს მოხალისეთა გამოცდილების აღიარებულ, რეალიზებად კვალიფიკაციად გარდაქმნას.

გარდა ამისა, დოკუმენტი ხაზს უსვამს ინკლუზიურობას, ფსიქოსოციალურ აღდგენას და ციფრულ თანასწორობას, როგორც ჯვარედინი პრიორიტეტებს, რომლებიც უნდა ახლდეს თან ყველა ახალგაზრდულ ღონისძიებას. იგი ითვალისწინებს უკრაინის ახალგაზრდული ფონდისა და ჰაბების ქსელის მრავალწლიან დაფინანსებას, ასევე ახალგაზრდა მუშაკებისა და მუნიციპალური პერსონალის შესაძლებლობების გაძლიერებას, რათა მონაწილეობა მდგრადი იყოს დონორთა მოკლე ციკლების მიღმაც.

ადამიანური რესურსების განვითარება

სპეციალური **ახალგაზრდული მუშაკების პროგრამა**. პროგრამა მოქმედებს სტრუქტურირებული პარტნიორობის მეშვეობით, რომელსაც ხელმძღვანელობს უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო ევროპის საბჭოსთან, გაეროს განვითარების პროგრამასთან უკრაინაში და სრულიად უკრაინულ ახალგაზრდულ ცენტრთან თანამშრომლობით. ამ ბირთვის გარშემო, პროგრამამ

შეიმუშავა ეკოსისტემა, რომელიც მოიცავს ახალგაზრდული მუშაობის ყოველწლიურ ფორუმს, საუკეთესო პრაქტიკის ეროვნულ კონკურსს, მეთოდოლოგიური მასალების ღია წვდომის ბიბლიოთეკას და ეროვნული ტრენინგების ქსელს. ერთად, ეს ინსტიტუტები უზრუნველყოფენ მმართველობას, ხარისხის უზრუნველყოფას, თანატოლთა სწავლებას და ახალგაზრდული მუშაობის სექტორის მდგრად შესაძლებლობების განვითარებას როგორც ეროვნულ, ასევე ადგილობრივ დონეზე.

ტრენინგის ძირითადი კომპონენტები მოიცავს საფუძვლების ტრენინგს, რომელიც წარმოგიდგენთ:

- ახალგაზრდული მუშაობის პრინციპები და ეთიკა
- ახალგაზრდების მონაწილეობა
- პროექტზე დაფუძნებული მეთოდები
- დაცვა.

სპეციალიზებული მოდულები სხვა თემებთან ერთად გვთავაზობენ უფრო ღრმა სწავლებას ისეთ სფეროებში, როგორცაა ტრავმაზე დაფუძნებული ახალგაზრდული მუშაობა, ახალგაზრდული სექტორისთვის განკუთვნილი საჯარო ადმინისტრირების ინსტრუმენტები, ონლაინ ახალგაზრდული მუშაობა და მოხალისეთა მენეჯმენტი. ტრენინგთა ტრენინგის სპეციალური კურსი ამზადებს და აკრედიტაციას უწევს ფასილიტატორებს როგორც საბაზისო, ასევე სპეციალიზებული მოდულების ჩასატარებლად, რაც უზრუნველყოფს პროგრამის მასშტაბირებას და თანმიმდევრულობას. მიწოდების ფორმატები მოიცავს პირისპირ, შერეულ და სრულად ონლაინ კურსებს, ინტერაქტიული მეთოდოლოგიების გამოყენებით, ჯგუფურ მუშაობას და მენტორულ პრაქტიკას ცოდნის გამოყენებით უნარებად გარდასაქმნელად.

სრულმასშტაბიანი ომის საპასუხოდ, პროგრამამ ადაპტირება მოახდინა მიწოდების მეთოდებზე შერეული და ონლაინ ფორმატების გაფართოებით, ტრავმაზე დაფუძნებული ახალგაზრდული მუშაობისა და კრიზისის პირობებში საჯარო ადმინისტრირების პრაქტიკული ინსტრუმენტების შესახებ განახლებული მოდულების დანერგვით.

სამოქალაქო ჩართულობა და ახალგაზრდობა უკრაინაში ომის დროს

2022 წლიდან უკრაინაში ახალგაზრდების ყოველწლიური რეალობა შეიცვალა ომის შედეგად გამოწვეული მობილობის, განათლებისა და სამუშაოს შეწყვეტის, ასევე სამოქალაქო ჩართულობის ახალი ფორმების გამო. დინამიური რჩება, ციკლური მოძრაობებით, რადგან ადამიანები გადაადგილდებიან უსაფრთხოების, მომსახურების, სწავლისა და სამუშაოს მიზნით და შემდეგ, როდესაც

საც პირობები ამის საშუალებას იძლევა, ამონებენ შემოსავლებს.

სრულმასშტაბიან შემოჭრამდე უკრაინამ შეიმუშავა 300-ზე მეტი ახალგაზრდული ცენტრისა და სივრცისგან შემდგარი ძლიერი ქსელი მთელი ქვეყნის მასშტაბით, რომლებიც ახალგაზრდებს ემსახურებოდნენ. 2022 წლის 4 ივლისის მონაცემებით, 121 ახალგაზრდული ცენტრი ფუნქციონირებდა, თუმცა მათ მნიშვნელოვნად შეცვალეს თავიანთი საქმიანობა ომის დროს საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად. ეს ცენტრები ამჟამად ფუნქციონირებენ როგორც ჰუმანიტარული ცენტრები, იძულებით გადაადგილებული პირების თავშესაფრები, მოხალისეთა კოორდინაციის პუნქტები და დაუცველი მოსახლეობის დახმარების ცენტრები.

ახალგაზრდული მუშაობის ფიზიკური ინფრასტრუქტურა მძიმედ დაზარალდა. 30 ახალგაზრდული ცენტრი და სივრცე დაზიანდა ან მთლიანად განადგურდა, ხოლო 60 ობიექტი ოკუპირებულ ტერიტორიებზეა (მონაცემები 2022 წლის 4 ივლისის მდგომარეობით, უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო, 2024). ახალგაზრდული სექტორის ადამიანური რესურსები თანაბრად დაზიანდა. კვლევები აჩვენებს, რომ ახალგაზრდული მუშაობის გამოცდილების მქონე პირთა 68% იძულებული გახდა მშობლიური რეგიონებიდან წასულიყო, რამაც შექმნა კვალიფიციური პროფესიონალების დიასპორა, რომლებიც ადრე პირდაპირ მომსახურებას უწევდნენ ახალგაზრდებს. როდესაც ჰკითხეს მათ ახალგაზრდული მუშაობის გაგრძელების შესაძლებლობის შესახებ:

- გამოკითხულთა 37.6%-მა განაცხადა, რომ მათ კვლავ შეეძლოთ ახალგაზრდული მუშაკის მოვალეობების შესრულება.
- 51%-მა განაცხადა, რომ მათ მხოლოდ ნაწილობრივ შეეძლოთ სამუშაოს გაგრძელება
- 10.8%-მა განაცხადა, რომ მათ არ ჰქონდათ პროფესიული საქმიანობის გაგრძელების შესაძლებლობა.

ახალგაზრდული პოლიტიკის უფრო ფართო ეკოსისტემაც დაიშალა, მრავალმა სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციამ, ახალგაზრდულმა საბჭოებმა, ახალგაზრდულმა ცენტრებმა, ახალგაზრდულმა მუშაკებმა და სხვა დაინტერესებულმა მხარეებმა დაკარგეს თანმიმდევრული და ეფექტური ფუნქციონირების უნარი. ბევრი მათგანი იძულებით გადაადგილდა საკუთარი თემიდან, რაც აიძულებს მათ ან მთლიანად შეაჩერონ თავიანთი საქმიანობა, ან ფუნდამენტურად გადახედონ ომის დროს ახალგაზრდების ჩართულობისა და მხარდაჭერისადმი მიდგომებს.

მიუხედავად ამისა, 2024 წლის დეკემბრის მონაცემებით, ქვეყანაში 613 ახალგაზრდული საბჭო შეიქმნა, მათ შორის 577 ადგილობრივ დონეზე (მათ შორის 196 სოფლის, 159 თემის და 222 ქალაქის ახალგაზრდული საბჭო), 3 რაიონულ დონეზე და 23 რეგიონულ და კიევის ქალაქ დონეზე. უკრაინის ახალგაზრდული საბჭოების წევრთა საერთო რაოდენობა სხვადასხვა დონეზე 9,687 ახალგაზრდას შეადგენს (უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო, 2024).

ამ გამოწვევების მიუხედავად, ახალგაზრდულმა სექტორმა შესანიშნავი მდგრადობა გამოავლინა, ბევრი ცენტრი გადაერთო სასწრაფო ჰუმანიტარული საჭიროებების დაკმაყოფილებაზე, ამავდროულად ინარჩუნებს ახალგაზრდებზე ორიენტირებულ პროგრამებს, რომლებიც ადაპტირებულია ომის დროს არსებულ კონტექსტთან (უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო, 2022).

ევროკომისიის ანგარიში ხაზს უსვამს უკრაინელი ახალგაზრდების **მზარდ სამოქალაქო ჩართულობას**, სადაც ომის დროს საზოგადოების აღდგენის მცდელობებში მონაწილეობა 6%-დან 37%-მდე გაიზარდა. ეს აჩვენებს ახალგაზრდების როგორც სამოქალაქო, ასევე პოლიტიკურ სფეროებში ჩართულობის მზარდ პოტენციალს, რაც აძლიერებს ქვეყანაში სამოქალაქო განათლების გაძლიერების აუცილებლობას. ნათლად არის აღიარებული ყოვლისმომცველი სამოქალაქო განათლების ინტეგრირების მნიშვნელობა უკრაინის ეროვნული აღდგენის მცდელობებში (ევროკომისია, 2023). მიუხედავად იმისა, რომ უკრაინაში ახალგაზრდების 72%-მა გამოთქვა სურვილი, წვლილი შეეტანა საზოგადოების აღდგენაში, მხოლოდ 1% იყო აქტიურად ჩართული. მონაწილეობის ბარიერებს შორისაა არასაკმარისი წარმომადგენლობა სამთავრობო ორგანოებში, სამოქალაქო მონაწილეობისთვის ხელმისაწვდომი ინსტრუმენტების ნაკლებობა და ბიუროკრატიული დაბრკოლებები. ეს დასკვნები ავლენს კავშირს ახალგაზრდების წვლილის შეტანის სურვილსა და მათ რეალურ ჩართულობას შორის, რაც ხაზს უსვამს ომისშემდგომ რეკონსტრუქციაში ახალგაზრდების ჩართულობისთვის უფრო სტრუქტურირებული და ხელმისაწვდომი არხების საჭიროებას (UNDP, 2023).

” ...უკრაინელი ახალგაზრდების მზარდი სამოქალაქო ჩართულობა, საზოგადოების აღდგენის მცდელობებში მონაწილეობის მაჩვენებელი ომის დროს 6%-დან 37%-მდე გაიზარდა... ”

გარდა ამისა, უკრაინაში სრულმასშტაბიანმა შეჭრამ ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი ჩართულობა გამოიწვია **მოხალისეობრივ და საზოგადოებრივ აქტივობებში**. ახალგაზრდული მოხალისეობა და საზოგადოებრივი თვითორგანიზება პიკს მიაღწია 2022 წელს და კვლავ მაღალ დონეზეა, რაც ქმნის ბუნებრივ საწყის წერტილებს ერთობლივად შექმნილი, ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო პროექტებისთვის (ურთიერთდახმარების ლოჯისტიკიდან დაწყებული სამეზობლო კულტურული აქტივობებით დამთავრებული). UNDP-ის ახალგაზრდული კვლევები აჩვენებს 2022 წლიდან მოხალისეობაში/შემონირულობებსა და პეტიციებში მდგრად მონაწილეობას, ადგილობრივი აღდგენის პროცესებისადმი ინტერესის ზრდასთან ერთად. ახალგაზრდების დაახლოებით 30%-მა პირველად მიიღო მონაწილეობა მოხალისეობრივ სამუშაოებში, 2021 წელს მხოლოდ 6%-თან შედარებით. მოხალისეობის მოტივაცია, ძირითადად, განპირობებული იყო დახმარების პირადი სურვილით (43%), ოჯახის წევრები და მეგობრებიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებდნენ მონაწილეობის წახალისებაში (27%). ეს ცვლილება ხაზს უსვამს უკრაინელი ახალგაზრდების მდგრადობას, რომლებიც სულ უფრო მეტად იღებენ სამოქალაქო პასუხისმგებლობას. ეს გაზრდილი ჩართულობა

აუცილებელია თემების აღდგენისა და დემოკრატიული ღირებულებების განსამტკიცებლად აღდგენის მცდელობებში აქტიური მონაწილეობის გზით (UNDP, 2023).

ახალგაზრდების **მონაწილეობა ფორმალურ პოლიტიკურ პროცესებში** კვლავ დაბალია, გამოკითხულთა 70% ბოლო ერთი წლის განმავლობაში არ იყო ჩართული სამოქალაქო საზოგადოების არცერთ აქტივობაში. მოხალისეობის ზრდის მიუხედავად, ახალგაზრდების პოლიტიკური და სამოქალაქო ჩართულობა მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე დგას, როგორცაა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში გავლენის ნაკლებობა და შინაარსიანი მონაწილეობის შეზღუდული შესაძლებლობები. ახალგაზრდების ჩართულობის გასაძლიერებლად, ანგარიში გვთავაზობს ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პროექტების შექმნას, ამ ინიციატივების ფინანსური მხარდაჭერის უზრუნველყოფას და ახალგაზრდების მონაწილეობის ხელშეწყობას როგორც ადგილობრივ, ასევე ეროვნულ დონეზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში (UNDP, 2023).

ამავდროულად, ახალგაზრდები ორგანიზებას უწევენ და პრიორიტეტებს ეროვნული და არასამთავრობო ორგანიზაციების ციფრული არხებით ახმოვანებენ . U-Report Ukraine ხშირად ატარებს გამოკითხვებს, რომლებიც პროგრამულ და პოლიტიკურ საუბრებში გამოიყენება, ხოლო მთავრობის Diia პლატფორმამ ელექტრონული სერვისები ათობით მილიონამდე გაზარდა, რაც ახალგაზრდული პროგრამებისთვის სწრაფი რეგისტრაციის, შეტყობინებებისა და უკუკავშირის მარყუჟების საშუალებას იძლევა.

დაინტერესებული მხარეების რუკა და საზოგადოების ჩართულობა

ოფიციალური სტრუქტურები

უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო (MYS) არის ცენტრალური აღმასრულებელი ორგანო, რომელიც პასუხისმგებელია ახალგაზრდობის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაზე. MYS კოორდინაციას უწევს სექტორულ ინიციატივებს და გამოსცემს ნორმატიულ აქტებს, ბრძანებებს და მეთოდოლოგიურ მითითებებს, რომლებიც არეგულირებს პრაქტიკულ განხორციელებას: ახალგაზრდული ცენტრების შექმნის წესებს, ახალგაზრდული მუშაკების სტანდარტებს, გრანტების პროცედურებს და პროგრამის განხორციელების მექანიზმებს.

ორ დონეზე არსებობს ახალგაზრდული საკონსულტაციო ორგანოები (ახალგაზრდული საბჭოები):

1. ეროვნულ დონეზე, მინისტრთა კაბინეტთან არსებული ეროვნული ახალგაზრდული საბჭო (რომელსაც პრემიერ-მინისტრი ხელმძღვანელობს) შეიმუშავებს კოორდინირებულ პოზი-

ციებს ახალგაზრდულ პოლიტიკასთან დაკავშირებით და მხარს უჭერს მთავრობათაშორის თანამშრომლობას. მის შემადგენლობაში შედიან ახალგაზრდული და ბავშვთა არასამთავრობო ორგანიზაციების (შერჩეული კონკურსის წესით), სტუდენტური თვითმმართველობის, ახალგაზრდული საბჭოების და საჯარო ხელისუფლების წარმომადგენლები.

2. ადგილობრივად, რეგიონული და მუნიციპალური ხელისუფლების ქვეშ შეიძლება შეიქმნას ახალგაზრდული საბჭოები, რათა ხელი შეუწყონ პრიორიტეტების დადგენას, განხორციელების მონიტორინგს და ახალგაზრდებისგან უკუკავშირის გადაცემას გადაწყვეტილების მიმღებ პირებთან.

უკრაინაში არის ახალგაზრდული ცენტრების სამდონიან სისტემა: სრულიად უკრაინის ახალგაზრდული ცენტრი, რეგიონული ახალგაზრდული ცენტრები და ადგილობრივი ახალგაზრდული ცენტრები, რომლებსაც ავსებს მოქნილი ახალგაზრდული სივრცეები (შენობები, რომლებიც გამოიყენება ახალგაზრდული მუშაობისთვის). რეგიონული ცენტრები უზრუნველყოფენ ზოგად კოორდინაციას და უფრო თანაბარ წვდომას, ხოლო ადგილობრივი ცენტრები და სივრცეები უზრუნველყოფენ მომსახურებას: სამოქალაქო და არაფორმალური განათლება, მოხალისეობა და შინაარსიანი დასვენება, მათ შორის ახალგაზრდული და ბავშვთა ასოციაციების მხარდაჭერა. ცენტრების ხარისხის კრიტერიუმებს და ეროვნული ხარისხის ნიშანს ამტკიცებს ცენტრალური ორგანო.

პროფესიონალური ახალგაზრდული მუშაობის საზოგადოება

[უკრაინის ახალგაზრდა მუშაკთა ასოციაცია \(AMPU\)](#) არის პროფესიული ქსელი, რომელიც აკავშირებს ფორმალურ ინსტიტუტებსა და ადგილობრივ პრაქტიკას. ის წარმოადგენს ძირითად პროფესიულ ორგანოს, რომელიც კოორდინაციას უწევს სექტორული ინიციატივებს და იცავს ახალგაზრდული მუშაობის, როგორც ცალკეული პროფესიის, აღიარებას. AMPU მოქმედებს ადგილობრივი პრაქტიკოსების ქსელების მეშვეობით, რომლებიც ტერიტორიულ და თემურ საფუძველზე თანამშრომლობენ.

AMPU-ს ძირითადი ფუნქციები მოიცავს ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელების ან ახალგაზრდული მუშაობის პრაქტიკაში არსებული სირთულეების წინაშე მდგარი თემებისა და ორგანიზაციების კონსულტაციებსა და მენტორულ მხარდაჭერას, არაფუნქციონირებადი ახალგაზრდული საბჭოებისთვის ხელმძღვანელობის განვას, ახალგაზრდული მუშაობის სფეროში კარიერის დაწყების მსურველი პირებისთვის კონსულტაციებს და ადგილობრივ თემებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებში ახალგაზრდული პროგრამების შემუშავების ექსპერტულ კონსულტაციას. გარდა ამისა, AMPU გამოცდილი პრაქტიკოსების ქსელის მეშვეობით სთავაზობს ტრენინგებისა და ფასილიტატორების მომსახურებას, რომლებსაც შეუძლიათ ინდივიდუალური სასწავლო პროგრამების ჩატარება ან ყოვლისმომცველი ღონისძიებების ორგანიზება, მომსახურებით, რომელიც მოიცავს

როგორც ადგილობრივი ინიციატივების პრობონო მხარდაჭერას, ასევე ანაზღაურებად პროფესიულ მომსახურებას, მოთხოვნების მასშტაბისა და სირთულის მიხედვით.

” AMPU-ს ძირითადი ფუნქციები მოიცავს კონსულტაციებსა და მენეჯერულ მხარდაჭერას იმ თემებისა და ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც ახადგაზღვრილი პოლიტიკის ან ახადგაზღვრილი მუშაობის პრაქტიკაში განხორციელებისას გამოწვევების წინაშე დგანან... “

სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები

ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციები წარმოადგენენ ყველაზე მრავალფეროვან და დინამიურ დაინტერესებულ მხარეთა კატეგორიას, დაწყებული მრავალპროგრამული ფოკუსის მქონე დიდი ეროვნული ორგანიზაციებიდან, დამთავრებული სპეციალიზებული ადგილობრივი ინიციატივებით, რომლებიც კონკრეტული საზოგადოების საჭიროებების დაკმაყოფილებას გულისხმობს. ეს ორგანიზაციები მოქმედებენ სხვადასხვა თემატურ სფეროში, მათ შორის სამოქალაქო განათლებაში, გარემოსდაცვით აქტივიზმში, კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებაში, სოციალურ მენარმეობაში, ადამიანის უფლებების დაცვაში და ა.შ.

ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციების ძირითადი მახასიათებლებია:

- ეროვნული ახალგაზრდული ორგანიზაციები , რომლებიც ახორციელებენ მასშტაბურ პროგრამებს, ატარებენ ადვოკატირების კამპანიებს და ადგილობრივი ფილიალებისთვის ქოლგა სტრუქტურების როლს ასრულებენ.
- თემატური ქსელები, რომლებიც ფოკუსირებულია კონკრეტულ საკითხებზე, როგორცაა გენდერული თანასწორობა, გარემოს დაცვა ან ციფრული უფლებები
- ადგილობრივი ახალგაზრდული ინიციატივები , რომლებიც საზოგადოებისთვის სპეციფიკურ გამოწვევებს აგვარებენ და ახალგაზრდებს პირდაპირ მომსახურებას სთავაზობენ
- სტუდენტური ორგანიზაციები , რომლებიც აერთიანებენ აკადემიურ ინტერესებს უფრო ფართო სოციალურ ჩართულობასთან

საგანმანათლებლო დაწესებულებები, როგორც დაინტერესებული მხარეები

უნივერსიტეტები, კოლეჯები და საშუალო სკოლები ახალგაზრდების მონაწილეობის ადგილებსაც

წარმოადგენენ და საკუთარი ინსტიტუციური ინტერესების მქონე დაინტერესებული მხარეების როლსაც ასრულებენ. საგანმანათლებლო დაწესებულებებში არსებული სტუდენტური თვითმმართველობის ორგანოები დემოკრატიული მონაწილეობის, ბიუჯეტის განაწილების გადაწყვეტილებებისა და ინსტიტუციური პოლიტიკის გავლენის სტრუქტურირებულ შესაძლებლობებს უზრუნველყოფენ, როოდესაც ისინი ფორმალური სტრუქტურების ნაცვლად ნამდვილი მონაწილეობითი მექანიზმების სახით მოქმედებენ. ამ ორგანოების ეფექტურობა მნიშვნელოვნად განსხვავდება დაწესებულებებს მიხედვით, ზოგიერთი მათგანი სტუდენტების ხმის გამოხატვის მნიშვნელოვან პლატფორმად ფუნქციონირებს, ზოგი კი ძირითადად ცერემონიალურ ხასიათს ატარებს.

ამ გამოწვევის აღიარებით, მრავალი სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაცია და ახალგაზრდული ინიციატივა აქტიურად მუშაობს საგანმანათლებლო გარემოში ავთენტური მონაწილეობის გასაძლიერებლად, უზრუნველყოფს ტრენინგებს, ადვოკატირებას და მხარდაჭერას, რათა ხელი შეუწყოს ფორმალური სტრუქტურების ნამდვილ მონაწილეობით მექანიზმებად გარდაქმნას. ეს ძალისხმევა ფოკუსირებულია სტუდენტი ლიდერების შესაძლებლობების გაძლიერებაზე, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების დაცვაზე და ანგარიშვალდებულების მექანიზმების შექმნაზე, რომლებიც უზრუნველყოფს სტუდენტების ხმის მოსმენას და მასზე რეაგირებას.

საერთაშორისო და დონორი ორგანიზაციები

საერთაშორისო განვითარების სააგენტოები, ორმხრივი დონორები და მრავალმხრივი ორგანიზაციები მნიშვნელოვნად ახდენენ გავლენას ახალგაზრდების მონაწილეობის გარემოზე დაფინანსების მექანიზმების, ტექნიკური დახმარებისა და პოლიტიკური დიალოგის მეშვეობით. ევროკავშირი, სხვადასხვა პროგრამების, მათ შორის Erasmus+-ისა და ევროპული სოლიდარობის კორპუსის მეშვეობით, უზრუნველყოფს როგორც ახალგაზრდების ჩართულობის პირდაპირ შესაძლებლობებს, ასევე ადგილობრივი ინიციატივების დაფინანსებას.

Erasmus+ უკრაინელ ახალგაზრდებს ახალგაზრდული მიმართულებით საგანმანათლებლო მობილობის, ახალგაზრდული გაცვლებისა და შესაძლებლობების განვითარების ფართო შესაძლებლობებს სთავაზობს. პროგრამა მხარს უჭერს არაფორმალურ სასწავლო აქტივობებს, ორგანიზაციებს შორის სტრატეგიულ პარტნიორობას და შესაძლებლობების განვითარების პროექტებს, რომლებიც აძლიერებს ახალგაზრდული მუშაობის ხარისხსა და აღიარებას. ძირითადი მოქმედება 1-ის (მობილურობის პროექტები) მეშვეობით ახალგაზრდებს შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ ახალგაზრდულ გაცვლებსა და მოხალისეობრივ აქტივობებში, ხოლო ძირითადი მოქმედება 2 ორგანიზაციებს საშუალებას აძლევს შეიმუშაონ ინოვაციური პრაქტიკა და გააძლიერონ საერთაშორისო თანამშრომლობა.

ევროპის სოლიდარობის კორპუსი ახალგაზრდებს სოლიდარობის აქტივობებში ჩართვის გზებს უქმნის მოხალისეობრივი პროექტების, სტაჟირებისა და სოლიდარობის პროექტების მეშვეობით უკრაინასა და მთელ ევროპაში. ეს პროგრამები არა მხოლოდ პირდაპირი მონაწილეობის შესაძლებლობებს იძლევა, არამედ პარტნიორობის მექანიზმებისა და პროექტის თანადაფინანსების მოთხოვნების მეშვეობით ორგანიზაციულ შესაძლებლობებს ავითარებს უკრაინის ახალგაზრდულ არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ახალგაზრდულ ცენტრებში.

ევროპის საბჭო გადამწყვეტ როლს ასრულებს ისეთი ინიციატივების მეშვეობით, როგორცაა პროექტი „ახალგაზრდობა დემოკრატიისთვის უკრაინაში: ფაზა II“, რომელიც თანხვედრაშია როგორც ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული სექტორის 2030 წლის სტრატეგიასთან, ასევე უკრაინის ეროვნული პოლიტიკის რეფორმებთან, მათ შორის სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის 2030 წლის ეროვნულ სტრატეგიასთან. ეს პროექტი ფოკუსირებულია ახალგაზრდული პოლიტიკის ევროპული სტანდარტების დანერგვაზე სამი ძირითადი კომპონენტის მეშვეობით: მონაწილეობითი და გენდერულად მგრძობიარე ახალგაზრდული პოლიტიკის მიდგომების შემუშავება, ახალგაზრდული მუშაობის აღიარებისა და ხარისხის სტანდარტების წინსვლა და სოციალური ერთიანობისა და ინკლუზიურობის ხელშეწყობა. ინიციატივა სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეს რთავს ევროპის საბჭოს რეკომენდაციების განხორციელებაში სოციალურ უფლებებზე, ახალგაზრდული უფლებებისა და ახალგაზრდული მუშაობის სტანდარტებთან დაკავშირებით.

UNICEF უკრაინას წვლილი შეაქვს ინოვაციური პროგრამებით, როგორცაა UPSHIFT, გლობალური სოციალური ინოვაციების ინიციატივა, რომელიც ადგილობრივ ორგანიზაციებთან პარტნიორობით ხორციელდება. ეს პროგრამა მოზარდებსა და ახალგაზრდებს აძლევს საშუალებას შეიმუშაონ და განახორციელონ გადაწყვეტილებები საზოგადოების გამოწვევებთან დაკავშირებით ადამიანზე ორიენტირებული დიზაინის მეთოდოლოგიების გამოყენებით. მონაწილეები იღებენ მენტორულ მხარდაჭერას კვლევის ჩასატარებლად, სამიზნე აუდიტორიის გასაგებად და მათი ინოვაციური იდეების შესამოწმებლად, წარმატებული გუნდები კი პროექტის განხორციელებისთვის დაფინანსებაზე წვდომას იღებენ. პროგრამა აერთიანებს უნარების განვითარებას, მენტორობას და ფინანსურ მხარდაჭერას ახალგაზრდების მდგრადობის გასაძლიერებლად და საზოგადოების დონის გადაწყვეტილებების გენერირების პარალელურად.

დაინტერესებული მხარეები თემიდან და კერძო სექტორიდან

უკრაინის დეცენტრალიზაციის რეფორმებმა ფუნდამენტურად შეცვალა თემების დონეზე დაინტერესებული მხარეების ლანდშაფტი, შექმნა ახალი შესაძლებლობები და პასუხისმგებლობები ახალგაზრდების ადგილობრივ დონეზე მონაწილეობისთვის. გაერთიანებული ტერიტორიული თემები (UTC) ამჟამად ადგილობრივი მმართველობის ძირითად ადმინისტრაციულ ერთეულებს წარმოადგენენ, რომლებიც ადრე ცალკეულ სოფლებს, დაბებსა და ქალაქებს უფრო დიდ, უფრო ქმედით ერთეულე-

ბად აერთიანებენ გაფართოებული ბიუჯეტებით, ადმინისტრაციული შესაძლებლობებითა და გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილებით.

ადგილობრივმა საბჭოებმა და მერებმა, რომლებიც ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების წევრები არიან, მნიშვნელოვანი ავტონომია მოიპოვეს ბიუჯეტის განაწილების, მომსახურების მიწოდებისა და საზოგადოების განვითარების დაგეგმვის საკითხებში, რაც მათ ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელების ძირითად დაინტერესებულ მხარეებად აქცევს. ეს ორგანოები აკონტროლებენ მნიშვნელოვან რესურსებს, რომლებიც შეიძლება მიმართული იყოს ახალგაზრდული პროგრამების, ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და მონაწილეობითი ინიციატივებისკენ. ახალგაზრდების მონაწილეობის წარმატება ხშირად დამოკიდებულია ადგილობრივი არჩეული თანამდებობის პირების პოლიტიკურ ნებასა და გაგებაზე ახალგაზრდების ჩართულობის ღირებულების შესახებ.

საზოგადოების განვითარების კოორდინატორები და სოციალური მუშაკები წარმოადგენენ პროფესიონალი დაინტერესებული მხარეების ახალ კატეგორიას, რომლებიც ქმნიან დამაკავშირებელ რგოლს ფორმალურ ადმინისტრაციულ სტრუქტურებსა და ადგილობრივი თემების საბაზისო საჭიროებებს შორის. ეს პროფესიონალები ხშირად ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდამჭერებს წარმოადგენენ, ეხმარებიან მათ ბიუროკრატიულ პროცესებში ნავიგაციაში და აკავშირებენ ახალგაზრდებს არსებულ რესურსებთან და შესაძლებლობებთან.

ადგილობრივი კულტურული ინსტიტუტები - მათ შორის სათემო ცენტრები, ბიბლიოთეკები, მუზეუმები და კულტურის სახლები - სულ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენენ, რადგან კულტურული ცენტრები კულტურულ პროგრამებსა და საზოგადოებაში ჩართულობაზე პასუხისმგებლობას კისრულობენ. ისინი ახალგაზრდული აქტივობებისთვის ფიზიკურ სივრცეებს უზრუნველყოფენ და ხშირად თაობათაშორისი დიალოგისა და სამოქალაქო განათლების ინიციატივების ნეიტრალურ ადგილებს წარმოადგენენ.

სოფლისა და სამეზობლო საბჭოები მნიშვნელოვან როლს იწარჩევენ ჰიპერლოკალური გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, განსაკუთრებით სოფლად, სადაც ისინი ახალგაზრდებისთვის დემოკრატიული მონაწილეობის ყველაზე ხელმისაწვდომ დონეს წარმოადგენენ. ეს მცირე ზომის ერთეულები ხშირად ახალგაზრდებს ფორმალურ პოლიტიკურ პროცესებსა და საზოგადოების დაგეგმვაში ჩართვის პირველ შესაძლებლობებს აძლევენ.

ადგილობრივი ბიზნეს საზოგადოებები და დამსაქმებლები უფრო მნიშვნელოვან დაინტერესებულ მხარეებად იქცნენ, რადგან დეცენტრალიზაციამ ხაზი გაუსვა ადგილობრივ ეკონომიკურ განვითარებას. ახალგაზრდული მეწარმეობის პროგრამები, სტაჟირების შესაძლებლობები და უნარების განვითარების ინიციატივები სულ უფრო მეტად არის დამოკიდებული ადგილობრივ საწარმოებთან პარტნიორობაზე, რომლებიც ესმით საზოგადოების ეკონომიკური საჭიროებები და შესაძლებლობები.

ადგილობრივი ბიზნეს საზოგადოებები და დასაქმებულები, კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ინიციატივები, ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ბიზნესები და სოციალური სანარმოები უფრო მნიშვნელოვან დაინტერესებულ მხარეებად იქცნენ, რომლებიც ეკონომიკურ განვითარებას სოციალურ გავლენასთან აკავშირებენ. ახალგაზრდული მეწარმეობის პროგრამები, სტაჟირების შესაძლებლობები და უნარების განვითარების ინიციატივები სულ უფრო მეტად არის დამოკიდებული ადგილობრივ სანარმოებთან პარტნიორობაზე, რომლებიც ესმით საზოგადოების ეკონომიკური საჭიროებები და შესაძლებლობები.

დეცენტრალიზაციის პროცესმა ასევე გააძლიერა **სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები და არაფორმალური საზოგადოებრივი ჯგუფები** ადგილობრივ პოლიტიკაზე გავლენის მოხდენისა და დაფინანსებაზე წვდომის უფრო პირდაპირი გზების შექმნით. ახალგაზრდების მიერ ინიციატივებს ახლა უფრო მკაფიო მექანიზმები აქვთ გადანაცვლებების მიმღებ პირებთან ურთიერთობისთვის და სხვა ადგილობრივ პრიორიტეტებთან ერთად საზოგადოების განვითარების რესურსებისთვის კონკურენციისთვის.

საქართველო

განმარტებები და სტატისტიკა

„ახალგაზრდული პოლიტიკის შესახებ“ საქართველოს კანონი (2019) ახალგაზრდებს 14-29 წლის ასაკის პირებად განსაზღვრავს. ეს ჯგუფი მოსახლეობის დაახლოებით მეოთხედს შეადგენს. განაწილება ძალიან არათანაბარია: შესაძლებლობების უმეტესობა (უმაღლესი განათლება, შემოქმედებითი ინდუსტრიები, სამოქალაქო საზოგადოებაში დასაქმება, სტაჟირება) თბილისსა და რამდენიმე დიდ ქალაქშია (ბათუმი, ქუთაისი, რუსთავი) თავმოყრილი, ხოლო მთიან და სასაზღვრო რეგიონებში ახალგაზრდების მუდმივი გავლითი მიგრაციაა. დემოგრაფიული დინამიკა ყალიბდება შობადობის შემცირებით, ურბანული ცენტრებისკენ შიდა მიგრაციით და საზღვარგარეთ (ევროკავშირი, თურქეთი და მის ფარგლებს გარეთ) სწავლისა და დასაქმების შესაძლებლობების მაძიებელი ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი გარე მობილობით.

ახალგაზრდების დემოგრაფიული მონაცემები და შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად განსხვავდება საქართველოს რეგიონების მიხედვით. გაეროს მოსახლეობის ფონდის (UNFPA) ახალგაზრდული ინდექსის (2021) მიხედვით, მხოლოდ თბილისზე ქვეყნის ახალგაზრდული მოსახლეობის დაახლოებით 33.2% მოდის, ხოლო აჭარასა და ქვემო ქართლში - დაახლოებით 10-12.5%. მეორე უკიდურესობაში, რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში ერთად საქართველოს ახალგაზრდების მხო-

ლოდ დაახლოებით 0.5% ცხოვრობს. ეს არათანაბარი განაწილების ნიმუში ასახავს როგორც დემოგრაფიულ კლებას ზოგიერთ მთიან რეგიონში, ასევე თბილისისა და სხვა ურბანული ცენტრების მუდმივ მიმზიდველობას.

” ... [ახალგაზრდების] განაწილების ნიმუში ასახავს როგორც დემოგრაფიულ კლებას ზოგიერთ მთიან რეგიონში, ასევე თბილისისა და სხვა ურბანული ცენტრების მუდმივ მიმზიდველობას... ”

განათლების შედეგები ასევე მნიშვნელოვნად განსხვავდება რეგიონების მიხედვით. საშუალო სკოლის დასრულების მაჩვენებელი თბილისში საშუალოდ დაახლოებით 76%-ია, მაგრამ კახეთში ის მხოლოდ 42%-ია, რაც ხაზს უსვამს სისტემურ ნაკლოვანებებს სოფლის და სასოფლო-სამეურნეო რაიონებში. უმაღლეს განათლებასა და პროფესიულ მომზადებაზე წვდომა ასევე არათანაბარია: მაშინ, როდესაც თბილისს, აჭარასა და ქუთაისს უნივერსიტეტებისა და პროფესიული კოლეჯების მჭიდრო ქსელი აქვთ, შორეული რეგიონები ძირითადად მცირე ზომის დაწესებულებებზე არიან დამოკიდებულნი, რომლებსაც შეზღუდული შესაძლებლობები და პროგრამების ნაკლები არჩევანი აქვთ.

დასაქმების ნიმუშები ასახავს ამ სტრუქტურულ განსხვავებებს. ახალგაზრდების უმუშევრობა ყველაზე მწვავეა სოფლის და მთიან რაიონებში, სადაც შრომის ბაზრები მწირია და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა სუსტია. NEET (განათლებაში, დასაქმებაში ან ტრენინგში არ მონაწილეობის) მაჩვენებლები განსაკუთრებით მაღალია ისეთ რეგიონებში, როგორიცაა კახეთი, გურია და შიდა ქართლი, სადაც სოფლის მეურნეობა დომინირებს და ალტერნატიული შესაძლებლობები მცირეა. ამის საპირისპიროდ, თბილისსა და აჭარას სარგებლობს უფრო დივერსიფიცირებული ეკონომიკით, სადაც შესაძლებლობებია მომსახურების, ინფორმაციული ტექნოლოგიებისა და ტურიზმის სფეროში, თუმცა აქაც კი ახალგაზრდების უმუშევრობა მაღალი რჩება ეროვნულ საშუალო მაჩვენებლებთან შედარებით.

რეგიონული ახალგაზრდული პროგრამები არათანაბრად რეაგირებს ამ რეალობაზე. მუნიციპალური ახალგაზრდული ცენტრები და ახალგაზრდული საბჭოები აქტიურად ფუნქციონირებენ თბილისში, აჭარასა და იმერეთში, თუმცა მცირე რეგიონებში ნაკლები რესურსები აქვთ. დონორების მიერ მხარდაჭერილი საპილოტე პროექტები - როგორიცაა ახალგაზრდული ინოვაციური ლაბორატორიები (Save the Children Georgia) კახეთში, შიდა ქართლში, გურიაში და რაჭა-ლეჩხუმში - აჩვენებს, რომ მიზნობრივი ინვესტიციები შეიძლება ძლიერ შედეგებს იძლეოდეს მენარმეობისა და სამოქალაქო ჩართულობის კუთხით. ანალოგიურად, პროფესიულმა კოლეჯებმა ისეთ რეგიონებში, როგორიცაა ქვემო ქართლი და აჭარა, დაიწყეს უნარების ტრენინგის დაკავშირება ადგილობრივ ეკონომიკურ საჭიროებებთან (სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი, ლოჯისტიკა). ასეთი ინიციატივების

სხვა რეგიონებში გაფართოებამ შეიძლება ხელი შეუწყოს განათლებასა და შრომის ბაზრის შედეგებს შორის არსებული ხარვეზების აღმოფხვრას.

” ... ხეგიონული ახადგაზიხდული პიოგხამები ახათანაბიად ხეაგიხებენ ამ ხეადობაზე. მუნიციპალური ახადგაზიხდული ცენტრები და ახადგაზიხდული საბჭოები აქციუხად ფუნქციონიხებენ თბილისში, აჭაიასა და იმეხეთში, მაგამ უფხო მციხე ხეგიონებში ნაკლები ხესუხებით სახგებდობენ... “

დასაქმებასა და მენარმეობაში გენდერული უთანასწორობა აშკარაა, რასაც განაპირობებს გენდერული როლები, უსაფრთხოების/ტრანსპორტის ბარიერები და სექტორული სეგრეგაცია. გენდერულად მგრძობიარე პროგრამები (ბავშვზე ზრუნვა ტრენინგის დროს, უსაფრთხო ტრანსპორტის სტიპენდიები, ქალი ლიდერების მიერ მენტორობა, გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლა) ზრდის მონაწილეობას და ხელს უწყობს უთანასწორობის შემცირებას.

სოფლად მცხოვრები ახალგაზრდებისა და NEET-ების წინაშე მდგარი ბარიერებია ინფორმაციის ნაკლებობა (ნაკლები რესურსები), გაუმართავი სატრანსპორტო სისტემები და მისაბაძი მაგალითობის სიმცირე. ეფექტურია საზოგადოებასთან ურთიერთობის მიდგომები (მობილური ახალგაზრდული მუშაობა + მიმართულებებით მიმართვა) და პროფესიული განათლების/სტაჟირების სუბსიდირებული გზები.

არაქართულენოვანი ახალგაზრდებისთვის, ქართული ენის შესწავლა ზრდის საჯარო სექტორში დასაქმების შანსებს, ორენოვანი თანატოლების მენტორობა, მოსამზადებელი კურსები და ლოკალიზებული შესაძლებლობები (მაგ., საზოგადოებრივი მედია, კულტურათშორისი პროექტები) აუმჯობესებს ინკლუზიას.

ადგილების, ციფრული კონტენტისა და ტრანსპორტის ხელმისაწვდომობა არათანაბარია. უნივერსალური დიზაინი, პირადი დახმარების ბიუჯეტები და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ორგანიზაციებთან პარტნიორობა წინაპირობაა. ახალგაზრდულ ცენტრებში, რომლებიც ნერგავენ დამხმარე ტექნოლოგიებს და ინკლუზიურ სპორტს/ხელოვნებას, ჩართულობა უფრო მაღალია.

ბოლო ათწლეულის განმავლობაში, გაფართოვდა ზედა საშუალო განათლების ხელმისაწვდომობა და გაიზარდა უმაღლეს სასწავლებლებში ჩარიცხვის მაჩვენებელი. მიუხედავად ამისა, კვლავ რჩება ხარვეზები ფუნდამენტურ და ტრანსვერსიულ კომპეტენციებში (კომუნიკაცია, გუნდური მუშაობა, პრობლემების გადაჭრა , ციფრული წიგნიერება), რომლებსაც დამსაქმებლები ყველაზე მეტად აფასებენ. სწავლის შედეგები განსხვავდება რეგიონების მიხედვით; სოფლის სკოლები ხშირად ებრძვიან მასწავლებლების დეფიციტს, ციფრულ რესურსებსა და კლასგარეშე აქტივობებზე ხელმისაწვდომობის სირთულეს . შედეგად, შრომის ბაზარზე შესვლისას აშკარა „უნარების შეუსა-

ბამობა“ ჩნდება, სადაც დამსაქმებლები აღნიშნავენ, რომ უჭირთ სამუშაოსთვის საჭირო ცოდნის მქონე ახალგაზრდების პოვნა, ხოლო ახალგაზრდები აღნიშნავენ, რომ უჭირთ ისეთი სამუშაოს პოვნა, რომელიც აღიარებს ან აძლიერებს მათ კომპეტენციებს.

ახალგაზრდების უმუშევრობა, როგორც წესი, მნიშვნელოვნად აღემატება ეროვნულ საშუალო მაჩვენებელს და ჯიუტად მაღალი რჩება ახალგაზრდა ქალებისა და სოფლის ახალგაზრდებისთვის. არაფორმალური და სეზონური სამუშაო ფართოდ არის გავრცელებული; ბევრი ახალგაზრდა შემოსავალს არარეგულარული დასაქმებიდან, სოფლის მეურნეობაში ან მომსახურებაში თვითდასაქმებიდან და ოჯახური ბიზნესიდან იღებს. NEET (განათლებაში, დასაქმებაში ან ტრენინგში არმყოფი) მაჩვენებლები რამდენიმე რეგიონში მაღალია და მჭიდრო კავშირშია სატრანსპორტო ბარიერებთან, ხელმძღვანელობასა და ინფორმაციაზე დაბალ წვდომასთან და ხარისხიანი არაფორმალური სწავლების შეზღუდულ ხელმისაწვდომობასთან. მენარმეობა სულ უფრო მიმზიდველი ხდება ახალგაზრდებისთვის, მაგრამ შეზღუდულია საწყისი კაპიტალის, მენტორობისა და ბაზრების ხელმისაწვდომობით.

ფორმალური მონაწილეობა - ახალგაზრდულ არასამთავრობო ორგანიზაციებში, ახალგაზრდულ საბჭოებში ან სტუდენტურ კავშირებში წევრობა - მოკრძალებული რჩება. თუმცა, ჩართულობის სურვილი მაღალია, როდესაც საწყისი წერტილები ხელმისაწვდომია, რელევანტური და დროში შეზღუდული (მოკლევადიანი მოხალისეობრივი დასაქმება, ადგილობრივი გარემოსდაცვითი ქმედებები, კამპუსის კამპანიები). ციფრული პლატფორმები გახდა გამომხატვის, ორგანიზებისა და თანატოლთა შორის სწავლების ნაგულისხმევი სივრცეები. ეს ცვლილებები ყველაზე თვალსაჩინოა ქალაქის სტუდენტებში, მაგრამ სულ უფრო მეტად ვრცელდება რეგიონულ ცენტრებში ჰიბრიდული ონლაინ/ოფლაინ აქტივობების მეშვეობით.

” ... შიომის ბაზრის ბოლოდროინდელი ანგარიშების თანახმად, საქართველოში 15-29 წლის ახალგაზრდების დაახლოებით 27-30% მიეკუთვნება NEET (განათლებაში, დასაქმებაში ან ტრენინგში არ მონაწილეობენ) კატეგორიას... “

ყველაზე მაღალი NEET მაჩვენებლები სოფლის ახალგაზრდებში, ახალგაზრდა ქალებსა და ეთნიკურ უმცირესობებში ფიქსირდება. ამის მიზეზებს შორისაა კარიერული კონსულტირების ნაკლებობა, განათლებასა და შრომის ბაზრის საჭიროებებს შორის შეუსაბამობა, სატრანსპორტო ბარიერები შორეულ რეგიონებში და ხარისხიანი პროფესიული და სტაჟირების შესაძლებლობების შეზღუდული ხელმისაწვდომობა. სოციალური ნორმები, ზოგიერთ თემში ადრეული ქორწინება და წარსულში წარუმატებელი სამუშაოს ძიების გამო იმედგაცრუება კიდევ უფრო უწყობს ხელს NEET დონის შენარჩუნებას. პროფესიული კოლეჯები (VET) განსაკუთრებით მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ საქართველოს ახალგაზრდულ ლანდშაფტში. ქვეყნის მასშტაბით 100-ზე მეტი პროფესიუ-

ლი საგანმანათლებლო დაწესებულებაა, რომლებიც გვთავაზობენ კურსებს სოფლის მეურნეობის, ტურიზმის, IT და მომსახურების სფეროებში. ახალგაზრდული სამუშაო ინიციატივები სულ უფრო მეტად ინტეგრირდება პროფესიული განათლების სასწავლო გეგმებში, კლასგარეშე სამოქალაქო განათლებით, მეწარმეობის კლუბებითა და მოხალისეობრივი სქემებით. ამ პროგრესის მიუხედავად, პროფესიული განათლების სფეროში ჩარიცხვა კვლავ შედარებით დაბალია უმაღლეს განათლებასთან შედარებით და ბევრი ახალგაზრდა პროფესიულ განათლებას ნაკლებად პრესტიჟულ ვარიანტად აღიქვამს. ამიტომ, პროფესიული განათლების, ადგილობრივი დამსაქმებლებისა და მუნიციპალური ახალგაზრდული პროგრამების კავშირის გაძლიერება ეროვნული პრიორიტეტია.

ახალგაზრდული პოლიტიკა საქართველოში: ინსტიტუტები, სტრატეგია და ტრაექტორია

ინსტიტუციური არქიტექტურა. ახალგაზრდულ პოლიტიკას კოორდინაციას უწევს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო. განხორციელებას ხელმძღვანელობს ახალგაზრდული სააგენტო (დაარსდა 2019 წელს, როგორც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი), რომელიც მართავს პროგრამებს, ახორციელებს მეთოდოლოგიურ ხელმძღვანელობას და კოორდინირებას უწევს ახალი მომსახურების მოდელების პილოტირებას (მაგ., მობილური ახალგაზრდული მუშაობა). მუნიციპალიტეტები მნიშვნელოვანი თანაგანმახორციელებლები არიან: ისინი გეგმავენ და აფინანსებენ ადგილობრივ ახალგაზრდულ აქტივობებს, მართავენ ახალგაზრდულ ცენტრებს და მასპინძლობენ საკონსულტაციო პლატფორმებს.

სტრატეგიული დოკუმენტები. 2014 წლის ეროვნული ახალგაზრდული პოლიტიკის დოკუმენტი და შემდგომი ახალგაზრდული სტრატეგია (განახლებულია 2025 წლის ჰორიზონტებთან შესაბამისობაში) გამოკვეთს პრიორიტეტებს მონაწილეობის, განათლების (ფორმალური და არაფორმალური), დასაქმებისა და მეწარმეობის, ჯანმრთელობის, ინკლუზიურობისა და კულტურის/სპორტის გარშემო. ჯვარედინი აქცენტი კეთდება ევროპულ სტანდარტებთან (ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგია; ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული სექტორის სტრატეგია 2030) შესაბამისობაში მოყვანასა და გაზომვადი მიზნებით მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ პოლიტიკაზე.

პოლიტიკის ევოლუცია და გაკვეთილები. სამი ურთიერთდაკავშირებული ტენდენცია განსაზღვრავს ტრაექტორიას 2018 წლიდან:

1. ახალგაზრდული სერვისების დეცენტრალიზაცია, მუნიციპალიტეტების მიერ უფრო დიდი როლის აღებით;

2. ახალგაზრდული მუშაობის, როგორც კოდიფიცირებული კომპეტენციების მქონე ცალკე სფეროს აღიარება და თანდათანობითი პროფესიონალიზაცია; და
3. ახალგაზრდულ პოლიტიკასა და შრომის ბაზრის პოლიტიკას შორის უფრო მჭიდრო კავშირები (კარიერული ორიენტაცია, მწარმოების მხარდაჭერა, სტაჟირება).

COVID-19-ით გამონვეულმა შოკმა და შემდგომმა პოლიტიკურმა პოლარიზაციამ ონლაინ ახალგაზრდული მუშაობისა და ციფრული მონაწილეობის ინსტრუმენტების გაფართოება გამოიწვია. მთავარი გაკვეთილი ის არის, რომ თანმიმდევრული ქმედებების გარეშე მონაწილეობა ძირს უთხრის ნდობას; ამრიგად, პოლიტიკა ახლა სულ უფრო მეტად ქმნის უკუკავშირის შესაძლებლობებს (მაგ., ახალგაზრდული საბჭოები ბიუჯეტის კონსულტაციებით, ახალგაზრდული წინადადებების გამჭვირვალე შემდგომი რეაგირებით).

საკანონმდებლო და ნორმატიული ჩარჩო

ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების მეშვეობით, საქართველომ აიღო ვალდებულება, ახალგაზრდული პოლიტიკა ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოიყვანოს. Erasmus+-სა და ევროპის სოლიდარობის კორპუსში მონაწილეობა ახალგაზრდებს მობილობის შესაძლებლობებს აძლევს, ხოლო ევროპის საბჭოს ინსტრუმენტები ხელმძღვანელობს მონაწილეობისა და ახალგაზრდების უფლებების სტანდარტებს. საქართველო თანდათანობით ახდენს ამ ჩარჩოების ადაპტირებას, პროგრესი კი ინსტიტუციურ შესაძლებლობებსა და რესურსებზეა დამოკიდებული.

” საქართველოს ახადგაზრდული პოლიტიკა დაფუძნებულია 2020-2030 წლების ეროვნული ახადგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციაზე, რომელიც პირობიგებს ანიჭებს ახადგაზრდების მონაწილეობას, განათლებას, დასაქმებას, ჯანმრთელობას და საეხთო კეთილდღეობას. მისი მთავარი მიზანია ისეთი გახეშოს შექმნა, სადაც ახადგაზრდები ჩახთუდები, უფლებამოსიანი ახიან და თანაბარი წვდომა აქვთ შესაძლებლობებზე. “

კონცეფცია შემუშავდა ახალგაზრდული პოლიტიკის ადრეულ ჩარჩოებში გამოვლენილი ხარვეზების საპასუხოდ და მიზნად ისახავს ეროვნულ ინსტიტუტებსა და მუნიციპალურ მთავრობებს შორის კოორდინაციის გაუმჯობესებას.

ძირითადი საკანონმდებლო ცვლილებები ამ ჩარჩოს აძლიერებს, განსაკუთრებით **„ბავშვის უფლებათა კოდექსი“ (2019)**, მიმდინარე რეფორმებთან ერთად, რომლებიც ახალგაზრდული პოლიტიკის

პასუხისმგებლობებს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს ფარგლებში ათავსებს. ეს ინსტრუმენტები აახლოებენ საქართველოს ახალგაზრდულ დღის წესრიგს საერთაშორისო სტანდარტებთან, განსაკუთრებით კი „ბავშვის უფლებათა შესახებ გაეროს კონვენციასთან“.

ეროვნული ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციის 2020-2030 წლების ძირითადი

პრიორიტეტები:

- **მონაწილეობა** - ახალგაზრდებისთვის შესაძლებლობების გაფართოება, რათა აქტიურად შეიტანონ წვლილი სოციალურ, კულტურულ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში.
- **პოტენციალის განვითარება და რეალიზება** - ხარისხიან განათლებაზე, მნიშვნელოვან დასაქმებასა და პროფესიული ზრდის გზებზე წვდომის გარანტია.
- **ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა** - ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია და ახალგაზრდებისთვის მეგობრულ ჯანდაცვის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება.
- **ეკონომიკური გაძლიერება** - მეწარმეობის, ინოვაციებისა და მდგრადი საარსებო წყაროების შესაძლებლობების გაძლიერება.
- **პოლიტიკის მართვის გაუმჯობესება** - ახალგაზრდული პოლიტიკის კოორდინაციის, მონიტორინგისა და ეფექტიანობის გაძლიერება ეროვნულ და მუნიციპალურ დონეზე.

ინსტიტუციური და საკანონმდებლო ჩარჩო

ბავშვის უფლებათა კოდექსი (2019): ყოვლისმომცველი კანონი, რომელიც იცავს ბავშვებისა და ახალგაზრდების ინტერესებს. ის იძლევა მკაფიო მითითებებს სახელმწიფო უწყებებისთვის, ადგილობრივი ხელისუფლებისა და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისთვის, რაც უზრუნველყოფს საქართველოს მიერ ბავშვის უფლებათა გაეროს კონვენციით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებას.

როლების ინსტიტუციური განაწილება: მუნიციპალური მთავრობები ძირითადად პასუხისმგებელი არიან ახალგაზრდული სტრატეგიების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე ადგილობრივ დონეზე, ხოლო განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო ადგენს ეროვნულ პრიორიტეტებს და ახორციელებს ზედამხედველობას.

განხორციელება და პროგრესი

მუნიციპალური დონის ინიციატივები: ადგილობრივი თვითმმართველობები ავითარებენ ახალგაზრდებზე მორგებულ სტრატეგიებსა და სერვისებს, რომლებიც პასუხობენ საზოგადოების სპეცი-

ფიკურ საჭიროებებზე, რითაც ეროვნული პოლიტიკის მიზნებს საწყის დონეზე ახორციელებენ.

პრაქტიკული გამოცდილების შესაძლებლობები: 2024 წლიდან საქართველოს საჯარო სამსახურ-მა გააფართოვა ანაზღაურებადი სტაჟირების პროგრამები, რაც სტუდენტებსა და ახლად კურსდამთავრებულებს საშუალებას აძლევს მიიღონ ღირებული სამუშაო გამოცდილება და გაიუმჯობესონ დასაქმების შესაძლებლობები.

შესაძლებლობების განვითარება: მიმდინარე პროგრამები მიზნად ისახავს ახალგაზრდული მუშაკებისა და ორგანიზაციების უნარებისა და შესაძლებლობების გაძლიერებას, რაც უზრუნველყოფს ახალგაზრდული მუშაობის პროფესიონალიზაციას როგორც რეგიონულ, ასევე ეროვნულ დონეზე.

განხორციელების მექანიზმები: პროგრამები, სერვისები და მონიტორინგი

საქართველოში ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელება ეფუძნება ახალგაზრდული სააგენტოს მიერ კოორდინირებული ეროვნული პროგრამების, მუნიციპალიტეტების მიერ განხორციელებული ადგილობრივი ინიციატივებისა და დონორების მიერ მხარდაჭერილი პროექტების ერთობლიობას, რომლებიც ახალი მიდგომების პილოტირებას ახდენენ. საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო ზედამხედველობას უწევს სისტემას და უზრუნველყოფს ინტერსექტორულ კოორდინაციას, თუმცა განათლების, შრომისა და ჯანდაცვის პოლიტიკასთან ინტეგრაციის დონე კვლავ დამუშავების პროცესშია.

ეროვნული პროგრამები

ახალგაზრდული სააგენტო მართავს ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და არაფორმალური ჯგუფების ყოველწლიურ გრანტების სქემებს, რომლებიც ფოკუსირებულია სამოქალაქო მონაწილეობაზე, მენარმეობაზე, გარემოსდაცვით აქტივობებსა და კულტურაზე. ახალგაზრდული საბჭოები მხარდაჭერილია მუნიციპალურ დონეზე, საკონსულტაციო სტრუქტურების შექმნით, სადაც ახალგაზრდებს შეუძლიათ ადგილობრივი ბიუჯეტებისა და პროგრამების შესახებ უკუკავშირის მიცემა. ახალგაზრდული ცენტრები არაფორმალური განათლებისა და მოხალისეობის ცენტრების ფუნქციას ასრულებენ, ხოლო მობილური ახალგაზრდული სამუშაო ჯგუფები უზრუნველყოფენ საზოგადოებასთან ურთიერთობას სოფლისა და დაუცველი ტერიტორიების მოსახლეობასთან. ეს მექანიზმები ავსებს სამინისტროს მიერ მხარდაჭერილი პროგრამებით სპორტის, კულტურისა და მოხალისეობის სფეროში, რაც უზრუნველყოფს ახალგაზრდული პოლიტიკის ინტეგრირებას უფრო ფართო ეროვნულ სტრატეგიებში.

მობილური ახალგაზრდული სამუშაო

მობილური ახალგაზრდული მუშაკები მომსახურებას სთავაზობენ იმ სფეროებს, სადაც მუდმივი ინფრასტრუქტურა არ არის, სთავაზობენ კარიერულ ხელმძღვანელობას, საბაზისო უნარების ტრე-

ნინგს და ფსიქოსოციალურ მხარდაჭერას. ეს პილოტური პროექტები, რომლებიც დონორების მხარდაჭერით ხორციელდება, სამინისტროს მიერ აღიარებულია, როგორც მასშტაბირების პრიორიტეტული მოდელი. მიმდინარეობს დისკუსიები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა უზრუნველყოფილი იყოს მდგრადი სახელმწიფო დაფინანსება და ინტეგრირებული იყოს მობილური ახალგაზრდული მუშაობა გრძელვადიან ეროვნულ ჩარჩოებში. მობილური ახალგაზრდული მუშაკები ასევე მჭიდროდ კოორდინაციას უწევენ პროფესიულ კოლეჯებსა და სკოლებს, რაც უზრუნველყოფს ტრენინგებსა და სტაჟირებაში გადამისამართებებს. ეს ინტეგრაცია ხელს უწყობს NEET მაჩვენებლების შემცირებას იმ ახალგაზრდებისთვის პრაქტიკული, პრაქტიკული გზების შეთავაზებით, რომლებიც გამორიცხულნი არიან ფორმალური განათლებისგან.

ახალგაზრდული ცენტრები და ციფრული სივრცეები

ქვეყნის მასშტაბით 50-ზე მეტი ახალგაზრდული ცენტრი ფუნქციონირებს, თუმცა არათანაბრად განაწილებული. ცენტრები არაფორმალური განათლების, ხელოვნებისა და კულტურის, ჰაკათონებისა და სოციალური ინოვაციების ლაბორატორიებს წარმოადგენენ. ციფრული პლატფორმები სულ უფრო ხშირად ავსებენ ამ სივრცეებს ონლაინ სასწავლო კურსების, რესურსების ბიბლიოთეკებისა და უკუკავშირის ინსტრუმენტების შეთავაზებით. მუნიციპალიტეტებს მოუწოდებენ, გამოაქვეყნონ ახალგაზრდების ყოველწლიური ანგარიშები, რომლებიც აკონტროლებენ მონაწილეობას და შედეგებს.

ინოვაციური ლაბორატორიები და მენარშეობა

რამდენიმე რეგიონში პროექტის „Skills for Success“ ფარგლებში პილოტირებულ იქნა ახალგაზრდული ინოვაციების ლაბორატორიები, რათა ახალგაზრდები დააკავშირონ სამენარშეო სწავლებასთან, მენტორობასთან და მიკრო გრანტებთან. ეს ლაბორატორიები ყველაზე ეფექტურია, როდესაც ისინი ინტეგრირებულია რეგიონულ ეკონომიკურ ეკოსისტემებში - მაგალითად, ტურიზმი და სოფლის მეურნეობის გადამუშავება კახეთში ან შემოქმედებითი ინდუსტრიები აჭარაში. მენარშეობის კონკურსებსა და სტარტაპ ინკუბატორებს ხშირად ერთობლივად ატარებენ ახალგაზრდული ცენტრები, ადგილობრივი სავაჭრო პალატები და საერთაშორისო დონორები, რაც ქმნის ხიდებს ახალგაზრდა ინოვატორებსა და დამსაქმებლებს შორის.

მონიტორინგი და შეფასება

ჩამოყალიბდა უფრო ძლიერი მონიტორინგის კულტურა, მუნიციპალიტეტებმა და ახალგაზრდულმა სააგენტომ მიიღეს შედეგების ინდიკატორები, როგორცაა ახალგაზრდების რაოდენობა, რომლებიც ახალგაზრდულ აქტივობებში მონაწილეობიდან დასაქმებამდე, განათლებამდე ან სამოქალაქო ლიდერობამდე გადავიდნენ. მიუხედავად იმისა, რომ ეს სისტემა ჯერ კიდევ ვითარდება, ის წარმოადგენს ნაბიჯს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკისკენ. საერთაშორისო პარტნიო-

რები ამას მხარს უჭერენ კვლევის, პილოტური შეფასებების და ახალგაზრდული სექტორის შესაძლებლობების გაძლიერების დაფინანსებით მონაცემთა შეგროვების სფეროში.

ეროვნული პროგრამები

ახალგაზრდული სააგენტო ამჟამად ახორციელებს ყოველწლიურ გრანტების სქემებს ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და არაფორმალური ჯგუფებისთვის, მხარს უჭერს მონაწილეობის ინფრასტრუქტურას, როგორცაა ახალგაზრდული საბჭოები, და ინვესტიციებს დებს ახალგაზრდულ ცენტრებში, მობილურ ახალგაზრდულ მუშაობასა და ახალგაზრდული მუშაკების ტრენინგში. კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო უზრუნველყოფს საერთო კოორდინაციას და იღებს ვალდებულებას, დააკავშიროს ახალგაზრდული პროგრამები სხვა ეროვნულ პრიორიტეტებთან, მათ შორის პროფესიულ განათლებასთან და დასაქმებასთან. ბევრი ინიციატივა საპილოტე ფაზაშია, თანდათანობითი გაფართოებით, დაფინანსებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ჩართულობის მიხედვით.

ადამიანური რესურსები და ახალგაზრდული მუშაობის პროფესიონალიზაცია

ახალგაზრდული მუშაობის პროფესიონალიზაცია საქართველოში შედარებით ახალი, მაგრამ მზარდი სფეროა. ტრადიციულად, ახალგაზრდულ მუშაობას არაფორმალურად ახორციელებდნენ არასამთავრობო ორგანიზაციების თანამშრომლები ან მოხალისეები, ხშირად ფორმალური აღიარების ან სტანდარტიზებული ტრენინგის გარეშე. ახალგაზრდობის სააგენტოსა და საქართველოს ახალგაზრდა მუშაკთა ასოციაციის დაარსების შემდეგ, იმპულსი გაიზარდა პროფესიული იდენტობის, ტრენინგის გზების შექმნისა და საბოლოოდ, ახალგაზრდული მუშაობის, როგორც კარიერული ვარიანტის აღიარების მიმართულებით.

კომპეტენციის ჩარჩოები. ახალგაზრდობის სააგენტომ, პრაქტიკოსებისა და ახალგაზრდა მუშაკთა ასოციაციის მონაწილეობით, პილოტირება მოახდინა კომპეტენციის ჩარჩოების პროექტზე, რათა განესაზღვრა ახალგაზრდა მუშაკებისგან მოსალოდნელი უნარები, ცოდნა და ღირებულებები. ეს ჩარჩოები მოიცავს საზოგადოებასთან ურთიერთობას და ჩართულობას, არაფორმალური განათლების ხელშეწყობას, დაცვას, ინკლუზიურობას და კოუჩინგს. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ჩარჩოები შემუშავების პროცესშია, ისინი მნიშვნელოვან ნაბიჯს წარმოადგენს მუნიციპალიტეტებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებში პრაქტიკის სტანდარტიზაციისკენ.

ტრენინგის არქიტექტურა. ახალგაზრდა მუშაკების ტრენინგი ამჟამად დონორების მიერ მხარდაჭერილი პროექტების, სამინისტროს მიერ ორგანიზებული მოკლევადიანი კურსებისა და თანა-

ტოლთა სწავლების ინიციატივების მეშვეობით ხორციელდება. ტრენინგის სისტემა ეტაპობრივ მიდგომას მიჰყვება: (1) შესავალი მოდულები ახალი ახალგაზრდა მუშაკებისთვის, (2) სპეციალიზებული მოდულები ისეთ თემებზე, როგორცაა ციფრული ახალგაზრდული მუშაობა, გარემოსდაცვითი განათლება და ტრავმაზე დაფუძნებული პრაქტიკა და (3) ტრენერთა ტრენინგის კურსები მთელი ქვეყნის მასშტაბით ფასილიტატორების ჯგუფის გაფართოების მიზნით. ახალგაზრდა მუშაკების ფორუმები და პრაქტიკის გაზიარების ღონისძიებები ხელს უწყობს ქსელების შექმნას და ინოვაციური მიდგომების გავრცელებას.

სერტიფიცირება და აღიარება. მიმდინარეობს პოლიტიკური დისკუსიები ახალგაზრდული მუშაკების ეროვნული სერტიფიცირების სისტემის შემუშავებასთან დაკავშირებით. მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ არ არსებობს ფორმალური სახელმწიფო სერტიფიცირება, პილოტურმა პროექტებმა დაწერა ნებაყოფლობითი აღიარების ინსტრუმენტები. კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრომ გამოთქვა ინტერესი, რომ ნებისმიერი მომავალი სერტიფიცირების სქემა შესაბამისობაში მოიყვანოს არსებულ პროფესიულ სტანდარტებთან (მასწავლებლები, სოციალური მუშაკები). პროგრესი დამოკიდებულია დაფინანსებაზე, დაინტერესებული მხარეების კონსენსუსზე და საჯარო სამსახურის რეესტრთან ინტეგრაციაზე.

გამონვევები და შემდეგი ნაბიჯები. ძირითადი გამონვევები კვლავ რჩება: ახალგაზრდა მუშაკების პოზიციების მდგრადი დაფინანსება, განსაკუთრებით მუნიციპალიტეტებში; პროფესიული ზედამხედველობა და კეთილდღეობის მხარდაჭერა მაღალი სტრესული გარემოს მქონე ახალგაზრდა მუშაკებისთვის; და მიმზიდველი კარიერული გზების შექმნა კვალიფიციური პრაქტიკოსების შესანარჩუნებლად. შესაძლებლობები პროფესიულ კოლეჯებთან, უნივერსიტეტებთან და საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობის გაფართოებაშია, რაც უზრუნველყოფს ახალგაზრდული მუშაობის ინტეგრირებას როგორც ფორმალურ განათლებაში, ასევე საჯარო სამსახურის უფრო ფართო სტრუქტურებში.

” ... სამინისტრომ პოლიტიკურ კონსულტაციებში მიუთითა, რომ მომავალი ხეფოხმები ახადგაზრდა მუშაკების აღიარებას სხვა პირობების სტანდარტებთან (მაგალითად, მასწავლებლებისა და სოციალური მუშაკების) შეუსაბამებს, თუმცა კონკრეტული სამახდებელი ან მახეგუდები ცვლილებები ჯერ არ არის მიღებული... ”

ახალგაზრდების მონაწილეობა და სამოქალაქო ჩართულობა

ფორმალური მონაწილეობა. საქართველო მრავალშრიანი მონაწილეობის ეკოსისტემას მასპინძლობს: ეროვნული ახალგაზრდული საბჭო; მუნიციპალური ახალგაზრდული საბჭოები და ახალგაზრდული საკონსულტაციო საბჭოები; სტუდენტური თვითმმართველობები; და სკოლის დონის პარლამენტები. სადაც კარგად არის შემუშავებული, ეს ორგანოები ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად ადგენენ დღის წესრიგს, განიხილავენ ახალგაზრდული ბიუჯეტების განხილვას და აკონტროლებენ მის შესრულებას. სადაც ძალაუფლება არ აქვთ, ისინი სიმბოლური მიდგომის რისკს აწყდებიან. მდგრადი შესაძლებლობების მხარდაჭერა (ტრენინგი, მენტორობა და მცირე ფასილიტაციის ბიუჯეტები) გადამწყვეტია გავლენისთვის.

არაფორმალური და საკითხებზე დაფუძნებული ჩართულობა. ბოლო ორი წლის განმავლობაში ახალგაზრდების მიერ ორგანიზებული საზოგადოებრივი ქმედებების ზრდა შეინიშნება. უნივერსიტეტის სტუდენტებმა და ახლახანს კურსდამთავრებულებმა ორგანიზება გაუწიეს ფართომასშტაბიან, ხანგრძლივ დემონსტრაციებს დემოკრატიული სტანდარტებისა და ევროკავშირში ინტეგრაციის დასაცავად. კამპუსების გაფიცვებმა, ცოცხალმა ჯაჭვებმა და თბილისსა და რეგიონულ ცენტრებში ღამის აქციებმა ფართო ყურადღება მიიპყრო და კოორდინაცია სოციალური მედიისა და დაშიფრული შეტყობინებების არხების საშუალებით განხორციელდა. ჟურნალისტებმა, ხელოვანებმა და ტექნოლოგიების აქტიურმა გამოყენებამ გააძლიერეს მობილიზაცია პირდაპირი ტრანსლაციების და შემოქმედებითი საპროტესტო ფორმატების მეშვეობით.

მაგალითები დღევანდელიდან. ახალგაზრდების მიერ ორგანიზებულ წინააღმდეგობას ე.წ. „უცხოეთის აგენტების“ კანონმდებლობის მიმართ, რომელსაც მომიტინგეები „რუსულ კანონს“ უწოდებენ, კამპუსებსა და კულტურულ სივრცეებში ხელმძღვანელობდნენ Gen-Z ორგანიზატორები. ანგარიშები აღწერს სტუდენტების ფართო ჩართულობას, მოხალისეთა პირველადი დახმარების ჯგუფებს, იურიდიული დახმარების კოლექტივებს და სწრაფი რეაგირების ჯგუფებს, რომლებიც აგროვებ, აღრიცხავენ და ავრცელებენ ინფორმაციას დაკავებებისა და პოლიციის ქმედებების შესახებ. პარალელურად, გაძლიერდა ახალგაზრდული გარემოსდაცვითი და კლიმატის ინიციატივები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში. კვლავ ჩნდება ახალი ახალგაზრდული მოძრაობები სოციალ-დემოკრატიული და პროევროპული პლატფორმებით, რომლებიც ცდილობენ საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ დღის წესრიგზე გავლენის მოხდენას.

ბარიერები და ხელშემწყობი ფაქტორები. ბარიერებს შორისაა ინსტიტუტებისადმი დაბალი ნდობა, რეპრესიების შიში, სტუდენტი აქტივისტების უსაფრთხოების საკითხები და ახალგაზრდებისთვის არასტაბილური ფინანსური გარემო. ხელშემწყობი ფაქტორები უკანასკლნელი ერთი წლის განმავლობაში ფაქტობრივად აღარ დარჩა.

დაინტერესებული მხარეების რუკა და საზოგადოების ჩართულობა

საჯარო ხელისუფლება

- **კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო** - პოლიტიკის ხელმძღვანელობა; კოორდინაციას უწევს ინტერსექტორულ ახალგაზრდულ პრიორიტეტებს.
- **ახალგაზრდული სააგენტო** - ეროვნული განხორციელება და მეთოდური მხარდაჭერა: გრანტები, ახალგაზრდული ცენტრების ქსელი, მობილური ახალგაზრდული მუშაობა, ტრენინგებისა და სერტიფიცირების პილოტები, ციფრული პლატფორმები, სტრუქტურირებული მონაწილეობითი ღონისძიებები.
- **მუნიციპალიტეტები** - ადგილობრივი ახალგაზრდული აქტივობების დაგეგმვა და დაფინანსება, ახალგაზრდული ცენტრების მართვა, ახალგაზრდული საბჭოების თანამასპინძლობა და ახალგაზრდული პრიორიტეტების ინტეგრირება ადგილობრივი განვითარების სტრატეგიებში; შეიძლება არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის შენობების და თანადაფინანსების უზრუნველყოფა .
- **საგანმანათლებლო დაწესებულებები** - სკოლები, პროფესიული განათლების კოლეჯები და უნივერსიტეტები, როგორც როგორც ადგილმდებარეობის, ასევე აქტორების როლში (სტუდენტური თვითმმართველობა , სამოქალაქო სასწავლო გეგმები, სერვისებით სწავლება და მენარმეობის ცენტრები).

პროფესიული საზოგადოება და სამოქალაქო საზოგადოება

- **ახალგაზრდული მუშაკების ასოციაცია/ქსელები** - პროფესიული სტანდარტების წინ წაწევა, ტრენინგებისა და მენტორობის ჩატარება და აღიარებისა და ხარისხის უზრუნველყოფის დაცვა.
- **ახალგაზრდული არასამთავრობო ორგანიზაციები და არაფორმალური ჯგუფები** - ახორციელებენ არაფორმალურ სწავლებას , მოხალისეობას, აქტივიზმს, ადამიანის უფლებების შესახებ განათლებას, გარემოსდაცვით აქტივობებს და ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით კვლევას.
- **ქოლგა ორგანიზაციები** - ეროვნული ახალგაზრდული საბჭოები და თემატური კოალიციები, რომლებიც კოორდინაციას უწევენ ადვოკატირებას (მაგ., მონაწილეობის უფლებები, მოხალისეობის აღიარება, ახალგაზრდების დასაქმება).

საერთაშორისო პარტნიორები და დონორები

- **ევროკავშირი - Erasmus+**, ევროპული სოლიდარობის კორპუსი, EU4Youth, Twinning/Taiex და ბიუჯეტის/პროგრამის მხარდაჭერა უნარებისა და ახალგაზრდებისთვის.

- **ევროპის საბჭო** - სტანდარტები და შესაძლებლობების განვითარება მონაწილეობის, ადამიანის უფლებების შესახებ განათლების (HRE/EDC) და ახალგაზრდული მუშაობის აღიარების საკითხებში.
- **გაეროს სააგენტოები (UNICEF, UNDP, UNFPA, ILO)** - კვლევა, პილოტური პროექტები ახალგაზრდების მონაწილეობის, დასაქმების, ჯანმრთელობისა და ინკლუზიის საკითხებზე.
- **ორმხრივი დონორები და ფონდები** - პროგრამების დაფინანსება (ახალგაზრდული მენარმეობა, კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული ქმედებები, სამოქალაქო ტექნოლოგიები), გაცვლები და სტიპენდიები.

კერძო სექტორი და მედია

- **დამსაქმებელთა ასოციაციები, პალატები და კორპორატიული კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა** - სტაჟირება, მენტორობა, ინოვაციური გამონვევები და სოციალური სანარმოს აქსელერაცია.
- **მედია და შემოქმედებითი ინდუსტრიები** - პლატფორმები ახალგაზრდების ხმის, მედია-ნიგნიერების და კონსტრუქციული საჯარო დებატებისთვის.

საერთაშორისო თანამშრომლობა და მობილურობა

არაფორმალური სწავლების აღიარებისა და საზღვრისპირა ქსელების ძირითად არხებად იქცა . ახალგაზრდული გაცვლები, სასწავლო კურსები და სტრატეგიული პარტნიორობა ქართველ ახალგაზრდა მუშაკებსა და ახალგაზრდებს ევროპული ხარისხის სტანდარტებსა და ინოვაციურ პედაგოგიკას აცნობს. EU4Youth-ის ინიციატივები აფართოებს დასაქმებისა და მენარმეობის მხარდაჭერას და აკავშირებს მათ კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ ქმედებებთან და მწვანე უნარებთან.

ევროპის საბჭოს თანამშრომლობა ხელს უწყობს მნიშვნელოვანი მონაწილეობისა და ახალგაზრდული მუშაობის ხარისხის სტანდარტების დამკვიდრებას, ევროპულ ახალგაზრდულ ცენტრებზე წვდომასთან და ადამიანის უფლებათა შესახებ განათლებისა და განათლების სისტემის რესურსების პარტნიორობასთან ერთად. გაეროს სააგენტოები და ორმხრივი დონორები აფინანსებენ მიზნობრივ პილოტურ პროექტებს (ახალგაზრდული ჰაბები, კლიმატის ლიდერობა, ციფრული ინკლუზია), წარმატებული მოდელებით, რომლებიც მუნიციპალურ ან ეროვნულ პროგრამებში გადადის.

თანამშრომლობის ღირებულება არა მხოლოდ სწავლის გადაცემაა; ის ასევე ლეგიტიმურობასა და გამძლეობაშია. პროექტები, რომლებიც მოიცავს საჯარო დანხებულებებთან თანამართვას და მუ-

ნიციპალიტეტებთან თანადაფინანსებას, სავარაუდოდ, მასშტაბური იქნება. ციფრული პლატფორმების სტრატეგიული გამოყენება უზრუნველყოფს, რომ მასალები და მეთოდები ხელმისაწვდომი დარჩეს გრანტების ციკლების შემდეგაც.

წყაროები და ბმულები

უკრაინა - სიტუაცია, პოლიტიკა და მონაცემები

- გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიტი აშშ (2025). საგანგებო მდგომარეობა უკრაინაში. <https://www.unhcr.org/us/emergencies/ukraine-emergency>
- IOM DTM / HDX (2022–დღემდე). უკრაინის იძულებით გადაადგილების მონაცემები: იძულებით გადაადგილებულ პირთა შეფასებები. <https://data.humdata.org/dataset/ukraine-idp-estimates>
- იუნისეფი უკრაინა (2024). ბავშვთა სიტუაციის ანალიზი უკრაინაში 2024 წელს. <https://www.unicef.org/ukraine/en/reports/sitan2024>
- უკრაინის სოციალური პოლიტიკის სამინისტრო (2025 წლის 7 აგვისტო). იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდასაჭერად 200 მილიონი ევროს გამოყოფით, უკრაინამ და ევროპის საბჭოს ბანკმა ომის დაწყებიდან ყველაზე დიდი სასესხო ხელშეკრულება გააფორმეს. <https://www.msp.gov.ua/en/press-center/news/with-euro200-million-to-support-idps-ukraine-and-the-ceb-sign-their-largest-loan-agreement-since-the-start-of-the-war>

უკრაინა - სამართლებრივი და პოლიტიკური ჩარჩო

- უკრაინის კანონი „ახალგაზრდული პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების შესახებ“ (No1414-IX, 27 აპრილი, 2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20>
- ეროვნული ახალგაზრდული სტრატეგია 2030 წლამდე, დამტკიცებული პრეზიდენტის №94/2021 ბრძანებულებით. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#ტექსტი>
- სახელმწიფო მიზნობრივი სოციალური პროგრამა „უკრაინის ახალგაზრდობა“ 2021–2025 წწ. CMU-ს რეზოლუცია №579 (მიმდინარე რედაქცია. 2024 წლის მაისი). 1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-%D0%BF#>
- უკრაინის ახალგაზრდობისა და სპორტის სამინისტრო (2022). „ახალგაზრდული პოლიტიკის“ სფეროში აღდგენის გეგმა. <https://shorturl.at/dutrR>

უკრაინა - ანალიზი და ანგარიშები

- ევროკომისია (2023). უკრაინის 2023 წლის ანგარიში. 2023 წლის კომუნიკაცია ევროკავშირის გაფართოების პოლიტიკის შესახებ (SWD(2023) 699 final). https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf
- გაეროს განვითარების პროგრამა (2023). ომის გავლენა ახალგაზრდებზე უკრაინაში: დასკვნები და რეკომენდაციები. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-07/undp-ua-impact-war-youth-eng-findings-recommendations_2023_2.pdf
- ახალგაზრდული საბჭოების ფორმირების ანალიზი უკრაინაში 2024 წლის დეკემბრის მდგომარეობით. (ანალიტიკური ანგარიში). <https://mms.gov.ua/news/analiz-utvorennia-molodizhnykh-rad-v-ukraini-stanom-na-hruden-2024-roku>
- ბოდნარი, ი. (2023). არაპროგრამაში მონაწილე ქვეყნების წვლილი ევროკავშირის ახალგაზრდულ ვიკიში. თავი V: უკრაინა. მონაწილეობა. ევროკომისია; ევროპის საბჭო.

საქართველო - სიტუაცია, პოლიტიკა და მონაცემები

- ევროკავშირი-ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული პარტნიორობა (2022). ახალგაზრდული პოლიტიკის ქვეყნის მიმოხილვა: საქართველო. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/georgia>
- ბავშვთა და ახალგაზრდობის სტატისტიკური პორტალი (საქართველო). <https://youth.geostat.ge/index.php?lang=en>
- საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო. ახალგაზრდული სტრატეგიის დოკუმენტები და ყოველწლიური ანგარიშები. <https://shorturl.at/pgs9z>
- ახალგაზრდული სააგენტო (სსიპ, საქართველო). მეთოდოლოგიური ხელმძღვანელობა, ყოველწლიური საგრანტო კონკურსები, პროგრამის მოკლე შინაარსი. <https://youthagency.gov.ge/>
- იუნისეფი საქართველო. მოზარდებისა და ახალგაზრდების ჩართულობა. <https://www.unicef.org/georgia/topics/adolescent-and-youth-participation>
- გაეროს განვითარების პროგრამა საქართველო. ახალგაზრდების მონაწილეობისა და სამოქალაქო ჩართულობის შესახებ კვლევები. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-06/a_638465072881174770.pdf

- ევროკავშირის აღმოსავლეთ მეზობლები (2024–2025). EU4Youth-ის კლიმატის ცვლილების ახალგაზრდული ლიდერობის ინიციატივები საქართველოში. <https://euneighbourseast.eu/news/latest-news/eu4youth-in-georgia-empowering-youth-for-climate-action/>
- კრავაცეკი, ფელ. და პფელიშფტერი, ვ. (2025). ახალგაზრდები, პოლიტიკა და საზოგადოება სამხრეთ კავკასიაში. ევროპა-აზიის კვლევები , 77 (4), 588–616. <https://doi.org/10.1080/09668136.2025.2492328>

ევროპული / საერთაშორისო ჩარჩოები

- „ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგია | ევროპის ახალგაზრდული პორტალი“. ევროპის ახალგაზრდული პორტალი , 2019, youth.europa.eu/strategy_en
- EU4Youth პროგრამის ფაქტების ფურცელი. <https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2021/02/eu4youth-factsheet.pdf>
- ევროპის საბჭო. გადასინჯული ევროპული ქარტია ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ. ახალგაზრდობა, 2025, www.coe.int/en/web/youth/-/revised-european-charter-on-the-participation-of-young-people-in-local-and-regional-li-1
- ევროპის საბჭო (2025) . ახალგაზრდული სექტორის სტრატეგია 2030. www.coe.int/en/web/youth/youth-strategy-2030
- პროგრამები და შთამაგონებელი ინსტრუმენტები
- UNICEF-ის ცოდნა - ღია ცოდნის საცავი. <https://www.unicef.org/knowledge>
- ბრიტანეთის საბჭო. აქტიური მოქალაქეების პროგრამა. <https://www.britishcouncil.org/education/non-formal-education/our-resources/active-citizens-programme>
- იუნისეფი უკრაინაში. UPSHIFT უკრაინის პროგრამა. <https://www.unicef.org/ukraine/en/upshift>
- **Erasmus+ და ევროპული სოლიდარობის კორპუსი.** პროგრამის სახელმძღვანელოები და ეროვნული ანგარიშები.

სწრაფი ცნობარის ბარათი - თავი 3: კონტექსტისა და თემების დაკავშირება



დიდი კითხვა

როგორ უკავშირდება (ან არ უკავშირდება) აქ აღწერილი სიტუაცია თქვენს საკუთარ გამოცდილებას ახალგაზრდული მუშაობის ან აქტივიზმის სფეროში?



მნიშვნელოვანი იდეები

- კონტექსტი მნიშვნელოვანია: ახალგაზრდების რეალობა უკრაინასა და საქართველოში განსხვავებულია.
- სამოქალაქო საზოგადოება = მდგრადობის საყრდენი, მაგრამ სტრუქტურა სჭირდება.
- განზრახვასა და მონაწილეობას შორის ხარვეზი: ახალგაზრდებს სურთ ჩართულობა, მაგრამ ბარიერებს აწყდებიან.
- განათლება + ხელოვნება = მონაწილეობისა და მდგრადობის ბერკეტი.
- ინტერსექტორული თანამშრომლობა ამრავლებს ეფექტს.



შემუშავებული კომპეტენციები (CivicART მოდელი)

- გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება – ნდობის, ინკლუზიურობისა და განსახიერებელი მონაწილეობის ხელშეწყობა.
- შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა – მოსწავლეზე ორიენტირებული, ხელოვნებაზე დაფუძნებული აქტივობების შემუშავება, რომლებიც კვლევას წაახალისებს.
- ახალგაზრდების ხმისა და მათი აქტიურობის მხარდაჭერა – ინიციატივის, ავტორობისა და თვითგამოხატვის გაძლიერება.
- ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების

დაკავშირება - სირთულეების გადალახვა, თანაგრძნობის ხელშეწყობა და თემებს შორის დიალოგის ხელშეწყობა.

- ერთობლივი გაკვლევის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია – იდეების ქმედებებად გარდაქმნა და სწავლა რეფლექსიისა და ადაპტაციის გზით.



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. შეადგინეთ თქვენი საზოგადოების რუკა: დაინტერესებული მხარეები, სივრცეები, ბარიერები.
2. ახალგაზრდებისთვის საწყისი წერტილების იდენტიფიცირება: მოკლევადიანი მოხალისეობრივი როლები, მიკროგრანტები, ციფრული გამოკითხვები.
3. მონაწილეობითი ხიდების შემუშავება: ერთჯერადი → საბჭო/კომიტეტი → თანაბიუჯეტირება.
4. ჩართეთ ხელოვნების პრაქტიკები: სთორითელინგი, ვიზუალური ჟურნალები, მიკროპერფორმანსები.
5. უზრუნველყავით ფსიქო-სოციალური საბაზისო დონე: უსაფრთხო სივრცეები, ტრავმაზე დაფუძნებული ფასილიტაცია.



რეფლექსიისკენ მიმართული გზავნილები

- სად იკრიბებიან ბუნებრივად ჩემს კონტექსტში ახალგაზრდები (ოფლაინ/ონლაინ)?
- რომელი ბარიერებია აქ ყველაზე თვალსაჩინო და ვის შეუძლია მათი მოხსნაში დახმარება?
- რა მცირე შემოქმედებითი ქმედება შეიძლება დააკავშიროს ახალგაზრდების ხმა გადანყვეტილების მიღების პროცესს მომდევნო 30 დღის განმავლობაში?

მოიკოვეთ ბეიჯი



**4. სამოქალაქო განათლებისა
და არტივიზმისთვის
სწავლის დიზაინის შექმნა**

ეს თავი ეძღვნება მეთოდოლოგიური მიდგომების შესწავლას და კომპეტენციის ჩაჩროს ახსნას, რომელიც სპეციალურად ამ პროექტისთვის შევიმუშავეთ. თავის ბოლოს, ჩვენ ასევე გაგიზიარებთ ჩვენს პედაგოგიურ იმის შესახებ, თუ როგორ ჩავითხოთ ახადგაზიარებთ უსაფრთხო სივრცის შექმნით და მათი მონაწილეობის შესაძლებლობების მიწოდებით.

როგორც წესი, თავის დასაწყისში ჩვენ ხედავთ კითხვებს ვამატებთ. ამჯერად სამი მათგანია, ხადგან თავი მხავად ედემენტს შეიცავს, რომლებზეც უნდა იფიქროთ:



დაფიქრდით...

როგორ მიიჩნევდით უსაფრთხო სივრცედ სხვებთან ერთად სწავლისას?

როგორ შეიძლება შეიქმნას ისეთი სივრცე, რომელიც თქვენთვის მიზიდველი, მოტივაციური, მონაწილეობითი და სასარგებლო იქნება?

რა კომპეტენციები (ცოდნა, უნარები და დამოკიდებულებები) უნდა ჰქონდეს ადამიანს ასეთი პროცესის წარმართვისთვის?

არაფორმალური განათლების მეთოდოლოგია თანამშრომლობითი სწავლებისთვის მხატვრული აქტივობების მეშვეობით

რას ვგულისხმობთ არაფორმალურ განათლებაში?

როდესაც საქმე ფორმალურ თუ არაფორმალურ გარემოში სწავლას ეხება, ჩვენ, როგორც წესი, განათლების სამ ტიპს განვიხილავთ: ფორმალური განათლება, არაფორმალური განათლება და არაფორმალური სწავლება. მოდით, განვიხილოთ თითოეული მათგანი.

არაფორმალური სწავლება არის დაუგეგმავი სწავლება, რომელიც ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხდება. ის სკოლებისა და კოლეჯების კედლებს მიღმა ხდება და ბუნებრივად წარმოიშობა მოსწავლის ისეთ აქტივობებში ჩართულობის შედეგად, რომლებიც სპეციალურად საგანმანათლებლო მიზნებისთვის არ არის შექმნილი. ეს ყოველდღიური ცხოვრების უნებლიე ასპექტია. ფორმალური ან არაფორმალური სწავლებისგან განსხვავებით, რომელიც აერთიანებს განზრახ და შემთხვევით სწავლების ასპექტებს, არაფორმალური სწავლება მხოლოდ შემთხვევითია. სწორედ ამიტომ, ჩვენ ამ ტიპის სწავლებისთვის ტერმინ „განათლებას“ არც კი ვიყენებთ, რადგან მის უკან არ არსებობს სისტემა ან მეთოდოლოგია; ეს უბრალოდ იმიტომ ხდება, რომ ჩვენ ვცხოვრობთ.

გარდა ამისა, ჩვენ ყურადღებას გავამახვილებთ განათლების ორ ტიპზე - ფორმალურ და არაფორმალურზე - რათა გავიგოთ განსხვავება და უფრო დეტალურად შევისწავლოთ არაფორმალური განათლების ყველა მახასიათებელი და მეთოდოლოგია.

▶ ფორმალური VS არაფორმალური

ფორმალური განათლება არის კლასიკური განათლება, რომელსაც ჩვენ სკოლებსა და უნივერსიტეტებში ვიღებთ. მისი მიზანია ცოდნის გადაცემა, რომლის ცენტრშიც მასწავლებელია. ამ ტიპის განათლება ხორციელდება ოფიციალური სასწავლო გეგმის ფარგლებში საჯარო ან კერძო დაწესებულებებში, როგორცაა სკოლები, კოლეჯები ან უნივერსიტეტები. ამ პროცესის ბოლოს სტუდენტები იღებენ დიპლომს ნიშნებით, რომლებსაც, როგორც წესი, აღიარებენ დამსაქმებლები და სხვა დაწესებულებები. მიუხედავად იმისა, რომ ეს სავალდებულო პროცესია, ის გადამწყვეტ როლს ასრულებს ფუნდამენტური ცოდნისა და უნარების მიწოდებაში, რომელთა შემდგომი განვითარებაც შეგვიძლია პროფესიად ან სხვა კომპეტენციებად.

არაფორმალური განათლება, ფორმალური განათლებისგან განსხვავებით, როგორც წესი, ოფიციალური საგანმანათლებლო დაწესებულებების გარეთ ხორციელდება. მას აქვს საკუთარი მეთოდოლოგია, სტრუქტურირებული მიზნები და სწავლის შედეგები, რომლებიც პროცესის ბოლოს უნდა იქნას მიღწეული. ამ პროცესს ხელმძღვანელობს ფასილიტატორი ან ტრენერი, მაგრამ ფორმალური განათლებისგან განსხვავებით, არაფორმალურ განათლებაში მოსწავლე სასწავლო პროცესის ცენტრია. ეს არის ნებაყოფლობითი განათლება, ამიტომ მოსწავლეები წყვეტენ, მიიღონ თუ არა მონაწილეობა. არაფორმალურ განათლებაში სწავლის შედეგები მორგებულია მოსწავლის საჭიროებებზე, რაც მას მოსწავლეზე ორიენტირებულ პროცესს ხდის. არაფორმალური განათლების კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია მისი ფოკუსირება არა მხოლოდ ცოდნის, არამედ უნარებისა და დამოკიდებულებების განვითარებაზე. ეს სამი ელემენტი ერთად ქმნის კომპეტენციას და მჭიდრო კავშირშია არაფორმალური განათლების ჰოლისტურ მიდგომასთან. ეს მიდგომა უზრუნველყოფს, რომ აქტივობები ჩართოს არა მხოლოდ მონაწილის გონება, არამედ მათი ემოციები და ფიზიკური არსებაც. ასე შეუძლიათ ადამიანებს იმუშაონ თავიანთ დამოკიდებულებებზე და შეიძინონ უნარები - შეგრძნებით, კეთებით და შემდეგ გაგებით, ან თავდაპირველად გაგებით, შემდეგ კეთებით და გრძნობით.

- ▶ ფორმალური განათლების გარეთ
- ▶ კარგად სტრუქტურირებული პროცესი
- ▶ მოსწავლეზე ორიენტირებული
- ▶ ნებაყოფლობითი

- ▶ ცოდნა+უნარები+დამოკიდებულება=კომპეტენციები
- ▶ საჭიროებებზე დაფუძნებული მიდგომა
- ▶ ჰოლისტური მიდგომა
- ▶ კოლექტიური სწავლება - ჯგუფი, როგორც წყარო

რადგან არაფორმალური განათლება დამოკიდებულებებთან მუშაობს, ის მჭიდრო კავშირშია ღირებულებებთან - ღირებულებებთან, რომლებიც გადაეცემა და გავლენას ახდენს ადამიანების დამოკიდებულებაზე სხვადასხვა თემის მიმართ. სწორედ ამიტომ არის ემოციებისა და გამოცდილების ჩართვა გადამწყვეტი მნიშვნელობის არაფორმალურ განათლებაში. ის ეფუძნება გამოცდილებით სწავლას, რაც ნიშნავს, რომ ჩვენ აქტიურად ვართ ჩართულნი თემაში და არა მხოლოდ მასზე მსჯელობაში. ჩვენ ვთავაზობთ მონაწილეებს გამოცდილებას ან სავარჯიშოებს, რათა სხვადასხვა გზით გამოსცადონ საგნები. სავარჯიშოს დასრულების შემდეგ, ჩვენ ვუზრუნველყოფთ რეფლექსიის სივრცეს, ვთავაზობთ მონაწილეებს, დაფიქრდნენ საკუთარ გრძნობებსა და მათ გამომწვევ მიზეზებზე, ჩართულ პროცესებზე, გამოყენებულ სტრატეგიებსა და ადამიანების მიერ შესრულებულ როლებზე. ეს გამოცდილება შემდეგ უკავშირდება წინა გამოცდილებას, რაც ეხმარება რეალურ ცხოვრებასთან კავშირის დამყარებაში. ჩვენ განვიხილავთ მონაწილეებთან, თუ როგორ შეიძლება ამ კონკრეტული გამოცდილებიდან მიღებული ცოდნის გამოყენება მომავალში, აქტივობის დასრულების შემდეგ. სწორედ ამიტომ არის არაფორმალური განათლება პრაქტიკული და ხაზს უსვამს ჯგუფს, როგორც სწავლის წყაროს. რთულია საზოგადოებრივი ცხოვრების მართო განცდა; ამისათვის ჩვენ გვჭირდება ჯგუფი. არაფორმალურ განათლებაში ადამიანები ერთად ფიქრობენ, რეფლექსირებენ და სწავლობენ, რაც ჯგუფს სწავლის მნიშვნელოვან წყაროდ აქცევს. ჩვენ გვჯერა, რომ ადამიანებს შეუძლიათ ერთმანეთისგან სწავლა, მათი მრავალფეროვანი და განსხვავებული გამოცდილებიდან გამომდინარე.

არაფორმალური განათლების კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია უსაფრთხო, განსჯისგან თავისუფალი სივრცის შექმნა. არაფორმალური საგანმანათლებლო აქტივობების დასაწყისში, მნიშვნელოვანი დრო ეთმობა ჯგუფის ჩამოყალიბებას და მონაწილეებს შორის ნდობის დამყარებას. სწორედ ამას ვუნოდებთ უსაფრთხო სივრცის შექმნას - სადაც ადამიანები ერთმანეთს ენდობიან და არ ეშინიათ შეცდომების დაშვებისა და ახალი რამის სწავლის. ამ უსაფრთხო სივრცის შესაწარმებლად, ჩვენ ვიყენებთ არაგანსჯის მიდგომას. გარე შემფასებლები ან ტრენერები არ ანიჭებენ შეფასებებს მონაწილეებს შესრულების მიხედვით. ჩვენ გვჯერა, რომ მხოლოდ ინდივიდს შეუძლია ნამდვილად შეაფასოს, რა და რამდენი ისწავლა. შეფასების ნაცვლად, ჩვენ ვიყენებთ თვითშეფასებას, რაც კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია უსაფრთხო სივრცის ატმოსფეროს ხელშეწყობისთვის.

არაფორმალურ და ფორმალურ განათლებას შორის ძირითადი ასპექტებისა და განსხვავებების შესაჯამებლად და გამოსაკვეთად, ჩვენ შევქმენით შედარების ცხრილი. ეს საშუალებას მოგცემთ ეფექტურად წარმოადგინოთ ეს ინფორმაცია.

ასპექტი	ფორმალური განათლება	არაფორმალური განათლება
პარამეტრი	ტარდება სკოლებში, კოლეჯებსა და უნივერსიტეტებში.	ტრადიციული საგანმანათლებლო დაწესებულებების გარეთ ხდება.
ფოკუსი	უპირველეს ყოვლისა, ცოდნის გადაცემაზე.	ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებების განვითარებაზე.
სწავლის პროცესი	მასწავლებელზე ორიენტირებული; მიჰყვება ოფიციალურ სასწავლო გეგმას.	მოსწავლეზე ორიენტირებული; ინდივიდუალურ საჭიროებებსა და ინტერესებზე მორგებული.
ბუნება	სავალდებულო და სტრუქტურირებულია ოფიციალური სასწავლო გეგმის ფარგლებში.	ნებაყოფლობითი და მოქნილი, მოსწავლის არჩევანზე დაფუძნებული.
შედეგები	სტუდენტები იღებენ აღიარებულ დიპლომებსა და შეფასებებს.	შედეგები მოსწავლის საჭიროებებზეა ადაპტირებული, ხშირად ფორმალური სერტიფიკატის გარეშე.
მეთოდოლოგია	ტრადიციული, ხშირად ლექციებზე დაფუძნებული.	გამოცდილებითი ხასიათის, პრაქტიკული სავარჯიშოებისა და რეფლექსიის ჩათვლით. ასევე კარგად სტრუქტურირებული და დაგეგმილი.
პედაგოგის როლი	მასწავლებელი, როგორც სასწავლო პროცესის ცენტრალური ფიგურა.	პროცესს წარმართავს ფასილიტატორი ან ტრენერი და არა ცენტრალური ფიგურა.

ასპექტი	ფორმალური განათლება	არაფორმალური განათლება
მიდგომა	ხშირად თეორიულ გაგებაზეა ორიენტირებული.	ჰოლისტური, მონაწილეთა გონების, ემოციებისა და ფიზიკურობის ჩართვით.
შეფასება	გარე შემფასებლების ან მასწავლებლების მიერ გაკეთებული შეფასებები და შეფასებები.	თვითშეფასება და რეფლექსია, გარე შეფასების გარეშე.
ჯგუფური დინამიკა	ნაკლები ყურადღება ეთმობა ჯგუფურ მუშაობას და თანატოლების სწავლებას.	ხაზს უსვამს თანამშრომლობით სწავლებას, ჯგუფურ რეფლექსიას და თანატოლების გამოცდილებას.
გარემო	სტრუქტურირებული და ხშირად ნაკლებად მოქნილი.	უსაფრთხო, ინკლუზიური და განსჯისგან თავისუფალი, რაც ხელს უწყობს ნდობასა და გახსნილობას.

რას ვგულისხმობთ მეთოდოლოგიაში?

არაფორმალური განათლების მეთოდოლოგიის განხილვისას უმნიშვნელოვანესია განვასხვავოთ „მეთოდოლოგია“ და „მეთოდები“. „მეთოდოლოგიაში“ ვგულისხმობთ ჩვენს მიერ გამოყენებული აქტივობების ტიპს. მაგალითად, როლური თამაში არის მეთოდოლოგია, რადგან ეს არის აქტივობებისადმი მიდგომა, ისევე როგორც სიმულაცია ან ჯგუფური აქტივობები. მაშ, რა არის მეთოდები? მეთოდები არის კონკრეტული ინსტრუმენტები, რომლებსაც ჩვენ ვიყენებთ ამ მეთოდოლოგიაში. მოდით, პირველ რიგში განვიხილოთ სხვადასხვა ტიპის აქტივობები, რომლებსაც ვიყენებთ ახალგაზრდებთან აქტივობების დროს.

ჩვენს საგანმანათლებლო აქტივობებში, განსაკუთრებით ახალგაზრდებთან მუშაობის ან პროექტის დასაწყისში, ჩვენ ვიყენებთ გუნდური მუშაობის მეთოდოლოგიას, სხვადასხვა მეთოდის გამოყენებით - კონკრეტული აქტივობებით, რომლებიც მონაწილეებს ერთმანეთის გაცნობასა და გუნდის შექმნაში ეხმარება.

მაშ ასე, მოდით განვიხილოთ სხვადასხვა მეთოდოლოგია, რომელსაც ჩვეულებრივ არაფორმალურ განათლებაში ვიყენებთ:

- **ყინულის გამტეხი (აისბრიქერი):** ეს აქტივობები, როგორც წესი, ტრენინგის დასაწყისში გამოიყენება. მათი მიზანია „ყინულის გატეხვა“, რაც ადამიანებს საშუალებას აძლევს დაინყონ საუბარი, ერთად სცადონ რაღაცეები, აღმოაჩინონ, ვინ არიან ჯგუფში და დაარღვიონ საწყისი ბარიერები. ეს იწყებს ისეთი სივრცის შექმნის პროცესს, სადაც ადამიანები თავს უსაფრთხოდ გრძნობენ კომუნიკაციისთვის. „ყინულის გამტეხი“ აქტივობები მოიცავს სახელების თამაშებს, რომლებიც ეხმარება ადამიანებს ერთმანეთის სახელების დამახსოვრებაში, რაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯია ნდობის ჩამოყალიბების გზაზე. სასწავლო გარემოსა და მათთვის უცნობი მოსწავლეთა ჯგუფის კონტექსტში, სასწავლო მიზანი იქნება თვითმართვადი და მონაწილეობითი სასწავლო გარემოს შექმნა და ეს მხოლოდ მაშინ არის შესაძლებელი, როდესაც ადამიანები თავს უსაფრთხოდ გრძნობენ, ხედავენ და როდესაც მათ აქვთ პასუხისმგებლობა. ამიტომ, „ყინულის გამტეხი“ აქტივობები, რომლებიც მეტაფორულად გამოხატავს ყინულის დნობისა და დაახლოების პროცესს, ძალიან მნიშვნელოვანია.
- **გუნდური მუშაობა:** ეს მეთოდოლოგია მოიცავს მეთოდებს, რომლებიც ინდივიდთა ჯგუფს გუნდად გარდაქმნის. ეს აქტივობები უფრო ხანგრძლივია, ვიდრე „ყინულის გამტეხი“ აქტივობები და მოითხოვს მეტ თანამშრომლობას, საერთო გადაწყვეტილების მიღებას და სტრატეგიას. „ყინულის გამტეხი“ აქტივობებისგან განსხვავებით, რომლებიც უფრო მეტად გართობასა და ერთმანეთის გაცნობას ეხება, გუნდური მუშაობა საერთო მიზნის მიღწევას, პრობლემების გადაჭრას და საზოგადოებრივი ურთიერთობების მოდელირებას გულისხმობს. ჩვენ, როგორც წესი, გუნდური მუშაობის აქტივობებს ტრენინგის პირველ დღეებში ვიყენებთ უსაფრთხო სივრცის შესაქმნელად. ეს არის ინსტრუმენტი, რომელიც მთლიანობაში ემსახურება მოსწავლეთა ჯგუფური პროცესის დინამიკას მისი ბუნებრივი ფაზების მხარდასაჭერად (აქ ჩვენ ვგულისხმობთ ჯგუფის განვითარების ტუკმანის მოდელს).
- **სიმულაციური თამაშები:** ჩვენ ამ მეთოდოლოგიას ვიყენებთ მაშინ, როდესაც გვსურს, რომ მონაწილეებმა განივითარონ ახალი უნარები და დამოკიდებულებები იმის შესახებ, თუ როგორ მოიქცეოდნენ ისინი კონკრეტულ სიტუაციაში. როგორც წესი, მონაწილეებს ეძლევათ სიტუაცია, რომელიც მოითხოვს კოლექტიურ გადაწყვეტილებას ან პრობლემის გადაჭრას, მაგრამ ისინი წარმოადგენენ საკუთარ თავს. სიმულაცია არის მეთოდი, რომელიც აფართოებს კოგნიტურ და ქცევით ნიმუშებს გეიმიფიკაციის გამოყენებით - ახალი კონტექსტები მოსწავლეებისთვის, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს ახალი ქცევები.

- **როლური თამაში:** სიმულაციური თამაშების მსგავსია, მაგრამ მთავარი განსხვავებით - როლურ თამაშში მონაწილეები თამაშობენ მინიჭებული როლებიდან და არა საკუთარი თავიდან გამომდინარე. ეს მათ საშუალებას აძლევს, განიხილონ პერსპექტივები, რომლებსაც რეალურ ცხოვრებაში შეიძლება ვერასდროს წააწყდნენ.
- **ჯგუფური მუშაობა:** ეს მეთოდოლოგია მოიცავს სხვადასხვა მეთოდს, რომელიც მოიცავს მცირე ჯგუფურ მუშაობას. დიდი ჯგუფების შემთხვევაში, ყველასთვის თავიდანვე რთული შეიძლება იყოს ეფექტური კომუნიკაცია. ჯგუფური მუშაობა შეიძლება მოიცავდეს დისკუსიებს, იდეების გენერირებას ან რუკების შედგენას, აქტივობის მიზნიდან გამომდინარე.
- **შეყვანა:** ეს, როგორც წესი, გულისხმობს ექსპერტების ან ფასილიტატორების მიერ მოწოდებულ ინფორმაციას, ფორმალური ან ინტერაქტიული პრეზენტაციების ან ვიდეოების მეშვეობით. აქ მთავარი მიზანი ცოდნის გაზიარებაა, რაც განსხვავდება წინა მეთოდოლოგიებისგან, რომლებიც უფრო მეტად უნარებსა და დამოკიდებულებებზეა ორიენტირებული.
- **დებატები:** ეს აქტივობები მონაწილეებს საშუალებას აძლევს, განიხილონ თემები და ჩამოაყალიბონ მოსაზრებები სხვებთან დისკუსიის გზით. შესაძლებელია სხვადასხვა მეთოდის გამოყენება, როგორცაა დებატები „აკვარიუმში“, „დიახ-არა-შესაძლოა“, „დააფიქსირეთ თქვენი პოზიცია“ ან ოქსფორდის სტილის დებატები და სხვა.

ამ მეთოდოლოგიებისა და მათი შესაბამისი მეთოდების გაგებით, ჩვენ შეგვიძლია ეფექტურად გავვეცნოთ არაფორმალური განათლების სფეროს.

რატომ არაფორმალური განათლება მხატვრული აქტივობების მეშვეობით თანამშრომლობითი სწავლებისთვის

როგორც არაფორმალური განათლება, ასევე მხატვრული აქტივობები ღირებულებებზეა დაფუძნებული. არაფორმალური განათლების მეთოდოლოგია საშუალებას გვაძლევს ვიმუშაოთ ღირებულებებთან და დამოკიდებულებებთან, რომლებიც მჭიდრო კავშირშია ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების მიზნებთან.

არაფორმალური განათლება იყენებს ჰოლისტურ მიდგომას, რომელიც მოიცავს სხეულს, გონებას და ემოციებს - ზუსტად ის, რაც ხდება ხელოვნებაში. იქნება ეს თეატრი, მხატვრობა, მუსიკა თუ სხვა შემოქმედებითი ფორმები, მხატვრული პროცესები ბუნებრივად მოიცავს სამივე კომპონენტს.

უსაფრთხო სივრცე და მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომა - ხელოვნებაში საკუთარი პოტენცი-

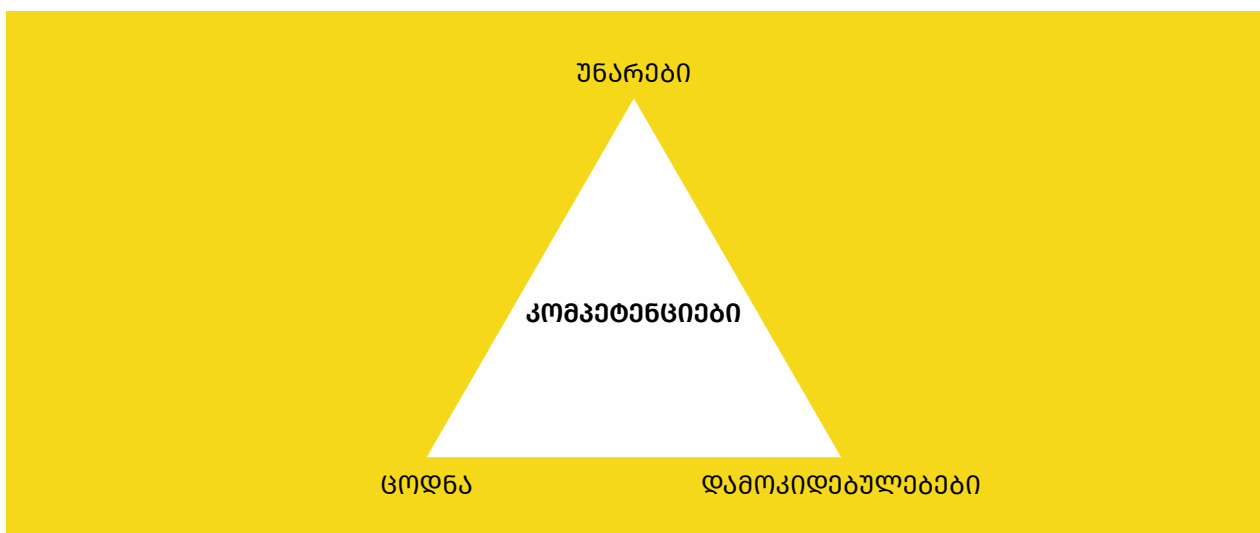
აღის აღმოსაჩენად, მონაწილეებმა თავი დაცულად და განსჯისგან თავისუფლად უნდა იგრძნონ. ეს მხარდამჭერი გარემო მათ გახსნისა და შემოქმედებითი პოტენციალის სრულად გამოყენების-კენ უბიძგებს.

კოლექტიური სწავლება - მხატვრული აქტივობების ერთ-ერთი მთავარი მიზანია ადამიანების გა-ერთიანება შემოქმედებითი საქმიანობისთვის. სამოქალაქო ხელოვნების კონტექსტში ეს ნიშნავს მსგავსი აზროვნების მქონე პირთა საზოგადოების შექმნას, რომლებიც თანამშრომლობენ სოცი-ალური სამართლიანობისთვის, მობილიზებენ საზოგადოებას და ხელს უწყობენ აქტიურ მონაწი-ლეობას დემოკრატიულ ცხოვრებაში. ასეთი თანამშრომლობის გზით, ჩვენ შეგვიძლია ვუპასუხოთ საზოგადოების წინაშე არსებულ გამოწვევებს და ჩავრთოთ ახალგაზრდები მნიშვნელოვან ქმედე-ბებში, რომლებიც ამ გამოწვევებს უმკლავდება.

კომპეტენციების ჩარჩოები

როგორც უკვე აღვნიშნეთ სამოქალაქო ხელოვნების აქტივობებზე საუბრისას, ჩვენ ვიყენებთ კომპეტენციებზე დაფუძნებულ მიდგომას. რას ნიშნავს ეს პრაქტიკაში? ეს ნიშნავს, რომ ჩვენ ვზრუნავთ არა მხოლოდ მონაწილეთა მიერ მიღებულ ცოდნაზე - ადამიანის უფლებების, მონაწილეო-ბის ან აქტივობების ფარგლებში განხილული ნებისმიერი სხვა თემის შესახებ - არამედ მათი და-მოკიდებულებებისა და პრაქტიკული უნარების განვითარებაზეც. მიზანია, მონაწილეებმა შეძლონ მიღებული ცოდნის გამოყენება ყოველდღიურ ცხოვრებაში.

როდესაც კომპეტენციაზე ვსაუბრობთ, ვგულისხმობთ ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებე-ბის ნაზავს, რომელიც ყოველთვის ჩამოყალიბებულია იმ კონტექსტით, რომელშიც სწავლა ხდება. კომპეტენცია არ არის მხოლოდ თეორია; ეს არის პოლისტური პროცესი, რომელიც მოიცავს გონე-ბას, ემოციებსა და სხეულს.



სასწავლო პროცესის დასასრულს, ჩვენ გვსურს, რომ მონაწილეებმა არა მხოლოდ გაიგონ კონცეფციები, არამედ შეიძინონ რეალური ინსტრუმენტები და ქცევები მათი გამოყენებისთვის. მაგალითად, როდესაც სამოქალაქო განათლებაზე ვსაუბრობთ, საქმე მხოლოდ მოქალაქეობის განმარტების შესწავლას არ ეხება. საქმე ასევე ეხება შემდეგის რეფლექსიას:

- ▶ როგორი მოქალაქე მინდა ვიყო?
- ▶ როგორ შემიძლია ამ როლის შესრულება, როდესაც ყოველდღიურ ცხოვრებას დავუბრუნდები?

ამ პროექტისთვის თავდაპირველად გადავწყვიტეთ ერთიანი კომპეტენციის ჩარჩოს გამოყენება - YOCOMO-ს, რომელიც ევროპული სასწავლო სტრატეგიის ნაწილია - რომელიც ფოკუსირებულია ევროპის ახალგაზრდულ სფეროში მოღვაწე ახალგაზრდული მუშაკების პროფესიულ კომპეტენციებზე. ის გვთავაზობს გზებს სამუშაოს ეფექტურად ორგანიზების, სასწავლო პროცესების სტრუქტურირებისა და ხელშეწყობის, ასევე ახალგაზრდების პიროვნული და სოციალური განვითარების მხარდამჭერი მნიშვნელოვანი შესაძლებლობების შექმნისთვის.

თუმცა, ჩვენი პირველი სასწავლო ვიზიტის შემდეგ გაირკვა, რომ არტივიზმთან მუშაობისას, ახალგაზრდულ მუშაკებს ასევე სჭირდებათ კომპეტენციები, რომლებიც სცილდება ფასილიტაციასა და სწავლის დიზაინს. მათ სჭირდებათ აქტივობების შემოქმედებითი, შთამაგონებელი და მხატვრულად მიზიდველი გახდომის უნარი - რაც მონაწილეებს ეხმარება ემოციურად დაუკავშირდნენ და ახალი, შემოქმედებითი გზებით იფიქრონ.

ამ გაცნობიერებამ მეორე ჩარჩოს შემოღებამდე მიგვიყვანა: შემოქმედებითი პრაქტიკის კომპეტენციის ჩარჩო, რომელიც შემუშავებულია გაეროს გლობალური პულისის მიერ. ეს ჩარჩო ხაზს უსვამს კრეატიულობას, ინოვაციას და მხატვრულ პროცესებს, როგორც სოციალური ცვლილებების მამოძრავებელ ძალას. იგი ხაზს უსვამს დამოკიდებულებებს, უნარებსა და ქცევებს, რომლებიც საჭიროა შემოქმედებითად მუშაობისთვის, სისტემურად აზროვნებისთვის და ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომების მეშვეობით ინკლუზიური სამოქალაქო გავლენის შესაქმნელად.

პროცესზე ორიენტირებული ძლიერი მხარეებისა და UNGP-ის შემოქმედებითობაზე ორიენტირებული პერსპექტივის შერწყმით, ჩვენ შევქმენით კომპეტენციის ჩარჩო ახალგაზრდა მუშაკებისთვის, რომლებიც ხელს უწყობენ მხატვრულ სამოქალაქო პროექტებს. ეს ახალი, ინტეგრირებული მოდელი აკავშირებს „ როგორ“-სა და „ რა“-ს შორის :

- **YOCOMO** უზრუნველყოფს, რომ სასწავლო პროცესი იყოს პროფესიონალურად სტრუქტურირებული, ინკლუზიური და ეფექტური.

- **UNGP** უზრუნველყოფს, რომ შინაარსი და მიდგომა იყოს წარმოსახვითი, ემოციურად რეზონანსული და შთააგონოს მხატვრული სამოქალაქო ჩართულობა.

▶ **YOCOMO - ETS კომპეტენციის მოდელი ახალგაზრდა მუშაკებისთვის**

YOCOMO ევროპული სასწავლო სტრატეგიის (ETS) ნაწილია და ფოკუსირებულია იმ კომპეტენციებზე, რომლებიც ახალგაზრდული მუშაკების დასაქმების სპეციალისტებს სჭირდებათ ახალგაზრდებისთვის ხარისხიანი სასწავლო პროცესების შესაქმნელად და სამართავად. მიუხედავად იმისა, რომ UNGP განიხილავს, თუ რა შემოქმედებითი შესაძლებლობების განვითარება გვსურს, YOCOMO განიხილავს, თუ როგორ უნდა მოხდეს საგანმანათლებლო პროცესის სტრუქტურირება ისე, რომ ეს შესაძლებლობები გამოვლინდეს და განვითარდეს.

კომპეტენციის სფეროები:

- სწავლის ხელშეწყობა - საგანმანათლებლო პროცესების შექმნა და მართვა, რომლებიც ხელს უწყობს ახალგაზრდების პიროვნულ, სოციალურ და სამოქალაქო განვითარებას.
 - » მოსწავლეზე ორიენტირებული აქტივობების შემუშავება
 - » შესაბამისი მეთოდებისა და ინსტრუმენტების გამოყენება
 - » რეფლექსიისა და სწავლის ტრანსფერის მხარდაჭერა
- უსაფრთხო და ინკლუზიური სივრცის შექმნა - იმის უზრუნველყოფა, რომ ყველა მონაწილემ თავი იგრძნოს პატივისცემით, დაფასებულად და შეძლოს წვლილის შეტანა.
 - » ნდობისა და ჯგუფური ერთიანობის ჩამოყალიბება
 - » მრავალფეროვნებისა და ინკლუზიურობის მართვა
 - » კონფლიქტის კონსტრუქციული პრევენცია და მოგვარება
- ახალგაზრდების გაძლიერება და მოტივაცია - მონაწილეების მხარდაჭერა, რათა მათ აიღონ პასუხისმგებლობა საკუთარ სწავლასა და ჩართულობაზე.
 - » მონაწილეობისა და მოქმედების ნახალისება
 - » თვითგამოხატვისა და ინიციატივის მხარდაჭერა
 - » კონსტრუქციული უკუკავშირის მიწოდება
- კომუნიკაცია და თანამშრომლობა - ახალგაზრდებთან, პარტნიორებთან და დაინტერესებულ მხარეებთან ეფექტური ურთიერთობების დამყარება.

- » აქტიური მოსმენა და მკაფიო კომუნიკაცია
- » გუნდებში და პარტნიორობაში მუშაობა
- » სექტორებსა და თემებს შორის ქსელური თანამშრომლობა
- პროფესიული განვითარება და თვითრეფლექსია - ახალგაზრდული მუშაკის საკუთარი პრაქტიკის მუდმივი გაუმჯობესება.
 - » თვითშეფასება და კომპეტენციის განვითარება
 - » რეფლექსიური პრაქტიკა
 - » ადაპტაცია ახალ საჭიროებებსა და კონტექსტებთან



გაეროს გლობალური პულსი - შემოქმედებითი პრაქტიკის კომპეტენციის ჩარჩო

UNGP-ის შემოქმედებითი პრაქტიკის კომპეტენციის ჩარჩო განსაზღვრავს დამოკიდებულებებს, უნარებსა და ქცევებს, რომლებიც საჭიროა შემოქმედებითად და თანამშრომლობითი მუშაობისთვის ისეთი გზებით, რომლებიც ხელს უწყობს ინოვაციას, ინკლუზიურობას და სამოქალაქო გავლენას. ის განსაკუთრებით აქტუალურია ხელოვნებაზე დაფუძნებული საგანმანათლებლო და საზოგადოებრივი პროექტებისთვის, რადგან ის აფასებს წარმოსახვას, სისტემურ აზროვნებას და სხეულის, გონებისა და ემოციების ინტეგრაციას.

კომპეტენციის სფეროები:

- **მშენებლობა** - იდეების ხელშესახებ შედეგებად გარდაქმნა თანამშრომლობის, პროტოტიპების შექმნისა და განმეორებითი განვითარების გზით.
 - » თანაშექმნა და პროტოტიპების შექმნა
 - » განმეორებითი ტესტირება და დახვეწა
 - » ალტერნატიული მომავლის წინასწარ განსაზღვრა
- **გამოსატვა** - მნიშვნელობისა და იდეების დამატარებელი, მრავალსენსორული გზებით კომუნიკაცია.
 - » სთორითელინგი, ნარატივის შექმნა და მეტაფორა
 - » ვიზუალური და მხატვრული კომუნიკაცია
 - » ემოციურად რეზონანსული გამოცდილების შექმნა
- **განსახიერება** - შემოქმედებით პროცესში საკუთარი სრული ყოფნის, ცნობიერებისა და ფიზიკურობის შემოტანა.
 - » სომატური ცნობიერება და სენსორული ჩართულობა
 - » იმპროვიზაცია და ადაპტირება
 - » მუშაობა თამაშობით და ხალისით
- **დაკავშირება** - ნიმუშების, ურთიერთობებისა და სისტემების ამოცნობა და დისციპლინება და თემებს შორის კავშირების დამყარება.
 - » სისტემური აზროვნება
 - » კულტურული მოქნილობა და ინკლუზიური პრაქტიკა
 - » მონაწილეობითი სივრცეების ხელშეწყობა

- **კვლევა** - გაურკვევლობასთან ნავიგაცია, ვარაუდების ოპონირება და ახალი შესაძლებლობების ძიება.
 - » განსხვავებული აზროვნება და ცნობისმოყვარეობა
 - » კომფორტი გაურკვევლობაში
 - » დისციპლინური სწავლება



ინტეგრირებული კომპეტენციის ლანდშაფტი ახალგაზრდა მუშაკებისთვის, რომლებიც ხელს უწყობენ მხატვრულ სამოქალაქო პროექტებს

ამ ორი მოდელის ინტეგრაცია ქმნის ჩარჩოს, რომელსაც ჩვენ ლანდშაფტს ვუწოდებთ, რომელიც უზრუნველყოფს სამოქალაქო ხელოვნების აქტივობების როგორც შემოქმედებითად მდიდარ, ასევე პროფესიონალურად წარმართვას, რაც ზრდის მათ გავლენას ინდივიდებსა და თემებზე. ქვემოთ მოცემული ხუთი კომპეტენციის სფეროდან თითოეული აერთიანებს YOCOMO-სა და UNGP-ის შერჩეულ ელემენტებს არტივიზმის პროექტებში ახალგაზრდა მუშაკებისთვის მოლოდინების თანმიმდევრულ ერთობლიობაში.

1. გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება

ახალგაზრდული მუშაკები ქმნიან ემოციურად და ფიზიკურად უსაფრთხო სივრცეებს, სადაც ახალგაზრდები თავს მისასალმებლად, პატივისცემით და თავისუფლად გამოხატვის შესაძლებლობით გრძნობენ - სიტყვებით, მოძრაობით, ვიზუალურად, ხმით ან სიჩუმით.

მოიცავს:

- » ნდობისა და ჯგუფური ერთიანობის ჩამოყალიბება
- » მრავალფეროვნებისა და ინკლუზიურობის მართვა
- » სომატური ცნობიერებისა და სიხარულის ნახალისება
- » გამოხატვის თავისუფლების მხარდაჭერა მხატვრული მედიის საშუალებით
- » განსახიერებელი მონაწილეობისა და რისკის აღების ხელშეწყობა

2. შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა

ახალგაზრდული მუშაკები წარმართავენ მნიშვნელოვან, მოსწავლეზე ორიენტირებულ პროცესებს, რაც ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს, შეისწავლონ, ისწავლონ და რეფლექსირონ ექსპერიმენტების, იმპროვიზაციისა და თამაშის მეშვეობით.

მოიცავს:

- » მოსწავლეზე ორიენტირებული აქტივობების შემუშავება ხელოვნების გამოყენებით
- » რეფლექსიისა და სწავლის ტრანსფერის მხარდაჭერა
- » ცნობისმოყვარეობისა და დივერგენტული აზროვნების ნახალისება
- » ბუნდოვანებისა და მრავალჯერადი ინტერპრეტაციის ადგილის დატოვებას
- » ცდისა და შეცდომის, კვლევისა და იტერაციის ნახალისება

3. ახალგაზრდების ხმისა და მათი თავისუფლების მხარდაჭერა

ახალგაზრდული მუშაკები ახალგაზრდებს აძლევენ საშუალებას, იპოვონ საკუთარი ხმა, განსაზღვრონ თავიანთი გზავნილი და გაუზიარონ ის სხვებს მათთვის მნიშვნელოვანი გზებით - ამავდროულად, ხელს უწყობენ მონაწილეობას, პასუხისმგებლობას და ინიციატივას.

მოიცავს:

- » თვითგამოხატვისა და ავტორობის წახალისება
- » ინიციატივისა და პროექტის საკუთრების მხარდაჭერა
- » შეტყობინებების ჩამოყალიბებაში დახმარება ნარატივის, სთორითელინგისა და მეტაფორის მეშვეობით
- » კონსტრუქციული უკუკავშირის მიცემა და თავდაჯერებულობის გაზრდა
- » ცოდნისა და გამოცდილების სხვადასხვა ფორმის დადასტურება

4. ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება

ახალგაზრდული მუშაკები ახალგაზრდებს ეხმარებიან სირთულეების გადალახვაში, ნიმუშებისა და მნიშვნელობის პოვნაში, ასევე სხვადასხვა დისციპლინებსა და თემებში მუშაობაში, რათა გაიგონ სამყარო და განახორციელონ შემოქმედებითი სამოქალაქო ქმედებები.

მოიცავს:

- » ინტერსექტორული თანამშრომლობისა და პარტნიორობის ხელშეწყობა
- » სისტემური აზროვნების გამოყენება სოციალური საკითხების ჩამოსაყალიბებლად
- » კულტურული სისწრაფისა და თანაგრძნობის მხარდაჭერა
- » დიალოგისთვის მონაწილეობითი სივრცეების შექმნა
- » ინტერდისციპლინარული აზროვნებისა და სამოქალაქო ცნობიერების წახალისება

5. ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკის რეფლექსია.

ახალგაზრდული მუშაკები ახალგაზრდებთან ერთად ქმნიან სამოქალაქო-მხატვრულ პროცესებს, რომლებიც მნიშვნელოვან შედეგებამდე მიგვიყვანს - საკუთარ პრაქტიკაზე რეფლექსიის, ცვლილებებთან ადაპტაციისა და თითოეული იტერაციიდან სწავლის პარალელურად.

მოიცავს:

- » იდეების ერთობლივი შემუშავება და მათი ქმედებებად გარდაქმნა

- » განმეორებითი პროცესების გამოყენება (პროტოტიპი - ტესტირება - ასახვა - გაუმჯობესება)
- » საკუთარი ფასილიტაციისა და ძალაუფლების დინამიკის გაანალიზება
- » ცვალებად საჭიროებებთან და ჯგუფურ დინამიკასთან ადაპტაცია
- » ახალგაზრდებთან ერთად მხატვრული და სამოქალაქო გავლენის შეფასება

თავის ამ ნაწილის დასასრულს, გვსურს გამოვყოთ კომპეტენციების ლანდშაფტი, რომელიც წარმოიშვა YOCOMO მოდელისა და UNGP-ის შემოქმედებითი პრაქტიკის კომპეტენციის ჩარჩოს გაერთიანების შედეგად. შედეგად მივიღებთ ხუთ კომპეტენციის სფეროს, რომლებიც ახალგაზრდული მუშაკების ტრენინგის ფოკუსი იქნება. ამ სფეროებს ასევე მივუთითებთ ამ მეთოდოლოგიურ სახელმძღვანელოში, როდესაც ვისაუბრებთ აღწერილი სესიებისა და აქტივობების სწავლის შედეგებზე. ქვემოთ მოცემულია ამ ხუთი სფეროს ილუსტრაცია, რომელიც შექმნილია იმისთვის, რომ დაეხმაროს პედაგოგებს მათ უფრო ნათლად წარმოდგენასა და ვიზუალიზაციაში.

COMPETENCIES LANDSCAPE FOR CIVIC EDUCATION VIA ARTS



ამგვარად, ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდებით სამოქალაქო განათლებაზე ახალგაზრდებთან მუშაობისას, გირჩევთ, დაიცვათ ეს კომპეტენციების ჩარჩო და დაფიქრდეთ, თუ თითოეული აქტივობა რომელ კომპეტენციებს ავითარებს. ეს დაგეხმარებათ დაბალანსებული მიდგომის უზრუნველყოფაში, რათა ახალგაზრდებს ჰქონდეთ შესაძლებლობა, იმუშაონ ხუთივე კომპეტენციის სფეროში.

თავში 5 თქვენ ნახავთ ჩვენს მიერ შემოთავაზებულ ინსტრუმენტებისა და მეთოდების ერთობლიობას. ისინი შეესაბამება ამ კომპეტენციის ჩარჩოს და თითოეული მათგანი მოიცავს „ლანდშაფტის“ ერთ ან რამდენიმე კომპეტენციას.

უსაფრთხო და ინკლუზიური სივრცეების შექმნა

მონაწილეებისთვის უსაფრთხო სივრცე აქტივობების დაგეგმვის, განხორციელებისა და შეფასების დროს გასათვალისწინებელი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია. რას ვგულისხმობთ „უსაფრთხო სივრცეში“? უსაფრთხო სასწავლო გარემო საშუალებას აძლევს ადამიანებს, ენთუზიაზმით ისწავლონ ახალი მიდგომებისა და ქცევების პრაქტიკაში გამოყენებისას, განსჯის ან წარუმატებლობის შიშის გარეშე. უსაფრთხოებაზე ორიენტირებული გარემო მოითხოვს როგორც მონაწილეთა მხარდაჭერას, ასევე მრავალფეროვნებისა და არაძალადობრივი კომუნიკაციის მეთოდების მიღებას, განსჯის არარსებობასთან ერთად.

როგორ შევქმნათ ის? გასათვალისწინებელია რამდენიმე ძირითადი ასპექტი. უსაფრთხო სივრცის საფუძველი იწყება ღონისძიების/სემინარის/პროექტის შესახებ ინფორმაციით, რომელიც განმარტავს ადგილმდებარეობასა და პროგრამის დეტალებს და აღწერს სასწავლო გარემოს. უსაფრთხო სივრცე იწყება მაშინ, როდესაც მონაწილეები შედიან აქტივობის/სემინარის ტერიტორიაზე. თბილი დახვედრა იწყება მისასალმებელი პოსტერებისა და ახალგაზრდული მუშაკების/ფასილიტატორების მიერ, რომლებიც პირადად მიესალმებიან მონაწილეებს დადებითი ატმოსფეროს შესაქმნელად. მონაწილეებმა თავი უნდა წარადგინონ პირველი შეხვედრის დროს ისეთი აქტივობებით, რომლებიც ხელს უწყობს როგორც საუბარს, ასევე ერთმანეთის მიმართ ორმხრივ ცნობისმოყვარეობის დაკმაყოფილებას.

პირველი შეხვედრა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია უსაფრთხო სივრცის შესაქმნელად. ჩვენ ვიყენებთ ჯგუფურ დინამიკას, რათა დავეხმაროთ მონაწილეებს ერთმანეთთან ღრმად ჩართულობაში სხვადასხვა თანამშრომლობის მიდგომების, პლენუმზე მონაწილეობისა და უფრო მჭიდრო კავშირების დამყარების მიზნით მცირე ჯგუფური მუშაობის გზით. პირველი შეხვედრის მთავარი

მიზანია ჯგუფის შექმნა და ამავდროულად ისეთი გარემოს შექმნა, სადაც მონაწილეები თავს დაცულად და ჩართულად იგრძნობენ განსჯის გარეშე.

მეთოდოლოგიურად რომ ვთქვათ, ამის მისაღწევად სხვადასხვა აქტივობას ვიყენებთ. მაგალითად, „ხაზგასმის“ აქტივობები მონაწილეებს ეხმარება ერთმანეთის წარსულისა და გამოცდილების შესახებ ინფორმაციის მიღებაში. ერთმანეთის პორტრეტების დახატვა, სადაც მონაწილეები ერთმანეთს უზიარებენ სხვადასხვა მახასიათებლის დამატების მქონე ფურცლებს, ხელს უწყობს ვიზუალურ კონტაქტს და ნდობის ჩამოყალიბებას. საერთო მიზნით შექმნილი გუნდური მუშაობის აქტივობები უმნიშვნელოვანესია არა მხოლოდ თავად აქტივობისთვის, არამედ შემდგომში რეფლექსიისა და გამოტანილი დასკვნებისთვისაც. გუნდური მუშაობის სავარჯიშოების დასრულების შემდეგ, ჩვენ ჯგუფებს ვურჩევთ, დაადგინონ უსაფრთხო გარემოს ძირითადი წესები, რომლებიც დაფუძნებულია ურთიერთპატივისცემაზე, აქტიურ მოსმენაზე და თითოეული ხმისთვის სივრცის უზრუნველყოფაზე. მონაწილეებმა უნდა შემოგვთავაზონ, თუ რა აგრძნობინებს მათ თავს უსაფრთხოდ, რა გაულვივებთ ჯგუფში სწავლის სურვილს და როგორ შეუძლიათ მაქსიმალური სარგებელი მიიღონ ამ გამოცდილებიდან. შეგიძლიათ მას ჯგუფური შეთანხმება ან ძირითადი წესები უწოდოთ. განათავსეთ ისინი თქვენს სემინარზე თვალსაჩინო ადგილას, რათა შეძლოთ მათთან დაკავშირება ნებისმიერ დროს, როცა დაგჭირდებათ შეხსენება ან ახალი პუნქტების დამატება.



ახალგაზრდული მუშაკები/ფასილიტატორები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ უსაფრთხო სივრცის შენარჩუნებაში. მათი ქმედებები და სიტყვები მონაწილეებისთვის მაგალითია. მნიშვნელოვანია თავი აარიდოთ სარკასტულ ხუმრობებს, რადგან მათ შეუძლიათ სივრცის უსაფრთხოებას საფრთხე შეუქმნან. შემდეგ სემინარებზე აქტივობები უნდა გაგრძელდეს მონაწილეების ნახალისების მიზნით, რათა უკეთ გაიციონ ერთმანეთი და ერთად იმუშაონ. ჯგუფების შერევა ხელს უშლის კლიკების წარმოქმნას და უზრუნველყოფს მრავალფეროვან ურთიერთქმედებას, რაც ხელს უწყობს უსაფრთხოებისა და ნაცნობობის განცდის ჩამოყალიბებას მცირე ჯგუფებში.

თუ მონაწილეები თავს იკავებენ სესიებზე საუბარისგან, ეს შეიძლება ნიშნავდეს, რომ ისინი ჯერ კიდევ არ გრძნობენ თავს უსაფრთხოდ ჯგუფში. შესაძლოა, ისინი მორცხვები იყვნენ, არ იყვნენ მიჩვეულები საჯაროდ საუბარს ან ენობრივ ბარიერს აწყდებოდნენ (განსაკუთრებით მიგრანტი ან ლტოლვილი წარმომავლობის ახალგაზრდები). მოთმინება და თანდათანობითი ნახალისება უმნიშვნელოვანესია. ფასილიტატორებმა უნდა უზრუნველყონ, უფრო მშვიდი მონაწილეების ჩართულობა, რათა წვლილი შეიტანონ პროცესში და ამავდროულად მართონ უფრო დომინანტური ხმები. თუ არსებობს ენობრივი ბარიერი, განიხილეთ დამხმარე სტრუქტურის შექმნა - მაგალითად, სთხოვეთ ახალგაზრდებს, რომლებიც უკვე საუბრობენ რომელიმე ენაზე, მხარი დაუჭირონ მათ, ვინც ჯერ არ საუბრობს, ან იპოვოთ საერთო ენა, რომელიც სულაც არ არის ადგილობრივი (მაგალითად, ინგლისური ან ფრანგული).

იგივე ეხება გენდერულ ენასაც: საუბრისას გამოიყენეთ სამი სქესი - she/he/they (ქართული ენისთვის არარელევანტურია) - რათა ყველამ თავი ჩართულად იგრძნოს. დასაწყისში ჰკითხეთ მონაწილეებს, როგორ ისურვებდნენ მიმართვას და რომელ ნაცვალსახელებს ანიჭებენ უპირატესობას. ინკლუზიური ენის შესახებ დამატებითი რჩევების ნახვა შეგიძლიათ აქ:

<https://rm.coe.int/guidelines-for-the-use-of-language-as-a-driver-of-inclusivity/1680aec235>

შეჯამებისთვის, უსაფრთხო სასწავლო სივრცის შექმნა გულისხმობს გააზრებულ დაგეგმვას, მგრძობიარე ფასილიტაციას და ატმოსფეროს შექმნას, რომელიც ხელს უწყობს გახსნილობას, პატივისცემას და თანამშრომლობას. თუმცა, ეს არ ნიშნავს, რომ ეს არის „სტერილური“ სივრცე, სადაც არავის შეუძლია განსხვავებული აზრის ქონა და ერთნაირად უნდა ფიქრობდეს - პირიქით, ჩვენ ვსაუბრობთ ისეთი სივრცის შექმნაზე, სადაც ადამიანები ღია იქნებიან და მზად არიან გაუზიარონ ერთმანეთს განსხვავებული თვალსაზრისი, გაცვალონ მრავალფეროვანი მოსაზრებები, მაგრამ იპოვონ გზა, რომ ეს გააკეთონ პატივისცემითა და უსაფრთხო გზით.

ტექნიკა ახალგაზრდა მონაწილეთა ეფექტური ჩართულობისა და მოტივაციისთვის, მათ შორის ინკლუზიურობა და ხელმისაწვდომობა ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლების აქტივობებში

ახალგაზრდების ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლებაში ჩართვა მოითხოვს შემოქმედებითობის, შესაბამისობისა და მათი ინდივიდუალური საჭიროებების პატივისცემის კომბინაციას. ეს ასევე ეხება იმ ადამიანების მოზიდვას, რომლებიც ხშირად გარიყულები არიან ან მიეკუთვნებიან გარიყვის რისკის ქვეშ მყოფ ჯგუფებს. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, საქმე ეხება არა მხოლოდ კარგი აქტივობების შექმნას, არამედ იმის უზრუნველყოფასაც, რომ ახალგაზრდებს, რომლებსაც შეუძლიათ ყველაზე მეტი სარგებელი მიიღონ, რეალურად შეეძლოთ მონაწილეობა.

მოდით, ეტაპობრივად განვიხილოთ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ საგანმანათლებლო აქტივობებში ინკლუზიურობისა და ხელმისაწვდომობის სხვადასხვა ასპექტი.

სანამ ამ ნაწილზე გადავიდოდეთ, დაუსვით საკუთარ თავს რამდენიმე რეფლექსიური კითხვა:

- როგორ ვაქცევ, როგორც წესი, ჩემს აქტივობებს ინკლუზიურ და ახალგაზრდებისთვის ხელმისაწვდომ აქტივობებად?
- ვიყენებ თუ არა კონკრეტულ არხებს იმ ადამიანებთან დასაკავშირებლად, ვისაც ნაკლები მონაწილეობის მიღების შანსი აქვს?
- განზრახ ვინვევ თუ არა ახალგაზრდებს, რომლებიც ხშირად არასაკმარისად არიან წარმოდგენილნი?
- როგორ უნდა უზრუნველვყო, რომ ჩემი აქტივობა მათთვის ნამდვილად ხელმისაწვდომი იყოს?
- მონაწილეობა უფასოა თუ არსებობს ხარჯები ან სხვა ბარიერები, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს ზოგიერთი ახალგაზრდის ჩართულობას? თუ კი, რა არის ეს ბარიერები და როგორ შეიძლება მათი შემცირება?

ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლების აქტივობებში ახალგაზრდების მონაწილეობა უბრალოდ მონაწილეობას სცილდება. ეს ნიშნავს, რომ ახალგაზრდები აქტიურ და მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ იმ მხატვრული და სამოქალაქო პროცესების ჩამოყალიბებაში, შექმნაში და წარმართვაში, რომლებშიც ისინი ჩართულნი არიან.

არტივიზმისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების კონტექსტში, ინკლუზიური მონაწილეობა ნიშნავს:

- ახალგაზრდებისთვის მათთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე შემოქმედებითად გამოხატ-

ვის შესაძლებლობის მიცემა;

- ახალგაზრდების მრავალფეროვანი ჯგუფების ჩართვა, მათ შორის გარიყვის რისკის ქვეშ მყოფი პირების ჩათვლით;
- ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა დონეზე - ფიზიკურ, სოციალურ, ენობრივ და ემოციურ;
- უსაფრთხო სივრცის შექმნა, სადაც ყველა ხმას პატივს სცემენ და აფასებენ.

ახალგაზრდების მონაწილეობის თეორიები გვეხმარება გავიგოთ, თუ როგორ უნდა დავგეგმოთ ეს ჩართულობა. როჯერ ჰარტის „მონაწილეობის კიბე“ (1992) გამოყოფს მონაწილეობის სხვადასხვა დონეს, სიმბოლური მიდგომიდან დანყებული ახალგაზრდების მიერ სრულად წარმართული ინიციატივებით დამთავრებული. ფილ ტრესედერის „მონაწილეობის ხარისხები“ (1997) აშორებს იერარქიას და აჩვენებს, რომ მონაწილეობას შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა ფორმა კონტექსტისა და საჭიროებების მიხედვით, მაგრამ მნიშვნელოვანია, რომ მას უფლებამოსილება მიენიჭოს (კარსტენი 2012).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლებისთვის გამოყენებისას, ეს მოდელები გვახსენებს:

- მონაწილეობა არ არის „ერთი ზომა ყველას ერგება“;
- ყველა დონე - კონსულტაციიდან დანყებული ხელმძღვანელობით დამთავრებული - შეიძლება ღირებული იყოს, თუ გამჭვირვალე, ინკლუზიური და უფლებამოსილი იქნება;
- ახალგაზრდების საკუთრება და შემოქმედებითი თავისუფლება ზრდის მოტივაციას და სწავლის გავლენას.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლება იყენებს შემოქმედებით მეთოდებს - ვიზუალურ ხელოვნებას, თეატრს, მუსიკას, სთორითელინგს, ციფრულ მედიას - ისეთი თემების შესასწავლად, როგორცაა ადამიანის უფლებები, ახალგაზრდების მონაწილეობა, აქტიური მოქალაქეობა, გარემო და სოციალური ინკლუზია.

იმისათვის, რომ ასეთი აქტივობები ტრანსფორმაციული იყოს, ახალგაზრდები ცენტრში უნდა იყვნენ. მათი გამოცდილება, პერსპექტივები და შემოქმედებითი იდეები არა მხოლოდ მხატვრულ შედეგებს, არამედ სამოქალაქო გზავნილებსა და თავად სასწავლო პროცესსაც აყალიბებს.

ახალგაზრდების ინკლუზიური მონაწილეობა უზრუნველყოფს, რომ:

- ახალგაზრდები გრძნობენ, რომ ისინი საკუთარ თავს აკისრებენ აქტივობას და მის შედეგებს;
- აქტივობები შეესაბამება მათ რეალობას, ინტერესებსა და იდენტობას;

- მრავალფეროვანი ჯგუფები მრავალ პერსპექტივას წარმოადგენენ, რაც ამდიდრებს შემოქმედებითობას და დიალოგს;
- სამოქალაქო განათლება ხდება საერთო გამოცდილება და არა ზემოდან ქვემოთ მიმდინარე პროცესი.

გარდა ამისა, ინკლუზიური ხელოვნებაზე დაფუძნებული მონაწილეობა ავითარებს როგორც სამოქალაქო კომპეტენციებს (კრიტიკული აზროვნება, თანამშრომლობა, დემოკრატიული ღირებულებები), ასევე შემოქმედებით კომპეტენციებს (თვითგამოხატვა, ინოვაცია, ემოციური ჩართულობა).

ჰარტისა და ტრესედერის მოდელების ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლებასთან ადაპტაციით, შეგვიძლია გამოვყოთ ახალგაზრდების მონაწილეობის რამდენიმე ფორმა:

1. ახალგაზრდები, რომლებიც არიან დანიშნული, მაგრამ ინფორმირებულები

ფასილიტატორები ქმნიან ხელოვნების აქტივობას; ახალგაზრდები ერთვებიან მკაფიოდ განსაზღვრული როლებით (მაგ., კედლის მხატვრობა, სპექტაკლში მონაწილეობა).

სასარგებლოა: პირველად მონაწილეებისთვის არტივიზმისა და სამოქალაქო თემების გაცნობა.

2. ახალგაზრდებთან კონსულტაცია და ინფორმირება.

ახალგაზრდები იღებენ ქმნიან მხატვრულ კონცეფციასა და სამოქალაქო გზავნილებში, თუმცა ფასილიტატორები ინარჩუნებენ გადაწყვეტილების მიღების ძალაუფლებას.

სასარგებლოა: იმის უზრუნველსაყოფად, რომ აქტივობებმა ასახოს ახალგაზრდების პერსპექტივები და ამავედროულად უზრუნველყოს სტრუქტურა.

3. ზრდასრულთა მიერ ინიცირებული, მაგრამ ერთობლივად მიღებული გადაწყვეტილება

ზრდასრულები იწყებენ ხელოვნების პროექტს, თუმცა შინაარსთან, მეთოდებთან და შესრულებასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებები თანაბრად უნდა გაიზიარონ ახალგაზრდებმა.

სასარგებლოა: შედეგების თანაშემქმნისა და ახალგაზრდული ლიდერობის მხარდაჭერასა და დაბალანსებას შორის.

4. ახალგაზრდების მიერ ინიცირებული, მაგრამ ერთობლივად მიღებული გადაწყვეტილება.

ახალგაზრდები ქმნიან ხელოვნების აქტივობას; უფროსები უჭერენ მხარს ლოჯისტიკის, რესურსებისა და მენტორობის უზრუნველყოფით.

სასარგებლოა: ახალგაზრდული ლიდერობის, სამოქალაქო აგენტობისა და პროექტის საკუთრების უნარის განვითარებისთვის.

5. ახალგაზრდების მიერ ინიცირებული და მართული.

ახალგაზრდები მთელ პროცესს - კონცეფციიდან განხორციელებამდე - ხელმძღვანელობენ, ზრდასრულები კი არასავალდებულო მხარდამჭერებად არიან.

სასარგებლოა: მონინავე ჯგუფებისთვის, რომლებიც მზად არიან სრული ავტონომიისა და სამოქალაქო აქტივიზმისთვის.

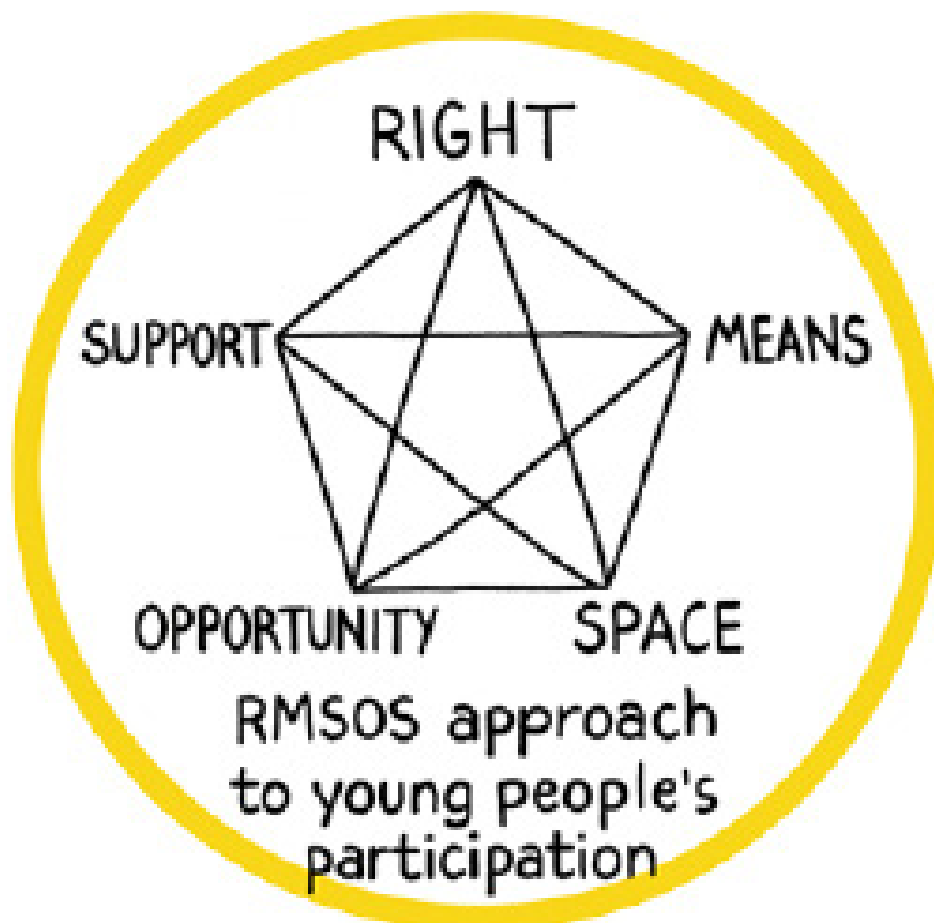


არცერთი ფორმა არ არის თავისი არსით „უკეთესი“; ინკლუზიურობა ნიშნავს იმ ფორმის არჩევას, რომელიც შეესაბამება ჯგუფის გამოცდილებას, საჭიროებებს და მიზნებს, ამავდროულად უზრუნველყოფს მათ გაძლიერებას და სწავლას.

იმისთვის რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების აქტივობები გახდეს მიმზიდველი, მოტივაციური და ხელმისაწვდომი, ფასილიტატორებს შეუძლიათ გამოიყენონ RMSOS მოდელი - უფლებები, საშუალებები, სივრცე, შესაძლებლობა, მხარდაჭერა :

- უფლებები: მონაწილეობა უფლებაა და არა პრივილეგია. ნათლად აუხსენით, რომ ყველა ახალგაზრდის ხმა და შემოქმედებითობა მნიშვნელოვანია.

- საშუალებები: მასალების, უნარების ტრენინგისა და ინფორმაციის მიწოდება, რათა ყველა მონაწილემ - მათ შორის მათაც, ვისაც ნაკლები შესაძლებლობები აქვს - შეძლოს სრული წვლილის შეტანა.
- სივრცე: უზრუნველყოთ ფიზიკური და ემოციური უსაფრთხოება, ინკლუზიურობა და ხელმისაწვდომობა (მაგ., ენობრივი მხარდაჭერა, მობილურობაზე წვდომა, კულტურულად მგრძობიარე ფასილიტაცია).
- შესაძლებლობა: შექმენით რეალური შესაძლებლობები ახალგაზრდებისთვის, რათა თავად უხელმძღვანელონ აქტივობის გარკვეულ ნაწილებს, მიიღონ გადაწყვეტილებები და საჯაროდ წარმოადგინონ შედეგები.
- მხარდაჭერა: შესთავაზეთ მენტორობა, ემოციური მხარდაჭერა და კონსტრუქციული უკუკავშირი შემოქმედებითი პროცესის კონტროლის აღების გარეშე.



პრაქტიკული ტექნიკა მოიცავს:

- უსაფრთხო სივრცის შესაქმნელად გუნდური მუშაობისა და ნდობის სავარჯიშოებით დაწყება;
- მრავალი ხელოვნების ფორმის გამოყენება, რათა მონაწილეებმა შეძლონ აირჩიონ მათთვის ყველაზე შესაფერისი საშუალება;
- მცირე, მრავალფეროვან ჯგუფებში მუშაობა სხვადასხვა წარმომავლობის მქონე პირთა ურთიერთქმედების წასახალისებლად;
- დრო რეფლექსიისთვის (დღიურის წარმოება, ჯგუფური საუბრები) მხატვრული გამოხატვის სამოქალაქო სწავლებასთან დასაკავშირებლად;
- მრავალი საწყისი წერტილის უზრუნველყოფა: დაბალი ბარიერის მქონე დავალებებიდან (მაგ., მასალებით დახმარება) მაღალი პასუხისმგებლობის მქონე როლებამდე (მაგ., წარმოდგენის რეჟისურა);
- მოქნილი ფასილიტაციის შეთავაზება - ტემპის, მეთოდებისა და როლების ადაპტირება მონაწილეთა საჭიროებებსა და ენერჯის დონეზე.

ინკლუზიურობა ასევე გულისხმობს მარგინალიზებული ახალგაზრდების აქტიურ დახმარებას - ისეთი არხების, ენებისა და პარტნიორობების გამოყენებით, რომლებიც უკვე აქტიური ჯგუფების მიღმაც ვრცელდება.

სწრაფი ცნობარის ბარათი - თავი 4: სამოქალაქო განათლებისა და არტივიზმისთვის სწავლის დიზაინი



დიდი კითხვა

რა ხდის სასწავლო სივრცეს უსაფრთხოს, მიმზიდველს და მოტივაციურს თქვენთვის და სხვებისთვის?



ძირითადი იდეები

- არაფორმალური განათლება (NFE) = მოსწავლეზე ორიენტირებული, ნებაყოფლობითი, ჰოლისტიკური (ცოდნა + უნარები + დამოკიდებულებები).
- უსაფრთხო სივრცე = ნდობა, ჩართულობა, განსჯის არარსებობა, შეცდომებისადმი გახსნილობა.
- მეთოდოლოგიები: ყინულის გამტეხი (აისბრეიქერი), გუნდური მუშაობა, სიმულაციები, როლური თამაში, ჯგუფური მუშაობა, დებატები.
- მხატვრული პროცესები ბუნებრივად ემთხვევა არაფორმალურ განათლებას: ისინი აერთიანებენ სხეულს, გონებას და ემოციებს.
- ინტეგრირებული კომპეტენციების ლანდშაფტი = YOCCOMO (სტრუქტურა) + UNGP (კრეატიულობა).
- ახალგაზრდების მონაწილეობა: ჩართულობის ხარისხი, ინფორმირებულიდან ახალგაზრდების მიერ წარმართულამდე.
- ინკლუზიურობა მოითხოვს საზოგადოებასთან ურთიერთობას, ხელმისაწვდომობას და უფლებამოსილებას (RMSOS მოდელი).



განვითარებული კომპეტენციები

- გამოსატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება
- შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა

- ახალგაზრდების ხმისა და მათი თვითგამოხატვის მხარდაჭერა
- ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება
- ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკის რეფლექსია



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. დაიწყეთ ყველა პროგრამა ჯგუფური აქტივობებით და ნდობის განმტკიცებით.
2. მონაწილეებთან ერთად დაადგინეთ ჯგუფური შეთანხმება / ძირითადი წესები.
3. შეარჩიეთ მეთოდოლოგიები (როლური თამაში, სიმულაცია, დებატები), რომლებიც შეესაბამება სასწავლო მიზნებს.
4. თითოეული მეთოდი შეესაბამეთ 5 კომპეტენციის სფეროს.
5. გამოიყენეთ RMSOS მოდელი ინკლუზიურობის უზრუნველსაყოფად: უფლებები, საშუალებები, სივრცე, შესაძლებლობა, მხარდაჭერა.
6. ადაპტირეთ აქტივობები ხელმისაწვდომობის გათვალისწინებით: ენა, მობილურობა, კულტურული მგრძობელობა.



რეფლექსიისკენ მიმართული გზავნილები

- როგორი იქნებოდა „უსაფრთხო სივრცე“ ჩემთვის, როგორც მოსწავლისთვის?
- როგორ ვაქცევ, როგორც წესი, ჩემს აქტივობებს ინკლუზიურს და ხელმისაწვდომს?
- რომელი კომპეტენციები ავითარებს უკვე ჩემს ამჟამინდელ პრაქტიკას - და რომელი აკლია?

მოიკოვეთ ბეიჯი



**5. იღებებიდან მოქმედებაზე
- სასწავლო მოდულები და
ინსტრუმენტები**

ეს თავი წახმოვინდებოდა ხედვების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების კონკრეტულ ინსტრუმენტებსა და მეთოდებს, რომლებიც შექმნილია იმისათვის, რომ დაგეხმარებოდნენ ახტივიზმის აქტივობების შემუშავებაში, განხორციელებასა და შემდგომში განხორციელებაში. წინა თავების საფუძვლებზე დაყრდნობით - რომლებშიც წახმოვინდებოდა იყო ახტივიზმი, უკრაინასა და საქართველოში ახლებური ვითარება, ევროპის მასშტაბით ახლებური კახგი პრაქტიკა და ინკლუზიურობისა და უსაფრთხო სივრცის მიდგომები - სახელმძღვანელოს ეს ნაწილი თეორიას პრაქტიკად აქცევს. პოგამა ისეა სტრუქტურირებული, რომ ცოდნის დაგროვება შემოქმედებით ექსპერიმენტებთან აერთიანებს და შეესაბამება ჩვენი კახგი პრაქტიკის წიგნის ოთხ მისიას:

ადამიანის უფლებები;

ახადგაზრდების მონაწილეობა და აქტიური მოქალაქეობა;

გახემო;

ინტეგრირებული დიადოგი.



დაფიქრდით...

როდესაც აქტივობებს ნაიკითხავთ, გირჩევთ, დაფიქრდეთ შემდეგზე:

„რა აქტივობების ჩატარებას ისურვებდით თქვენს ახადგაზრდებთან ერთად? როგორ, სად და როდის გსურთ მათი ორგანიზება და განხორციელება? რას ისწავლიან ახადგაზრდები?“

ამ სახელმძღვანელოს ყველა წინა თავი გვეხმარებოდა პროექტის ზოგადი არსის, არტივიზმის იდეისა და უკრაინასა და საქართველოში ახადგაზრდებისა და ახადგაზრდული ორგანიზაციების მდგომარეობის გაგებაში. ჩვენ ასევე შემოგთავაზებთ ევროპაში შეგროვებული კარგი პრაქტიკის მოკლე მიმოხილვა, სადაც გამოვყავით არტივისტურ პროექტებში ყველაზე ხშირად განხილული ძირითადი თემები. გარდა ამისა, განვიხილეთ ჯგუფური დინამიკა, ინკლუზიურობის მნიშვნელობა და მონაწილეებისთვის უსაფრთხო სივრცეების შექმნის გზები. ეტაპობრივად, ამ ელემენტებმა შექმნა ჩარჩო და კონტექსტი, რომელშიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ ამ თავში აღწერილი აქტივობები და მოდულები. ამავდროულად, ისინი ქმნიან აქ წარმოდგენილი სასწავლო ინსტრუმენტებისა და მეთოდების საფუძველს.

ეს თავი ძალიან პრაქტიკულია: ის გთავაზობთ კონკრეტულ ინსტრუმენტებს, რომელთა გამოყენება, ადაპტირება და თქვენს საქმიანობაში განხორციელება შეგიძლიათ. აქ ჩვენ აღწერთ ახადგაზრდული მუშაკების სასწავლო პროგრამას, თუ როგორ შექმნან, განახორციელონ და გააგრძე-

ლონ ახალგაზრდებთან არტივიზმის აქტივობები. ინსტრუმენტები და მეთოდები ასევე ეხმარება ახალგაზრდულ მუშაკებს ახალგაზრდებთან ისეთ თემებზე მუშაობაში, როგორცაა არტივიზმი, ადამიანის უფლებები, ახალგაზრდების მონაწილეობა, აქტიური მოქალაქეობა, გარემოსდაცვითი საკითხები და ინტერსექტორული თანამშრომლობა. ისინი შეესაბამება CivicArt პროექტის კომპეტენციების ლანდშაფტს (იხ. გვ. 70).

ინსტრუმენტებისა და მეთოდების მხრივ, ჩვენ ვიყენებთ რამდენიმე მიდგომას ზემოთ ხსენებული თემების მიმართ, რაც მიზნად ისახავს ჰოლისტური სასწავლო გამოცდილების შექმნას. ეს მონაწილეებს აძლევს სივრცეს არა მხოლოდ ისწავლონ, არამედ პრაქტიკაში გამოიყენონ არტივიზმის სხვადასხვა მეთოდი, შემდეგ კითხვებზე რეფლექსიის პარალელურად:

- » რა არის არტივიზმი?
- » რა არის ადამიანის უფლებები?
- » რას ნიშნავს ახალგაზრდების ჩართულობა?
- » რა არის აქტიური მოქალაქეობა?
- » როგორ შეგვიძლია გარემოსდაცვითი საკითხების მოგვარება და ინტერსექტორული დიალოგის ხელშეწყობა?

ამ მეთოდებსა და ინსტრუმენტებში განხილული ძირითადი თემები - ადამიანის უფლებები; ახალგაზრდების მონაწილეობა და აქტიური მოქალაქეობა; გარემო; და ინტერსექტორული დიალოგი - ასევე წარმოადგენს ოთხ „მისიას“, რომლებიც საზგასმულია ჩვენს [„კარგი პრაქტიკის“ ნიგნში](#). ისინი წარმოადგენენ მთავარ პრაქტიკებსა და მიმართულებებს, რომლებიც ხელმძღვანელობდა ჩვენს აქტივისტურ ქმედებებს პროექტის ფარგლებში. ტრენინგებისა და სემინარების ამ მისიებთან უშუალოდ დაკავშირებით, ჩვენ ვუზრუნველყოფთ, რომ მონაწილეებმა თავიანთი სწავლა დააკავშირონ პროექტში უკვე შემუშავებულ და დოკუმენტირებულ კონკრეტულ გამოცდილებასთან და შედეგებთან.

სესიების დიზაინი და სესიის მონახაზების გამოყენების წესი

სემინარების და თავად სესიების უკეთ გასაგებად, მოგიწოდებთ გაეცნოთ სესიის/აქტივობის გეგმის შემუშავებისა და გამოყენების წესებს.

აქტივობის დაგეგმვისას, პირველი ნაბიჯი არის იმ სასწავლო შედეგებსა და მიზნებზე ფიქრი, რომელთა მიღწევაც გსურთ. რამდენიმე საორიენტაციო კითხვა დაგეხმარებათ:

● ნაბიჯი 1: სწავლის შედეგების განსაზღვრა

1. რა მინდა, რომ მონაწილეებმა ისწავლონ?

- » რა ცოდნა უნდა მიიღონ მათ სესიის ბოლოს?
- » რომელი უნარების პრაქტიკაში გამოყენება ან დემონსტრირება უნდა შეეძლოთ?
- » რა დამოკიდებულებების ან ღირებულებების გააზრება ან განვითარება უნდა შეეძლოთ?

2. რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?

- » როგორ უკავშირდება ეს სწავლება სასწავლო კურსის ან პროექტის საერთო მიზნებს?
- » რამდენად შეესაბამება ეს მონაწილეთა რეალობასა და გამოცდილებას?

სწავლის შედეგების განსაზღვრის შემდეგ, შემდეგი ნაბიჯი მათი მიღწევის გზების განხილვაა. ამ ეტაპზე ჩვენ ვფიქრობთ სასწავლო გზაზე: ნაბიჯების რა თანმიმდევრობა მიიყვანს მონაწილეებს ამ შედეგებისკენ და რომელი მეთოდები, ინსტრუმენტები და მიდგომები დაეხმარება საუკეთესოდ ამ პროცესს.

● ნაბიჯი 2: სესიის დიზაინი

3. როგორ დავგეგმო სესია?

- » როგორია სესიის ლოგიკური მიმდინარეობა ისე, რომ სწავლა ეტაპობრივად განვითარდეს?
- » რომელი მეთოდები და ინსტრუმენტები დაეხმარება საუკეთესოდ სასწავლო პროცესს?
- » როგორ შემიძლია უზრუნველყო, რომ აქტივობა ინკლუზიური იყოს და დრო და რესურსები მაქსიმალურად გამოვიყენო?

● ნაბიჯი 3: რესურსებისა და დროის დაგეგმვა

4. რა რესურსები და დრო მაქვს?

- » რა დროა ხელმისაწვდომი სესიისთვის?
- » მე-4-ე თავიდან რომელი მეთოდები შეესაბამება საუკეთესოდ ამ ვადებსა და სასწავლო მიზანს?

სესიის მიმდინარეობის დაგეგმვისა და მეთოდების შერჩევის შემდეგ, მნიშვნელოვანია დაგვე-

მოდ, თუ როგორ გავზომავთ სწავლას. წინასწარ უნდა ვიფიქროთ, თუ როგორ გავარკვიოთ, მიღწეული იქნა თუ არა სწავლის შედეგები და რა ისწავლეს მონაწილეებმა სინამდვილეში. სწორედ აქ ხდება რეფლექსია და შეფასება სესიის დიზაინის აუცილებელი ელემენტები.

● **ნაბიჯი 4: ანალიზი და შეფასება**

5. როგორ გავაანალიზო და შევაფასო სწავლა?

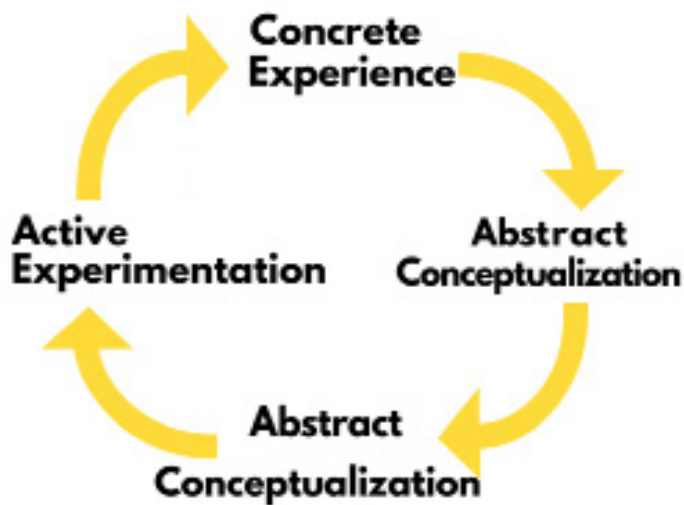
- » როგორ შემიძლია ჩავრთო რეფლექსიის ან თვითშეფასების კომპონენტები?
- » როგორ მივხდე რომ მონაწილეებმა მიაღწიეს დასახულ მიზნებს?

ბოლოს, როდესაც ყველაფერი მზად იქნება, შეგიძლიათ განსაზღვროთ, რა მასალების გამოყენება დაგჭირდებათ და გადადგათ კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი: ჰკითხეთ საკუთარ თავს, იცით თუ არა უკვე ის აქტივობა, რომლის განხორციელებასაც აპირებთ - გაგიკეთებიათ ეს ადრე, ტრენინგის თუ მონაწილის რანგში? თუ არა, ახალგაზრდებთან ერთად ჩატარებამდე დაფიქრდით, ვისთან და სად შეგიძლიათ სცადოთ. ეს დაგეხმარებათ სწორად განსაზღვროთ დრო, გაითვალისწინოთ შესაძლო რისკები და დაგეგმოთ, თუ როგორ აიცილოთ თავიდან ან მოაგვაროთ ისინი, თუ რამე არასწორად წავა.

პროცესის უფრო სტრუქტურირებული და მარტივი რომ გახდეს, გირჩევთ გამოიყენოთ სესიის გეგმის ფორმები. ქვემოთ ნახავთ სესიის ან სემინარის ძირითადი გეგმის მაგალითს, ხოლო მისი შევსების წესს მოგვიანებით ნახავთ იმ განყოფილებაში, სადაც მოცემულია სესიის გეგმები, რომლებიც ჩვენ შევიმუშავეთ იმ სემინარებისთვის, რომელთა განხორციელებაც შეგიძლიათ თქვენს პროექტებში.

სესიის სათაური: თარიღი და დრო:	
სესიის მიზანი	რატომ და ვისთვის აატარებთ სესიას?
კომპეტენციის ლანდშაფტის ტერიტორია	ხელოვნებაზე დაფუძნებული კომპეტენციის ლანდშაფტიდან რომელი კომპეტენციის სფეროები განიხილება სესიაზე?
სესიის სასწავლო შედეგები	სესიის ბოლოს, რა კომპეტენციების (უნარების, ცოდნისა და დამოკიდებულებების) განვითარებაა მოსალოდნელი მონაწილეებისგან?
ეტაპობრივი აღწერა	ეტაპობრივად ჩაწერეთ სესიის ყველა აქტივობა, აღწერითა და დროით
მასალები და რესურსები	რა რესურსებს იყენებდით სესიის შემუშავებისას (ინსტრუმენტების ნაკრები, სახელმძღვანელოები და ა.შ.). რა მასალები გჭირდებათ სესიის წარმართვისთვის?

იმისათვის, რომ უკეთ გავიგოთ, თუ როგორ გავაზიაროთ ცოდნა საკითხის გარშემო და როგორ მივაწოდოთ მონაწილეებს რაც შეიძლება პრაქტიკული გამოცდილება - რეფლექსიით, რომელიც მათ მნიშვნელოვან ხედვასა და სწავლას მოუტანს - გვსურს განვიხილოთ გამოცდილებითი სწავლების მოდელი, რომელსაც ხშირად ვიყენებთ არაფორმალურ საგანმანათლებლო აქტივობებში და რომელიც აღწერა დევიდ კოლბმა.



https://serc.carleton.edu/download/images/9499/kolb_cycle.gif

სწავლის ციკლს **4 ეტაპი** აქვს:

- ეს იწყება **კონკრეტული გამოცდილებით**: მოსწავლე იყენებს გრძნობებსა და აღქმებს, რათა ჩაერთოს იმაში, რაც ახლა ხდება.
 - » ეს კონკრეტული გამოცდილება პროექტისთვის შექმნილი აქტივობებია.
 - » ისინი უნდა იყოს შემუშავებული სასწავლო მიზნების შესაბამისად.
- **რეფლექსიური დაკვირვება**: გამოცდილების შემდეგ, მოსწავლე ფიქრობს მომხდარზე და აკავშირებს გრძნობებს გამოცდილებიდან წამოსულ იდეებთან.
 - » იდეალურ შემთხვევაში, ეს თითოეული სესიის შემდეგ უნდა მოხდეს. არ არის საჭირო თითოეული სესიის რეფლექსიის დაწერა, მაგრამ აქტივობების დაგეგმვისას, უნდა გამოყოთ გარკვეული დრო და სივრცე დებრიფინგისთვის. დებრიფინგის ხანგრძლივობა დამოკიდებული იქნება აქტივობაზე. თუ აქტივობამ ღრმად იმოქმედა მონაწილეებზე და მათში ძლიერი გრძნობები გამოიწვია, ასევე თუ წარმოიშვა რაიმე კონფლიქტი, ან თუ ჯგუფის ჩამოყალიბების ეტაპზე ვართ, დებრიფინგს უფრო მეტი დრო დასჭირდება.
 - » დღის განმავლობაში დატვირთული აქტივობების შემდეგ, როგორც გრძელვადიანი (ტრენინგებზე), ასევე ადგილობრივი (სემინარებზე) აქტივობების შემდეგ, გამოყავით დრო და სივრცე რეფლექსიისთვის. ეს მონაწილესა და ჯგუფს ეხმარება პროცესის გავლასა და საკუთარი სწავლის უნარის ჩამოყალიბებაში.
- **აზროვნება (აბსტრაქტული კონცეპტუალიზაცია)**: მოსწავლე ერთვება აზროვნებაში დასკვნების გამოსატანად და თეორიების, კონცეფციების ან ზოგადი პრინციპების ჩამოსაყალიბებლად.
 - » პროცესის დასასრულს, მიეცით მონაწილეებს საშუალება, კიდევ ერთხელ დაფიქრდნენ გამოცდილების დროს მომხდარ მოვლენებზე და დაეხმარეთ მათ ისეთი დასკვნების გამოტანაში, რომლებიც მათ მიღებულ ცოდნას რეალობამდე მიიყვანს და ახალი კონცეფციებისა და იდეების გამოყენების გზებამდე მიიყვანს.
 - » პროცესის ამ ეტაპზე ასევე მნიშვნელოვანია სწავლის აღიარება. ახალგაზრდული პროექტების შემთხვევაში, არსებობს აუცილებელი ინსტრუმენტი, რომელსაც ყველა Erasmus+ პროექტი უნდა მოიცავდეს - [Youthpass](#) მობილობის სერტიფიკატი. ეს არის ახალგაზრდულ პროექტებში არაფორმალური და არაფორმალური სწავლების პროცესების აღიარების ინსტრუმენტი. ის შეიცავს ინფორმაციას იმ კომპეტენციებისა და უნარების შესახებ, რომლებიც თქვენ ან თქვენმა მონაწილეებმა აითვისეთ აქტივობების დროს.

- **მოქმედება (აქტიური ექსპერიმენტი):** მოსწავლე ამოწმებს თეორიას და იყენებს ნასწავლს შემდეგი გამოცდილების შესაქმნელად.

- » ეს ეტაპი შეიძლება გამოცდილების მიღების პროცესში განხორციელდეს, განსაკუთრებით თუ გამოცდილება რამდენიმე თვეს გრძელდება, მაგალითად, როდესაც ერთ ჯგუფთან ხანგრძლივად მუშაობთ. მონაწილეებს შეუძლიათ გამოიყენონ ერთ აქტივობაში შექმნილი ცოდნა შემდეგი აქტივობის განსახორციელებლად ან მას ახალი ხედვით მიუდგნენ.
- » პროექტის დასრულების შემდეგ, აქტივობის გაგრძელების მიზნით, გარკვეული ექსპერიმენტების ჩატარება უნდა გაითვალისწინოთ.
- » როგორ აპირებენ მონაწილეები სახლში მიღებული ცოდნის გამოყენებას?
- » რა ქმედებებისა და პროექტების განხორციელება შეუძლიათ მათ ახალი ცოდნის პრაქტიკაში გამოსაყენებლად?
- » როგორ შეგიძლიათ განავითაროთ და გადაიტანოთ ის, რაც ისწავლეთ სხვა კონტექსტებსა და სფეროებში?

მოდულებისა და აქტივობების აღწერა

ამ ნაწილში გთავაზობთ გაეცნოთ სხვადასხვა აქტივობებსა და სესიებს, რომელთა ჩატარებაც შეგიძლიათ თქვენი მონაწილეებისთვის. აქტივობების თემები მიჰყვება ამ თავში ადრე აღწერილი სასწავლო მოდულების/სემინარების მთავარ თემებს და შემდეგ საკითხებს მოიცავს:

- ერთმანეთის გაცნობა
- ადამიანის უფლებები
- ახალგაზრდების მონაწილეობა
- გარემო
- ინტერსექტორული დიალოგი
- შეფასებისა და დაგეგმვის შემდგომი ნაბიჯები

ზოგიერთი აქტივობა ჩვენ მიერ არის შემუშავებული, ზოგი კი აღებული და ადაპტირებულია სხვადასხვა სასწავლო რესურსებიდან და სახელმძღვანელოებიდან, რომლებსაც ჩვენს სამუშაოში ვი-

ყენებთ და რომლებმაც უკვე დაამტკიცეს თავიანთი ეფექტურობა და შესაბამისობა (თითოეული სესიის გეგმის ან აქტივობის წყაროებზე ბმულებს დავამატებთ). თქვენ შეგიძლიათ გამოიყენოთ ეს სესიის გეგმები თქვენი აქტივობებისთვის ცალკე ინსტრუმენტებად ან გააერთიანოთ ისინი უფრო ხანგრძლივი აქტივობებისთვის.



აქტივობები

ერთმანეთის გაცნობა და ჯგუფში უსაფრთხო სივრცის შექმნა (ტრენინგის პირველი დღის ან პირველი სემინარების აქტივობები)

აქტივობის სათაური: ხანგრძლივობა:	ერთმანეთის გაცნობა 90 წთ
სესიის მიზანი	მონაწილეებისთვის ერთმანეთის შემოქმედებითი და თამაშის გზით გაცნობის ხელშეწყობა, არავერბალური კომუნიკაციისა და თანამშრომლობის წახალისება და ტრენინგის დასაწყისში ლაღი და ინკლუზიური ჯგუფური ატმოსფეროს შექმნა.
ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის არეალი	გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება
სესიის სასწავლო შედეგები	მონაწილეები ეცნობიან ერთმანეთს, იმახსოვრებენ ერთმანეთის სახელებს, ჯგუფში კომფორტული გარემოს შექმნა.
ეტაპობრივი აღწერა	<ol style="list-style-type: none"> 1. პროექტის კოორდინატორის მისასალმებელი სიტყვა (5 წთ), რასაც მოჰყვება პროექტისა და მასში ტრენინგის როლის მოკლე პრეზენტაცია. კოორდინატორი წარადგენს ტრენინგების/ფასილიტატორების გუნდს. 2. სახელებისა და ქვეყნების წრე (10 წთ) - წრეში მონაწილეებს, ერთმანეთის მიყოლებით, სთხოვენ, გააზიარონ საკუთარი სახელი და ქვეყანა. ფასილიტატორები პირველ რიგში იწყებენ მაგალითის მიცემას: „მე მქვია...; მე წარმოშობით...“ 3. სახელების თამაში - თოვლის გუნდა „სახელი და ზედსართავი სახელი“ (20 წთ): მონაწილეები წრეში დგანან. ფასილიტატორი სთავაზობს მათ, მოიფიქრონ ზედსართავი სახელი, რომელიც იწყება მათი სახელის ასოთი. შემდეგ მონაწილეებს მოუწოდებენ, განსაკუთრებული/განსხვავებული ფორმით წარმოთქვან თავიანთი სახელი და ზედსართავი სახელი. პირველი პირი ამბობს თავის სახელს და ზედსართავ სახელს. მეორე პირი იმეორებს პირველი პირის სახელს და ზედსართავ სახელს და შემდეგ ასახელებს საკუთარს.

მესამე პირი, საკუთარი სახელისა და ზედსართავი სახელის წარმოთქმამდე, იმეორებს წინა ორი ადამიანის სახელებსა და ზედსართავ სახელებს და ა.შ. ბოლო პირმა უნდა გაიმეოროს ყველა სახელი და ზედსართავი სახელი!

4. სამი ტყუილი და ერთი სიმართლე - აქტივობა (20 წთ) - თითოეულ მონაწილეს ეძლევა A4 ფორმატის ფურცელი. მათი ამოცანაა ფურცელზე დაწერონ სამი სიმართლე საკუთარ თავზე და ერთი ტყუილი, იმის მითითების გარეშე, თუ რომელი ინფორმაციაა მცდარი. მას შემდეგ, რაც ყველა მზად იქნება, მათ შეუძლიათ თავისუფლად იმოძრაონ ოთახში, შეხვდნენ სხვა მონაწილეებს, წაიკითხონ სხვების დაწერილი და გამოიცნონ, რომელი განცხადებებია სწორი და რომელი - მცდარი.

5. რიგში ჩადექით! (10 წთ) - მონაწილეებს შეუძლიათ კონკრეტული კრიტერიუმების მიხედვით რიგში ჩადგომა. ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა, რომ დავალების შესრულებისას მათ არ შეიძლიათ საუბარი. ფასილიტატორმა ასევე უნდა მიუთითოს რიგის დასაწყისი და დასასრული. კრიტერიუმებია:

- მოწყვეთ თქვენი სახელების მიხედვით, ანბანის მიხედვით.
- მოწყვეთ თქვენი დაბადების დღისა და თვის მიხედვით, იანვრიდან დეკემბრამდე.
- მოწყვეთ Erasmus+ მობილობის პროექტებში მონაწილეობის რაოდენობის მიხედვით
- ხალგაზრდულ მუშაობაში თქვენი მრავალწლიანი გამოცდილების მიხედვით შექმენით რიგი.

6. სწრაფი პაემანი (25 წთ) - პირველ რიგში, მონაწილეებს ვთავაზობთ, A4 ფორმატის ფურცელზე დახატონ საათი, რომელზეც 12 საათი იქნება მონიშნული. შემდეგი ნაბიჯი გულისხმობს თითოეული საათისთვის „პაემნების“ დანიშვნას ჯგუფის სხვადასხვა წევრთან. არაუშავს, თუ ზოგიერთი მონაწილე ვერ პოულობს პარტნიორს ყოველი საათისთვის, რადგან ეს შეიძლება დამოკიდებული იყოს ჯგუფში მონაწილეთა საერთო რაოდენობაზე.

ეტაპობრივი აღწერა

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>როგორც კი ყველა მზად იქნება, ფასილიტატორი აცხადებს ერთ საათს და ისინი, ვისაც ამ დროისთვის დაგეგმილი აქვთ შეხვედრა, ერთმანეთს პოულობენ და ცდილობენ იპოვონ მაქსიმალურად ბევრი საერთო რამ, მონაწილეებს 2 წუთი ეძლევათ ამისთვის. როდესაც დრო ამოიწურება, ფასილიტატორი აცხადებს შემდეგ საათს და მონაწილეები იცვლიან პარტნიორებს. თუ ვინმეს კონკრეტული საათის განმავლობაში პარტნიორი არ ჰყავს, ერთ-ერთ ფასილიტატორს შეუძლია ჩაერთოს პარტნიორად.</p> <p>აქტივობის დასასრულს, გირჩევთ, ჩაატაროთ მოკლე დებრიფინგი შემდეგი კითხვებით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● როგორ გრძნობთ თავს აქტივობის შემდეგ? ● რა საერთო აღმოაჩინეთ? ● იყო რამე, რამაც გაგაოცათ სხვა ადამიანებში? რა იყო ეს?
<p>მასალები და რესურსები</p>	<p>დაგჭირდებათ A4 ზომის ფურცლები, თითოეული მონაწილისთვის თითო, ასევე კალმები და ფანქრები. იპოვეთ შესაფერისი ადგილი, სადაც ყველა მონაწილეს შეეძლება კომფორტულად დადგეს ერთ რიგში.</p>

მხატვრული აქტივობები ჯგუფური მუშაობისა და ერთმანეთის გასაცნობად

აქტივობის სათაური: ხანგრძლივობა:	სახვითი ხელოვნების დამე - საუბრები ფერების მეშვეობით 40-60 წთ (დამოკიდებულია ჯგუფის ზომაზე)
სესიის მიზანი	<p>მონაწილეებისთვის ერთმანეთის შემოქმედებითი და თამაშის გზით გაცნობის ხელშეწყობა, არავერბალური კომუნიკაციისა და თანამშრომლობის ნახალისება და ტრენინგის დასაწყისში ლალი და ინკლუზიური ჯგუფური ატმოსფეროს შექმნა.</p>
ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება</p>
სესიის სასწავლო შედეგები	<p>მონაწილეები ეცნობიან ერთმანეთს, იმახსოვრებენ ერთმანეთის სახელებს, ჯგუფში კომფორტული გარემოს შექმნა.</p>
ეტაპობრივი აღწერა	<p>შესავალი (5 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მიესალმეთ მონაწილეებს და აუხსენით მიზანი: „ეს აქტივობა დაგვეხმარება ერთმანეთის გაცნობაში სიტყვების ნაცვლად ფერებითა და ფორმებით.“ ● „ხატვის გზით საუბრის“ კონცეფცია . <p>რაუნდი 1: წყვილებში ხატვა (5 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მონაწილეები წყვილებად სხედან, ერთმანეთის პირისპირ, მაგიდის გასწვრივ. ● თითოეულ წყვილს ეძლევა ფურცლის ცარიელი ნაჭერი. ● შესთავაზეთ მათ ფერების, ხაზებისა და ფორმების გამოყენებით ხატვის „საუბრის“ დაწყება - სიტყვების გამოყენება აკრძალულია! <p>როტაცია (2 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 5 წუთის შემდეგ, სთხოვეთ ერთ რიგს, ერთი ადგილით მარჯვნივ გადაინიოს.

- ყალიბდება ახალი წყვილები, თითოეულს ახალი ქალაქის განყოფილება ან ადგილი ეძლევა.

მე-2 და მე-3 რაუნდი: ახალი დიალოგები (10-15 წთ)

- გაიმეორეთ პროცესი ახალი წყვილებით.
- წაახალისეთ მონაწილეები ექსპერიმენტების ჩასატარებლად: გამოიყენეთ სხვადასხვა ფერები, უპასუხეთ პარტნიორის მიერ დახატულ ნახატებს, ერთად შექმენით ერთობლივი გამოსახულება.

გალერეის დათვალიერება (5 წთ)

- დასასრულს, შესთავაზეთ მონაწილეებს, შემოუარონ მაგიდას და დაათვალიერონ ყველა ნახატი.
- სურვილის შემთხვევაში, ავტორებს შეუძლიათ მოკლედ ახსნან თავიანთი ნამუშევარი.

რეფლექსია (10 წთ)

გამოიყენეთ კითხვები, როგორიცაა:

- როგორი შეგრძნება იყო სიტყვების ნაცვლად ხატვით „საუბარი“?
- რა შეიტყვეთ თქვენი პარტნიორების შესახებ?
- რამემ გაგაკვირვათ პროცესში?
- რით განსხვავდებოდა ეს გამოცდილება ჩვეულებრივი გაცნობისგან?

მასალები და რესურსები

- გრძელი მაგიდები, ერთმანეთის პირისპირ ორი რიგისთვის განკუთვნილი ადგილით
- დიდი ზომის ქალაქის ფურცლები (ან ერთი გრძელი რულონი, რომელიც მაგიდას ფარავს)
- აკვარელი, ფუნჯები, წყლის ქიქები, ხელსახოცები ან ტილოები
- სურვილისამებრ: დამამშვიდებელი ფონური მუსიკა

აქტივობის სათაური: ხანგრძლივობა:	ემოციების ფერები - სასწავლო მიზნების დასახვა 2 სესია, თითოეული 1 საათიანი
სესიის მიზანი	<p>პირადი ცხოვრებისეული მიზნების დასახვა და მათთან ხელახლა დაკავშირება არჩეული მიზნების მისაღწევად სტრატეგიების მოძიება</p>
ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება</p>
სესიის სასწავლო შედეგები	<p>სესიის დასასრულს, მონაწილეები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ამჟამინდელი და სასურველი გრძნობების ამოცნობა და გამოხატვა. ● პირადი მიზნების ვიზუალიზაცია სურათებისა და ბარათების საშუალებით. ● ძირითადი საჭიროებების იდენტიფიცირება და პრიორიტეტების მინიჭება. ● გაიხსენეთ წარსული სასარგებლო სტრატეგიები და დააკავშირეთ ისინი მომავალ ნაბიჯებთან. ● ჩამოაყალიბეთ მარტივი სტრატეგიები და აფირმაციები წინსვლისთვის.
ეტაპობრივი აღწერა	<p>სესია 1 (1 სთ):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1. მიზნის განსაზღვრა (20 წთ): <ul style="list-style-type: none"> » მონაწილეები ირჩევენ მაქსიმუმ 3 გრძნობის ბარათს, რომლებიც ასახავს მათ ახლანდელ გრძნობებს. » შემდეგ აირჩიეთ მაქსიმუმ 3 ბარათი, რომელიც ასახავს, თუ როგორ სურთ მათ თავი იგრძნონ უახლოეს მომავალში. » გაუზიარეთ ერთმანეთს აღწერილობები, და გამოყენეთ მიმართულების მიმცემი კითხვები.

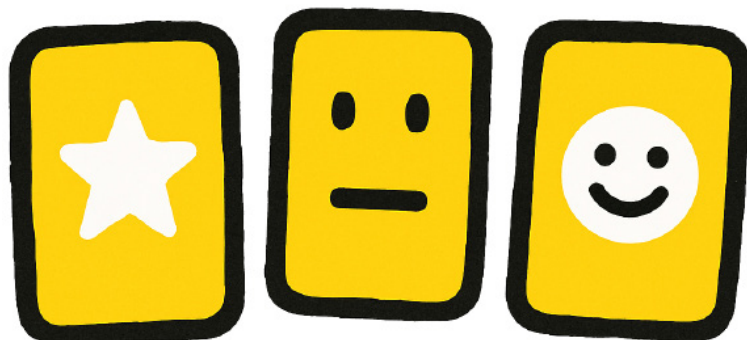
- **2. ოცნების მომავლის სურათი (20 წთ):**
 - » არჩეული ბარათები ცარიელ ფურცელზე დადეთ და უფრო დიდი სურათის შესაქმნელად (ბარათების გარშემო დახატეთ).
 - » რეფლექსიის გასაღრმავებლად გამოიყენეთ ვიზუალური დიალოგი და მიმართულების მიმცემი კითხვები.
- **3. საჭიროებს შესწავლას (20 წთ):**
 - » საჭიროებების ბარათებიდან აირჩიეთ 3-5 მოთხოვნილება, რომლებიც თვლით რომ წარმოსახვით მომავალში გექნებათ.
 - » აირჩიეთ 1-2 საჭიროება, რომელზეც უახლოეს დღეებში გაამახვილებთ ყურადღებას.
 - » დასკვნითი ეტაპი: რელაქსაცია/ვიზუალიზაცია, სუნთქვა ან მსუბუქი მუსიკა.

სესია 2 (1 სთ, მეორე დღეს):

- **1. გადამოწმება (15 წთ):**
 - » გაიხსენეთ პირველი სესიის სურათები და საჭიროებები.
 - » გადახედეთ 2 შერჩეულ საჭიროებას: კვლავ აქტუალურია თუ არა ისინი?
- **2. „ახლა - წარსული - მომავალი“-ს შესწავლა თოკით (40 წთ):**
 - » დროის სიმბოლოდ თოკზე დადეთ ბარათები.
 - » „ახლა“: გრძნობების/საჭიროებების ბარათები, რომლებიც წარმოადგენს აწმყოს.
 - » „წარსული“: გაიხსენეთ სტრატეგიები, რომლებიც ადრე დაგეხმარათ, აირჩიეთ ბარათები მათ საილუსტრაციოდ.
 - » „მომავალი“: ვიზუალურად წარმოადგინეთ შერჩეული საჭიროებების დაკმაყოფილებისკენ გადადგმული ნაბიჯები, სიმბოლურად გამოხატეთ ბარათებით.
- **3. აფირმაცია (5 წთ):**
 - » აირჩიეთ ბარათები, რომლებიც დამხმარე სტრატეგიებს წარმოადგენს.

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>» გააკეთეთ არჩეული სტრატეგიების ნახაზები და დაფიქრდით საჭირო მხარდაჭერაზე.</p> <p>4. პროცესის მიმოხილვა (ჯგუფთან დისკუსია):</p> <ul style="list-style-type: none"> რა დაგრჩა გუშინდელი ფოტოდან? თქვენს მიერ არჩეული საჭიროებები დღესაც აქტუალურია? რა შენიშნეთ ბარათების თოკზე განლაგებისას (წარსული-ანმყო-მომავალი)? რომელი წარსული სტრატეგიები შეიძლება კვლავ დაგეხმაროთ? რომელი პირველი ნაბიჯის გადადგმაა შესაძლებელი ახლა? რა მხარდაჭერა დაგეხმარებათ? რომელი ბარათი ან ნახატი ასახავს საუკეთესოდ თქვენს მიერ მიღებულ ინფორმაციას? <p>რჩევები ფასილიტატორებისთვის:</p> <ul style="list-style-type: none"> დაიცავით ვადები, მოერიდეთ გახანგრძლივებას. მონაწილეებისთვის გამოიყენეთ მკაფიო, ღია და ფოკუსირებული კითხვები. უსაფრთხო დასასრული უზრუნველყოფილია რელაქსაციის ან მედიტაციის გზით.
---------------------------------	--

<p>მასალები და რესურსები</p>	<p>გრძნობებისა და საჭიროებების ფერების ბარათები (გრძნობები + საჭიროებები) ქაღალდი, პასტელები, თოკი</p> <p>წყარო: გრძნობებისა და მოთხოვნილებების ფერების სახელმძღვანელო</p>
-------------------------------------	--



<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ჯგუფური შეთანხმება - ჩვენი უსაფრთხო და პროდუქტიული სივრცის შექმნა</p> <p>60 წთ</p> <p>10-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>კოლექტიური ჯგუფური შეთანხმების შექმნა, რომელიც ასახავს მონაწილეთა საჭიროებებს უსაფრთხო, ინკლუზიური და პროდუქტიული სასწავლო გარემოსთვის; ჯგუფური პროცესისადმი ერთობლივი მიკუთვნებულობისა და პასუხისმგებლობის უზრუნველყოფის მიზნით.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება; ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის დასასრულს, მონაწილეები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● დაფიქრდით მათ პირად საჭიროებებზე, რათა თავი იგრძნონ უსაფრთხოდ და პროდუქტიულად ჯგუფურ გარემოში. ● ივარჯიშეთ თანამშრომლობითი გადაწყვეტილების მიღებასა და შემოქმედებით გამოხატვაში. ● წვლილი შეიტანეთ ჯგუფური შეთანხმების ვიზუალურად და მიმზიდველი ფორმით ჩამოყალიბებაში. ● ჯგუფში კუთვნილების და საკუთრების გრძნობის გაძლიერება.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>შესავალი (5 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ახსენით მიზანი: „ჩვენ ერთად შევქმნით ჯგუფურ შეთანხმებას ისე, რომ ყველამ თავი იგრძნოს დაცულად, ჩართულად და შეძლოს პროდუქტიულად სწავლა და მუშაობა“. <p>ინდივიდუალური რეფლექსია (5 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მონაწილეები ინდივიდუალურად ფიქრობენ კითხვაზე: „რა მჭირდება, რომ ამ ჯგუფში თავი უსაფრთხოდ და პროდუქტიულად ვიგრძნო?“ ● ისინი წერენ საკვანძო სიტყვებს ან მოკლე ფრაზებს.

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>მცირე ჯგუფური მუშაობა: კოლაჟის შექმნა (20 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მონაწილეები ქმნიან 3-4 კაციან ჯგუფებს. ● ჟურნალების, ფერადი ქაღალდების, მაკრატლის, წებოსა და ფანქრების გამოყენებით, ისინი ქმნიან კოლაჟს, რომელიც მათ იდეებს ვიზუალურად და სიტყვიერად წარმოადგენს. ● მუშაობისას ისინი განიხილავენ საკუთარ საჭიროებებს და თანხმდებიან ჯგუფისთვის ყველაზე მნიშვნელოვან ელემენტებზე. <p>პრეზენტაციები (10 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● თითოეული ჯგუფი მთელ ჯგუფს წარუდგენს საკუთარ კოლაჟს. ● კოლექტიური ხელშეკრულების შედგენა (10 წთ) ● ყველა კოლაჟი ერთად არის განლაგებული კედელზე ან იატაკზე, რათა შეიქმნას ერთი საერთო ფორმა (მაგ., ხე, თავსატეხი, წრე). ● კოლაჟების გაერთიანებისას მონაწილეები ერთმანეთს უზიარებენ საკვანძო სიტყვებს, რომლებიც ჩანერილია ჯგუფური შეთანხმების საბოლოო ტექსტის შესაქმნელად. <p>დებრიფინგი (10 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● როგორი შეგრძნება იყო ჯგუფური შეთანხმების ერთად შექმნისას? ● ყველას შეხედულებები გაჟღერდა? ● პირადად თქვენთვის რომელი ელემენტებია ყველაზე მნიშვნელოვანი? ● როგორ შევინარჩუნოთ ეს შეთანხმება ტრენინგის განმავლობაში?
<p>მასალები და რესურსები</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ჟურნალები, ფერადი ქაღალდი, მაკრატელი, წებო, ფანქრები/მარკერები ● ფლიპჩარტი ან დიდი ზომის ფურცელი საბოლოო შეთანხმებისთვის საკვანძო სიტყვების შესაგროვებლად ● ლენტით ან ქინძისთავებით კოლაჟების ერთად საჩვენებლად ● სურვილისამებრ: მუსიკა ფონზე

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>უსაფრთხო სივრცის შექმნა და ჯგუფური მუშაობა - გასახურებელი სავარჯიშოები ჩაგრულთა თეატრიდან</p> <p>60 წთ</p> <p>10-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>ნდობის, გახსნილობისა და ჯგუფური ერთიანობის ჩამოყალიბება ფიზიკური, სათამაშო და შემოქმედებითი ვარჯიშების მეშვეობით, რომლებიც შთაგონებულია ავგუსტო ბოალის „დაჩაგრულთა თეატრით“, უსაფრთხო და ინკლუზიური სასწავლო გარემოს შექმნით.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება; ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის დასასრულს, მონაწილეები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● თავს უფრო კომფორტულად და დაკავშირებულად გრძნობთ ერთობლივი მოძრაობისა და თამაშის საშუალებით. ● განავითარეთ სივრცის, სხეულის ენისა და არავერბალური კომუნიკაციის აღქმა. ● ივარჯიშეთ თანამშრომლობაში, ნდობასა და კრეატიულობაში უსაფრთხო ჯგუფურ გარემოში. ● გააძლიერეთ კუთვნილების და ჩართულობის გრძნობა სასწავლო ჯგუფში.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>კოსმოსის შესწავლა (15 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● სთხოვეთ მონაწილეებს, განაწილდნენ ისე, რომ ყველას ჰქონდეს პირადი სივრცე. ● (1-2 წთ): „ნელა იარეთ ოთახში. მოიარეთ ყველა კუთხე. ახლა კი მზერა ქვემოთ მიმართეთ - შეამჩნიეთ იატაკი, თქვენი ნაბიჯები, თქვენი სუნთქვა.“ ● მსვლელობა (2-3 წთ): „ახლა მზერა ადამიანების ხელებზე გადაიტანეთ - შეამჩნიეთ ჟესტები, ბეჭდები, ფერები - ჯერ არ შეხედოთ თვალებში.“

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- მსვლელობა (2-3 წთ): „ახლა, ფრთხილად გადაიტანეთ მზერა ადამიანების სახეებზე. თუ ვინმეს თვალებში შეხედავთ, მიესალმეთ მას უსიტყვოდ - თავის დაქნევა, ღიმილი, ხელის გულზე დადება.“
- ვარიაცია (2-3 წთ): „მიესალმეთ ერთმანეთს ისე, როგორც თქვენს მშობლიურ კულტურაში ახლო მეგობარს მიესალმებოდით - სიტყვების გარეშე“.

ფასილიტატორის რჩევები:

- გამუდმებით შეახსენეთ: „შეცვალეთ მიმართულება, შეცვალეთ სიჩქარე, გამოიყენეთ მთელი სივრცე“.
- არჩევანის ნორმალიზება: „თვალთ კონტაქტი არასავალდებულოა - თუ გირჩევნიათ, გამოიყენეთ რბილი მზერა“.
- უსაფრთხოება: დროშების ჩანთები/კაბელები; თუ ოთახში ბევრი ხალხია, ურჩიეთ იარონ უფრო ნელი ტემპით.
- ადაპტაცია: მჯდომარე მონაწილეებს შეუძლიათ ზედა ტანის მოტრიალება, ახლომყოფ ადამიანებთან თვალის დონეზე კონტაქტის დამყარება ან ხელის შესტების სარკისებურად გამეორება.

სიარული ნარმოსახვით (5 წთ)

- დავალება: „განაგრძეთ სიარული. ნარმოიდგინეთ, რომ ყინულზე ხართ - როგორ იცვლება თქვენი სხეული? ახლა კი ლავაში ხართ - რა კორექტირებას ახდენთ?“
- თამაში: ნარმოადგინეთ მოწოდებები: „გაიყინე!“ (ყველა ჩერდება); „გაღღვი!“ (აგრძლებს მოძრაობას).
- ფასილიტატორის რჩევები:
 - » პროცესი ხალისიანად წარმართეთ; შეცვალეთ მოწოდებების სიხშირე.
 - » წონასწორობის პრობლემების მოსაგვარებლად შესთავაზეთ ალტერნატივები: უფრო პატარა ნაბიჯები, მიწაზე დგომა, სკამზე ჯდომით ზედა ტანის მოძრაობა.

ტრიოს ქანდაკებები (5 წთ)

- ● ფორმირება: „იპოვეთ თქვენს მახლობლად ორი ადამიანი - სამკაცრიანი ჯგუფები“.

- დავალება: „შექმენით ცოცხალი ქანდაკება, რომელიც გამოხატავს „უსაფრთხო და პროდუქტიულ ერთად მუშაობას“. აწვევა აკრძალულია; ყველა პოზიცია კომფორტული უნდა იყოს. შეხება მხოლოდ თანხმობის შემთხვევაშია შესაძლებელი - შეხების გარეშეც შესაძლებელია.“

ფასილიტატორის რჩევები:

- სწრაფი, შეხებისგან თავისუფალი ქანდაკების დემონსტრირება (მაგ., სამი დონე/პოზა).
- წაახალისეთ არა მხოლოდ ხელების არამედ მანძილის, დონეებისა და ფორმების გამოყენება;

წარმოსახვითი ბურთი (5 წთ)

- დავალება: „ჩვენ ვითამაშებთ უხილავი ბურთით. გადაუგდეთ ვინმეს მკაფიო ჟესტითა და თვალის კონტაქტით; მიმღები „იღებს“ მას და გადაუგდებს სხვას“.
- პროგრესი: დაამატეთ მეორე ბურთი; შემდეგ შეცვალეთ ბურთის წონა/ზომა („ახლა ის მძიმე / ჰანანინა / ნებოვანია“).
- ფასილიტატორის რჩევები:
- გაზვიადებული, ადვილად წასაკითხი ჟესტების მოდელირება.
- ინკლუზიურობა: მჯდომარე მონაწილეებს შეუძლიათ წრეზე გადასვლა; დარწმუნდით, რომ მარშრუტებში ყველა მონაწილეა ჩართული.

კიდურებიანი ურჩხულები (5 წთ)

- ფორმირება: „4-5 კაციანი ჯგუფები“.
- დავალება: „შექმენი ურჩხული, რომელიც იატაკს ზუსტად X ფეხით და Y ხელით შეეხება (მაგ., 3 ფეხი, 2 ხელი). გადადგი რამდენიმე ნაბიჯი.“
- უსაფრთხოება: აქტივობა განახორციელედ მაქსიმალურად უსაფრთხოდ; გაითვალისწინეთ ერთმანეთის შესაძლებლობები
- ადაპტაცია: შეხების წერტილების „დათვლის“ მიზნით გამოიყენეთ მარკერები (შარფები/ლენტები); საჭიროების შემთხვევაში, შეგიძლიათ დაეყრდნოთ კედელს/სკამს...

უხილავი ანმყოს გავლა (5 წთ)

- წრეში „უხილავ საჩუქარს“ გადავცემთ, როდესაც მას „მიიღებთ“, აჩვენეთ მისი წონა/ფორმა/სიურპრიზი, შემდეგ გარდაქმენით და გადაეცით სხვებს.“

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ფასილიტატორის რჩევები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ნათელი უნდა იყოს თუ ვინ მიიღო საჩუქარი; მიმღებები რეაგირებას ახდენენ მათ შეცვლამდე. ● შეინარჩუნეთ ხალისიანი ტემპი; დარწმუნდით, რომ ყველამ მინიმუმ ერთხელ მაინც მიიღო საჩუქარი <p>ადამიანების მუსიკალური ინსტრუმენტი (10 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ერთი ადამიანი შედის ცენტრში და იწყებს მარტივ რიტმს (ხმა ან სხეული). ერთმანეთის მიყოლებით, სხვები უერთდებიან სხვადასხვა ბგერით ან მოძრაობით. მოუსმინეთ და შექმენით თანმიმდევრული ბგერითი ლანდშაფტი. <p>ფასილიტატორის რჩევები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● დაიწყეთ ძალიან მარტივი რიტმით, რათა მონაწილეებს გაუადვილდეთ შემოერთება. ● ხმაურის მგრძობელობა: დააყენეთ მაქსიმალური ხმა; შექმენით უფრო რბილი დინამიკა; ყვირილის გარეშე. ● დაასრულეთ მკაფიო გათიშვის სიგნალით (ხელი ქვემოთ). <p>რეფლექსია (20 წთ)</p> <p>კითხვები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● „რამ დაგეხმარათ რომ უფრო უსაფრთხოდ ან ერთმანეთთან დაკავშირებულად გეგრძნოთ თავი?“ ● „რომელმა მომენტმა შეცვალა ატმოსფერო?“ ● „როგორ გამოიკვეთა თანხმობა და არჩევანი ამ სავარჯიშოებში?“ ● „რა შეგვიძლია ამ კვირის ერთობლივ მუშაობაში გამოვიყენოთ?“
<p>მასალები და რესურსები</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● დიდი ღია სივრცე დაბრკოლებების გარეშე; სურვილისამებრ მშვიდი ფონური მუსიკა. ● ფლიპჩარტი და მარკერები რეფლექსიის საკვანძო სიტყვებისთვის. ● დაფუძნებულია „ჩაგრულთა თეატრის“ (აუგუსტო ბოალი) პრაქტიკასა და არაფორმალური განათლების ჯგუფად ჩამოყალიბების გავრცელებულ მეთოდებზე (ტრენერიდან-ტრენერამდე ტრადიცია), ადაპტირებულია ინკლუზიურობისა და ხელმისაწვდომობის გათვალისწინებით.

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ჩემი პროფესიული გზის მდინარე</p> <p>90 წთ</p> <p>10-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებისთვის ახალგაზრდულ მუშაობაში, აქტივიზმსა თუ ხელოვნებაში საკუთარი პროფესიული გზის გაანალიზების, ძირითადი ეტაპებისა და გავლენის იდენტიფიცირებისა და თანატოლებთან გამოცდილების შემოქმედებითად და შინაარსიანად გაზიარების ხელშეწყობის მიზნით.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება; ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის დასასრულს, მონაწილეები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მოახდენენ მათი პროფესიული გზის თვითრეფლექსიას. ● შეძლებენ მათი განვითარების ეტაპების, გამოწვევებისა და დამხმარე სისტემების ვიზუალიზაციას და ანალიზს. ● გააძლიერებენ თანატოლებთან კავშირს გამოცდილების გაზიარებით და საერთო ნიმუშების ამოცნობით. ● უფრო ღრმად გაიგებენ მათ მოტივაციას და პროფესიულ იდენტობას ახალგაზრდულ საქმიანობაში ან ხელოვნებაში.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>დაიწყეთ მიზნის ახსნით: „ჩვენს პროფესიულ გზაზე მდინარის მეტაფორის გამოყენებით ვიმსჯელებთ - თქვენი მდინარე წარმოადგენს თქვენს გზას ახალგაზრდული მუშაობის, ხელოვნების ან აქტივიზმის გზით“. მოიყვანეთ მაგალითი ან აღწერეთ შესაძლო ელემენტები: მდინარის სიგანე, სიჩქარე ან მოსახვევები შეიძლება ასახავდეს ინტენსივობას ან გარდამავალ პერიოდებს; ქვები შეიძლება წარმოადგენდეს დაბრკოლებებს ან ეტაპებს; ხეები შეიძლება ასახავდეს ადამიანებს ან მოვლენებს, რომლებმაც მათ მხარი დაუჭირეს. ხაზგასმით აღნიშნეთ, რომ არ არსებობს სწორი ან არასწორი გზა - ეს პირადი რეფლექსიისთვისაა.</p>

**ეტაპობრივი
აღწერა**

თითოეული მონაწილე იღებს A4 ზომის ქაღალდს და ფერად მასალებს, როგორცაა ფანქრები, მარკერები ან ფანქრები. 20-30 წუთის განმავლობაში ისინი ხატავენ თავიანთ მდინარეს იმ წერტილიდან, რომელიც თავდაპირველად ახალგაზრდულ საქმიანობასთან, ხელოვნებასთან ან აქტივიზმთან დააკავშირეს დღემდე. მათ შეუძლიათ მდინარის გარშემო სიმბოლოების ან ელემენტების ჩართვა - ხეები მხარდამჭერებისთვის, ქვები გამოწვევებისთვის, ხიდები შესაძლებლობებისთვის ან ნებისმიერი სხვა მნიშვნელოვანი რამ. ჩართეთ მშვიდი ფონური მუსიკა რეფლექსიური ატმოსფეროს შესაქმნელად.

დასრულების შემდეგ, მონაწილეები თავიანთ მდინარეებს ოთახში სასაქონლო გალერეის სახით გამოფენენ. 15 წუთის განმავლობაში ისინი თავისუფლად გადაადგილდებიან, ერთმანეთის მდინარეებს ათვალიერებენ და ისტორიებსა და შთაბეჭდილებებს უზიარებენ მათ, ვისაც მათი ნახატების ახსნა სურს.

ბოლო 20 წუთში შეიკრიბეთ შემაჯამებელი ბრიფინგისთვის. შემოთავაზებული კითხვები:

- როგორ იყო თქვენი პროფესიული გზის ვიზუალიზაციის პროცესი?
- ადვილი იყო თუ რთული ეტაპებისა და გავლენის იდენტიფიცირება?
- რატომ ხართ ახალგაზრდული მუშაობით, აქტივიზმით ან ხელოვნებით დაკავებული - რა გაიძულებთ აქ ყოფნას?
- შენიშნეთ თუ არა საერთო ელემენტები თქვენს მდინარეებში?

სურვილისამებრ, ჯგუფისთვის რეკომენდაციის მისაცემად ფლიპჩარტზე 4-5 საკვანძო სიტყვა ან პატერნი აღბეჭდეთ.

**მასალები და
რესურსები**

- A4 ფორმატის ქაღალდი (1-2 ფურცელი თითო მონაწილეზე)
- ფერადი ფანქრები, მარკერები, ცვილის ფანქრები, ფერადი ქაღალდი, წებო
- მუსიკალური მონყობილობა და მშვიდი ფონური მუსიკა
- ფლიპჩარტი და მარკერები ინფორმაციის აღსაწერად
- შთაგონებულია „სწავლის სწავლება - ფასილიტატორის სახელმძღვანელოთი“ და რეფლექსიური პრაქტიკის მეთოდებით.

ადამიანის უფლებათა სესიებისა და სემინარების აქტივობები

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ადამიანის უფლებების შესავალი</p> <p>- საჰაერო ბუშტი</p> <p>90 წთ</p> <p>10-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებისთვის ადამიანის უფლებების ურთიერთდაკავშირებულობაზე ფიქრის, ზეწოლის ქვეშ მათი პრიორიტეტულობის განსაზღვრის პრაქტიკაში და იმის შესწავლაში, თუ როგორ მოქმედებს უფლებების ჩამორთმევა ინდივიდებზე, საზოგადოებასა და დემოკრატიაზე.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება; ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის დასასრულს, მონაწილეები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაეცნობიან ადამიანის უფლებების შესახებ ძირითად დოკუმენტებს. ● გააცნობიერებენ, თუ როგორ არის უფლებები ერთმანეთზე დამოკიდებული და ეცოდინებათ როგორ დაიცვან დემოკრატიული ღირებულებები. ● ივარჯიშებენ ჯგუფურ გარემოში გადანყვეტილების მიღებასა და მოლაპარაკებაში. ● დაფიქრდებიან იმ შედეგებზე, რაც ინდივიდებისა და საზოგადოებებისთვის უფლებების ჩამორთმევას მოჰყვება. ● გამოიკვლევინ კავშირს ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიას შორის.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>შესავალი (5 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ახსენით: „წარმოვიდგინოთ, რომ ჰაერის ბუშტით მივფრინავთ. გადარჩენისთვის ქვიშის ტომრები უნდა გადავადგოთ, რომელთაგან თითოეული ადამიანის უფლებას წარმოადგენს. ერთხელ რომ გადავადგებთ,, ის სამუდამოდ გაქრება“.

- წარმოადგინეთ აქტივობისთვის შერჩეული 8 ადამიანის უფლება (მაგ., მონობისგან თავისუფლება, კანონის წინაშე თანასწორობა, გამოხატვის თავისუფლება, განათლება და ა.შ.). დარწმუნდით, რომ ჯგუფის ყველა წევრმა გაიგო.

ჯგუფური მუშაობა (20 წთ)

- დაიყავით 4-6 კაციან ჯგუფებად. მიეცით ფურცლები, კალმები და მაკრატელი.
- ჯგუფები განიხილავენ, თუ რომელი უფლებები უნდა გადააგდონ პირველ რიგში სიმალლის მოსამატებლად. ყოველ რამდენიმე წუთში ერთხელ გამოაცხადეთ: „მთა უფრო ახლოსაა - დროა, დაუყოვნებლივ გადავაგდოთ კიდევ ერთი!“
- ისინი უნდა შეთანხმდნენ თითოეული უფლების თანმიმდევრობასა და ნუმერაციაზე, სანამ მას გადააგდებენ.

ფასილიტატორის რჩევები:

- წაახალისეთ დისკუსია იმის შესახებ, თუ რომელი უფლებები იცავს სხვებს, რომელია აუცილებელი დემოკრატიისთვის და რომელი აკმაყოფილებს ძირითად საჭიროებებს.
- შეახსენეთ მონაწილეებს, რომ გუნდურად მოლაპარაკება და გადანყვეტილებების დაასაბუთება უნდა მოხდეს.

გალერეა და რეფლექსია (15 წთ)

- ჯგუფები აჩვენებენ ან აზიარებენ გაუქმებული უფლებების თანმიმდევრობას.
- კითხვების გამოყენებით რეფლექსიის წარმართვა:
 - სთხოვეთ ჯგუფს, დაწერონ ლექსი მათი პროცესის შესახებ.
 - » რომელი უფლებები შესწირეთ პირველ რიგში ან რომელი შეინარჩუნეთ ყველაზე დიდხანს?
 - » რა იყო რთული თანმიმდევრობის შეთანხმებისას?
 - » რა შედეგები მოჰყვება გარკვეული უფლებების დაკარგვას რეალურ ცხოვრებაში?
 - » როგორ უკავშირდება ეს უფლებები დემოკრატიასა და თანასწორობას?

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ადამიანის უფლებების შესახებ ინფორმაცია (20 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ამ სახელმძღვანელოს თეორიული ნაწილის გამოყენებით მონაწილეებს გაუზიარეთ თეორიული ცოდნა. ● შეჯამება: „ადამიანის უფლებები ურთიერთდაკავშირებულია. ერთის გაუქმება გავლენას ახდენს სხვებზე - და თავად დემოკრატიაზე.“ ● გააზიარეთ ბმულები დამატებითი ინფორმაციისთვის.
<p>მასალები და რესურსები</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ქალაქი, კალმები, მაკრატელი თითოეული ჯგუფისთვის ● სივრცე მცირე ჯგუფური დისკუსიებისა და გალერეისთვის ● მითითება: დემოკრატიის პატარა დიდი სახელმძღვანელო - ევროპული ვერგელანდის ცენტრი ● ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია (გაერო) ● ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია (ევროპის საბჭო)

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>შესავალი ადამიანის უფლებებში</p> <p>- შენი პოზიცია სადაა?</p> <p>90 წთ</p> <p>10-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეთა ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული მოსაზრებებისა და დამოკიდებულებების გამოსავლენად, ასევე ძირითადი პრინციპების (უნივერსალურობა, განუყოფლობა, ურთიერთდამოკიდებულება, თანასწორობა) გასაცნობად და სიღრმისეული სწავლებისთვის საფუძვლის მოსამზადებლად.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ადამიანის უფლებების სხვადასხვა კატეგორიის იდენტიფიცირებას და მათ შორის არსებული დაძაბულობის ამოცნობას. ● მარტივი სიტყვებით ახსნან ისეთი ძირითადი პრინციპები, როგორებიცაა უნივერსალურობა, განუყოფლობა და ურთიერთდამოკიდებულება. ● მოსმენის, არგუმენტაციისა და ურთიერთპატივისცემაზე დაფუძნებული უთანხმოების პრაქტიკაში გამოყენებას. ● საკუთარი პოზიციების დაკავშირებას დემოკრატიულ საზოგადოებაში ადამიანის უფლებებთან.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>გავლეთ ფიზიკური ხაზი წარწერებით „ვეთანხმები“ და „არ ვეთანხმები“ (პოსტერები კედლების საპირისპირო მხარეებზე). აუხსენით მონაწილეებს: „წავიკითხავ განცხადებას. აირჩიეთ ხაზის ის ადგილი, რომელიც საუკეთესოდ ასახავს თქვენს შეხედულებას. არ არსებობს „სწორი“ პასუხები. ჯერ მოუსმინეთ; მოკლედ ისაუბრეთ; მზად იყავით, რომ რაიმე ახალს გაიგებთ“.</p> <p>რაუნდი 1 – გახურება (10 წთ): გამოიყენეთ 3-4 მარტივი და ნაკლებად სადავო განცხადება პროცესისა და ტემპის საჩვენებლად. მოინვიეთ თითო განცხადებაზე 2-3 მონაწილე, რომლებსაც ექნებათ მაქსიმუმ 30-45 წამი საუბრისთვის.</p>

რაუნდი 2 - ძირითადი დებულებები (25 წთ). გამოიყენეთ 6-8 დებულება (იხილეთ სია ქვემოთ). თითოეულის შემდეგ დასვით კითხვები: „რომელი პრინციპი(ები) არის დაძაბულობის ქვეშ? რა რეალური მაგალითები გახსენდებათ?“ შეახსენეთ მონაწილეებს, რომ შეუძლიათ გადაადგილდნენ ხაზზე, თუ მათი მოსაზრება შეიცვლება.

მინი-სინთეზი (10 წთ). ფლიპჩარტზე აღბეჭდეთ 5-7 საკვანძო სიტყვა, რომლებიც წარმოიშვა (მაგ., თანასწორობა, შეზღუდვები, უსაფრთხოება, მონაწილეობა, ღირსება, სოციალური დაცვა). მოკლედ დააკავშირეთ ისინი ადამიანური რესურსების პრინციპებთან (იხილეთ თეორიული მხარდაჭერა ამ თავში).

მიკროწყვილები (5 წთ). წყვილებში: „რომელი განცხადება იყო ყველაზე რთული? რამე შეიცვალა თქვენთვის?“

ფასილიტატორის რჩევები და ხელმისაწვდომობა

- შესთავაზეთ მჯდომარე ვერსია: თუ მოძრაობა გიჭირთ, დაიჭირეთ ფერადი ბარათები (მწვანე = ვეთანხმები / წითელი = არ ვეთანხმები / ყვითელი = შუალედური),
- პატივისცემაზე დაფუძნებული კომუნიკაციის დემონსტრირება; თითოეულ მონაწილეს მიეცეს მხოლოდ ერთი მოსაზრების გამოთქმის შესაძლებლობა; შეეცადეთ ხმები თანაბრად განაწილდეს.
- შეზღუდეთ თითო გამოსვლის დრო; მოერიდეთ დისკუსიას პირად იდენტობებსა ან ტრავმებზე.
- თუ რომელიმე განცხადებამ ძლიერი ემოცია გამოიწვია, გააკეთეთ პაუზა და დაასახელეთ არსებული დაძაბულობა; შემდეგ კი გადაინაცვლეთ პრინციპზე ფოკუსირებაზე (მაგალითად: გამომხატვის თავისუფლება vs. დისკრიმინაციის აკრძალვა).

შემოთავაზებული დებულებები (აირჩიეთ 8-12 და მოარგეთ კონტექსტს)

1. „ყველა ადამიანის უფლება თანაბრად მნიშვნელოვანია.“
2. „ზოგიერთი უფლება შეიძლება შეიზღუდოს საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მიზნით.“
3. „თანასწორობა ნიშნავს ყველას ერთნაირად მოპყრობას.“
4. „ეკონომიკური და სოციალური უფლებები ისეთივე აუცილებელია, როგორც სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებები.“

**ეტაპობრივი
აღწერა**

5. „დემოკრატიის გარეშე ადამიანის უფლებების გარანტირება შეუძლებელია.“
6. „ხმის მიცემის უფლება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე პროტესტის უფლება.“
7. „ადამიანებს ონლაინ რეჟიმში ყველაფრის თქმა უნდა შეეძლოთ.“
8. „სიძულვილის ენა უნდა შეიზღუდოს სხვათა უფლებების დასაცავად.“
9. „მასობრივი თვალთვალი მისაღებია, თუ ის დანაშაულს ხელს უშლის.“
10. „ციფრულ ეპოქაში კონფიდენციალურობა ფუფუნებაა და არა უფლება.“
11. „ზოგიერთ ჯგუფს დამატებითი დაცვა უნდა ჰქონდეს რეალური თანასწორობის მისაღწევად.“
12. „რელიგიური თავისუფლება ყოველთვის უნდა აჭარბებდეს სხვა უფლებებს.“
13. „გარემოს დაცვა ადამიანის უფლებად უნდა იყოს აღიარებული.“
14. „ინტერნეტზე წვდომა ადამიანის უფლება უნდა იყოს.“
15. „ჭანდაცვა ადამიანის უფლებაა და არა მომსახურება, რომელსაც ყიდულობთ.“
16. „განათლება პრივილეგიაა და არა უფლება.“

**მასალები და
რესურსები**

- სივრცე: გაყავით ოთახი ორ ნაწილად — “ვეთანხმები” და “არ ვეთანხმები”. შეგიძლიათ იატაკზე ხაზი გაავლოთ და მოპირდაპირე მხარეს დიდი აბრები განათავსოთ წარწერით „ვეთანხმები“ და „არ ვეთანხმები“.
- მითითება: [დემოკრატიის პატარა დიდი სახელმძღვანელო - ევროპული ვერგელანდის ცენტრი](#)
- [ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია \(გაერო\)](#)
- ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია (ევროპის საბჭო)
- [კომპასი: ახალგაზრდებისთვის ადამიანის უფლებათა განათლების სახელმძღვანელო](#) (ევროპის საბჭო)

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>DigiART ადამიანის უფლებებისთვის: ვიზუალური ისტორიები</p> <p>სოციალური ცვლილებებისთვის</p> <p>3-4 საათი</p> <p>15-25 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეების ჩართვა ადამიანის უფლებების შესწავლაში ციფრული და ვიზუალური ხელოვნების საშუალებით, შემოქმედებითი გამოხატვის, კრიტიკული აზროვნებისა და სოციალური სამართლიანობის დაცვის წახალისება.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● აღწერონ ადამიანის უფლებათა ძირითადი პრინციპები (ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია). ● დააკავშირონ პირადი ან საზოგადოებრივი გამოცდილება ადამიანის უფლებების საკითხებთან. ● გამოიყენონ თხრობის ძირითადი ტექნიკა ციფრული და ვიზუალური მედიის გამოყენებით. ● გამოხატონ იდეები სოციალური სამართლიანობის შესახებ შემოქმედებითი მეთოდებით. ● შეაფასონ, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნებას გავლენა მოახდინოს საზოგადოებრივ ცნობიერებასა და სოციალურ ცვლილებებზე.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>1. შესავალი და შთაგონება (30 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● წარმოადგინეთ არტივიზმის ან ადამიანის უფლებების შესახებ მულტიმედიური კამპანიების 2-3 მოკლე მაგალითი (მაგ., The Silent Immigrant) ან Think Common - Play Common ან IDiscover - Masks & Identity ჩვენი სამოქალაქო ხელოვნების პრაქტიკის კოლექციიდან. ● დისკუსია: ჰკითხეთ მონაწილეებს, რა გზავნილებს ან ემოციებს შეიცავს ეს მაგალითები.

- მინი-შეყვანა: ადამიანის უფლებათა პრინციპების მოკლე შესავალი და მათი კავშირი ხელოვნებასა და აქტივიზმთან.

2. კვლევა და იდეის განვითარება (30 წთ)

- ინდივიდუალური სამუშაო: მონაწილეები ფიქრობენ ადამიანის უფლებების საკითხზე, რომელიც მნიშვნელოვანია მათთვის ან მათი საზოგადოებისთვის.
- მცირე ჯგუფები: გაუზიარეთ ერთმანეთს რეფლექსიები და შექმენით იდეების, ემოციების და შესაძლო სურათების/ხმების გონებრივი რუკა მათი ციფრული ისტორიისთვის.
- ფასილიტატორის რჩევა: დაეხმარეთ მონაწილეებს, შეინარჩუნონ სიუჟეტის ფოკუსირება და სიმარტივე.

3. შემოქმედებითი წარმოება (1.5-2 საათი)

- დავალება: მონაწილეები ქმნიან მოკლე ციფრულ ან ვიზუალურ ისტორიებს ტელეფონების, პლანშეტების ან ოფლაინ მასალების (კოლაჟების, პოსტერების) გამოყენებით.
- ინსტრუმენტები: უფასო აპლიკაციები (Canva, CapCut, iMovie) ან ქაღალდი და მარკერები არაციფრული ვერსიებისთვის.
- ფასილიტატორის რჩევა: უზრუნველყავით ტექნიკური მხარდაჭერა, მაგრამ მონაწილეებს მიეცით შემოქმედებითი პროცესის წარმართვის საშუალება.

4. გალერეის დათვალიერება და გაზიარება (30 წთ)

- ყველა ნამუშევარი გამოფინეთ ოთახში ან ონლაინ პლატფორმაზე.
- ეტაპობრივი გაცნობა: მონაწილეები გადაადგილდებიან, უყურებენ ერთმანეთის ისტორიებს და იძლევიან უკუკავშირს.
- დიდი წრის დისკუსია:
 - » რა შეიტყვეთ ადამიანის უფლებების შესახებ?
 - » რა ემოციები გამოიწვია ისტორიებმა?
 - » როგორ შეგვიძლია გამოვიყენოთ ხელოვნება ადვოკატირებისთვის?

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>5. რეფლექსია და შემდეგი ნაბიჯები (20 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ჯგუფური რეფლექსია: როგორი იყო ეს პროცესი თქვენთვის? რას ისურვებდით შემდეგ თქვენი ისტორიით? ● მოქმედების დაგეგმვა: მონაწილეები იწერენ ერთ კონკრეტულ იდეას, რათა გაუზიარონ ერთმანეთს ან გააგრძელონ მუშაობა სესიის შემდეგ.
<p>მასალები და რესურსები</p>	<p>ლექტორი/პროექტორი მაგალითების საჩვენებლად.</p> <p>სმარტფონები/პლანშეტები უფასო რედაქტირების ხელსაწყოებით ან ქაღალდის/კოლაჟის მასალებით.</p> <p>ადამიანის უფლებების შესახებ ფონური მასალები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია ● ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია <p>ინტერნეტ კავშირი (თუ შესაძლებელია) მაგალითებზე წვდომისა და ისტორიების გამოსაქვეყნებლად</p>

ახალგაზრდების მონაწილეობისა და აქტიური მოქალაქეობის აქტივობების სესიები და სემინარები

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ახალგაზრდების მონაწილეობის შესავალი</p> <p>- არტ ლაბორატორია</p> <p>2.5 საათი</p> <p>10-35</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებისთვის ახალგაზრდების მონაწილეობის კიბის გაცნობა და მათთვის შესაძლებლობის მიცემა, შემოქმედებითი მეთოდების გამოყენებით გამოიკვლიონ ახალგაზრდების ჩართულობის სხვადასხვა დონე გადანყვეტილების მიღების პროცესში.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიგონ როჯერ ჰარტის მონაწილეობის კიბის კონცეფცია და მისი დონეები. ● გააანალიზონ ახალგაზრდების მონაწილეობის ამჟამინდელი მდგომარეობა საკუთარ ორგანიზაციებში. ● შექმნან მონაწილეობის სხვადასხვა დონის მხატვრული წარმოდგენები. ● დაფიქრდნენ პრაქტიკულ გზებზე, თუ როგორ გაზარდონ ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი ჩართულობა მათ საქმიანობაში.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>შესავალი და თეორიული ინფორმაცია (30 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ფასილიტატორი წარმოგიდგენთ როჯერ ჰარტის ახალგაზრდული მონაწილეობის კიბეს: <ul style="list-style-type: none"> » მონაწილეობის არარსებობის სამი დონე: ლაპარაკი, მანიპულაცია და დეკორაცია.

- » მონაწილეობის ხუთი დონე: დანიშნული, მაგრამ ინფორმირებული; კონსულტირებული და ინფორმირებული; ზრდასრულების მიერ ინიცირებული გადაწყვეტილებები, რომლებიც ახალგაზრდებთან ერთად მიიღება; ახალგაზრდების მიერ ინიცირებული გადაწყვეტილებები, რომლებიც ზრდასრულებთან ერთად მიიღება; ახალგაზრდების მიერ ინიცირებული და მართული გადაწყვეტილებები.

(ამის შესახებ დამატებითი ინფორმაციის მოძიება შეგიძლიათ მე-4 თავში)

- წარმოიდგინეთ კიბე პოსტერზე ან სლაიდზე, ან შეგიძლიათ გამოიყენოთ ნამდვილი კიბე და კიბეებზე დააფინოთ A4 ზომის ფურცლები დონეებით.
- სთხოვეთ მონაწილეებს, დაფიქრდნენ იმ ორგანიზაციაზე ან პროექტზე, რომელთანაც მუშაობენ და ფიზიკურად დადგნენ იმ კიბის საფეხურზე, რომელიც საუკეთესოდ ასახავს ახალგაზრდების მონაწილეობის დონეს მათ კონტექსტში.
- წაახალისეთ მოკლე დისკუსია: „რას გვეუბნება ეს თქვენს რეალობაში ახალგაზრდების ჩართულობის შესახებ?“

2. ჯგუფური დაყოფა და ხელოვნების ლაბორატორიის ინსტრუქციები (10 წთ)

- დაყავით მონაწილეები 5-7 ჯგუფად, თითოეული მათგანი კიბის ერთ დონეზე იქნება განაწილებული.
- ახსენით: „თქვენი ამოცანაა შექმნათ ხელოვნების ნიმუში - პოსტერი, ტაბო, მოკლე წარმოდგენა ან ქანდაკება - რომელიც აჩვენებს, თუ როგორ არიან ახალგაზრდები ჩართულნი ამ დონეზე“.
- წაახალისეთ კრეატიულობა და სიმბოლური წარმოდგენა სრულყოფილების ნაცვლად.

3. ხელოვნების ლაბორატორიის შექმნის პროცესი (40 წთ)

- ჯგუფები ატარებენ „ბრეინსტორმს“ და ამზადებენ საკუთარ ნამუშევარს (არტ-ნაწარმოებს).
- ფასილიტატორი ჯგუფებს შორის გადაადგილდება, საჭიროების შემთხვევაში მხარდაჭერას სთავაზობს და დროის შესახებ ახსენებს.
- სურვილისამებრ: ჩართეთ ფონური მუსიკა მშვიდი და შემოქმედებითი ატმოსფეროს შესაქმნელად.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

4. გალერეის დათვალიერება და პრეზენტაციები (30 წთ)

- თითოეული ჯგუფი წარმოადგენს საკუთარ ნამუშევარს.
- სხვა მონაწილეები ცდილობენ გამოიცნონ, კიბის რომელი დონეა წარმოდგენილი.
- თითოეული პრეზენტაციის შემდეგ, მოკლე დისკუსია: როგორია ამ დონის შეგრძნება ახალგაზრდებისთვის? ზრდასრულებისთვის?

5. რეფლექსია და ანალიზი (30 წთ)

- ნაწილი A: მთელი ჯგუფის განხილვა იმის შესახებ, თუ რომელი დონეები ჩნდება ყველაზე ხშირად მონაწილეთა რეალურ ცხოვრებაში, რა ბლოკავს უფრო მაღალ დონეებს და რა უწყობს ხელს მათ მიღწევას.
- ნაწილი B: მოიყვანეთ მაგალითები, მაგ. „როდესაც ახალგაზრდებს სთავაზობენ მურალის დახატვას - რა დონეზეა ეს? როგორ შეიძლება ამის ორგანიზება მონაწილეობის უმაღლესი დონის მისაღწევად?“
- შეაჯამეთ ახალგაზრდების მნიშვნელოვანი მონაწილეობის ძირითადი პრინციპები.

**მასალები და
რესურსები**

როჯერ ჰარტის კიბის პოსტერი ან სლაიდი (მაგ., [სახელმძღვანელო „გამოთქვით თქვენი აზრი“](#)), ან ნამდვილი კიბე დონეების სახელწოდების ფურცლებით;

ფლიპჩარტები, მარკერები, ფერადი ქაღალდი, მაკრატელი, წებო, ლენტი, ჟურნალები, ფანქრები;

გადაადგილების სივრცე (ხმის მიცემისა და გალერეის გასეირნებისთვის);

მუსიკა შემოქმედებითი ატმოსფეროსთვის (სურვილისამებრ).



- Rung 8: Young people & adults share decision-making
- Rung 7: Young people lead & initiate action
- Rung 6: Adult-initiated, shared decisions with young people
- Rung 5: Young people consulted and informed
- Rung 4: Young people assigned and informed
- Rung 3: Young people are tokenized*
- Rung 2: Young people are decoration*
- Rung 1: Young people are manipulated*

*The last three rungs are non-participation

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ახალგაზრდების უფლებები ხელოვნების გზით: მურალები მონაწილეობისთვის</p> <p>210 წთ</p> <p>10-30 ადამიანი</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებისთვის ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის (ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების კონგრესი) გაცნობა და ახალგაზრდების მონაწილეობის უფლებების შესწავლა შემოქმედებითი მხატვრული გამოხატვის გზით.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ახალგაზრდების ძირითადი უფლებების იდენტიფიცირება და ახსნა ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის მიხედვით . ● ერთობლივად იმუშავებენ ამ უფლებების ვიზუალიზაციისა და კომუნიკაციისთვის შემოქმედებითი, ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდების გამოყენებით. ● დაფიქრდით, თუ როგორ შეიძლება ახალგაზრდების უფლებების ფართო აუდიტორიისთვის წარდგენა საინტერესო და ხელმისაწვდომი გზით.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ენერგიული ტრენერი: გიჟი დოქტორ საიმონის ლაბორატორია (10 წთ).</p> <p>ფასილიტატორი თამაშობს დოქტორ საიმონის როლს, ოდნავ ექსცენტრიულ მეცნიერს, რომელიც მონაწილეებს თავისი „გიჟური ექსპერიმენტის“ ნაწილად აქცევს.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● როდესაც დოქტორი საიმონი ამბობს „დოქტორი საიმონი ამბობს...“-ს, რასაც მოჰყვება მოძრაობა (მაგ., ხტომა, შემობრუნება, ტაშის დაკვრა), მონაწილეებმა ეს მოძრაობა უნდა გაიმეორონ.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- თუ დოქტორი საიმონი მოძრაობას წარმოთქვამს „დოქტორი საიმონი ამბობს“-ის თქმის გარეშე, მონაწილეები უძრავად უნდა დარჩნენ.
- ყველა, ვინც არასწორ მომენტში გადაადგილდება ან ბრძანებას გამოტოვებს, უერთდება დოქტორ საიმონის „ზომბების ლაბორატორიას“ და მას შემდეგი მიჰყვება.
- ეს გრძელდება მანამ, სანამ მხოლოდ რამდენიმე მოთამაშე არ დარჩება ან სანამ ჯგუფი სრულად არ „ზომბირდება“.

ქარტიის შესავალი (15 წთ)

- ფასილიტატორის მოკლე ინფორმაცია ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის შესახებ:
 - » რა არის ეს
 - » რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი
 - » როგორ შეიძლება მისი გამოყენება ახალგაზრდულ მუშაობასა და ადვოკატირებაში
- მონაწილეები ეცნობიან ქარტიიდან ახალგაზრდების მონაწილეობის უფლებების ერთობლიობას (იხილეთ სია ქვემოთ).

ჯგუფური მუშაობა: ახალგაზრდების უფლებებისთვის განკუთვნილი მურალები (50-60 წთ)

- მონაწილეები იყოფა მცირე ჯგუფებად (3-5 ადამიანი).
- თითოეული ჯგუფი ქარტიიდან იღებს ერთ ახალგაზრდულ მონაწილეობას და დავალებას:
- წარმოიდგინეთ, რომ თქვენ ხართ არტისტების გუნდი, რომლებსაც მუნიციპალიტეტმა დაავალა მურალის შექმნა, რომელიც ახალგაზრდებს ამ უფლების შესახებ გააცნობიერებს. თქვენი ამოცანაა, მოწოდებული მასალების გამოყენებით, შექმნათ მურალის პროტოტიპი A3 ფორმატის ქაღალდზე.
- მასალები: ფერადი ქაღალდი, ფანქრები, მარკერები, აკვარელი, გუაში და, თუ შესაძლებელია, გრაფიტის მარკერები ან სპრეი-ცარცი მხატვრული ეფექტებისთვის.
- ჯგუფები ერთად მუშაობენ მათთვის მინიჭებული უფლების მნიშვნელობის შესაქმნელად და ილუსტრირებისთვის.

<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>პრეზენტაცია და რეფლექსია (20-30 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● თითოეული ჯგუფი წარმოადგენს საკუთარ მურალს და განმარტავს: <ul style="list-style-type: none"> » რომელ უფლებას წარმოადგენს ის » რა გზავნილს უგზავნის ის ახალგაზრდებს ● ტრენერები „კომისიის“ როლს ასრულებენ და საბოლოო გამოფენისთვის ყველა მურალს იღებენ. ● რეფლექსიის კითხვები: <ul style="list-style-type: none"> » რა შეიტყვეთ ახალგაზრდების მონაწილეობის უფლებების შესახებ? » როგორ შეუძლია ხელოვნებას ეს უფლებები უფრო თვალსაჩინო გახადოს? » როგორ შეგიძლიათ გამოიყენოთ ეს მეთოდი თქვენს კონტექსტში?
<p>მასალები და რესურსები</p>	<p>დოკუმენტები: გადასინჯული ევროპული ქარტია ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ (ევროპის საბჭო)</p> <p>ბმული: https://rm.coe.int/16807023e0</p> <p>სამხატვრო მასალები: A3 ფურცლები, ფანქრები, მარკერები, აკვარელი, გუაში, გრაფიტის მარკერები/სპრეი-ცარცი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მაკრატელი, წებო.</p> <p>უფლებების შესახებ ინფორმაცია იხილეთ შემდეგ გვერდზე</p>

ბროშურები:

ახალგაზრდების მონაწილეობის უფლებები - რეზიუმე

1. ინფორმაციის მიღების უფლება

ახალგაზრდებს აქვთ უფლება მიიღონ მკაფიო, სრული და ახალგაზრდებისთვის მოსახერხებელი ინფორმაცია საზოგადოებრივ საკითხებზე, მათ უფლებებსა და ხელმისაწვდომ შესაძლებლობებზე.

2. განათლებისა და ტრენინგის უფლება

მათ უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა, ფორმალური და არაფორმალური განათლების გზით ისწავლონ დემოკრატიულ მონაწილეობაზე, ადამიანის უფლებებსა და სამოქალაქო ჩართულობაზე.

3. გადანყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობის უფლება

ახალგაზრდებს აქვთ უფლება ჩაერთონ გადანყვეტილების მიღების პროცესებში ადგილობრივ და რეგიონულ დონეზე, მათ შორის დაგეგმვის, განხორციელებისა და შეფასების საკითხებში.

4. შეხვედრებისა და ასოციაციების შექმნის უფლება

მათ აქვთ უფლება შეიკრიბონ, შექმნან ახალგაზრდული ორგანიზაციები ან არაფორმალური ჯგუფები და კოლექტიურად გამოხატონ თავიანთი ინტერესები.

5. რესურსების უფლება

ახალგაზრდებსა და ახალგაზრდულ ორგანიზაციებს უნდა ჰქონდეთ წვდომა ფინანსურ, ტექნიკურ და სხვა რესურსებზე, რომლებიც მხარს უჭერენ ახალგაზრდების მონაწილეობას და ინიციატივებს.

6. კულტურული, სპორტული და რეკრეაციული აქტივობების უფლება

მათ აქვთ უფლება, მიიღონ მონაწილეობა და ჩამოაყალიბონ კულტურული, სპორტული, დასასვენებელი და რეკრეაციული აქტივობები მათ თემებში.

7. დასაქმების უფლება და სოციალური ინტეგრაცია.

პოლიტიკამ უნდა შეუწყოს ხელი ახალგაზრდების დასაქმებას, სოციალურ დაცვას და ყველა ახალგაზრდის, განსაკუთრებით კი დაუცველი ოჯახების, ინკლუზიას.

8. მდგრადი განვითარებისა და გარემოს უფლება

ახალგაზრდებმა უნდა მიიღონ მონაწილეობა იმ ქმედებებსა და გადანყვეტილებებში, რომლებიც გავლენას ახდენს გარემოსა და მდგრად განვითარებაზე მათ თემებში.

9. თანასწორობისა და დისკრიმინაციის აკრძალვის უფლება

ყველა ახალგაზრდას აქვს თანაბარი შესაძლებლობების უფლება სქესის, ეთნიკური კუთვნილების, რელიგიის, შეზღუდული შესაძლებლობების ან სოციალური სტატუსის მიუხედავად.

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>სლიპივილში მდებარე მეჩეთი - ახალგაზრდების მონაწილეობა და აქტიური მოქალაქეობრივი ადაპტაცია</p> <p>2-2,5 საათი</p> <p>15-45</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>იმის შესწავლა, თუ როგორ მოქმედებს ახალგაზრდების მონაწილეობის დონე გადაწყვეტილების მიღების პროცესებზე და სიმულაციის გზით კავშირის გაგება ახალგაზრდების უფლებებს, აქტიურ მოქალაქეობასა და ინკლუზიურ საზოგადოების განვითარებას შორის.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების ხმისა და მათი თვითგამოხატვის მხარდაჭერა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიგონ, თუ როგორ მოქმედებს ახალგაზრდების მონაწილეობის დონე საზოგადოების გადაწყვეტილებებზე. ● დააკავშირონ აქტიური მოქალაქეობა ინკლუზიურ დემოკრატიულ პრაქტიკასთან. ● აღიარონ დიალოგის, ადვოკატირებისა და კოალიციების შექმნის მნიშვნელობა. ● განსაზღვრონ გზები, რათა მონაწილეობის პროცესები უფრო ინკლუზიური და ახალგაზრდებისთვის მეგობრული გახდეს
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>1. შესავალი (15 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● მიესალმეთ მონაწილეებს და აუხსენით მიზანი: ახალგაზრდების როლის შესწავლა დემოკრატიული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. ● ახალგაზრდების მონაწილეობის კიბის გაცნობა (მოკლედ, რადგან წინა სესიაზე ის დეტალურად იყო განხილული). ● ფასილიტატორის რჩევა: სთხოვეთ მონაწილეებს, გაიხსენონ მაგალითები მათი თემებიდან, სადაც ახალგაზრდების ხმამ გავლენა მოახდინა - ან ვერ შეძლო - გადაწყვეტილებებზე გავლენა მოახდინა.

2. სცენარის მომზადება (20 წთ)

- სლიპივილის ადაპტირებული მეჩეთის სცენარი: სლიპივილის ქალაქი მსჯელობს, დაუშვას თუ არა ცენტრალურ უბანში მეჩეთის მშენებლობა. სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეს ინტერესების კონფლიქტი აქვს - ზოგი მხარს უჭერს კულტურულ მრავალფეროვნებას, ზოგი კი ეწინააღმდეგება ამ იდეას ცრურწმენების ან ეკონომიკური მიზეზების გამო. ახალგაზრდები ყველასთვის უსაფრთხო, ინკლუზიური სივრცეს ითხოვენ.
- მონაწილეები დაყავით დაინტერესებულ მხარეთა ჯგუფებად:
 1. ადგილობრივი ხელისუფლება (მერი, საკრებულოს წევრები)
 2. ახალგაზრდობის წარმომადგენლები
 3. რელიგიური საზოგადოების წევრები
 4. ბიზნესის მფლობელები
 5. სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები / აქტივისტები
 6. ადგილობრივი მედია
 7. პოპულისტური პარტია „მოდით, სლიპივილი ისევ დიდებული გავხადოთ!“
- თითოეულ ჯგუფს ეძლევა მოკლე აღწერა მისი როლის, ინტერესებისა და პოზიციის შესახებ.
- ფასილიტატორის რჩევა: ნაახალისეთ ჯგუფები, მოამზადონ ვიზუალური პოსტერები ან სლოგანები თავიანთი პოზიციისთვის, რათა ის უფრო ინტერაქტიული გახდეს.

3. როლური თამაშის დებატები (40 წთ)

- ჯგუფები თავიანთ პოზიციებს „საკრებულოს სხდომაზე“ წარმოადგენენ.
- ფასილიტატორი ასრულებს საქალაქო საბჭოს თავმჯდომარის როლს, რაც უზრუნველყოფს, რომ ყველას მიეცეს სიტყვის თქმის შესაძლებლობა.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- დებატების დროს სთხოვეთ ახალგაზრდულ ჯგუფებს, შემოგვთავაზონ, თუ როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდებს მნიშვნელოვნად ჩაერთონ გადანყვეტილების მიღების პროცესში თითოეულ ეტაპზე.
- ყოველ 10 წუთში ერთხელ შეჩერდით და იკითხეთ: მონაწილეობის რომელ დონეს ვხედავთ ახლა? როგორ შეგვიძლია კიბეზე უფრო მაღლა ასვლა?

4. გადანყვეტილება და რეფლექსია (30 წთ)

- საბჭო (ან ყველა მონაწილე) საბოლოო გადანყვეტილებას ხმას აძლევს.
- რეფლექსიაში:
 - » რომელ ჯგუფებს ჰქონდათ ყველაზე მეტი ძალაუფლება?
 - » სად ჰქონდა ახალგაზრდების ხმას მნიშვნელობა?
 - » რა დაგვეხმარება რეალურ ცხოვრებაში შინაარსიანი და ინკლუზიური მონაწილეობის უზრუნველყოფაში?
 - » როგორ უკავშირდება ეს აქტიურ მოქალაქეობას?
- ფასილიტატორის რჩევა: *ფილიპინებში ჩამოწეხეთ ძიხითადი იდეები: ახალგაზრდების მონაწილეობა, აქტიური მოქალაქეობა, ინკლუზიურობა.*

5. რებრიფი და პრაქტიკასთან კავშირი (15 წთ)

- განიხილეთ რეალური ცხოვრების პარალელები: ახალგაზრდული საბჭოები, მუნიციპალური მოსმენები, აქტივიზმის კამპანიები.
- ბმული ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ გადასინჯულ ევროპულ ქარტიასთან: რომელი უფლებები იდგა აქ საფრთხის ქვეშ?
- გაუზიარეთ ერთმანეთს პრაქტიკული ინსტრუმენტები (მაგ., Have Your Say! Manual-დან, SALTO Participation Pool-დან).

**მასალები და
რესურსები**

ფლიპჩარტები, მარკერები, პოსტერები ჯგუფური სამუშაოსთვის. როლების აღწერილობები (იხილეთ ქვემოთ).

კომპასის სახელმძღვანელო: <https://www.coe.int/en/web/compass>

სიმულაციისთვის განკუთვნილი ბროშურები

სიმულაციური თამაში: მეჩეთი სლიპვილში

ხანგრძლივობა: 2-3 საათი

ჯგუფის ზომა: 12-40 მონაწილე

აქტივობის მიზანი

- » აქტიური მოქალაქეობის, მონაწილეობის, მრავალფეროვნებისა და ადამიანის უფლებების შესახებ სხვადასხვა პერსპექტივის შესწავლა საკამათო საზოგადოებრივი საკითხის კონტექსტში.
- » დემოკრატიული დებატების, მოლაპარაკებისა და გადანყვეტილების მიღების უნარების განვითარება.
- » ემოციების, ძალაუფლებისა და ადგილობრივი გადანყვეტილების მიღების პროცესებში მონაწილეობის როლის გააზრება.

სცენარი

სლიპვილის პატარა ქალაქმა ახლახანს მიიღო მხარდი მუსლიმური თემისგან ახალი მეჩეთის აშენების მოთხოვნა. საქალაქო საბჭომ უნდა გადანყვიტოს, გასცემს თუ არა ამის ნებართვას.

მოქალაქეთა სხვადასხვა ჯგუფს, პოლიტიკურ აქტორებსა და დაინტერესებულ მხარეებს ამ საკითხთან დაკავშირებით განსხვავებული შეხედულებები, ინტერესები და ემოციები აქვთ. საკრებულოს სხდომა იმართება და ყველას ეძლევა საშუალება, გადანყვეტილების მიღებამდე გამოთქვას საკუთარი აზრი.

მონაწილეთა როლები

თითოეულ მონაწილეს (ან მცირე ჯგუფს) ერთი როლი ეკისრება. ისინი ამზადებენ არგუმენტებს და წყვეტენ საერთო პოზიციას საკრებულოს სხდომის დაწყებამდე.

1. საქალაქო საბჭო (გადანყვეტილების მიმღები პირები)

- თქვენ ხართ პასუხისმგებელი ყველა მხარის მოსმენაზე და საბოლოო გადანყვეტილების მიღებაზე.
- თქვენ გსურთ გადანყვეტა, რომელიც პატივს სცემს დემოკრაციას, ადამიანის უფლებებს და ყველა მოქალაქის საჭიროებებს, მაგრამ ასევე გსურთ მშვიდობის შენარჩუნება და საპროტესტო აქციების თავიდან აცილება.

2. მუსლიმური თემის წარმომადგენლები

- თქვენ წარმომადგენთ სლიპივილის მუსლიმურ ოჯახებს.
- თქვენი თემი აქ მრავალი წელია ცხოვრობს, გადასახადებს იხდის და ახლა გამოყენებული პატარა დაქირავებული ოთახების ნაცვლად, ღვთისმსახურებისთვის სათანადო ადგილი სურს.
- თქვენ პირდებით, რომ მეჩეთი ვიზიტორებისთვის ღია იქნება, ხელს შეუწყობს რელიგიათაშორის დიალოგს და მთელ ქალაქს წაადგება.

3. ადგილობრივი მაცხოვრებლები მეჩეთის წინააღმდეგ

- თქვენ თაობების განმავლობაში ცხოვრობდით სლიპივილში.
- თქვენ გეშინიათ, რომ მეჩეთი შეცვლის ქალაქის იდენტობას და მოიტანს „პრობლემებს“, რომლებსაც ახალ ამბებში ხედავთ.
- ზოგიერთი თქვენგანი აღიარებს, რომ არასდროს უსაუბრია მუსლიმურ თემთან, მაგრამ მაინც ფიქრობს, რომ მეჩეთი აქ არ უნდა იყოს.

4. მეჩეთის მხარდამჭერი ადგილობრივი მაცხოვრებლები

- თქვენ თვლით, რომ ყველას უნდა ჰქონდეს თანაბარი უფლება, აღასრულოს თავისი რელიგია.
- მეჩეთს თქვენ ხედავთ, როგორც შანსს, რომ ქალაქი უფრო ინკლუზიური და ცოცხალი გახადოთ.
- თქვენ გსურთ, რომ სლიპივილი ცნობილი იყოს ტოლერანტობითა და მრავალფეროვნების პატივისცემით.

5. ბიზნეს საზოგადოება

- თქვენ ფლობთ მაღაზიებს, კაფეებსა და სერვისებს სლიპივილში.
- თქვენ ეკონომიკაზე ზრუნავთ და ფიქრობთ, რომ ახალმა ვიზიტორებმა შესაძლოა მეტი ბიზნესი მოიტანონ.
- არ გსურთ დაძაბულობა ან პროტესტი, რომელიც მომხმარებლებს შეაშინებს.

6. ადამიანის უფლებათა დამცველი არასამთავრობო ორგანიზაცია

- თქვენ იცავთ რელიგიის თავისუფლებას, გამოხატვის თავისუფლებას და თანასწორობას.
- თქვენ აკვირდებით, იცავს თუ არა დებატები ადამიანის უფლებების სტანდარტებს და მზად ხართ, საჭიროების შემთხვევაში, ყველას შეახსენოთ ისინი.
- თქვენ გსურთ, რომ საკრებულომ დემოკრატიული პრინციპები დაიცვას.

7. ულტრამემარჯვენე პოპულისტური პარტია „კვლავ გავხადოთ სლიპივილი დიდებული“

- თქვენ ხართ პოლიტიკოსები ახალი პოპულისტური პარტიიდან, რომლებიც პირდებიან „სლიპივილის ტრადიციებისა და იდენტობის დაცვას“.
- თქვენ მეჩეთის შესახებ დებატებს ხმების მოსაგებად იყენებთ ცვლილებების შიშის გავრცელებით და „ნამდვილი სლიპივილის“ დაცვის დაპირებით.

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ახალგაზრდების მონაწილეობის კიბე ხელოვნების მეშვეობით: თეორიიდან შემოქმედებით პრაქტიკამდე</p> <p>210 წთ (2,5 საათი)</p> <p>10 - 30</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>აქტიური მოქალაქეობის კონცეფციის შესწავლა, მისი კავშირი ახალგაზრდულ მონაწილეობასა და ადამიანის უფლებებთან და მონაწილეებისთვის შესაძლებლობის მიცემა, ინტერაქტიული აქტივობების მეშვეობით დააკავშირონ თეორია საკუთარ რეალობასთან.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიგონ აქტიური მოქალაქეობის კონცეფცია და მისი ძირითადი პრინციპები. ● იხილონ კავშირი ახალგაზრდების მონაწილეობას, ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიულ მოქალაქეობას შორის. ● დაფიქრდნენ აქტიური მოქალაქეობის მაგალითებზე საკუთარი კონტექსტიდან. ● ივარჯიშონ მონაწილეობაში ინტერაქტიული და შემოქმედებითი აქტივობების საშუალებით.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>1. ენერჯული ტრენერი: „აქტიური მოქალაქეები მოქმედებაში“ (10 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ფასილიტატორის რჩევა: სთხოვეთ მონაწილეებს, იმოძრაონ ოთახში. როდესაც თქვენ დაასახელებთ გარკვეულ სიტუაციას, ისინი „იყინებიან“ და აჩვენებენ, თუ როგორ შეიძლება გამოი-

-ყურებოდეს „მოქალაქე“ იქ (მაგ., ხმის მიცემისას, პროტესტის დროს, მოხალისეობაში, მოლაპარაკებაში, პეტიციაზე ხელმოწერისას).

- მოკლე მიმოხილვა: მოქალაქეობის რა აიკონები შევქმენით? რა აკლია? (შეგიძლიათ მათი ფლიპჩარტზე გასწორება)

2. თეორიული ინფორმაცია: რა არის აქტიური მოქალაქეობა? (15 წთ)

მოკლე პრეზენტაცია ვიზუალური მასალებით, რომელიც მოიცავს:

- განმარტება:
- ევროპის საბჭოსა და ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგიიდან: აქტიური მოქალაქეობა ნიშნავს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობას მისი გაუმჯობესების მიზნით, ადამიანის უფლებების დაცვას და დემოკრატიულ ცხოვრებაში წვლილის შეტანას.
- აქტიური მოქალაქეობის განზომილებები:
 - » პოლიტიკური (ხმის მიცემა, აქტივიზმი, პოლიტიკაზე გავლენა)
 - » სოციალური (მოხალისეობა, საზოგადოებრივი ინიციატივები)
 - » კულტურული და ციფრული (ხელოვნება, მედია, ონლაინ აქტივიზმი)
- ბმული ადამიანის უფლებებთან:
 - » უფლებები = მონაწილეობის ჩარჩო
 - » პასუხისმგებლობა = მოქმედება საერთო სიკეთისთვის
 - » ახალგაზრდების მონაწილეობა = იმის უზრუნველყოფა, რომ ახალგაზრდები ქმნიან მათზე მოქმედ გადაწყვეტილებებს.
- ძირითადი პრინციპები: ინკლუზიურობა, მონაწილეობა, თანასწორობა, ანგარიშვალდებულება

ფასილიტატორის ჩრევა: მოკლედ აღწეხეთ; გამოიყენეთ მაგადითები ახადგაზრდების ინიციატივებიდან (მაგ., „პაჩასკევი მომავლისთვის“, ახტივიზმის პხოექტები).

3. ინტერაქტიული აქტივობა: „აქტიური მოქალაქეობის რუკა“ (25 წთ)

- მონაწილეები მუშაობენ მცირე ჯგუფებში ფლიპჩარტების გამოყენებით.
- დავალება: დახაზეთ რუკა, თუ როგორ ახორციელებენ ახალგაზრდები აქტიურ მოქალაქეობას მათ ქალაქში/სოფელში (მაგ., საპროტესტო აქციები, მოხალისეობა, ახალგაზრდული საბჭოები, არტივიზმი).
- მონიშნეთ, სად არის ადამიანის უფლებები: გამოხატვის თავისუფლება, თანასწორობა, მონაწილეობის უფლებები.
- ჯგუფები მოკლედ წარმოადგენენ პრეზენტაციას.
- ფასილიტატორის რჩევა: წახალისეთ ისინი, ჩართონ როგორც ოფლაინ, ასევე ონლაინ აქტივობები, ასევე ახალგაზრდების წინაშე არსებული ბარიერები.

4. ბარათები: მოქმედებაში მონაწილეობა (20 წთ)

- მოამზადეთ ბარათები ახალგაზრდების მონაწილეობის ტიპური მაგალითებით (მაგ., ახალგაზრდული პარლამენტი, ონლაინ პეტიცია, ქუჩის თეატრი, მოხალისეობრივი პროექტი, პოლიტიკური პარტიის ახალგაზრდული ფრთა), მაგალითების ნახვა ამ ინსტრუმენტის აღწერილობის ქვეშ შეგიძლიათ.
- დაყავით ჯგუფი ხმაურიან ჯგუფებად (2-3 ადამიანი, შესაძლოა, ერთმანეთის გვერდიგვერდ სხედან ადამიანები) და თითოეულ ჯგუფს მიეცით თითო ბარათი.
- ჯგუფური დისკუსია: როგორ უკავშირდება ეს ქმედება აქტიურ მოქალაქეობას? ადამიანის რომელ უფლებებს ეხება საქმე?
- ძირითადი პუნქტები პლენარულ სხდომაზე გაუზიარეთ.

5. რეფლექსიის წრე (10 წთ)

- კითხვები:
 - » რა არის ერთი ახალი იდეა აქტიური მოქალაქეობის შესახებ, რომელიც დღეს აღმოაჩინეთ?
 - » როგორ შეგიძლიათ ამის გამოყენება ახალგაზრდებთან თქვენს სამუშაოში?

ეტაპობრივი აღწერა	<ul style="list-style-type: none"> ● შეაგროვეთ საკვანძო სიტყვები ფლიპჩარტზე, რათა დაუკავშიროთ ისინი შემდეგ სესიებს.
მასალები და რესურსები	<ul style="list-style-type: none"> ● ფლიპჩარტები, მარკერები, წებოვანი ფურცლები, როლური ბარათები ● ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული დეპარტამენტი: გამოთქვით თქვენი აზრი! სახელმძღვანელო ● ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგია (2019-2027) მონაწილეობის შესახებ ● SALTO-ს მონაწილეობის რესურსების ფონდი: https://participationpool.eu/

დასარიგებელი ფურცელი „მოქმედააში მონაწილეობის ბარათების მაგალითები“

ბარათი 1: ახალგაზრდული კლიმატის გაფიცვა

- მოზარდების ჯგუფი ყოველკვირეულ დემონსტრაციებს აწყობს კლიმატის ცვლილების უფრო მკაცრი პოლიტიკის მოთხოვნით.
- განსახილველი კითხვები:
 - » ადამიანის რომელ უფლებებს ახორციელებენ ისინი?
 - » როგორ მოქმედებს ეს ქმედება გადაწყვეტილების მიმღებ პირებზე?

ბარათი 2: ონლაინ პეტიცია უკეთესი საზოგადოებრივი ტრანსპორტისთვის

- ახალგაზრდები იწყებენ ონლაინ კამპანიას სოფლად ავტობუსით კომუნიკაციების გასაუმჯობესებლად.
- კითხვები:
 - » ეს პოლიტიკური, სოციალური თუ კულტურული მონაწილეობაა?
 - » ვინ უნდა უპასუხოს მათ მოთხოვნებს?

ბარათი 3: ახალგაზრდული პარლამენტი

- არჩეული ახალგაზრდა წარმომადგენლები ადგილობრივ საკითხებს განიხილავენ და წინა-

დადებებს საკრებულოს წარუდგენენ.

- კითხვები:
 - » როგორ ამზადებს ეს ახალგაზრდებს დემოკრატიული ცხოვრებისთვის?
 - » რომელი უფლებები იძლევა ამის საშუალებას?

ბარათი 4: ქუჩის ხელოვნება თანასწორობისთვის

- ჯგუფი ხატავს მურალებს, რომლებიც ხელს უწყობენ გენდერული თანასწორობისა და დისკრიმინაციის საწინააღმდეგო მესიჯების გავრცელებას.
- კითხვები:
 - » რა როლი აქვს ხელოვნებას სამოქალაქო ჩართულობაში?
 - » როგორ გამოიყენება აქ გამოხატვის თავისუფლება?

ბარათი 5: მოხალისეობა ლტოლვილთა ცენტრში

- ახალგაზრდა მოხალისეები ლტოლვილებისთვის ენის გაკვეთილებისა და კულტურული დონისძიებების ორგანიზებაში ეხმარებიან.
- კითხვები:
 - » რომელი უფლებებია მხარდაჭერილი ამ აქციით?
 - » როგორ შეიძლება ამან გააძლიეროს საზოგადოების სოლიდარობა?

ბარათი 6: ციფრული სტორითელინგის პროექტი

- ახალგაზრდული ჯგუფები აგროვებენ ხანდაზმული მოქალაქეების ისტორიებს და ავრცელებენ მათ ონლაინში კულტურული მემკვიდრეობის შესანარჩუნებლად.
- კითხვები:
 - » როგორ უწყობს ეს ხელს აქტიურ მოქალაქეობრივ ჩამოყალიბებას?
 - » მონაწილეობის რომელი ფორმებია აქ თვალსაჩინო?

ბარათი 7: ახალგაზრდები ადგილობრივი ბიუჯეტის კონსულტაციაში

- მუნიციპალიტეტი ახალგაზრდებს მოუწოდებს, გადანყვიტონ, თუ როგორ იხარჯება ახალგაზრდული ბიუჯეტის ნაწილი.
- კითხვები:
 - » რატომ არის ახალგაზრდების ხმა მნიშვნელოვანი ბიუჯეტის გადანყვეტილებების მიღებისას?
 - » როგორ უკავშირდება ეს მონაწილეობის უფლებას?

ბარათი 8: თეატრალური ფორუმი ბულინგის შესახებ

- ახალგაზრდები სკოლებში ბულინგის შესახებ სცენებს დგამენ, მაყურებელი კი ალტერნატიულ დასასრულებს გვთავაზობს.
- კითხვები:
 - » როგორ აძლიერებს ეს მეთოდი მონაწილეებს?
 - » რა უნარებს იძენენ ახალგაზრდები ამით?

ბარათი 9: კამპანია, რომელიც უმუშევრობაში მიგრანტებს ადანაშაულებს

- პოპულისტური პარტიის ახალგაზრდული ფრთა აწყობს კამპანიას, რომელიც უმუშევრობაში მიგრანტებს ადანაშაულებს.
- კითხვები:
 - » რა გამონწვევები იკვეთება აქ ადამიანის უფლებებისა და დემოკრატიის მიმართ?
 - » როგორ შეუძლია აქტიურ მოქალაქეობას სიძულვილის ენის წინააღმდეგ ბრძოლა?

ბარათი 10: ევროპული ახალგაზრდული ინიციატივა ციფრული უფლებებისთვის

- ახალგაზრდა აქტივისტები ონლაინ რეჟიმში ახალგაზრდების დასაცავად მონაცემთა კონფიდენციალურობის შესახებ უფრო მკაცრი კანონების ლობირებას ითხოვენ.
 - კითხვები:
 - » რომელი უფლებები უკავშირდება კონფიდენციალურობას და ონლაინ უსაფრთხოებას?
 - » როგორ უკავშირდება ეს დემოკრატიულ მონაწილეობას?
-

გარემოსდაცვითი სესიებისა და სემინარების აქტივობები

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>ქათმის სენდვიჩი და გარემოსდაცვითი არტივიზმი</p> <p>2,5 საათი</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებს დაეხმაროს ყოველდღიური საკვების არჩევანის გარემოზე ზემოქმედების გააზრებაში, მდგრადობის საკითხებზე დაფიქრებაში და საკუთარი შეხედულებების საზოგადოებისთვის შემოქმედებით ხელოვნებაზე დაფუძნებულ გზავნილებად გარდაქმნაში.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიგონ საკვების წარმოებასა და მოხმარებასთან დაკავშირებული ძირითადი გარემოზე ზემოქმედება. ● შეძლონ პირად არჩევანსა და გლობალურ მდგრადი განვითარების გამოწვევებს შორის კავშირის იდენტიფიცირება. ● განავითარონ კრეატიულობა და გუნდური მუშაობის უნარები, გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ვიზუალურ შეტყობინებებად ან ინსტალაციებად გარდაქმნით. ● მიიღონ გამოცდილება ხელოვნების მეშვეობით საზოგადოებაზე ორიენტირებულ გარემოსდაცვით აქტივიზმში.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ნაბიჯი 1: შესავალი (10 წთ)</p> <p>ფასილიტატორი მოკლედ წარმოგიდგენს თემას: საკვები, მდგრადობა და გარემოზე ზემოქმედება.</p> <p>კითხვები დისკუსიის დასაწყებად:</p>

- რამდენად ხშირად ვფიქრობთ იმაზე, თუ საიდან მოდის ჩვენი საკვები?
- რა შესაძლო ფარული ხარჯები იმალება მარტივი სენდვიჩის უკან?

ნაბიჯი 2: ქათმის სენდვიჩის აქტივობა - ნაწილი 1 (60 წთ)

- მონაწილეები დაყავით 4-6 კაციან ჯგუფებად.
- თითოეულ ჯგუფს მიეცით:
 - » ქათმის სენდვიჩის სურათი (პოსტერის ცენტრში).
 - » შემთხვევითობის პრინციპით დარიგდა 11 მდგრადი განვითარების ბარათი.
- სთხოვეთ მონაწილეებს, ჯერ ჩუმად წაიკითხონ ბარათები და თუ ფიქრობენ, რომ ისინი ერთმანეთთან დაკავშირებულია, ისინი სენდვიჩის გარშემო მოათავსონ.
- 5 წუთის შემდეგ მონაწილეები კითხულობენ სხვების მიერ განთავსებულ ბარათებს და განიხილავენ:
 - » რომელი ეფექტები იყო გასაკვირი?
 - » რომელმა ფაქტებმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს პირად კვების არჩევანზე?
 - » რომელი ბარათი იყო ყველაზე შოკისმომგვრელი?
- ჯგუფები ამზადებენ მოკლე პრეზენტაციებს სხვებისთვის.

ნაბიჯი 3: დებრიფინგი - ნაწილი 1 (15 წთ)

ფასილიტატორი უძღვება დისკუსიას:

- როგორ გრძნობთ თავს ამ ვარჯიშის შემდეგ?
- გაგიკვირდათ, რამდენად ცოტა ვიცით საკვების ზემოქმედების შესახებ?
- მეტი უნდა ვიცოდეთ? რატომ?
- რა ცვლილებების შეტანა შეგვიძლია, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე ჯგუფურად?

ნაბიჯი 4: სურვილისამებრ, მე-2 ნაწილი - პირადი რეფლექსია საკვებზე (15 წთ)

- ფლიპჩარტზე აჩვენეთ მდგრადი განვითარების 10 კითხვა (მათი ნახვა ქვემოთ, გასაშლელ ფურცლებზე შეგიძლიათ).
- თუ მონაწილეები საკვებს ან საკვების ეტიკეტებს მოიტანენ, ისინი ინდივიდუალურად აფასებენ: რამდენად იციან მათი საკვების წარმოშობის, წარმოებისა და გავლენის შესახებ?
- წყვილებში მოკლე გაცვლა: პასუხის გაცემა ადვილი იყო თუ რთული?

ნაბიჯი 5: ხელოვნებაზე დაფუძნებული გარემოსდაცვითი მოქმედება (40 წთ)

- გარდამავალი ეტაპი: „ახლა კი, მოდით, ეს შეხედულებები ჩვენი საზოგადოებისთვის განკუთვნილ გზავნილებად ვაქციოთ“.
- ორი ვარიანტი (მონაწილეები ირჩევენ დროის/რესურსების მიხედვით):
 1. სტიკერების კამპანია:
 - » თითოეული ჯგუფი ქმნის მოკლე სლოგანს ან გამოსახულებას ქაღალდზე, რომლის გამოყენებაც მოგვიანებით სტიკერებად იქნება შესაძლებელი.
 - » მაგალითი: „ეს სენდვიჩი დედამიწას გვიჭდება“ — ნახატით, სადაც დნობის პროცესში მყოფი პლანეტა სენდვიჩის შიგნით არის გამოსახული.
 - » სტიკერების დაბეჭდვა და სამეზობლოში კანონიერად განთავსებაა შესაძლებელი; მონაწილეები მათ ფოტოებს გადაიღებენ და ისეთ ჰეშთეგებით აზიარებენ, როგორცაა #Artivism #EcoYouth #ErasmusPlus.
 2. მინი-ინსტალაციები:
 - » გადამუშავებული მასალების, ბუნებრივი ობიექტების ან ქაღალდის გამოყენებით, მონაწილეები ქმნიან მცირე ზომის ქუჩის ხელოვნების ინსტალაციებს მდგრადი განვითარების შესახებ (მაგ., „საკვების წარჩენების მთა“, „პლასტმასის ზღვა“, „გაჩეხილი ამაზონი“).

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- » ინსტალაციები დროებითი, სიმბოლურია და სოციალური მედიისთვის განკუთვნილი ფოტოებით არის დოკუმენტირებული.

ფასილიტაციის რჩევები ტრენერებისთვის

სესიის დაწყებამდე

- თითოეული მცირე ჯგუფისთვის (4-6 ადამიანი) მოამზადეთ ქათმის სენდვიჩის ფურცლების ერთი კომპლექტი და მდგრადი განვითარების 11 ბარათი.
- თუ შესაძლებელია, ბეჭდვისთვის გამოიყენეთ გადამუშავებული ქაღალდი, რათა მდგრადი განვითარების თემას შეესაბამებოდეს.
- შეაგროვეთ მასალები სამხატვრო აქტივობისთვის: ფერადი მარკერები, ეკოლოგიურად სუფთა საღებავები, ქაღალდი, ლენტი/ნებო, გადამუშავებული მასალები და თუ სტიკერებს აკეთებთ, დასაბეჭდი სტიკერების ქაღალდი ან ნებოვანი ფურცლები.
- მოამზადეთ კამერა ან ტელეფონი დოკუმენტაციისთვის (მონაწილეებისთვის მათი ხელოვნების ნიმუშებისა და ინსტალაციების გადასაღებად).

**მასალები და
რესურსები**

- დაბეჭდილი ქათმის სენდვიჩის ფურცლები (თითო ჯგუფში 1)
- 11 მდგრადი განვითარების ბარათი თითო ჯგუფზე (ტექსტი ქვემოთ)
- ფლიპჩარტი, მარკერები, ნებოვანი ლენტი
- გადამუშავებული მასალები მონტაჟისთვის (არასავალდებულო)
- ქაღალდი სტიკერებისთვის/პოსტერებისთვის, ფერადი ფანქრები, მარკერები, საღებავები
- მუსიკა შემოქმედებითი ფაზისთვის
- კამერა ან ტელეფონი დოკუმენტაციისთვის
- შთაგონების წყაროები:
 - T-Kit 13 მდგრადი განვითარების განათლება
 - პარასკევი მომავლისთვის

სანიისთვის განკუთვნილი ფურცლები:

ქათმის სენდვიჩის პოსტერი

CHICKEN SANDWICH



პირადი საკვების რეფლექსიის კითხვები

- საიდან არის შენი საჭმელი?
- არის თუ არა ის მკვებავი და ჯანსაღი?
- რა შეფუთვა იყო გამოყენებული?
- როგორ იწარმოებოდა? სამრეწველო თუ ტრადიციული?
- გამოყენებული იყო თუ არა პესტიციდები ან ქიმიკატები?
- ნარჩენები წარმოიქმნა წარმოების დროს?
- წარმოების მიღმა გარემოსდაცვითი ხარჯები?
- ვინ იშოვა ამით ფული?
- რამდენი წავიდა მწარმოებლებისთვის?
- არსებობს უფრო მდგრადი ალტერნატივები?

მდგრადი განვითარების ბარათები

პლასტმასის ნარჩენები - ყოველწლიურად 8 მილიონ ტონაზე მეტი პლასტმასი ხვდება ოკეანეებში. მიკროპლასტმასი აზიანებს თევზებსა და ფრინველებს და ხვდება ჩვენს კვებით ჭაჭვში.

ცხოველთა საკვებისთვის ტყეების გაჩეხვა - ამაზონის ტროპიკული ტყეების დიდი ტერიტორიები ყოველწლიურად იჩეხება ცხოველთა საკვებისთვის სოიოს მოსაყვანად, რაც ანადგურებს ბიომრავალფეროვნებას.

სათბურის გაზების გამოყოფა - ხორცის ინდუსტრია გლობალური გამონაბოლქვის 14%-ს გამოიმუშავებს, რაც ტრანსპორტის მიერ გამოყოფილი ყველა ემისიას უტოლდება.

ზედმეტი თევზჭერა - თევზჭერის 85%-ზე მეტი უსაფრთხო ზღვარს უახლოვდება ან მის ფარგლებს გარეთაა; თევზის ზოგიერთი სახეობა გადაშენების პირასაა.

ქარხნული მეურნეობა - აწარმოებს მსოფლიოში ხორცის უმეტეს ნაწილს, მაგრამ იწვევს დაბინძურებას, ცხოველების ტანჯვას და ჯანმრთელობის რისკებს.

წყლის გამოყენება - სოფლის მეურნეობა გლობალური მტკნარი წყლის 70%-ს იყენებს; ხორცის დიეტას მცენარეულ დიეტასთან შედარებით 5-ჯერ მეტი წყალი სჭირდება.

საკვების ნარჩენები - მსოფლიოში საკვების ერთი მესამედი იყრება; მხოლოდ ევროკავშირში, ყოველწლიურად 126 მილიონი ტონა.

ჯანმრთელობაზე ზემოქმედება - ხორციით, ცხიმითა და შაქრით მდიდარი დიეტა ხელს უწყობს სიმსუქნის, დიაბეტის და გულის დაავადებების განვითარებას.

სამრეწველო სოფლის მეურნეობა - მრავალეროვნული კორპორაციები აკონტროლებენ თესლსა და კულტურებს, რაც აიძულებს ფერმერებს, ადგილობრივი საჭიროებებისგან განსხვავებით, ექსპორტისთვის აწარმოონ.

ენერჯის გამოყენება და ტრანსპორტი - გლობალური საკვების ტრანსპორტირება იყენებს წიაღისეულ საწვავს და ზრდის CO₂-ის გამოყოფას.

მინათსარგებლობა - ხორცის დიეტა ვეგეტარიანულ ან ვეგანურ დიეტასთან შედარებით გაცილებით მეტ მინას მოითხოვს, რაც ეკოსისტემებზე ზეწოლას ზრდის.

მოქმედების იდეების ბროშურა

- შექმენით პლაკატები ან სტიკერები ადგილობრივი ცნობიერების ამაღლების კამპანიისთვის.
- შეადგინეთ ადგილობრივი მდგრადი საკვები პროდუქტების მწარმოებლების რუკა და გაუზიარეთ ინფორმაცია.
- სეზონური საკვებით საზოგადოებრივი კულინარიული ღონისძიების ორგანიზება.
- ორგანული ნარჩენების კომპოსტირება სკოლაში ან ახალგაზრდულ ცენტრში დაიწყეთ.
- სემინარების ან თანამშრომლობისთვის დაუკავშირდით გარემოსდაცვით არასამთავრობო ორგანიზაციებს.

აქტივობის სათაური:	EcoTalks: ფაქტებიდან მოქმედებამდე
ხანგრძლივობა:	1,5 - 2 საათი
ჯგუფის ზომა:	15-30 მონაწილე
სესიის მიზანი	მონაწილეებისთვის გარემოსა და მდგრადობის ძირითადი კონცეფციების გაცნობა, მათი კავშირის ხაზგასმა ადამიანის უფლებებთან და დემოკრატიასთან, და ინტერაქტიული "თევზის აკვარიუმის" (fishbowl) დებატების მეშვეობით კრიტიკული აზროვნებისა და დისკუსიისთვის სივრცის შეთავაზება.
ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები	ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა

<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ახსნან გარემოსა და მდგრადი განვითარების ძირითადი ცნებები. ● დაადგინონ კავშირები გარემოს დაცვას, ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიულ მონაწილეობას შორის. ● გააანალიზონ გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული სხვადასხვა პერსპექტივა და პატივისცემით დაასაბუთეთ პოზიციები. ● დაფიქრდნენ პასუხისმგებლობებზე ინდივიდუალურ, ორგანიზაციულ და სამთავრობო დონეზე.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ნაბიჯი 1: მისაღმება და შესავალი (10 წთ)</p> <p>ფასილიტატორი მიესალმება მონაწილეებს და განმარტავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● სესიას ორი ძირითადი ნაწილი ექნება: პირველი, მოკლე ინტერაქტიული შესავალი ძირითადი ცნებების გასაცნობად; შემდეგ კი, აკვარიუმში გამართული დებატები სხვადასხვა პერსპექტივის შესასწავლად. ● მიზანი არის არა ერთი პასუხის მიღება, არამედ გარემოსდაცვითი საკითხების სირთულის დანახვა და მათი დაკავშირება ახალგაზრდების მონაწილეობასა და სამოქალაქო ჩართულობასთან. <p>ჰკითხეთ მონაწილეებს: რა გახსენდებათ, როდესაც გესმით სიტყვები „გარემო“ ან „მდგრადობა“? შეაგროვეთ 5-6 საკვანძო სიტყვა ფლიპჩარტზე.</p> <p>ნაბიჯი 2: თეორიული ინფორმაცია - გარემო და მდგრადობა (20 წთ)</p> <p>ფასილიტატორი წარმოგიდგენთ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● რატომ არის გარემო მნიშვნელოვანი: ადამიანის სიცოცხლე დამოკიდებულია ჯანსაღ ეკოსისტემებზე. გარემოს დეგრადაცია პირდაპირ გავლენას ახდენს ადამიანის უფლებებზე: ჯანმრთელობის, წყლის, საკვების, საცხოვრებლის უფლება. მოიყვანეთ კონკრეტული მაგალითები: წყალდიდობები, გვალვები, დაბინძურება, ტყეების გაჩეხვა.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- ძირითადი ცნებები:
 - » მდგრადი განვითარება: დღევანდელი საჭიროებების დაკმაყოფილება მომავლისთვის ზიანის მიყენების გარეშე (ბრუნდტლანდის ანგარიში).
 - » გარემოსდაცვითი სამართლიანობა: გარემოსდაცვითი სარგებლისა და ტვირთის სამართლიანი განაწილება; უთანასწორობის მოგვარება.
 - » თაობათაშორისი თანასწორობა: მომავალ თაობებსაც აქვთ უფლებები.
 - » საზოგადოების მონაწილეობა: ადამიანებს უნდა ჰქონდეთ უფლება, გამოთქვან თავიანთი აზრი გარემოზე მოქმედი გადაწყვეტილებების მიღებისას (ორჰუსის კონვენცია).
- ბმულები ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიაზე:
 - » სუფთა გარემო, როგორც ღირსებისა და თანასწორობის წინაპირობა.
 - » გარემოსდაცვითი უფლებები, რომლებიც დაკავშირებულია ინფორმაციის თავისუფლებასთან, მონაწილეობასთან და ანგარიშვალდებულებასთან.
 - » მაგალითები: ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმეები გარემოს დაცვისა და სიცოცხლის უფლების შესახებ.
- გლობალური და ევროპული ჩარჩოები:
 - » გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები (SDG 13 კლიმატის ცვლილება, SDG 15 სიცოცხლე ხმელეთზე, SDG 14 სიცოცხლე წყლის ქვეშ).
 - » ევროკავშირის მწვანე გარიგება: კლიმატის ნეიტრალიტეტი 2050 წლისთვის, წრიული ეკონომიკა, ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია.
 - » ევროპის საბჭოს მუშაობა გარემოს დაცვის, ადამიანის უფლებებისა და დემოკრატის საკითხებზე.

მოიწვიეთ 2-3 მონაწილე, რათა გაგვიზიარონ მაგალითები მათ ქვეყნებში ან თემებში არსებული გარემოსდაცვითი გამოწვევების შესახებ.

ნაბიჯი 3: აკვარიუმში დებატები - ვეთანხმები/არ ვეთანხმები (40 წთ)

დაყენება:

- მოაწყვეთ ორი წრე: შიდა წრე (4-5 სკამი) მომხსენებლებისთვის, გარე წრე კი დამკვირვებლებისთვის.
- ახსენით წესები: მხოლოდ შიდა წრის წევრები საუბრობენ; თუ გარე წრის წარმომადგენელს სურს შემოერთება, ისინი ეხებიან მოსაუბრეს და ადგილებს იცვლიან.
- თითოეული განცხადება 5-6 წუთის განმავლობაში განიხილება; მიზანი არგუმენტების გაცვლაა და არა „გამარჯვება“.

დებატებისთვის განკუთვნილი განცხადებები:

1. „ხორცის მოხმარება მკაცრად უნდა დაიბეგროს მისი გარემოზე ზემოქმედების გამო.“
2. „კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლაში ინდივიდუალური ცხოვრების წესის ცვლილებები უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე მთავრობის რეგულაციები.“
3. „ტექნოლოგიური ინოვაციები ჩვენი გარემოსდაცვითი პრობლემების უმეტესობას გადაჭრის.“
4. „კლიმატის ცვლილება, პირველ რიგში, სოციალური სამართლიანობის საკითხია და არა მხოლოდ გარემოსდაცვითი.“
5. „გარემოსდაცვითი აქტივიზმი ყოველთვის მშვიდობიანი უნდა იყოს.“

ფასილიტატორის რჩევები:

- დაიწყეთ მოხალისეებით; წაახალისეთ დაბალანსებული მონაწილეობა.
- თითოეული განცხადების შემდეგ შეაჯამეთ ძირითადი არგუმენტები შემდგომზე გადასვლამდე.
- შეახსენეთ მონაწილეებს, რომ მათ შეუძლიათ შეცვალონ თავიანთი პოზიცია, თუ დამაჯერებელ არგუმენტებს მოისმენენ.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

ნაბიჯი 4: დებრიფინგი (15 წთ)

ფასილიტატორი პლენარულ სხდომაზე სვამს კითხვას:

- რომელიმე განცხადებაზე ხომ არ შეგიცვლიათ აზრი?
- რომელმა არგუმენტებმა გაგოცათ ან სხვაგვარად დაგაფიქრათ?
- რა კავშირია გარემოს, ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიას შორის?
- რა შეგვიძლია გავაკეთოთ ჩვენს პროექტებში ან თემებში?
- შემდეგი ნაბიჯების ან სამომავლო ქმედებებისთვის აღნიშნეთ 5-6 საკვანძო სიტყვა.

ნაბიჯი 5: შეჯამება (5 წთ)

შეჯამება:

- გარემო და მდგრადობა არა მხოლოდ ეკოლოგიური საკითხებია, არამედ უფლებების, სამართლიანობისა და მონაწილეობის საკითხებიც.
- გარემოსდაცვითი გამოწვევების მოგვარება მოითხოვს როგორც სისტემურ ცვლილებებს, ასევე ინდივიდუალურ პასუხისმგებლობას.
- გაუზიარეთ ერთმანეთს რესურსები შემდგომი სწავლისთვის: მდგრადი განვითარების მიზნები, ევროკავშირის მწვანე გარიგება, ევროპის საბჭოს კომპასი და მდგრადი განვითარების შესახებ T-Kit 13.

**მასალები და
რესურსები**

მასალები და რესურსები

- ფლიპჩარტი ან თეთრი დაფა ჩანაწერებისთვის
- მარკერები და წებოვანი ფურცლები
- სკამები თევზის აკვარიუმის დასაყენებლად
- სურვილისამებრ: დაბეჭდილი დებატების განცხადებები
- ვიზუალური მასალა ან სლაიდები თეორიული პრეზენტაციისთვის

ინტერსექტორული დიალოგის სესიებისა და სემინარების აქტივობები

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>დიალოგი, თუ დიალოგის არქონა?!</p> <p>1,5 - 2 საათი</p> <p>15-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>მონაწილეებისთვის საშუალების მიცემა, გაიგონ ინტერსექტორული დიალოგის კონცეფცია, პრინციპები და სარგებელი და გამოსცადონ შემოქმედებითი მეთოდები მისი ხელშეწყობისთვის საკუთარ თემებში.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ახსნან რა არის ინტერსექტორული დიალოგი და რატომ არის ის მნიშვნელოვანი დემოკრატიის, ადამიანის უფლებებისა და სოციალური ერთიანობისთვის. ● მოახდინონ ეფექტური დიალოგისთვის საჭირო ძირითადი პრინციპებისა და უნარების იდენტიფიცირება. ● შეიმუშავონ შემოქმედებითი გზავნილები მათ თემებში ინტერსექტორული დიალოგის ხელშესაწყობად. ● იფიქრონ საკუთარ პროექტებში ინტერსექტორული დიალოგის ინტეგრირების გზებზე.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>1. ენერგიული ტრენინგი: „საზღვრის გადალახვა“ (10 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ფასილიტატორი იატაკზე ხაზს ხატავს (ან წარმოიდგენს მას). ● მონაწილეები ერთ მხარეს დგანან. ● ფასილიტატორი მოუწოდებს: „გადაკვეთეთ ხაზი, თუ ოდესმე გიმუშავიათ სხვა სექტორის წარმომადგენლებთან (სკოლა, არასამთავრობო ორგანიზაცია, მუნიციპალიტეტი, ბიზნესი და ა.შ.)“ .

- მოჰყვება რამდენიმე კითხვა, მაგალითად:
 - » „დაგაკვეთეთ თუ ოდესმე გადაგიჭრიათ პრობლემა სხვადასხვა ასაკის ადამიანებთან.“
 - » „გადაკვეთეთ თუ მონაწილეობა მიგიღიათ ახალგაზრდული საბჭოს ან საჯარო შეხვედრაში.“
- მოკლე მიმოხილვა: ეს აჩვენებს, თუ რამდენად მრავალფეროვნება და გამოცდილება გვაქვს უკვე ჯგუფში.

2. თეორიული ინფორმაცია: ინტერსექტორული დიალოგის გაგება (15 წთ)

- ფასილიტატორი მომზადებული ტექსტის გამოყენებით წარმოადგენს ძირითად კონცეფციებსა და პრინციპებს:
 - » სექტორშორისი დიალოგის განმარტება და მნიშვნელობა;
 - » ძირითადი პრინციპები: ინკლუზიურობა, მონაწილეობა, პატივისცემა, თანამშრომლობა, ნდობა;
 - » კავშირები ადამიანის უფლებებთან, დემოკრატიულ მონაწილეობასთან და ევროპულ პრიორიტეტებთან;
 - » პრაქტიკის მაგალითები: ახალგაზრდული საბჭოები, ხელოვნებაზე დაფუძნებული პროექტები, ადგილობრივი ფორუმები.
- მოკლე კითხვა-პასუხი გაგების უზრუნველსაყოფად.

3. მინი-დებატები „რატომ გვჭირდება დიალოგი?“ (10 წთ)

- წყვილებში ან ტრიოებში მონაწილეები განიხილავენ შემდეგ განცხადებას:

„სექტორებს შორის დიალოგი აუცილებელია ადგილობრივი პრობლემების გადასაჭრელად“.

- წყვილიდან ერთი წარმომადგენელი იზიარებს ძირითად არგუმენტს მომხრე ან მოწინააღმდეგე.
- მიზანი: შემოქმედებით სამუშაოზე გადასვლამდე კონცეფციის კრიტიკული გააზრება.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

4. შემოქმედებითი ლაბორატორია: 1-ნუთიანი ვიდეოები დიალოგისთვის (40 წთ)

- მონაწილეები იყოფა მცირე ჯგუფებად (3-4 ადამიანი).
- თითოეული ჯგუფი ქმნის 1-ნუთიან სარეკლამო ვიდეოს (ჩაწერის ტელეფონით), სადაც პასუხობს:
 - » რა არის ინტერსექტორული დიალოგი?
 - » რატომ არის ეს მნიშვნელოვანი?
 - » როგორ არის ეს სასარგებლო ახალგაზრდებისა და საზოგადოებისთვის?
- წაახალისეთ როლური თამაშების, ხელოვნების ნიმუშების, ნახატების ან მუსიკის გამოყენება, რათა ინფორმაცია მიმზიდველი გახდეს.
-

5. ჩვენება და რეფლექსია (20 წთ)

- ჯგუფები თავიანთ ვიდეოებს ყველას აჩვენებენ.
- შემაჯამებელი კითხვები:
 - » რომელი შეტყობინებები გამოირჩეოდა?
 - » რა პრინციპები იყო ილუსტრირებული ინტერსექტორული დიალოგის ფარგლებში?
 - » როგორ შეიძლება ამ შეტყობინებების გამოყენება რეალურ ცხოვრებაში (მაგ., კამპანიებში, ახალგაზრდულ ღონისძიებებში)?

**მასალები და
რესურსები**

- პროექტორი/ეკრანი თეორიული ინფორმაციისთვის.
- სმარტფონები ან კამერები რგოლების ჩასაწერად.
- ძირითადი რედაქტირების აპლიკაციები (არასავალდებულო, მაგ., InShot, CapCut).
- ფლიპჩარტი, მარკერები ძირითადი გზავნილების განსახილველად.

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>მდგრადი ქალაქი</p> <p>1,5 - 2 საათი</p> <p>15-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>შეზღუდული რესურსებით მდგრადი განვითარებისა და ადამიანის უფლებების საკითხებზე გადანყვეტილების მიღების სიმულირება, ახალგაზრდების მონაწილეობის, ინტერსექტორული დიალოგისა და დემოკრატიული მოლაპარაკებების წახალისება.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიაზრონ გარემოსდაცვითი, ეკონომიკური და ადამიანის უფლებების პრიორიტეტების დაბალანსების სირთულე. ● ივარჯიშონ დემოკრატიული გადანყვეტილების მიღებისა და მოლაპარაკების უნარებში. ● გამოიკვლიონ ახალგაზრდების მონაწილეობისა და ინტერსექტორული თანამშრომლობის როლი მდგრადი განვითარების პროცესებში. ● დაფიქრდნენ გადანყვეტილებების გავლენას სხვადასხვა ჯგუფებსა და მომავალ თაობებზე.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>შესავალი და სიუჟეტის მონყოლა (15 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ფასილიტატორი განმარტავს ამბავს: ქალაქი მრავალი კრიზისის წინაშე დგას; რესურსები შეზღუდულია; მდგრადი და სამართლიანი მომავლის შესაქმნელად გადანყვეტილებები ერთად უნდა იქნას მიღებული. ● მონაწილეები დაყავით 4-5 ჯგუფად, რომლებიც წარმოადგენენ: <ol style="list-style-type: none"> 1. ადგილობრივი ხელისუფლება 2. ბიზნესები

3. ახალგაზრდული ორგანიზაციები
4. გარემოსდაცვითი აქტივისტები
5. სოციალური სერვისები / ადამიანის უფლებათა დამცველები

- დაარიგეთ როლების ბარათები მისიებით, ღირებულებებით, სანყისი რესურსებითა და სპეციალური პირობებით.
- ახსენით წესები: შეზღუდული დრო, თითო სადგურზე ერთი გადაწყვეტილება, დაშვებულია მოლაპარაკება, ადამიანის უფლებები უნდა იყოს დაცული, საჭიროა ქალაქის საბოლოო გეგმა.

2. სადგურის ტურები (50 წთ)

- ჯგუფები 4-5 სადგურში მონაცვლეობით გადადიან.
- თითოეული სადგური = რეალისტური დილემა რესურსებზე გავლენის მქონე 2-3 გადაწყვეტილების ვარიანტით.
- ჯგუფებს თითო სადგურზე 5-7 წუთი აქვთ: კითხვა, განხილვა, გადაწყვეტილების მიღება.
- სურვილისამებრ: კრიზისული ბარათები თითოეული რაუნდის შემდეგ მოულოდნელ მოვლენებს ამატებს.

სადგურები:

1. წყლის კრიზისი
2. ენერგეტიკული დილემა
3. სოციალური სამართლიანობა და მიგრაცია
4. მედია და დიალოგი
5. მომავალი თაობები (არასავალდებულო)

3. დასკვნითი კრება: ქალაქის გადაწყვეტილების მიღება (40 წთ)

- ყველა ჯგუფი რესურსებსა და გადაწყვეტილებებს ქალაქის ასამბლეაში წარადგენს.
- ისინი ერთად ქმნიან ერთიან ქალაქის დეკლარაციას, რომელიც მოიცავს:
 - » რესურსების განაწილება
 - » ადამიანის უფლებების გარანტიები

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- » ახალგაზრდების მონაწილეობის მექანიზმები
- » მდგრადი განვითარების ვალდებულებები
- გადაწყვეტილების მიღება: კონსენსუსი თუ დემოკრატიული ხმის მიცემა.

4. რეფლექსია და ანალიზი (30 წთ)

ფასილიტატორი წარმართავს დისკუსიას:

- სად იყო ყველაზე რთული შეთანხმება?
- რომელი უფლებები იყო ყველაზე მეტად საფრთხის ქვეშ?
- რა როლი ითამაშეს ახალგაზრდებმა?
- რა ალიანსები შეიქმნა?
- როგორ ასახავს ეს რეალურ სამყაროში მიმდინარე პროცესებს?

რჩევები ფასილიტატორებისთვის

- ენერჯისა და ტემპის შესანარჩუნებლად გამოიყენეთ ხილული ტაიმერები.
- ნაახალისეთ ჯგუფებს შორის მოლაპარაკებები და ალიანსები.
- განხილვისას ყურადღება გაამახვილეთ სწავლის შედეგებზე და არა მხოლოდ შედეგებზე.
- დამატებითი რეალიზმისა და არაპროგნოზირებადობისთვის დაამატეთ კრიზისული ბარათები.

**მასალები და
რესურსები**

- როლური ბარათები (თითო ჯგუფზე)
- სადგურის სცენარის ბარათები (5 სადგური)
- კრიზისული ბარათები (არასავალდებულო)
- რესურსების ჟეტონები (წყალი, ენერჯია, სოციალური ქულები)
- ქალაქის დეკლარაციის შაბლონი (ფლიპჩარტი ან დიდი ზომის ფურცელი)
- მარკერები, ლენტი, ნებოვანი ლენტი, ტაიმერი

მომზადება

- ოთახის გარშემო მაგიდეებზე სცენარის ბარათებით 4-5 სადგური განათავსეთ.

მასალები და რესურსები

- როლების ბარათების, სადგურების ბარათების, კრიზისული ბარათების და რესურსების ჟეტონების დაბეჭდვა/ამოჭრა.
- საბოლოო ასაწყობად მოამზადეთ ქალაქის დეკლარაციის შაბლონი ფლიპჩარტზე.
- თანაფასილიტატორებს მიანოდეთ ინფორმაცია სადგურის დროისა და ინსტრუქციების შესახებ.

ბროშურები:

თამაშის წესები

1. დრო შეზღუდულია: 5-7 წუთი თითო სადგურზე. იჩქარეთ, მაგრამ სტრატეგიულად.
2. თითო სადგურზე ერთი გადაწყვეტილება: ჯგუფები დროის ამონურვამდე ერთ ვარიანტზე უნდა შეთანხმდნენ.
3. რესურსებს მნიშვნელობა აქვს: ზოგიერთი გადაწყვეტილება მეტ ენერჯიას ან წყალს იძლევა, მაგრამ შეიძლება ზიანი მიაყენოს ადამიანის უფლებებს → ჯგუფებმა უნდა დააბალანსონ მოკლევადიანი მიღწევები გრძელვადიან სამართლიანობასთან.
4. ადამიანის უფლებების სტანდარტები: ქალაქის საბოლოო გეგმა უნდა ითვალისწინებდეს სულ მცირე ძირითად უფლებებს (მაგ., წყალი, საცხოვრებელი, მონაწილეობა). წინააღმდეგ შემთხვევაში, ასამბლეა შეიძლება წარუმატებლად ჩაითვალოს.
5. დაშვებულია მოლაპარაკება: ჯგუფებს შეუძლიათ ნებისმიერ დროს გაცვალონ ჟეტონები ან მხარი დაუჭირონ ერთმანეთის პოზიციებს.
6. საჭიროა საბოლოო დეკლარაცია: ერთობლივი გეგმის გარეშე ქალაქი იშლება → თამაში წარუმატებლად მთავრდება.

თამაშის მოგება

ერთი გამარჯვებული არ არსებობს. წარმატება =

- დემოკრატიულად შექმნილი ერთობლივი ქალაქის გეგმა
- ყველა ჯგუფის უფლებები დაცულია
- რესურსები მდგრადი გზით არის განაწილებული
- ახალგაზრდების მონაწილეობა უზრუნველყოფილია

თუ ჯგუფები ვერ შეთანხმდებიან ან უფლებებს სერიოზულად დაარღვევენ, ქალაქს მომავალი კრიზისი ემუქრება. → განხილული იყო დებრიფში.

1. როლური ბარათები

თითოეული ჯგუფისთვის თითო გადააკოპირეთ ან დაბეჭდეთ.

ადგილობრივი ხელისუფლება

მისია: ქალაქის განვითარების, უსაფრთხოებისა და ყველა მაცხოვრებლის კეთილდღეობის უზრუნველყოფა.

ღირებულებები: დემოკრატია, საზოგადოებრივი უსაფრთხოება, ეკონომიკური სტაბილურობა.

საწყისი რესურსები: 3 წყალი, 3 ენერჯია, 2 სოციალური ქულა.

განსაკუთრებული პირობა: უნდა აკმაყოფილებდეს მრავალ ინტერესს; მოქალაქეების პროტესტის შემთხვევაში ლეგიტიმურობის დაკარგვის რისკი.

ბიზნესები

მისია: ეკონომიკის ზრდა, სამუშაო ადგილების შექმნა და მომგებიანობის შენარჩუნება.

ღირებულებები: ეფექტურობა, ინოვაცია, საზოგადოებრივი იმიჯი.

საწყისი რესურსები: 2 წყალი, 4 ენერჯია, 2 სოციალური ქულა.

განსაკუთრებული პირობა: გაქვთ სახსრები, მაგრამ გჭირდებათ კარგი რეპუტაცია; ზედმეტად მოგებაზე ორიენტირებული პირობა საზოგადოებრივი კრიტიკის რისკის ქვეშაა.

ახალგაზრდული ორგანიზაციები

მისია: მომავლის დაცვა, ახალგაზრდების მონაწილეობის ხელშეწყობა, მდგრადი განვითარების მოთხოვნა.

ღირებულებები: თანასწორობა, განათლება, ინოვაცია, ახალგაზრდების ხმა.

საწყისი რესურსები: 2 წყალი, 2 ენერჯია, 3 სოციალური ქულა.

განსაკუთრებული პირობა: ძლიერი საზოგადოებრივი ხმა, მაგრამ შეზღუდული ფინანსური ძალაუფლება; დამატებითი სოციალური ქულების მიღება, თუ ბავშვების/ახალგაზრდების უფლებები დაცულია.

გარემოსდაცვითი აქტივისტები

მისია: გარემოს დაცვა, მდგრადი პრაქტიკის უზრუნველყოფა.

ღირებულებები: ეკოლოგია, სამართლიანობა, საზოგადოებრივი სოლიდარობა.

საწყისი რესურსები: 2 წყალი, 3 ენერჯია, 3 სოციალური ქულა.

განსაკუთრებული პირობა: დამატებითი სოციალური ქულების მიღება, თუ არჩეულია განახლებადი ენერჯის ან გარემოს დაცვის ვარიანტები.

სოციალური სერვისები / ადამიანის უფლებათა დამცველები

მისია: დაუცველი ჯგუფების დაცვა, ყველა მოქალაქის ადამიანის უფლებების დაცვა.

ღირებულებები: თანასწორობა, სამართლიანობა, ღირსება, მონაწილეობა.

საწყისი რესურსები: 3 წყალი, 2 ენერჯია, 3 სოციალური ქულა.

განსაკუთრებული პირობა: დამატებითი სოციალური ქულების მიღება, თუ ყველა გადანყვეტილება პატივს სცემს ძირითად უფლებებს.

2. სადგურის ინსტრუქციები

თითოეულ სადგურზე ჯგუფები კითხულობენ შემთხვევას, განიხილავენ და ირჩევენ ვარიანტს. შესაბამისად, ისინი იძენენ ან კარგავენ რესურსებს.

სადგური 1: წყლის კრიზისი

სცენარი: მთავარი მდინარე შრება. ორ სოფელს წყალი სჭირდება სასმელისთვის, ერთს - სოფლის მეურნეობისთვის, მეორეს კი - ახალი ქარხნისთვის.

- ვარიანტი A: სოფლის მეურნეობის პრიორიტეტად ქცევა → +2 ენერჯია, -2 სოციალური ქულა (სასურსათო უსაფრთხოება, მაგრამ ნაკლები სასმელი წყალი).
- ვარიანტი B: სასმელი წყლის პრიორიტეტულობა → +3 სოციალური ქულა, -2 ენერჯია (ადამიანის უფლებები უპირველეს ყოვლისა, ეკონომიკა ზარალდება).
- ვარიანტი C: წყლის დამზოგავი ტექნოლოგიის შექმნა → -1 ენერჯია, +2 სოციალური ქულა, +1 წყალი (საჭიროებს თანამშრომლობას და დაფინანსებას).

ადამიანის უფლებები: წყლის უფლება, ჯანმრთელობის უფლება, მუშაობის უფლება.

სადგური 2: ენერგეტიკული დილემა

სცენარი: ქალაქმა უნდა აირჩიოს ენერჯიის წყაროები.

- ქვანახშირი: +3 ენერჯია, -3 სოციალური ქულა (სამუშაო ადგილები, მაგრამ დაბინძურება).
- განახლებადი ენერჯია: -1 ენერჯია, +3 სოციალური ქულა, +1 წყალი (სუფთა, მაგრამ ძვირი).
- ბირთვული: +2 ენერჯია, +1 სოციალური ქულა, -1 წყალი (უსაფრთხო სამუშაო ადგილები, მაგრამ საკამათო რისკები).

ადამიანის უფლებები: ჯანმრთელობა, გარემო, მუშაობის უფლება.

სადგური 3: სოციალური სამართლიანობა და მიგრაცია

სცენარი: 500 კლიმატური მიგრანტი ჩამოდის; საცხოვრებელი და სამუშაო ადგილები შეზღუდულია.

- ვარიანტი A: თანაბარი განაწილება → +3 სოციალური ქულა, -2 ენერჯია (სამართლიანი, მაგრამ უფრო ნელი).
- ვარიანტი B: მათი განთავსება იაფ რაიონებში → +1 ენერჯია, -3 სოციალური ქულა (სწრაფი, მაგრამ არათანაბარი).
- ვარიანტი C: ბიზნესები აფინანსებენ საცხოვრებელს საგადასახადო შეღავათებისთვის → +2 სოციალური ქულა, +1 ენერჯია (ეთიკური კომპრომისი).

ადამიანის უფლებები: დისკრიმინაციის აკრძალვა, საცხოვრებლის უფლება, მუშაობის უფლება.

სადგური 4: მედია და დიალოგი

სცენარი: დეფიციტის გამო საზოგადოებაში პანიკა იზრდება.

- ვარიანტი A: სრული გამჭვირვალობა → +3 სოციალური ქულა, -1 ენერჯია (დემოკრატიული, მაგრამ პანიკის რისკი).
- ვარიანტი B: შეზღუდული ინფორმაცია → +1 ენერჯია, -2 სოციალური ქულა (წესრიგი, მაგრამ თავისუფლება შეზღუდული).
- ვარიანტი C: ახალგაზრდების მიერ წარმართული დიალოგი → +2 სოციალური ქულა, +1 ენერჯია (დრო სჭირდება, მაგრამ დემოკრატიული).

ადამიანის უფლებები: ინფორმაციის თავისუფლება, მონაწილეობა.

სადგური 5: მომავალი თაობები (არასავალდებულო)

სცენარი: კომპანიას სურს სკოლებთან ახლოს ნედლეულის მოპოვება.

- ვარიანტი A: მოპოვების დამტკიცება → +3 ენერჯია, -3 სოციალური ქულა (სამუშაო ადგილები, მაგრამ ჯანმრთელობის რისკები).
- ვარიანტი B: მოპოვების უარყოფა → +3 სოციალური ქულა, -2 ენერჯია (უსაფრთხოა, მაგრამ ინვესტიცია იკარგება).
- ვარიანტი C: დამტკიცება მწვანე პირობებით → +2 სოციალური ქულა, +1 ენერჯია (კომპრომისი).

ადამიანის უფლებები: ბავშვის უფლებები, უსაფრთხო გარემო.

3. კრიზისული ბარათები (არასაკვალდებლო)

თითოეული სადგურის შემდეგ დახატეთ რაღაც - პროცესის გასახალისებლად და დინამიკის შესაქმნელად.

- „წყალდიდობა ანადგურებს სასოფლო-სამეურნეო მიწებს - დაკარგეთ 2 წყლის ჟეტონი.“
- „ახალგაზრდული გაფიცვა კლიმატის სამართლიანობისთვის - მიიღეთ 2 სოციალური ქულა, თუ ახალგაზრდული ორგანიზაციები უხელმძღვანელებენ მოქმედებას.“
- „საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაცია დაფინანსებას სთავაზობს, თუ უფლებები დაცულია - მიიღეთ +1 სოციალური ქულა, თუ ყველა უფლება აქამდე დაცულია.“

4. რესურსების ტოკენები

დაბეჭდეთ მარტივი აიკონები ან გამოიყენეთ ფერადი ქაღალდი:

- წყალი (ლურჯი)
- ენერჯია (ყვითელი)
- სოციალური ქულები (მწვანე)

5. საბოლოო აწყობის ინსტრუქციები

- ყველა ჯგუფს მოაქვს თავისი ტოკენები ერთი ქაღალქის დეკლარაციის შესაქმნელად.
- უნდა შეთანხმდნენ:
 - » რესურსების განაწილება
 - » უფლებების დაცვა
 - » ახალგაზრდების მონაწილეობის გარანტიები
 - » მდგრადი განვითარების ვალდებულებები

გადაწყვეტილების მიღება შეიძლება იყოს დემოკრატიული კენჭისყრა ან კონსენსუსის მიღწევა.

ოთხივე თემისთვის შესაფერისი აქტივობები

აქტივობის სათაური:	მეხსიერებისა და მომავლის ვიზუალური ისტორიები
ხანგრძლივობა: ჯგუფის ზომა:	1,5 - 2 საათი 15-30 მონაწილე
სესიის მიზანი	<p>მონაწილეობითი ფოტოგრაფიის მეშვეობით არტივიზმის პოტენციალის შესწავლა განკურნების, საზოგადოების მშენებლობისა და აქტიური მოქალაქეობის მიმართულებით, ამავდროულად, მგრძნობიარე თემებთან და დაუცველ ჯგუფებთან მუშაობის ეთიკური პრაქტიკის შესწავლა.</p>
ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ეროთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
სესიის სასწავლო შედეგები	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გამოცადონ ვიზუალური სთორითელინგი, როგორც გამოხატვისა და დიალოგის ფორმა. ● კრეატიული ფოტოგრაფიის საშუალებით დაფიქრდნენ მეხსიერებაზე, იდენტობასა და მომავლის ხედვებზე. ● გამოიკვლიონ, თუ როგორ შეუძლია არტივიზმს ცნობიერების ამაღლება იძულებით გადაადგილების, ადამიანის უფლებებისა და მშვიდობის მშენებლობის შესახებ.
ეტაპობრივი აღწერა	<p>1. შესავალი და უსაფრთხო სივრცის შეთანხმება (15 წთ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ფასილიტატორი მიესალმება მონაწილეებს და აცნობს იდეას: ფოტოგრაფიისა და ვიზუალური ისტორიების მოყვლის გამოყენებით პირად და კოლექტიურ მოგონებებს მომავლის ხედვებთან დაკავშირებს. ● ერთად შევქმნათ უსაფრთხო სივრცის შეთანხმება: კონფიდენციალურობა, პატივისცემა, გავლის უფლება, თანხმობა სურათებისა და ისტორიების გაზიარებაზე.

- მოკლე ინფორმაცია: რატომ არის თანხმობა აუცილებელი არტივიზმში?

2. შთაგონება და ეთიკა (10 წთ)

- მაგალითების ჩვენება „თერაპიული ფოტოგრაფია მშვიდობისთვის“ -დან.
- მნიშვნელოვანი: მონაწილეები ირჩევენ, რა გაუზიარონ ერთმანეთს. ხელოვნებას შეუძლია განკურნება, მაგრამ ის საზღვრებს უნდა იცავდეს.

3. შემოქმედებითი დავალება: „წარსული და მომავალი სურათები“ (40 წთ)

- ნაწილი 1: მეხსიერება - მონაწილეები ირჩევენ ან მოაქვთ ერთი ძველი სურათი (პირადი ან სიმბოლური), რომელიც წარმოადგენს წარსულს/სახლს/ისტორიას .
- ნაწილი 2: აწმყო/მომავალი - მონაწილეები იღებენ 2-3 ახალ ფოტოს ღონისძიების ადგილის/უბნის გარშემო, რომლებიც ასახავს აწმყო ცხოვრებას ან მომავლის იმედებს .
- ნაწილი 3: შერწყმა - ისინი ქმნიან მცირე ვიზუალურ კოლაჟს ან ფოტოისტორიას, რომელიც ძველ და ახალ სურათებს ერთ ნარატივად აერთიანებს.

ფასილიტატორები მონაწილეებს ტექნიკურად და ემოციურად უჭერენ მხარს, საჭიროების შემთხვევაში.

4. გალერეის დათვალიერება და დიალოგი (30 წთ)

- მონაწილეები თავად ირჩევენ, გაუზიარონ თუ არა ერთმანეთს თავიანთი ისტორიები.
- გალერეა შეიძლება იყოს ჩუმი (ხალხი უბრალოდ დადის და აკვირდება) ან მოკლე ახსნა-განმარტებებით იმ პირებისგან, ვისაც საუბარი სურს.
- სხვებს შეუძლიათ უპასუხონ მხარდაჭერის ან რეფლექსიის სიტყვებით და არა განსჯით.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

5. ანალიზი და ეთიკური რეფლექსია (25 წთ)

- წრეში დისკუსია:
 - » როგორი შეგრძნება იყო ამ სურათების შექმნა და გაზიარება?
 - » რა ვისწავლეთ ერთმანეთის გამოცდილებიდან?
 - » როგორ შეიძლება ხელოვნება იყოს ერთდროულად აქტივისტიც და განკურნების საშუალებაც?
 - » რა პასუხისმგებლობები გვაკისრია სხვა ადამიანების ისტორიების გაზიარებისას?

6. დასკვნითი ნაწილი (10 წთ)

- შეაჯამეთ არტივიზმის, ეთიკისა და მშვიდობის მშენებლობის შესახებ ძირითადი მოსაზრებები.
- სთხოვეთ მონაწილეებს, გაუზიარონ ერთმანეთს ერთი სიტყვა ან წინადადება იმის შესახებ, თუ რას ისწავლიან სესიიდან.

ფასილიტატორის რჩევები

- ხაზი გაუსვით ნებაყოფლობით მონაწილეობას: ადამიანებს შეუძლიათ აირჩიონ, არ გააზიარონ პირადი სურათები ან ისტორიები.
- შეინარჩუნეთ მშვიდი და პატივისცემით სავსე ატმოსფერო, საჭიროების შემთხვევაში დაუშვით სიჩუმე.
- წაახალისეთ ყურადღება გაამახვილოთ ძალაზე, მდგრადობასა და მომავლის ხედვაზე და არა მხოლოდ ტკივილსა და დანაკარგზე.
- შესთავაზეთ დამატებითი რესურსები მონაწილეებს, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან არტივიზმით ან თერაპიული ხელოვნების მეთოდებით.

**მასალები და
რესურსები**

- მოამზადეთ მოკლე მიმოხილვა ტრავმაზე დაფუძნებული მიდგომებისა და თანხმობის შესახებ არტივიზმში.
- შეაგროვეთ რამდენიმე სიმბოლური ძველი ფოტო მათთვის, ვისაც შეიძლება პირადი ფოტოები არ ჰქონდეს.
- მოაწყვეთ საგამოფენო სივრცე საბოლოო გაზიარების წრისთვის.

<p>აქტივობის სათაური:</p> <p>ხანგრძლივობა:</p> <p>ჯგუფის ზომა:</p>	<p>სინათლის ფორუმის თეატრი</p> <p>1,5 - 2 საათი</p> <p>15-30 მონაწილე</p>
<p>სესიის მიზანი</p>	<p>სამოქალაქო მოქმედების სტრატეგიების შესწავლა მონაწილეობითი თეატრის მეთოდების გამოყენებით, რაც მონაწილეებს საშუალებას მისცემს, დაფიქრდნენ ძალაუფლების დისბალანსის რეალურ ცხოვრებაში არსებულ სიტუაციებზე და ექსპერიმენტები ჩაატარონ ალტერნატიულ პასუხებზე.</p>
<p>ფასილიტატორის კომპეტენციის ლანდშაფტის სფეროები</p>	<p>ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება; ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკაზე რეფლექსია; შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა; ახალგაზრდების საკუთარი აზრისა და მოქმედების ხელშეწყობა.</p>
<p>სესიის სასწავლო შედეგები</p>	<p>სესიის ბოლოს მონაწილეები შეძლებენ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● გაიგონ ძალაუფლების, ჩაგვრისა და წინააღმდეგობის დინამიკა კონფლიქტურ სიტუაციებში. ● ივარჯიშონ კრიტიკულ რეფლექსიაში და შეიმუშავეთ კონფლიქტის მოგვარების ალტერნატიული სტრატეგიები. ● შეისწავლონ თეატრის მეშვეობით შემოქმედებითი გამოხატვის გამოყენება, როგორც სამოქალაქო განათლებისა და აქტივიზმის ინსტრუმენტი. ● მიიღონ გამოცდილება კოლექტიური პრობლემების გადაჭრისა და მონაწილეობითი გადაწყვეტილების მიღების საკითხებში.
<p>ეტაპობრივი აღწერა</p>	<p>ნაბიჯი 1: გახურება (15 წთ)</p> <p>ფასილიტატორი მონაწილეებს მოდუნებასა და ერთმანეთთან დაკავშირებაში დასახმარებლად აუგუსტო ბოალის შთაგონებით შთაგონებულ რამდენიმე მარტივ თამაშს უძღვება:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● სახელისა და მოძრაობის თამაში: თითოეული მონაწილე შესტით წარმოთქვამს თავის სახელს; სხვები კი იმეორებენ. ● სარკისებური სავარჯიშო: წყვილებში ერთი ადამიანი ნელ მოძრაობებს ხელმძღვანელობს, მეორე კი მათ სარკეში აირეკლავს.

- მანქანის თამაში: მონაწილეები ქმნიან „ადამიანურ მანქანას“ – თითოეული მათგანი ამატებს განმეორებად ხმას და მოძრაობას, ერთის შემდეგ მეორე, სანამ ყველა არ ჩაერთვება.

ფასილიტატორის რჩევა: შეინარჩუნეთ ხალისიანი ენერჯია, მაგრამ კონცენტრირებული; ეს სავარჯიშოები მონაწილეებს იმპროვიზაციისა და არავერბალური გამოხატვისთვის ამზადებს.

ნაბიჯი 2: ფორუმ თეატრის შესავალი და წესების ახსნა (10 წთ)

- ახსენით, რა არის ფორუმ თეატრი: მოკლე სცენა, რომელიც აჩვენებს პრობლემას ან უსამართლობას და შემდეგ ხელახლა ირევა, რათა მონაწილეებმა ჩარევა და ახალი სტრატეგიების მოსინჯვა შეძლონ.
- ძირითადი წესი: ძალაუფლების მქონე პირის (მოძალადის) შეცვლა შეუძლებელია. ალტერნატიული რეაქციების შესასწავლად შესაძლებელია მხოლოდ დაჩაგრული პირის ან გამვლელების შეცვლა.

ფასილიტატორის რჩევა: მოიყვანეთ მარტივი მაგალითი (მაგ., სკოლაში ბულინგი ან სამსახურში დისკრიმინაცია), რათა მონაწილეებმა გაიგონ მეთოდი საკუთარი სცენების შექმნამდე.

ნაბიჯი 3: სცენის შექმნა (20 წთ)

- მონაწილეები დაყავით მცირე ჯგუფებად (4-6 ადამიანი).
- თითოეული ჯგუფი ირჩევს რეალურ სიტუაციას, რომელიც კონფლიქტს ან უსამართლობას მოიცავს (მაგ., დისკრიმინაცია, გარიყვა, ძალაუფლების ბოროტად გამოყენება).
- ისინი ქმნიან 3-5 წუთიან სცენას, სადაც ნაჩვენებია პრობლემა, მაგრამ არა გამოსავალი.
- წაახალისეთ რეალიზმი და ძალაუფლების მკაფიო დინამიკა (მჩაგვრელი, მსხვერპლი, გამვლელები).

ფასილიტატორის რჩევა: შეახსენეთ ჯგუფებს, რომ სცენები მოკლე და ფოკუსირებული იყოს; მოერიდეთ ძალიან ბევრ პერსონაჟს.

ნაბიჯი 4: შესრულება და ფორუმზე ჩარევები (40 წთ)

- თითოეული ჯგუფი თავის სცენას ერთხელ ასრულებს.

**ეტაპობრივი
აღწერა**

- მეორე გარბენისას ნებისმიერ მაყურებელს შეუძლია თქვას „გაჩერდი“, ჩაერიოს დაჩაგრული ადამიანის ან გამვლელის ნაცვლად და სცადოს სხვა ქმედება შედეგის შესაცვლელად.
- სცენა ახალი ჩარევით გრძელდება გადანყვეტამდე ან სხვა „STOP“-ის მიღწევამდე.

ფასილიტატორის რჩევა:

- დარწმუნდით, რომ მჩაგვრელი ხასიათის შენარჩუნებას განაგრძობს; მარტივი გადანყვეტილებები არ არსებობს.
- ჩარევები რეალისტური უნდა იყოს - წაახალისოს როგორც კრეატიულობა, ასევე განხორციელებადობა.
- თითოეული ჩარევის შემდეგ, ჰკითხეთ აუდიტორიას: შეიძლება თუ არა ეს რეალურ ცხოვრებაში გამოდგეს? რატომ ან რატომ არა?

ნაბიჯი 5: ანალიზი და რეფლექსია (25 წთ)

შეკრიბეთ მონაწილეები წრეში და განიხილეთ:

- როგორი შეგრძნება იყო სხვის სიტუაციაში ჩარევა?
- რომელი სტრატეგიები ჩანდა ყველაზე ეფექტური?
- რამ განაპირობა ზოგიერთი ჩარევის წარუმატებლობა ან წარმატება?
- როგორ უკავშირდება ეს ჩვენს თემებში რეალურ კონფლიქტებს?
- რა შეგვიძლია ვისწავლოთ ძალაუფლების, სოლიდარობისა და სამოქალაქო მოქმედების შესახებ?

ფასილიტატორის რჩევა: დააკავშირეთ რეფლექსიები სამოქალაქო განათლებასთან, ადამიანის უფლებებთან და ახალგაზრდების მონაწილეობასთან.

**მასალები და
რესურსები**

- თავისუფალი სივრცე მოძრაობისთვის
- ფლიპჩარტი ან თეთრი დაფა ძირითადი პუნქტებისთვის
- სურვილისამებრ: მარტივი რეკვიზიტები (სკამები, შარფები და ა.შ.)
- ცნობები: ბოალი, ავგუსტო. თამაშები მსახიობებისა და არამსახიობებისთვის.

სინათლის ფორუმ თეატრი: მოკლე სახელმძღვანელო მონაწილეებისთვის

რა არის ფორუმ თეატრი?

ფორუმ თეატრი ინტერაქტიული მეთოდია, რომელიც ავგუსტო ბოალმა შეიმუშავა. ის იწყება პრობლემის ან უსამართლობის ამსახველი მოკლე სცენით. შემდეგ სცენა მეორდება და მაყურებელს შეუძლია შეწყვიტოს მისი ჩვენება, რათა სცადოს სიტუაციის შეცვლის სხვადასხვა გზა.

სწორედ ამიტომ ჰქვია მას „რეალური ცხოვრების რეპეტიცია“ - ჩვენ უსაფრთხო სივრცეში მოქმედების სტრატეგიებზე ექსპერიმენტებს ვატარებთ.

როგორ მუშაობს

1. სცენის შექმნა

- მცირე ჯგუფები ქმნიან მოკლე სცენას (3-5 წუთი) რეალურ ცხოვრებაში მომხდარი კონფლიქტის ან უსამართლობის შესახებ.
- სცენა პრობლემას აჩვენებს, მაგრამ გამოსავალს არა.

2. შესრულება

- სცენა თავიდან ბოლომდე ერთხელ იდგმება.

3. ფორუმის ინტერვენციები

- მეორედ, მაყურებელს შეუძლია ნებისმიერ მომენტში დაიძახოს „STOP!“.
- მაყურებელი ცვლის დაჩაგრულ ადამიანს ან გამვლელს (და არა დამჩაგრულს!) და სხვა მიდგომას ცდილობს.
- სცენა ახალი ჩარევით გრძელდება.

4. მრავალჯერადი მცდელობა

- რამდენიმე მაყურებელს შეუძლია ერთმანეთის მიყოლებით ჩაერიოს სხვადასხვა სტრატეგიის შესასწავლად.

ძირითადი წესები

- მჩაგვრელი იგივე რჩება: მხოლოდ მსხვერპლის ან გამვლელის შეცვლაა შესაძლებელი.
- რეალიზმი მნიშვნელოვანია: მოქმედებები რეალისტური უნდა იყოს - ისეთი რამ, რისი გაკეთებაც რეალურ ცხოვრებაში რეალურად შეგიძლიათ.

- ყველას პატივისცემა: მიუხედავად იმისა, რომ როლებს ვთამაშობთ, გახსოვდეთ, რომ მგრძნობიარე საკითხებს ვიკვლევთ.
- ისწავლე, ნუ გაიმარჯვებ: მიზანი არ არის „საუკეთესო“ გადანყვეტის პოვნა, არამედ სხვადასხვა ვარიანტის მოსინჯვა და მათზე ფიქრი.

დებრიფინგის კითხვები

- რომელმა ჩარევებმა იმუშავა ყველაზე უკეთ?
- რამ გახადა ისინი ეფექტური ან არაეფექტური?
- როგორი შეგრძნება იყო ჩარევა?
- როგორ შეიძლება ამ გაკვეთილების გამოყენება რეალურ ცხოვრებაში?

მთავარი იდეა

ფორუმ თეატრი პრაქტიკას, რეფლექსიასა და გაძლიერებას ეხება. ის გვეხმარება დავინახოთ, რომ რეაგირების ყოველთვის სხვადასხვა გზა არსებობს - და რომ ცვლილება შესაძლებელია.

თეორიული მასალები სესიებისთვის

თეორიული მასალები სესიებისთვის

ამ თავის ბოლო ნაწილში ჩვენ გაგიზიარებთ ძირითად თეორიულ ინფორმაციას, რომელიც შეიძლება სასარგებლო იყოს თქვენი თემატური სესიების მომზადებისას. აქ თქვენ ნახავთ თემის მოკლე მიმოხილვას, ძირითად კონცეფციებსა და პრინციპებს, მაგალითებს, ასევე ბმულებსა და წყაროებს სესიის ან სემინარის მომზადებისას დამატებითი ინფორმაციისთვის.

ეს განყოფილება გთავაზობთ ძირითად იდეებს თქვენი სესიების მხარდასაჭერად. ეს არ არის სრული აკადემიური ტექსტი, არამედ მოკლე სახელმძღვანელო თითოეული თემის ყველაზე მნიშვნელოვანი პუნქტების, რაზე უნდა გაამახვილოთ ყურადღება და როგორ შეგიძლიათ მათი გამოყენება თქვენს სემინარზე ან ტრენინგზე. თითოეული თემის ბოლოს თქვენ ნახავთ რჩევებს დამატებითი საკითხავისთვის, თუ გსურთ უფრო ღრმად ჩაუღრმავდეთ.

ადამიანის უფლებების გაგება: ძირითადი ცნებები და პრინციპები

ადამიანის უფლებები ადამიანის ღირსების, თავისუფლებისა და თანასწორობის საფუძველს წარმოადგენს. ისინი მხოლოდ აბსტრაქტული სამართლებრივი იდეები არ არის; ისინი აყალიბებენ ადამიანების ცხოვრების წესს, საზოგადოებაში მონაწილეობის წესს და უსამართლობისა და ზიანისგან დაცვას. ეს ნაწილი წარმოგვიდგენს ადამიანის უფლებების საფუძველს და განმარტავს, თუ რატომ არის ისინი აუცილებელი დემოკრატიული საზოგადოებებისთვის.

რატომ არის ადამიანის უფლებები მნიშვნელოვანი

ადამიანის უფლებები არსებობს, რადგან ყველა ადამიანს თანდაყოლილი ღირსება აქვს. ისინი უზრუნველყოფენ, რომ ინდივიდებს შეეძლოთ თავისუფლად და თანასწორად ცხოვრება, დაცულნი იყვნენ ძალადობისა და დისკრიმინაციისგან და შეეძლოთ სრულად მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებაში. ყოველდღიური მაგალითები ამის ილუსტრაციას უწყობს ხელს: განათლების უფლება უზრუნველყოფს სკოლებში წვდომას; გამოხატვის თავისუფლება იცავს ღია დისკუსიას; კანონის წინაშე თანასწორობა გარანტიას იძლევა, რომ სასამართლოები ყველას სამართლიანად მოეპყრობიან, მათი წარმომავლობის მიუხედავად.

რა არის ადამიანის უფლებები?

ადამიანის უფლებები შეიძლება შეფასდეს, როგორც უნივერსალური მინიმალური სტანდარტები,

რომლებიც სახელმწიფოებმა და სხვა ორგანოებმა ყველა ინდივიდს უნდა დააკისრონ ჩვენი საერთო ადამიანურობის გამო. ისინი იცავენ ადამიანების ძირითად ღირსებას და აწესებენ სამართლებრივ და მორალურ შეზღუდვებს იმის შესახებ, თუ რა შეუძლიათ გააკეთონ მთავრობებმა და ინსტიტუტებმა. სახელმწიფოებს აქვთ ვალდებულება, პატივი სცენ, დაიცვან და შეასრულონ ეს უფლებები მათი იურისდიქციის ფარგლებში მყოფი ყველასთვის.

ადამიანის უფლებათა ძირითადი პრინციპები

ადამიანის ყველა უფლებას რამდენიმე ფუნდამენტური პრინციპი მართავს:

- უნივერსალურობა და განუყოფლობა: ადამიანის უფლებები ვრცელდება ყველაზე, ყველგან და მათი წართმევა შეუძლებელია.
- განუყოფლობა და ურთიერთდამოკიდებულება: სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებები თანაბრად მნიშვნელოვანია და ურთიერთდაკავშირებულია.
- თანასწორობა და დისკრიმინაციის აკრძალვა: ყველას აქვს უფლებები ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.
- მონაწილეობა და ინკლუზიურობა: ყველა ადამიანს აქვს უფლება მონაწილეობა მიიღოს მათ ცხოვრებაზე მოქმედი გადაწყვეტილებების მიღებაში.
- ანგარიშვალდებულება და კანონის უზენაესობა: მთავრობები და ინსტიტუტები პასუხისმგებელი უნდა იყვნენ ადამიანის უფლებების პატივისცემასა და დაცვაზე.

შეზღუდვები და პასუხისმგებლობები

მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანის უფლებები უნივერსალურია, ზოგიერთი მათგანი შეიძლება კანონიერად შეიზღუდოს - მაგალითად, საზოგადოებრივი უსაფრთხოების, ჯანმრთელობის ან სხვათა უფლებების დასაცავად. ასეთი შეზღუდვები ყოველთვის უნდა იყოს კანონიერი, აუცილებელი და პროპორციული. თუმცა, გარკვეული უფლებები, როგორცაა ნამების ან მონობის აკრძალვა, არ ექვემდებარება გადახვევას და არასდროს შეიძლება მათი შეზღუდვა.

უფლებების მფლობელები და მოვალეობის შემსრულებლები

ყველა ინდივიდი უფლებების მფლობელია. სახელმწიფოები და საჯარო ინსტიტუტები პასუხისმგებელი არიან, რაც იმას ნიშნავს, რომ მათ აქვთ ვალდებულებები:

- პატივი ეცით უფლებებს მათი რეალიზებისას ჩარევის გარეშე;

- უფლებების დაცვა მესამე მხარის მიერ დარღვევების თავიდან აცილებით;
- უფლებების აღსრულება ისეთი კანონების, პოლიტიკისა და პრაქტიკის მიღებით, რომლებიც უფლებებს რეალობად აქცევს.

ადამიანის უფლებების თაობები

სასწავლო მიზნებისთვის, ადამიანის უფლებები ხშირად სამ „თაობად“ არის აღწერილი:

1. პირველი თაობა: სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებები, როგორცაა გამოხატვის თავისუფლება, სამართლიანი სასამართლო პროცესი, შეკრების უფლება და ხმის მიცემის უფლება.
2. მეორე თაობა: ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებები, მათ შორის განათლება, ჯანდაცვა, სამუშაო და საცხოვრებელი.
3. მესამე თაობა: ახალი ან „სოლიდარობის“ უფლებები, როგორცაა სუფთა გარემოს, განვითარების ან ციფრული უფლებები.
4. მიუხედავად იმისა, რომ ეს კატეგორიები ხელს უწყობს უფლებების სხვადასხვა ტიპის ახსნას, აუცილებელია გვახსოვდეს, რომ ყველა უფლება ურთიერთდამოკიდებული და თანაბრად მნიშვნელოვანია.

ადამიანის უფლებათა ძირითადი ინსტრუმენტები

ადამიანის უფლებები დაცულია როგორც საერთაშორისო, ასევე რეგიონული ინსტრუმენტებით. ყველაზე მნიშვნელოვანი მოიცავს:

- ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია (UDHR), რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 1948 წელს იქნა მიღებული და რომელიც თანამედროვე ადამიანის უფლებათა სტანდარტების საფუძველს წარმოადგენს.
- 1950 წელს მიღებული ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია (ECHR), რომლითაც დაარსდა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო წევრ სახელმწიფოებში უფლებების დასაცავად.
- ევროპის სოციალური ქარტია, რომელიც ფოკუსირებულია სოციალურ და ეკონომიკურ უფლებებზე.

ადამიანის უფლებები და დემოკრატია

დემოკრატია და ადამიანის უფლებები ღრმად არის ურთიერთდაკავშირებული. დემოკრატია ორ საყრდენს ეფუძნება:

- ავტონომია: ადამიანების უნარი, მიიღონ გადაწყვეტილებები საკუთარ ცხოვრებასთან დაკავშირებით;
- თანასწორობა: ყველას თანაბარი ხმა და კანონის წინაშე თანაბარი უფლებები.

ადამიანის უფლებები უზრუნველყოფს, რომ დემოკრატიული სახელმწიფოები იცავენ თითოეულ ადამიანს, აძლევენ ხმას უმცირესობებს და ადგენენ მკაფიო საზღვრებს სახელმწიფო ძალაუფლებისათვის.

ადამიანის უფლებები პრაქტიკაში

ადამიანის უფლებები ყველაზე თვალსაჩინო ხდება, როდესაც რეალურ ცხოვრებისეულ სიტუაციებს ვუყურებთ. განათლებაზე წვდომა, საპროტესტო აქციების დროს შეკრების თავისუფლება ან დისკრიმინაციისგან სამართლებრივი დაცვა აჩვენებს, თუ როგორ აყალიბებს უფლებები ყოველდღიურ ცხოვრებას და რატომ არის მათი დაცვა მნიშვნელოვანი.

ადამიანის უფლებების განათლება: სამი განზომილება

ადამიანის უფლებათა განათლება (HRE) მოიცავს სამ ურთიერთდაკავშირებულ განზომილებას:

- უფლებების შესახებ სწავლა: ადამიანის უფლებების კონცეფციების, კანონებისა და ინსტიტუტების შესახებ ცოდნისა და გაგების ჩამოყალიბება.
- უფლებების მეშვეობით სწავლა: მონაწილეობითი და ინკლუზიური მეთოდების გამოყენება, რომლებიც პატივს სცემენ ადამიანის უფლებებს თავად სწავლის პროცესში.
- უფლებებისთვის სწავლა: უნარების, დამოკიდებულებებისა და მოტივაციის განვითარება ყოველდღიურ ცხოვრებაში და თემებში უფლებების დასაცავად და ხელშესაწყობად.

ცნობები და დამატებითი საკითხავი

- [ევროპის საბჭო. კომპასი: სახელმძღვანელო ადამიანის უფლებების შესახებ ახალგაზრდებისთვის. მე-2 გამოცემა, განახლებულია 2023 წელს.](#)
- [ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა სახელმძღვანელოები](#)
- EQUITAS – ადამიანის უფლებების შესახებ განათლების საერთაშორისო ცენტრი, [Plai it Fair. ადამიანის უფლებები საგანმანათლებლო ინსტრუმენტები ბავშვებისთვის. 2008](#)
- [ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია](#)
- [ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია](#)
- [ევროპის სოციალური ქარტია \(გადამუშავებული\)](#)

ახალგაზრდების მონაწილეობის გაცემა: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები

ახალგაზრდების მონაწილეობა დემოკრატიული საზოგადოებების გულს წარმოადგენს, რომელიც ახალგაზრდებს აძლევს საშუალებას, გავლენა მოახდინონ მათ ცხოვრებაზე, თემებსა და მომავალზე მოქმედ გადაწყვეტილებებზე. ეს უფლებაზე მეტია: ეს ასევე ახალგაზრდების, როგორც თანასწორი პარტნიორების, ჩართვის პრაქტიკაა პოლიტიკის, პროექტებისა და აქტივობების ჩამოყალიბებაში. ეს ნაწილი წარმოგიდგენთ ძირითად კონცეფციებსა და პრინციპებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს ახალგაზრდების მონაწილეობას, ევროპულ სტანდარტებზე, პედაგოგიურ მოდელებსა და პრაქტიკულ ინსტრუმენტებზე დაყრდნობით.

რატომ არის ახალგაზრდების მონაწილეობა მნიშვნელოვანი

ახალგაზრდების მონაწილეობა უზრუნველყოფს, რომ ახალგაზრდებს ჰქონდეთ ხმა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში და რომ მათი პერსპექტივები ინტეგრირებული იყოს დემოკრატიულ პროცესებში. მონაწილეობა ქმნის საკუთრების გრძნობას, ხელს უწყობს სამოქალაქო პასუხისმგებლობას და აძლიერებს ნდობას ახალგაზრდებს, ინსტიტუტებსა და თემებს შორის. ის პასიური ჩართულობისგან ნამდვილ გავლენას გულისხმობს, აყალიბებს სერვისებს, პოლიტიკასა და გარემოს ისე, რომ დააკმაყოფილოს რეალური საჭიროებები.

მაგალითები:

- ახალგაზრდული საბჭო, რომელიც მუნიციპალიტეტს კლიმატის ცვლილების სამოქმედო გეგმებთან დაკავშირებით კონსულტაციას უწევს.
- ახალგაზრდები ერთობლივად ქმნიან კულტურულ ფესტივალებს ან ცნობიერების ამაღლების კამპანიებს.
- სტუდენტთა წარმომადგენლები, რომლებიც გავლენას ახდენენ საგანმანათლებლო რეფორმებზე სკოლის ან ეროვნულ დონეზე.

ახალგაზრდების მონაწილეობის განსაზღვრა

ევროპის საბჭოს „ გამოთქვი შენი აზრი!“ - ის მიხედვით, ახალგაზრდების მონაწილეობა

„პროცესი, რომლის დროსაც ახალგაზრდები, ინდივიდუალურად და კოლექტიურად გავლენას ახდენენ და მონაწილეობენ გადაწყვეტილებების მიღებისა და ქმედებების პროცესში, რაც ცვლილებებს იწვევს მათ ცხოვრებაზე მოქმედ სფეროებში.“

ეს განმარტება ხაზს უსვამს:

- აგენტობა: ახალგაზრდები არიან არა პასიური მიმღებები, არამედ აქტიური კონტრიბუტორები.
- კოლექტიური და ინდივიდუალური განზომილებები: მონაწილეობა შეიძლება მოხდეს ჯგუფურად ან ინდივიდუალური აქტივიზმის გზით.
- მოქმედება და ცვლილება: მონაწილეობა ხელშესახებ შედეგებსა და სოციალურ გავლენას იწვევს.

ახალგაზრდული მონაწილეობის კიბე

როჯერ ჰარტის მონაწილეობის კიბე (ადაპტირებულია Have Your Say!- ში) ახალგაზრდების ჩართულობის სხვადასხვა დონეს განსაზღვრავს. ის გვხმარება ნამდვილი მონაწილეობისა და არმონაწილეობის პრაქტიკის გარჩევაში:

- არმონაწილეობა:
 1. მანიპულირება: მოზრდილები ახალგაზრდებს იყენებენ მათთვის გაუგებარი დღის წესრიგის მხარდასაჭერად.
 2. დეკორაცია: ახალგაზრდები შედიან „ახალგაზრდული იმიჯისთვის“, მაგრამ მათ გავლენა არ აქვთ.
 3. სიმბოლური დამოკიდებულება: ახალგაზრდებს, როგორც ჩანს, აქვთ ხმა, მაგრამ არ აქვთ რეალური არჩევანი ან გავლენა.
- ნამდვილი მონაწილეობა:
 1. დანიშნული, მაგრამ ინფორმირებული: უფროსები იღებენ გადაწყვეტილებებს, ახალგაზრდებს კი ესმით და იღებენ როლებს.
 2. კონსულტაცია და ინფორმირება: ახალგაზრდები გამოთქვამენ მოსაზრებებს; უფროსები მათ სერიოზულად აღიქვამენ.
 3. უფროსების მიერ ინიცირებული, ახალგაზრდებთან ერთად მიღებული გადაწყვეტილებები: უფროსები იწყებენ, ახალგაზრდები იზიარებენ ძალაუფლებას.
 4. ახალგაზრდების მიერ ინიცირებული, უფროსებთან ერთად მიღებული გადაწყვეტილებები: ახალგაზრდები ხელმძღვანელობენ, უფროსები თანაბრად უჭერენ მხარს.
 5. ახალგაზრდების მიერ ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით: ახალგაზრდები სრულად ხელმძღვანელობენ, უფროსები მოქმედებენ მხოლოდ თხოვნის შემთხვევაში.

მნიშვნელოვანი შენიშვნა:

კიბე არ ნიშნავს „უფრო მაღალი = უკეთესი“. ახალგაზრდებს სხვადასხვა დონეზე საწყისი წერტილე-

ბი სჭირდებათ, თავდაჯერებულობისა და უნარების თანდათანობით განვითარებამდე, სანამ სრულ ლიდერობას აიღებენ.

ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის პრინციპები

ევროპის საბჭოს ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების კონგრესის მიერ მიღებული ქარტია (2003, გადახედვა 2015) განსაზღვრავს ძირითად პრინციპებს:

- უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა: მონაწილეობა ყველა ახალგაზრდის დემოკრატიული უფლებაა.
- მრავალფეროვნება და ინკლუზიურობა: მონაწილეობა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს წარმომავლობის, სქესის, შესაძლებლობებისა თუ სოციალური სტატუსის მიუხედავად.
- ინსტიტუციური ვალდებულება: ადგილობრივმა და რეგიონულმა ხელისუფლებამ უნდა შექმნას მონაწილეობის შესაძლებლობები, სტრუქტურები და რესურსები.
- სწავლის განზომილება: მონაწილეობითი პროცესები უნდა ხელს უწყობდეს ახალგაზრდების კომპეტენციებს, სამოქალაქო ცოდნას და თავდაჯერებულობას.
- ქარტიიდან მოყვანილი უფლებების მაგალითებია:
- ინფორმაციაზე წვდომა და გამჭვირვალობა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.
- კულტურულ, სოციალურ და გარემოსდაცვით ინიციატივებში ჩართულობა.
- დამოუკიდებელი ახალგაზრდული ორგანიზაციებისა და საბჭოების მხარდაჭერა.
- ახალგაზრდული სერვისებისა და ურბანული სივრცეების ჩამოყალიბებაში მონაწილეობა.

RMSOS-ის მონაწილეობის მოდელი

„გამოთქვით თქვენი აზრი!“ სახელმძღვანელო წარმოგიდგენთ RMSOS მოდელს, რომელიც ხარისხიან მონაწილეობას უწყობს ხელს:

- უფლებები: მონაწილეობა, როგორც დემოკრატიული უფლება.
- საშუალებები: უნდა იყოს უზრუნველყოფილი რესურსები, სივრცეები და შესაძლებლობები.
- მხარდაჭერა: ახალგაზრდებს სჭირდებათ მენტორობა, ტრენინგი და ინფორმაცია.
- შესაძლებლობები: მონაწილეობის რეალური, კონკრეტული გზები.
- სტრუქტურები: სტაბილური მექანიზმები, როგორცაა ახალგაზრდული საბჭოები ან საკონსულტაციო საბჭოები.

ახალგაზრდების მონაწილეობა, ადამიანის უფლებები და დემოკრატია

ახალგაზრდების მონაწილეობა მჭიდრო კავშირშია აქტიურ მოქალაქეობასთან და ადამიანის უფლებებთან:

- ადამიანის უფლებები უზრუნველყოფს ახალგაზრდების უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.
- დემოკრატია მოითხოვს ინკლუზიურ გადაწყვეტილების მიღებას, სადაც ყველა ხმა გათვალისწინებულია.
- აქტიური მოქალაქეობა მონაწილეობას ცვლილებებისთვის მოქმედებად გარდაქმნის და ნულიდან დემოკრატიულ კულტურას ააშენებს.

პრაქტიკული მაგალითები

DEEPAL ქსელისა და SALTO-ს მონაწილეობით :

- გერმანიაში ახალგაზრდული პარლამენტების გავლენა მუნიციპალური ტრანსპორტის პოლიტიკაზე.
- მონაწილეობითი ბიუჯეტირება პორტუგალიაში, სადაც ახალგაზრდები იღებენ გადაწყვეტილებებს ადგილობრივ ინვესტიციებზე.
- არტივიზმის პროექტები საქართველოში, რომლებიც ახალგაზრდებს გარემოსდაცვითი სამართლიანობისთვის განკუთვნილ კამპანიებში ჩართავენ.

ცნობები და დამატებითი საკითხავი

- ევროპის საბჭო. [გამოთქვით თქვენი აზრი! სახელმძღვანელო ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის შესახებ](#) . სტრასბურგი, 2015.
- ევროპის საბჭოს კონგრესი. [გადასინჯული ევროპული ქარტია ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ](#) , 2015.
- [SALTO-ს მონაწილეობისა და საინფორმაციო რესურსების ცენტრი](#)
- [DEEPAL ქსელი: დემოკრატიისა და მონაწილეობის სასწავლო რესურსები](#) .
- ჰარტი, რ. (1992). [ბავშვთა მონაწილეობა: სიმბოლური ნიშნით სარგებლობიდან მოქალაქეობამდე](#) . UNICEF-ის უდანაშაულო ესეები.

აქტიური მოქალაქეობის გაცემა: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები

აქტიური მოქალაქეობა გულისხმობს ადამიანების მონაწილეობას საკუთარი თემებისა და საზოგადოების ფორმირებაში პასუხისმგებლობისა და საერთო ღირებულებების საფუძველზე. ის აერთიანებს პირად უფლებებს კოლექტიურ მოქმედებასთან, აკავშირებს დემოკრაციას, ადამიანის უფლებებსა და სოციალურ პასუხისმგებლობას. ეს თავი წარმოგიდგინოთ იმ ძირითად კონცეფციებსა და პრინციპებს, რომლებიც წარმოადგენს აქტიური მოქალაქეობის საფუძველს და განმარტავს, რატომ არის ის დემოკრატიული ცხოვრებისათვის აუცილებელი.

რატომ არის მნიშვნელოვანი აქტიური მოქალაქეობა

აქტიური მოქალაქეობა მნიშვნელოვანია, რადგან ის საშუალებას აძლევს ადამიანებს, აქტიურად მიიღონ მონაწილეობა მათ ცხოვრებაზე მოქმედი პოლიტიკის, ინსტიტუტებისა და კულტურების ჩამოყალიბებაში. ის სცილდება ხმის მიცემის ან კანონის დაცვის ფარგლებს; ის გულისხმობს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართულობას, საკითხებზე ხმის მიცემას, ინიციატივის აღებას და საერთო სიკეთისთვის ერთად მუშაობას. ყოველდღიური მაგალითებია ახალგაზრდების მიერ ადგილობრივ ახალგაზრდულ საბჭოებში განხორციელება, გარემოსდაცვით საკითხებზე ცნობიერების ასამაღლებლად ხელოვნების პროექტების შექმნა ან სოციალური მედიის გამოყენება თანასწორობისთვის კამპანიისთვის.

რა არის აქტიური მოქალაქეობა?

აქტიური მოქალაქეობა ნიშნავს ადამიანების მიერ საკუთარი თემებისა და საზოგადოებების წინაშე პასუხისმგებლობის აღებას უფლებებისა და თავისუფლებების განხორციელების პარალელურად. ის აკავშირებს ინდივიდუალურ მოქმედებას დემოკრატიულ პრინციპებთან, რაც მიზნად ისახავს საზოგადოებების უფრო სამართლიანი, ინკლუზიური და მონაწილეობითი გახდომას.

აქტიური მოქალაქეობი:

- იგებენ საკუთარ უფლებებსა და მოვალეობებს;
- მონაწილეობენ იმ გადაწყვეტილებების მიღებაში, რომლებიც მათ ცხოვრებაზე ახდენს გავლენას;
- ხელს უწყობენ თანასწორობას, ინკლუზიურობასა და სოლიდარობას;
- აკონტროლებენ ინსტიტუტებს და ამავდროულად ხელს უწყობენ დადებით ცვლილებებს.

აქტიური მოქალაქეობის ძირითადი პრინციპები

აქტიურ მოქალაქეობას რამდენიმე ფუნდამენტური პრინციპი უდევს საფუძვლად:

- მონაწილეობა: ადამიანებს აქვთ უფლება და პასუხისმგებლობა, ჩაერთონ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ყველა დონეზე.
- თანასწორობა და ინკლუზიურობა: ყველა ხმა უნდა იყოს მოსმენილი, განსაკუთრებით მარგინალიზებული ან გარიყული ჯგუფების.
- დემოკრატიული ღირებულებები: აქტიური მოქალაქეობა პატივს სცემს პლურალიზმს, მრავალფეროვნებას და კანონის უზენაესობას.
- პასუხისმგებლობა: ქმედებები უნდა იცავდეს როგორც ინდივიდუალურ უფლებებს, ასევე კოლექტიურ სიკეთეს.
- გაძლიერება: ადამიანები იძენენ ცოდნას, უნარებსა და თავდაჯერებულობას ცვლილებების განსახორციელებლად.

კავშირი ადამიანის უფლებებთან და დემოკრატიასთან

აქტიური მოქალაქეობა და ადამიანის უფლებები განუყოფელია. ადამიანის უფლებები მონაწილეობის სამართლებრივ და მორალურ საფუძველს წარმოადგენს: გამოხატვის, გაერთიანებისა და შეკრების თავისუფლება აქტიური მოქალაქეობის წინაპირობაა. ამავდროულად, აქტიური მოქალაქეობი იცავენ და აფართოებენ უფლებებს ხელისუფლების ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფით, უმცირესობების დაცვით და მთავრობების მიერ თანასწორობისა და ღირსების პატივისცემის უზრუნველყოფით.

დემოკრატიულ საზოგადოებებში აქტიური მოქალაქეობა აძლიერებს დემოკრატიის ორ მთავარ საყრდენს:

- ავტონომია: ადამიანები თავად ქმნიან საკუთარ ცხოვრებას და თემებს.
- თანასწორობა: ყველას აქვს თანაბარი ხმის უფლება და წვდომა გადაწყვეტილების მიღების პროცესებზე.

პასუხისმგებლობები და მონაწილეობა

აქტიური მოქალაქეობა უფლებებსაც მოიცავს, მაგრამ ასევე მოვალეობებსაც. მაგალითად:

- გამოხატვის თავისუფლებას თან ახლავს სიძულვილის ენის თავიდან აცილების პასუხისმგებლობა.
- პროტესტის უფლება მოითხოვს მშვიდობიან და პატივისცემით აღსავსე ქმედებებს.

- მონაწილეობამ დემოკრატია უნდა გააძლიეროს და არა შეარყიოს იგი.

მონაწილეობის დონეები და ფორმები

ახალგაზრდების მონაწილეობის ჩარჩოებზე (მაგ., მონაწილეობის კიბე) დაყრდნობით, აქტიურ მოქალაქეობას შეიძლება მრავალი ფორმა ჰქონდეს:

- კონსულტაცია: ხელისუფლება იღებს მოსაზრებებს, მაგრამ ინარჩუნებს გადაწყვეტილების მიღების ძალაუფლებას.
- ერთობლივი გადაწყვეტილების მიღება: მოქალაქეები და ხელისუფლება თანამშრომლობენ დაგეგმვასა და მოქმედებაში.
- მოქალაქეების მიერ ინიციატივები: პროცესს ხელმძღვანელობენ ადამიანები ან ახალგაზრდული ჯგუფები, ხოლო ინსტიტუტები უზრუნველყოფენ მხარდაჭერას ან რესურსებს.
- პირდაპირი მოქმედება: საზოგადოებები აწყობენ კამპანიებს, ხელოვნების პროექტებს ან ადვოკატირების ძალისხმევას ცვლილებებზე გავლენის მოხდენის მიზნით.

ეს დონეები იერარქიის ნაცვლად მონაწილეობის მრავალფეროვნებას აჩვენებს; სხვადასხვა კონტექსტი განსხვავებულ მიდგომებს მოითხოვს.

აქტიური მოქალაქეობა პრაქტიკაში

აქტიური მოქალაქეობა რეალური ხდება მოქმედების გზით. მაგალითებია:

- სტუდენტები ადგილობრივ საბჭოებთან თანამშრომლობით ქმნიან მურალებს ახალგაზრდების უფლებების თემაზე;
- თემობრივი ჯგუფები ორგანიზებას უწევენ დასუფთავების კამპანიებს, რომლებიც დაკავშირებულია გარემოს დაცვის უფლებებთან;
- ახალგაზრდული ორგანიზაციები იყენებენ თეატრს ან მუსიკას დისკრიმინაციის პრობლემების გამოკვეთისთვის;
- ონლაინ კამპანიები ზრდიან ცნობიერებას მენტალურ ჯანმრთელობასა და გენდერულ თანასწორობაზე.

ასეთი ინიციატივები აჩვენებს, თუ როგორ აკავშირებს სამოქალაქო ჩართულობა უფლებებს, პასუხისმგებლობებსა და დემოკრატიულ ღირებულებებს.

განათლება აქტიური მოქალაქეობისთვის

ადამიანის უფლებათა განათლების მსგავსად, აქტიური მოქალაქეობის განათლებასაც სამი განზო-

მიღება აქვს:

- აქტიური მოქალაქეობის შესწავლა: დემოკრატიული ღირებულებების, უფლებების, პასუხისმგებლობებისა და მონაწილეობის მექანიზმების გააზრება.
- აქტიური მოქალაქეობის გზით სწავლა: ინკლუზიური, მონაწილეობითი და შემოქმედებითი მეთოდების გამოყენება, როგორცაა ხელოვნება, თეატრი ან სიმულაციები.
- აქტიური მოქალაქეობის სწავლა: უნარების, დამოკიდებულებებისა და მოტივაციის განვითარება, რათა ჩაერთოთ, დაიცვათ და წვლილი შეიტანოთ საზოგადოებრივ და დემოკრატიულ ცხოვრებაში.

ცნობები და დამატებითი საკითხავი

- [ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგია \(2019-2027\) - ახალგაზრდული პოლიტიკის ჩარჩო, რომელიც ხაზს უსვამს აქტიურ მოქალაქეობას.](#)
- [Erasmus+ პროგრამის სახელმძღვანელო](#) - პროგრამის პრიორიტეტებად სამოქალაქო ჩართულობასა და დემოკრატიულ მონაწილეობას ასახელებს.
- [ფინეთის ეროვნული სააგენტო Erasmus+-ზე](#) - განიხილავს აქტიური მოქალაქეობის როლს პროექტის გავლენაში.
- [Erasmus+, როგორც სამოქალაქო ჩართულობის ინსტრუმენტი](#) - აძლიერებს დემოკრატიულ მდგრადობასა და სოლიდარობას.
- მონაწილეობის პრიორიტეტი (ირლანდიური პერსპექტივა): დემოკრატიულ ცხოვრებაში ჩართულობა, როგორც სახელმძღვანელო პრინციპი.

გარემოს და მდგრადი განვითარების გაცემა: ძირითადი ცნებები და პრინციპები

გარემოსდაცვითი მდგრადობა მხოლოდ ბუნების დაცვას არ გულისხმობს - ეს გულისხმობს იმის უზრუნველყოფას, რომ დღევანდელმა და მომავლმა თაობებმა შეძლონ ღირსეული ცხოვრება. ის გულისხმობს ეკოლოგიური ჯანმრთელობის, სოციალური თანასწორობისა და ეკონომიკური კეთილდღეობის დაბალანსებას. ეს ნაწილი წარმოგვიდგენს გარემოსდაცვითი განათლებისა და მდგრადობის ძირითად კონცეფციებსა და პრინციპებს, რომლებიც ახალგაზრდების გაძლიერებასა და სამოქალაქო ჩართულობაზეა დაფუძნებული.

რატომ არის გარემოსდაცვითი განათლება მნიშვნელოვანი?

ჩვენი ყოველდღიური ქმედებები - რას ვჭამთ, როგორ ვმოგზაურობთ, რას ვყრით - პლანეტის მომავალს განსაზღვრავს. გარემოსდაცვითი განათლება ახალგაზრდებს ეხმარება ამ ზემოქმედების გააზრებაში და ხელს უწყობს გააზრებულ, პასუხისმგებლიან ქცევას. ის ახალგაზრდებს აძლევს საშუალებას, განახორციელონ მნიშვნელოვანი ქმედებები თავიანთ თემებში, რითაც ისეთ გლობალურ გამოწვევებს, როგორცაა კლიმატის ცვლილება, ადგილობრივი გადაწყვეტილებებით გადაჭრიან.

[წყარო](#)

რა არის მდგრადი განვითარება?

მდგრადი განვითარება გულისხმობს დღევანდელი საჭიროებების დაკმაყოფილებას მომავალი თაობების მიერ საკუთარი საჭიროებების დაკმაყოფილების უნარის კომპრომისზე წასვლის გარეშე. ის აერთიანებს სამ ძირითად განზომილებას - გარემოს დაცვას, სოციალურ თანასწორობას და ეკონომიკურ სიცოცხლისუნარიანობას - რომლებსაც ხშირად მოიხსენიებენ, როგორც „ადამიანები, პლანეტა, კეთილდღეობა“.

[წყარო](#)

გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები (SDGs) წარმოადგენს გლობალურ გზამკვლევს, მათ შორის კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ ქმედებებს, სუფთა ენერჯიას, მდგრად ქალაქებს, პასუხისმგებლიან მოხმარებას და სხვა მიზნებს.

გარემოსდაცვითი მდგრადობის ძირითადი პრინციპები

- ურთიერთდამოკიდებულება: ადამიანის კეთილდღეობა დამოკიდებულია ჯანსაღ ეკოსისტემებზე - სუფთა ჰაერზე, წყალზე, ნაყოფიერ ნიადაგზე.

- თაობისშიდა და თაობათაშორისი თანასწორობა: რესურსებზე სამართლიანი წვდომა ახლა და მომავალში.
- სისტემური აზროვნება: იმის გაცნობიერება, თუ როგორ არიან ერთმანეთთან დაკავშირებული ეკოსისტემები, ეკონომიკები და თემები.
- გაძლიერება: ცვლილებების განსახორციელებლად ცოდნით, უნარებითა და შესაძლებლობით აღჭურვა ინდივიდებისა და თემებისთვის.

წყარო

ევროპის საბჭოსა და ევროკავშირის პოლიტიკის ჩარჩოები

ევროპის საბჭოს [მე-13-ე სახელმძღვანელო: მდგრადობა და ახალგაზრდული მუშაობა](#). ხაზს უსვამს გარემოსდაცვით და ადამიანის უფლებებს შორის კავშირს და მოუწოდებს ახალგაზრდებს, იმოქმედონ როგორც ადგილობრივ, ასევე გლობალურ დონეზე.

ევროკავშირის [„ახალგაზრდობა სამართლიანი გარდამავალი პერიოდისთვის“](#)

სახელმძღვანელო ხაზს უსვამს იმას, რომ მდგრადობაზე გადასვლის პროცესები უნდა იყოს სამართლიანი და ახალგაზრდებს უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა აქტიურად მონაწილეობდნენ მათი ფორმირების პროცესში.

ისეთი პროექტები, როგორიცაა [EMPOWER SDGs](#), კიდევ უფრო უკეთ ასახავს, თუ როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდებს ჩაერთონ მდგრადობაში ისეთი ინოვაციური ფორმატების მეშვეობით, როგორიცაა გეიმიფიკაცია და ციფრული ისტორიების მოყოლა.

გარემოსდაცვითი განათლება პრაქტიკაში

გარემოსდაცვითი განათლება (EE) იყენებს ინტერაქტიულ, მოსწავლეზე ორიენტირებულ მეთოდებს ცნობიერების ასამაღლებლად, სისტემური აზროვნების ხელშესაწყობად და მოქმედების წასახალისებლად. ტექნიკა მოიცავს:

- კვლევაზე დაფუძნებული სწავლება: ახალგაზრდები იკვლევენ ადგილობრივ გარემოსდაცვით პრობლემებს და გვთავაზობენ გადაწყვეტილებებს.
- არტივიზმი: კრეატიული მეთოდები, როგორიცაა ინსტალაციები, პოსტერები ან ქუჩის ხელოვნება ცნობიერების ასამაღლებლად და საზოგადოების ჩართულობისთვის.
- ადვოკატირება და პოლიტიკის ცოდნა: ახალგაზრდები სწავლობენ, როგორ ჩაატარონ კამპა-

ნიები, მოახდინონ გავლენა გადაწყვეტილების მიმღებ პირებზე და მონაწილეობა მიიღონ გარემოსდაცველ საკითხებზე კანონშემოქმედების პროცესში.

განათლება მდგრადი განვითარებისთვის: სამი განზომილება

1. მდგრადი განვითარების შესახებ სწავლა: გარემოსდაცვითი სისტემების, გამონვევების სფეროების, უფლებებისა და პასუხისმგებლობების გააზრება.
2. მდგრადობის მეშვეობით სწავლა: მონაწილეობითი, ინკლუზიური მეთოდების გამოყენება, რომლებიც მდგრადობის მოდელირებას ახდენს (მაგ., ნულოვანი ნარჩენები, განახლებადი მასალები).
3. მდგრადი განვითარებისთვის სწავლა: სამოქალაქო აქტივობისთვის უნარებისა და დამოკიდებულებების შექმნა - დიზაინზე ორიენტირებული აზროვნება, კამპანიები, თანამშრომლობა.

ცნობები და დამატებითი საკითხავი

- ევროპის საბჭო, კომპლექტი 13: მდგრადობა და ახალგაზრდული მუშაობა .
- ევროკომისია, [„ახალგაზრდობა სამართლიანი გარდამავალი პერიოდისთვის“ ინსტრუმენტების ნაკრები](#).
- [EMPOPLE SDGs პროექტის შედეგები](#).
- [იუნესკო, მდგრადი განვითარების განათლების ინსტრუმენტების ნაკრები](#) .
- [GCE, ბუნების აღდგენის ადვოკატირებისა და ჩართულობის ინსტრუმენტების ნაკრები](#) .
- [EYSAD, ახალგაზრდულ საქმიანობაში ციფრული მედიის მეშვეობით მდგრადობის გაძლიერება](#)
- გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (2022). გარემოსდამცველი ახალგაზრდობის ჩართულობის ინსტრუმენტების ნაკრები. UNEP, ნაირობი.

ინტერსექტორული დიალოგის გაგება: ძირითადი კონცეფციები და პრინციპები

ინტერსექტორული დიალოგი გულისხმობს სხვადასხვა წარმომავლობის, იდენტობისა და სექტორის მქონე ადამიანების გაერთიანებას გამოცდილების გასაზიარებლად, იდეების გაცვლისა და საერთო გამოწვევებზე ერთობლივად მუშაობისთვის. ის ქმნის უსაფრთხო და ინკლუზიურ სივრცეებს, სადაც მრავალფეროვნება არა მხოლოდ აღიარებულია, არამედ ფასდება, როგორც სწავლის, კრეატიულობისა და ინოვაციის წყარო.

ეს ნაწილი წარმოგვიდგენს ძირითად კონცეფციებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს ინტერსექტორულ დიალოგს და განმარტავს, თუ რატომ არის ის მნიშვნელოვანი დემოკრატიული საზოგადოებებისთვის, ადამიანის უფლებებისა და ახალგაზრდების მონაწილეობისთვის.

რატომ არის მნიშვნელოვანი ინტერსექტორული დიალოგი

ჩვენ სულ უფრო მრავალფეროვან საზოგადოებებში ვცხოვრობთ, რომლებიც კულტურის, ენის, სქესის, რელიგიის, შესაძლებლობებისა და სოციალურ-ეკონომიკური წარმომავლობის განსხვავებებით არის ჩამოყალიბებული. მიუხედავად იმისა, რომ მრავალფეროვნება ამდიდრებს საზოგადოებებს, მას ასევე შეუძლია გაუგებრობების, სტერეოტიპების ან თუნდაც კონფლიქტების გამოწვევა.

ინტერსექტორული დიალოგი ხელს უწყობს:

- განსხვავებული გამოცდილების მქონე ჯგუფებს შორის ურთიერთგაგებისა და თანაგრძნობის ჩამოყალიბებას.
- ინკლუზიური სივრცეების შექმნას, სადაც ყველა უსაფრთხოდ გრძნობს თავს თვითგამოხატვისთვის.
- თანამშრომლობას ისეთ სექტორებს შორის, როგორცაა განათლება, ხელოვნება, სამოქალაქო საზოგადოება, ადგილობრივი ხელისუფლება და ბიზნესი.
- მშვიდობიან თანაარსებობას და სოლიდარობას თემებში.

რა არის ინტერსექტორული დიალოგი?

ინტერსექტორული დიალოგი არის მონაწილეობითი პროცესი, სადაც სხვადასხვა იდენტობის, პროფესიისა და თემის წარმომადგენელი ინდივიდები და ჯგუფები იკრიბებიან პერსპექტივების გასაზიარებლად და საერთო ენის მოსაძებნად.

ის აერთიანებს კომუნიკაციას (მოსმენა, საუბარი, რეფლექსია) თანამშრომლობასთან (შექმნა, პრობლემების გადაჭრა, მოქმედების განხორციელება).

მიზანი არის არა განსხვავებების წაშლა, არამედ მათზე ხიდების აგება, ფოკუსირება იმაზე, რაც

აერთიანებს ადამიანებს და არა იმაზე, რაც ყოფს მათ.

ინტერსექტორული დიალოგის ძირითადი პრინციპები

ეფექტური დარგობრივი დიალოგის რამდენიმე ძირითადი პრინციპი განსაზღვრავს:

- პატივისცემა და თანაგრძნობა: ყველას გამოცდილება და მოსაზრებები თანაბრად ფასდება.
- ინკლუზიურობა: ყველა ხმა მისასაღმებელია, განსაკუთრებით მათი, ვინც ხშირად მარგინალიზებულად ითვლება.
- აქტიური მოსმენა: დიალოგი ნიშნავს მოსმენას იმისთვის, რომ გაიგო და არა იმისთვის, რომ კამათში გაიმარჯვო.
- თანამშრომლობა: დისკუსიიდან ერთობლივ მოქმედებაზე გადასვლა.
- კრეატიულობა: ხელოვნების, ისტორიების მოყოლისა და სხვა მონაწილეობითი მეთოდების გამოყენება დიალოგის მიზიდველი და შინაარსიანი გახდომისთვის.

ინტერსექტორული დიალოგი, ადამიანის უფლებები და დემოკრატია

ინტერსექტორული დიალოგი ღრმად არის დაკავშირებული ადამიანის უფლებებთან, რადგან ის საშუალებას აძლევს ადამიანებს, გამოიყენონ მონაწილეობის, გამოხატვისა და გაერთიანების უფლებები.

ის ასევე აძლიერებს დემოკრატიულ პრინციპებს:

- თანასწორობა: გადანყვეტილებების მიღების პროცესში ყველას ხმა თანაბრად ფასობს.
- მონაწილეობა: მოქალაქეები აქტიური კონტრიბუტორები ხდებიან და არა პასიური მიმღებები.
- ანგარიშვალდებულება: დიალოგი ეხმარება თემებს, ურთიერთგაგებისა და თანამშრომლობის გზით, ინსტიტუტების პასუხისმგებლობის უზრუნველყოფაში.

ინტერსექტორული დიალოგის უპირატესობები

- სტერეოტიპების დანგრევა: პირადი კონტაქტი ამცირებს ცრურწმენებსა და დეზინფორმაციას.
- სოციალური ერთიანობის გაძლიერება: საზოგადოებები უფრო მდგრადი ხდება, როდესაც ადამიანები ერთად მუშაობენ.
- რთული პრობლემების გადაჭრა: გარემოსდაცვითი, სოციალური ან კულტურული გამოწვევები ხშირად მოითხოვს სექტორებს შორის თანამშრომლობას.

- ახალგაზრდების გაძლიერება: ახალგაზრდებს შეუძლიათ შემოიტანონ კრეატიულობა და ახალი პერსპექტივები სამოქალაქო პროცესებში.

ინტერსექტორული დიალოგი პრაქტიკაში

მაგალითები მოიცავს:

- ახალგაზრდული საბჭოები, რომლებიც აერთიანებენ ადგილობრივ ხელისუფლებას და ახალგაზრდა აქტივისტებს.
- სამოქალაქო ხელოვნების პროექტები, სადაც არტისტები, პედაგოგები და საზოგადოების წევრები ერთობლივად ქმნიან საზოგადოებრივ ხელოვნებას ადამიანის უფლებების თემებზე.
- გარემოსდაცვითი კამპანიები, რომლებშიც მონაწილეობენ სკოლები, არასამთავრობო ორგანიზაციები და მუნიციპალური სამსახურები.

ეს აქტივობები აჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება დიალოგმა მთელი საზოგადოებისთვის სასარგებლო რეალურ ქმედებებამდე მიგვიყვანოს.

სწავლა დიალოგის მეშვეობით

ინტერსექტორული დიალოგი მხოლოდ საუბარს არ ნიშნავს. ის ურთიერთქმედების გზით სწავლას გულისხმობს:

- სხვების რეალობისა და პერსპექტივების შესწავლა.
- სწავლა შემოქმედებით, ინკლუზიურ პროცესებში მონაწილეობით.
- მომავალში თანამშრომლობისა და ერთობლივი მოქმედების სწავლა.

დამატებითი საკითხავი და ცნობარები

- ევროპის საბჭო: გამოთქვით თქვენი აზრი! სახელმძღვანელო ახალგაზრდების ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ გადასინჯული ევროპული ქარტიის შესახებ
- SALTO-ს მონაწილეობისა და საინფორმაციო რესურსების ცენტრი: ახალგაზრდული მონაწილეობის სტრატეგია
- იუნესკო: კულტურათშორისი დიალოგის სახელმძღვანელო პრინციპები
- ევროკავშირის ახალგაზრდული სტრატეგია (2019-2027): ახალგაზრდების ჩართულობა, დაკავშირება, გაძლიერება

სწრაფი ცნობარის ბარათი - თაპი 5: იდეებიდან მოქმედებამდე - სასწავლო მოდულები და ინსტრუმენტები



დიდი კითხვა

როგორ შემიძლია სამოქალაქო და შემოქმედებითი იდეების გადატანა ახალგაზრდებთან პრაქტიკულ, სწავლების პროცესზე ორიენტირებულ აქტივობებში?



ძირითადი იდეები

- აქტივობები კოლების გამოცდილებითი სწავლების ციკლის მიხედვით არის სტრუქტურირებული (გამოცდილება → რეფლექსია → განზოგადება → გამოყენება).
- სესიის მონახაზები ტრენერებს ეხმარება მოდულების საკუთარ კონტექსტთან ადაპტირებაში.
- ოთხი ძირითადი სფერო: ადამიანის უფლებები, მონაწილეობა და მოქალაქეობა, გარემო, ინტერსექტორული დიალოგი.
- მეთოდები მოიცავს „ყინულის გამტეხებს“, სიმულაციებს, დებატებს, შემოქმედებით სემინარებს და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ ადვოკატირებას.
- კრეატიულობასა და სამოქალაქო სწავლებას შორის ბალანსი უზრუნველყოფს სიღრმეს და გავლენას.
- ინკლუზიურობა და ხელმისაწვდომობა კვლავ ცენტრალურ ადგილს იკავებს - ყველა ახალგაზრდას უნდა შეეძლოს ჩართულობა.



განვითარებული კომპეტენციები

- შემოქმედებითი პრაქტიკის მეშვეობით სწავლის ხელშეწყობა
- გამოხატვის სივრცის შექმნა და შენარჩუნება
- ახალგაზრდების ხმისა და მათი თვითგამოხატვის მხარდაჭერა

- ადამიანების, იდეებისა და კონტექსტების დაკავშირება
- ერთობლივი გავლენის შექმნა და პრაქტიკის რეფლექსია



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. სესიის მონახაზები გამოიყენეთ საწყის წერტილად და არა სცენარად.
2. გამოცდილებითი სწავლების ციკლის გამოყენება ყველა მოდულზე.
3. აირჩიეთ ახალგაზრდების საჭიროებებთან შესაბამისი მოდულები (ადამიანური რესურსები, გარემო, მონაწილეობა).
4. მეთოდების შერწყმა: როლური თამაში + შემოქმედებითი ხელოვნება + რეფლექსია.
5. ინკლუზიურობის ინსტრუმენტების ადაპტირება (ენა, ხელმისაწვდომობა, კულტურული კონტექსტი).
6. დაგეგმეთ შემდგომი ქმედებები: როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდებს თავიანთი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება?



რეფლექსიისკენ მიმართული გზავნილები

- რომელი აქტივობა ინვესტს ყველაზე დიდ რეზონანსს იმ ახალგაზრდებში, ვისთანაც ვმუშაობ?
- როგორ შემიძლია ინსტრუმენტების ადაპტირება ისე, რომ ისინი ინკლუზიური და უსაფრთხო გახდეს?
- რა კონკრეტული ქმედებების განხორციელება მსურს მონაწილეებისგან ჩემი სესიის შემდეგ?

მოიკოვეთ ბეიჯი



**6. შემდგომი ქმედებები და
შეფასება**

როგორ დავაკვირდეთ და გავზომოთ მონაწილეებზე ზემოქმედება

ხელოვნების მეშვეობით სამოქალაქო განათლების ეფექტის გაზომვის სირთულეები

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების გავლენის შეფასება მონაწილეებზე მოიცავს უნიკალურ მეთოდოლოგიურ გამოწვევებს. მსგავსი მიდგომები ამახვილებს ყურადღებას გამოცდილებით სწავლებაზე, ემოციურ ჩართულობასა და შემოქმედებით თვითგამოხატვაზე, რაც რთულად ექვემდებარება რაოდენობრივ გაზომვას და მოითხოვს სპეციალიზებულ შეფასების სტრატეგიებს.

მხატვრული პროცესების ტრანსფორმაციული ბუნება ნიშნავს, რომ მნიშვნელოვანი სწავლა ხშირად ხდება არასწორხაზოვანი, რეფლექსიური და ღრმად პირადი გამოცდილების მეშვეობით, რომლებიც შესაძლოა მყისიერად არ ჩანდეს ან მონაწილეებისთვის რთულად ფორმულირებადი იყოს. ტრადიციულმა წინასწარმა და შემდგომმა შეფასების ინსტრუმენტებმა შეიძლება გამოტოვონ პერსპექტივის, თავდაჯერებულობის ან მოქმედების გრძნობის დახვეწილი, მაგრამ ღრმა ცვლილებები, რომლებიც შემოქმედებითი პრაქტიკის შედეგად ვლინდება. მონაწილეებმა შეიძლება გამოიმუშაონ საკუთარი თავის და მათი თემების დანახვის ახალი გზები, რომლებიც აშკარა ხდება მხოლოდ პროგრამის დასრულებიდან რამდენიმე კვირის ან თვის შემდეგ.

„არტიტული პროცესების გარდამქმნელი ბუნება ნიშნავს, რომ მნიშვნელოვანი სწავლა ხშირად მიმდინარეობს არასწორხაზოვანი, რეფლექსიური და ღრმად პირადი გამოცდილებების გზით, რაც შესაძლოა მყისიერად არ ჩანდეს ან რთულად გამოიხატებოდეს მონაწილეთა მიერ.“

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლება ასევე მოქმედებს აფექტური სწავლების სფეროში - ემოციებს, ღირებულებებსა და იდენტობის ფორმირებას კოგნიტურ განვითარებასთან ერთად განიხილავს. სტანდარტული შეფასების მეთოდები, როგორც წესი, ფოკუსირებულია ცოდნის გაზომვად მათემატიკაზე ან უნარების შეძენაზე, მაგრამ შეიძლება უგულებელყოს თანაგრძნობის, სოციალური კავშირის ან პიროვნული გაძლიერების ცვლილებები, რომლებიც სამოქალაქო ჩართულობის ცენტრალურ ნაწილს წარმოადგენს. შემოქმედებითი პროცესი ხშირად ერთდროულად წარმოადგენს როგორც სწავლის მეთოდს, ისე შედეგს, რაც ართულებს ხელოვნებით მიღებული გამოცდილების გამიჯვნას იმ სამოქალაქო სწავლებისგან, რომელსაც ის წარმოქმნის.

„შემოქმედებითი პროცესი ხშირად თავადვე აჩის სწავლების მეთოდიც და შედეგიც, ხის გამოც ხიუდია მისი გამიჯვნა იმ სამოქალაქო ცოდნისა და გამოცდილებისგან, რომელსაც ის აჩენს.“

გარდა ამისა, ხელოვნებაზე დაფუძნებულ პროგრამებში მონაწილეები სწავლას ხშირად აღიქვამენ როგორც მთლიან და ინტეგრირებულ პროცესს და არა ცალკეულ უნარებად დაყოფილ კომპეტენციებს. ერთი შემოქმედებითი პროექტი შეიძლება ერთდროულად ავითარებდეს კრიტიკულ აზროვნე-

ბას, კომუნიკაციის უნარებს, კულტურულ ცნობიერებასა და თემთან კავშირს — იმ ფორმით, რომელიც ტრადიციული შეფასების კატეგორიებს სცილდება. სწავლების ეს ურთიერთდაკავშირებული ბუნება მოითხოვს შეფასების ისეთ მიდგომებს, რომლებიც შეძლებენ ამ სირთულის დაფიქსირებას და ერთდროულად აღიარებენ განვითარების მრავალფეროვან ფორმებს.

ბევრი ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების პროგრამის სოციალური და თანამშრომლური ხასიათი დამატებით ართულებს შეფასების პროცესს. ინდივიდუალური სწავლა მიმდინარეობს ჯგუფურ დინამიკასა და თემურ კონტექსტში, რომლებიც გავლენას ახდენენ როგორც სწავლის პროცესზე, ისე შედეგებზე. მონაწილეები ხშირად იძენენ სამოქალაქო უნარებს თანატოლებთან ურთიერთობის, კოლექტიური შემოქმედების ან თემის რეაქციის გზით — რაც ვერ განისაზღვრება მხოლოდ ინდივიდუალური დონის შეფასებით და საჭიროებს ისეთ მეთოდებს, რომლებიც ერთდროულად ითვალისწინებენ სოციალურ და სისტემურ ცვლილებებს პირად განვითარებასთან ერთად.

საბაზისო დამკვიდრება

პროგრამის განხორციელებამდე მკაფიო საბაზისო ხაზის დადგენა აუცილებელია, რომ შესაძლებელი გახდეს მონაწილეებში დროთა განმავლობაში არსებითი ცვლილებების მონიტორინგი. ეს საწყისი შეფასება ასახავს მონაწილეთა საწყისი წერტილებს სამოქალაქო ჩართულობისა და პიროვნული განვითარების მრავალ ასპექტში, რაც წარმოადგენს საცნობარო წერტილებს ზრდისა და ტრანსფორმაციის გასაზომად პროგრამის განმავლობაში და მის შემდეგ.

ჩვენ გირჩევთ, საბაზისო ნიშნულები დადგინდეს ოთხ ძირითად განზომილებაში, რომლებიც განსაკუთრებით მგრძნობიარეა ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ჩარევების მიმართ.

საზოგადოებაში ჩართულობის დამოკიდებულებები, რომლებიც მოიცავს მონაწილეთა ამჟამინდელ ურთიერთობას ადგილობრივ გარემოსთან და სოციალურ ქსელებთან. ეს მოიცავს მათ ინფორმირებულობას საზოგადოებრივი საკითხების შესახებ, ინტერესს ადგილობრივი საქმეების მიმართ, კავშირის განცდას სამეზობლოსთან ან თანატოლთა ჯგუფებთან და საზოგადოებაში ჩართულობის წარსულ გამოცდილებას.

სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითფექტურობა ზომავს მონაწილეთა რწმენას საკუთარი შესაძლებლობების მიმართ, შეიტანონ ცვლილებები საკუთარ თემებში და თავდაჯერებულობას სამოქალაქო პროცესებში ჩართვის მიმართ. ეს შეიძლება მოიცავდეს საჯარო გამოსვლების დროს კომფორტის დონეს, საზოგადოებრივ საკითხებზე მოსაზრებების გამოთქმის მზაობას, ჯგუფური აქტივობების ორგანიზების ან მათში მონაწილეობისადმი თავდაჯერებულობას და რწმენას საკუთარი შესაძლებლობების მიმართ, გავლენა მოახდინონ საკუთარ გარემოზე პოზიტიურ ცვლილებებზე.

მონაწილეთა პიროვნული ძალაუფლების განცდა იძლევა წარმოდგენას მონაწილეების მიერ საკუთარი გარემოებების კონტროლის შეგრძნებაზე და იმ რწმენაზე, რომ მათ შეუძლიათ გავლენა მოახდინონ შედეგებზე როგორც პირად, ისე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ეს საწყისი მაჩვენებელი ხელს უწყობს ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პოტენციური გავლენის - შემოქმედებითი გამოხატვისა და კოლექტიური მოქმედების გზით გაძლიერებას.

სოციალური კავშირები და კუთვნილების განცდა მონაწილეთა არსებული ურთიერთობების, დამხმარე ქსელებისა და მათ თემებში ჩართულობის გრძნობის დოკუმენტირებით ავსებს საბაზისო სურათს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული პროგრამები ხშირად აძლიერებს სოციალურ კავშირებს და ქმნის ახალ კავშირებს, რაც მნიშვნელოვანს ხდის მონაწილეთა საწყისი წერტილების გაგებას ურთიერთობების დამყარებისა და საზოგადოებაში ინტეგრაციისთვის.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ინტერვენციების ძირითადი განზომილებები:

- საზოგადოებაში ჩართულობისადმი დამოკიდებულება;
- სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითეფექტურობა;
- მონაწილეთა პიროვნული ძალაუფლების განცდა;
- სოციალური კავშირები და კუთვნილების გრძნობა.

დროთა განმავლობაში დამოკიდებულების ცვლილებების თვალყურის დევნება

საბაზისო გაზომვების დადგენის შემდეგ, მონაწილეთა დამოკიდებულებების განვითარების თვალყურის დევნება პროგრამის განმავლობაში და მის შემდეგ მნიშვნელოვან ინფორმაციას იძლევა ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ტრანსფორმაციული პოტენციალის შესახებ. დამოკიდებულების ეს ცვლილებები ხშირად წარმოადგენს შემოქმედებითი სამოქალაქო ჩართულობის ყველაზე მნიშვნელოვან და ხანგრძლივ გავლენას, თუმცა ისინი შეიძლება თანდათანობით გამოვლინდეს და სრულად დოკუმენტირებისთვის მუდმივი დაკვირვება მოითხოვოს.

სამოქალაქო თავდაჯერებულობისა და საზოგადოებრივ აქტივობებში მონაწილეობის სურვილის ცვლილებები ხშირად მონაწილეებში ყველაზე თვალსაჩინო ადრეულ ცვლილებებს წარმოადგენს. ეს შეიძლება გამოვლინდეს საჯაროდ გამოხატვისას კომფორტის მატებით, ჯგუფურ გარემოში მოსაზრებების გაზიარების უფრო მეტი სურვილით ან პროგრამაში ან ფართო საზოგადოებაში პასუხისმგებლობების აღების ახალი ენთუზიაზმით. მონაწილეები შეიძლება პასიური დაკვირვებიდან აქტიურ წვლილზე გადავიდნენ, რაც აჩვენებს მზარდ ნდობას კოლექტიურ ძალისხმევაში მნიშვნე-

ლოვანი წვლილის შეტანის უნარის მიმართ. ზოგიერთი ადამიანი, რომელიც თავდაპირველად ყოყმანობდა ჯგუფურად გამოსვლაზე, შეიძლება გახდეს მისთვის მნიშვნელოვანი საქმეების აქტიური დამცველი, ზოგი კი შეიძლება ლიდერის როლში იყოს, რასაც ადრე თავს არიდებდა.

ადგილობრივი საკითხებისა და სოციალური პროცესების გაგების ცვლილება ასახავს სამოქალაქო ცნობიერების გაღრმავებას, რომელიც ხშირად თან ახლავს თემაზე დაფუძნებულ არტისტულ კვლევას. შემოქმედებითი პროექტების მეშვეობით, რომლებიც იკვლევენ სამეზობლო პრობლემებს, სოციალურ დინამიკას ან კულტურულ საკითხებს, მონაწილეები ხშირად იძენენ უფრო დახვეწილ და მრავალმხრივ ხედვას რთულ პრობლემებზე. ეს გაგება ხშირად სცილდება მხოლოდ ინტელექტუალურ ცოდნას და მოიცავს ემოციურ და გამოცდილებაზე დაფუძნებულ აღქმას იმის შესახებ, თუ როგორ მოქმედებს სოციალური სისტემა რეალურ ადამიანთა ცხოვრებაზე, რაც იწვევს უფრო თანაგრძნობით და გააზრებულად ჩართულ სამოქალაქო აქტივობას.

საზოგადოებრივი გამონვევების შესახებ კრიტიკული აზროვნების ევოლუცია დამოკიდებულების ცვლილების კიდეც ერთ მნიშვნელოვან სფეროს წარმოადგენს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომები ხშირად მონაწილეებს მოუწოდებს, კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენონ ვარაუდები, შეისწავლონ პრობლემების ძირითადი მიზეზები და განიხილონ ალტერნატიული გადაწყვეტილებები შემოქმედებითი პროცესების მეშვეობით. ეს კრიტიკული უნარი შეიძლება გამოვლინდეს საზოგადოებრივი პრობლემების უფრო დახვეწილი ანალიზის, მარტივი გადაწყვეტილებებისადმი უფრო დიდი სკეპტიციზმის და სოციალური გამონვევების ურთიერთდაკავშირებული ბუნების ამოცნობის გაზრდილი უნარის სახით. მონაწილეები ხშირად აღნიშნავენ, რომ შემოქმედებითი კვლევა ნაცნობი პრობლემების სრულიად ახალი პერსპექტივიდან დანახვაში დაეხმარა.

სამოქალაქო იდენტობისა და კუთვნილების გრძნობის განვითარება ხშირად ჩნდება მაშინ, როდესაც მონაწილეები ერთობლივ შემოქმედებით საქმიანობაში ან თემაზე ორიენტირებულ პროექტებში ერთვებიან. მრავალი მონაწილე აღნიშნავს, რომ თავს უფრო დაკავშირებულად გრძნობს საკუთარ თემთან, უფრო მეტად ინტერესდება ადგილობრივი საკითხებით და უფრო მკაფიოდ იაზრებს საკუთარ როლს და სამოქალაქო პასუხისმგებლობას. იდენტობის ეს განვითარება ხშირად მოიცავს როგორც ინდივიდუალურ ზრდას, ასევე კოლექტიურ იდენტიფიკაციას თანატოლების ჯგუფებთან, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან ან სოციალურ მოძრაობებთან, რომლებიც წარმოიშობა ან უკავშირდება პროგრამის გამოცდილებას. ხელოვნების ერთად შექმნის, ისტორიების გაზიარებისა და საერთო საზრუნავებზე რეაგირების პროცესს შეუძლია შექმნას ძლიერი კავშირები, რომლებიც ფორმალური პროგრამის პერიოდის მიღმაც ვრცელდება.

ქცევითი ცვლილების ინდიკატორები

მიუხედავად იმისა, რომ დამოკიდებულების ცვლილებები მონაწილეთა განვითარების შესახებ მნიშვნელოვან ინფორმაციას იძლევა, ქცევითი ცვლილებები კონკრეტულ მტკიცებულებებს გვთავაზობს იმაზე, თუ როგორ გარდაიქმნება ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლება რეალურ ცხოვრებაში. მონაწილეთა საზოგადოებებთან ურთიერთობისა და სამოქალაქო პასუხისმგებლობის განხორციელების ეს დაკვირვებადი ცვლილებები სამოქალაქო განათლების ინიციატივების უმეტესობის საბოლოო მიზანს წარმოადგენს.

- ქცევითი ცვლილების ინდიკატორები:
- გაზრდილი მონაწილეობა საზოგადოებრივ საქმიანობაში
- გაზრდილი მოხალისეობრივი და ადგილობრივი აქტივიზმის ჩართულობა
- თანატოლების გავლენის ბუნებრივი გაჩენა და არაფორმალური ლიდერული როლები
- ინიციატივის აღება პირად გარემოში

საზოგადოებრივი აქტივობების ზრდა პროგრამის გავლენის ერთ-ერთი ყველაზე პირდაპირი ინდიკატორია. ეს შეიძლება მოიცავდეს ადგილობრივ ორგანიზაციებში განწევრიანებას, საზოგადოებრივი შეხვედრებზე დასწრებას, სამეზობლო ღონისძიებებში მონაწილეობას ან მონაწილეებისთვის მნიშვნელოვანი საქმეებისთვის მოხალისეობრივ საქმიანობას. მთავარია არა მხოლოდ მონაწილეობის სიხშირე, არამედ ჩართულობის ხარისხი და განზრახვა: მონაწილეები ხშირად აღნიშნავენ, რომ პროგრამის დასრულების შემდეგ თავს უფრო მიზანმიმართულად და ეფექტურად გრძნობენ საზოგადოებრივი ჩართულობის კუთხით. ზოგიერთმა პირმა, რომელიც ადრე თავს არიდებდა საჯარო ღონისძიებებს, შეიძლება რეგულარულად დაიწყოს საქალაქო დარბაზებსა და საზოგადოებრივი ფორუმებზე დასწრება, ზოგმა კი შეიძლება ორგანიზატორული როლები იკისროს, რომლებზეც აქამდე არასდროს უფიქრია.

მოხალისეობრივი და ადგილობრივი აქტივიზმის ჩართულობა ხშირად იზრდება, რადგან მონაწილეები თავიანთი მხატვრული ნამუშევრების მეშვეობით უფრო მჭიდრო კავშირს ამყარებენ საზოგადოებრივ საკითხებთან. ზოგიერთი მონაწილე სოციალური თემების შემოქმედებითი კვლევის დროს ახალ მიზეზებს აღმოაჩენს, ზოგი კი არსებულ ინტერესებს უფრო მეტად აღრმავებს. მხატვრული კომპონენტი ხშირად მონაწილეებს უნიკალურ უნარებსა და პერსპექტივებს სთავაზობს მოხალისეობრივ საქმიანობაში, როგორცაა შემოქმედებითი კომუნიკაციის სტრატეგიები, ვიზუალური დოკუმენტირების უნარები ან საზოგადოების ორგანიზების ინოვაციური მიდგომები.

თანატოლების გავლენა და არაფორმალური ლიდერული როლები ხშირად ბუნებრივად იჩენს თავს, როდესაც მონაწილეები პროგრამის მეშვეობით თავდაჯერებულობასა და უნარებს იძენენ. ეს შე-

იძლება გამოვლინდეს მონაწილეების მიერ არაფორმალური შეხვედრების ორგანიზებით, ახალი მონაწილეების მენტორობით ან ინიციატივის აღებით, რათა გადაჭრან მათ თემებში აღმოჩენილი პრობლემები. ლიდერული ქცევები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ისინი მიუთითებენ, რომ მონაწილეებმა აითვისეს პროგრამის უფლებამოსილების გაძლიერების მიზნები და აქტიურად უზიარებენ მათ სხვებს. პროგრამის ბევრი კურსდამთავრებული იუნყება, რომ მათი მეგობრები და ოჯახის წევრები ამჩნევენ ცვლილებებს მათ მზაობაში, ისაუბრონ პრობლემებზე ან აიღონ პასუხისმგებლობა ჯგუფურ სიტუაციებში.

პირად გარემოში ინიციატივის აღება, შესაძლოა, ქცევითი ცვლილების ყველაზე პერსონალიზებულ ფორმას წარმოადგენს. მონაწილეები ახლად შეძენილ სამოქალაქო თავდაჯერებულობას უშუალო გარემოში იყენებენ, რაც შეიძლება მოიცავდეს სკოლებში, სამუშაო ადგილებში ან ოჯახებში ცვლილებების ადვოკატირებას ან მცირე მასშტაბის საზოგადოებრივი პროექტების დაწყებას. ეს მიკრო დონის ცვლილებები ხშირად უფრო მასშტაბური სამოქალაქო ჩართულობის საფუძველს ქმნის, რადგან მონაწილეები ნდობას იჩენენ დადებითი ცვლილებების განხორციელების უნარის მიმართ.

გრძელვადიანი მონიტორინგის სტრატეგიები

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების მდგრადი ზემოქმედების თვალყურის დევნება მოითხოვს მუდმივ ერთგულებას შემდგომი აქტივობების მიმართ, რომლებიც გაცილებით აღემატება პროგრამის დასრულებას. გრძელვადიანი მონიტორინგი უნიკალურ გამოწვევებს წარმოადგენს, რადგან მონაწილეები შეიძლება გეოგრაფიულად გაიფანტონ, ცხოვრებისეული გარემოებების შეცვლას წააწყდნენ ან პროგრამის ორგანიზატორებთან მუდმივი კონტაქტისადმი ინტერესის სხვადასხვა დონე შეინარჩუნონ. თუმცა, გრძელვადიანი თვალყურის დევნების ინვესტიცია ხშირად პროგრამის ეფექტურობისა და მონაწილეთა ტრანსფორმაციის შესახებ ყველაზე მნიშვნელოვან ინფორმაციას იძლევა.

კურსდამთავრებულთა თვალყურის დევნების სისტემები ქმნის საფუძველს ყოფილ მონაწილეებთან მდგრადი ჩართულობისთვის. წარმატებული სისტემები აბალანსებს მუდმივი კონტაქტის საჭიროებას მონაწილეთა კონფიდენციალურობისა და ავტონომიის პატივისცემასთან. ეს შეიძლება მოიცავდეს ისეთი არჩევითი საკომუნიკაციო არხების შექმნას, როგორცაა საინფორმაციო ბიულეტენები, სოციალური მედიის ჯგუფები ან პერიოდული გამოკითხვები, რომლებიც მონაწილეებს საშუალებას აძლევს გაუზიარონ ერთმანეთს სიახლეები სამოქალაქო ჩართულობის გზაზე. ზოგიერთი პროგრამა ქმნის ოფიციალურ კურსდამთავრებულთა ქსელებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ მუდმივ მხარდაჭერას, ქსელური შესაძლებლობებს და პროგრამის ჯგუფებს შორის თანატოლების მენტორობის შანსებს.

რეგულარული ინტერვალებით შემდგომი შემოწმებები მონაწილეთა განვითარების შესახებ სისტემატური მონაცემების დროთა განმავლობაში შეგროვების შესაძლებლობას იძლევა. ფორმალური შეფასებების ნაცვლად, ეფექტური შემოწმებები ხშირად არაფორმალური საუბრების, შემოქმედები-

თი სავარჯიშოების ან რეფლექსიური აქტივობების ფორმას იღებს, რაც მონაწილეებისთვის უფრო მნიშვნელოვანი ჩანს, ვიდრე დამღლევი. შემონების დრო და სიხშირე უნდა ასახავდეს პროგრამის მიზნებსა და მონაწილეთა პრეფერენციებს - ზოგიერთი პროგრამა ყოველ ექვს თვეში ერთხელ ატარებს მოკლე გამოკითხვებს, ზოგი კი ყოველწლიურ შეკრებებს აწყობს, რომლებიც მონაცემთა შეგროვებას სოციალურ კავშირთან და სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობებთან აერთიანებს.

თანატოლთა ქსელები და უწყვეტი კავშირები ხშირად გრძელვადიანი მონიტორინგის ყველაზე მდგრად ფორმას წარმოადგენს, რადგან მონაწილეები ხშირად ინარჩუნებენ ურთიერთობას პროგრამის სხვა კურსდამთავრებულებთან მაშინაც კი, როდესაც პროგრამის ფორმალური კონტაქტი წყდება. ამ ორგანულ ქსელებს შეუძლიათ შემოგვთავაზონ ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ უჭერენ მხარს მონაწილეები ერთმანეთის სამოქალაქო განვითარებას და უზრუნველყონ ბუნებრივი არხები გრძელვადიანი გავლენის შესახებ ინფორმაციის შესაგროვებლად.

თემის მხრიდან მონაწილეთა ჩართულობაზე მიღებული უკუკავშირი უზრუნველყოფს გარე პერსპექტივას პროგრამის ზეგავლენის შესახებ და ავსებს თვითშეფასების მონაცემებს. ადგილობრივმა ორგანიზაციებმა, თემის ლიდერებმა ან სხვა დაინტერესებულმა მხარეებმა შეიძლება შეამჩნიონ მონაწილეთა სამოქალაქო ჩართულობის ცვლილებები, რომლებიც თავად მონაწილეებმა ვერ დაინახეს ან არ ახსენეს. თემის დონეზე მიღებული ასეთი უკუკავშირი შეიძლება გახდეს მნიშვნელოვანი დამადასტურებელი მტკიცებულება პროგრამის სამოქალაქო ზეგავლენის შესახებ და უზრუნველყოს ღირებული ინფორმაცია პროგრამის გაუმჯობესებისთვის.

პიროვნული ტრანსფორმაციის კრეატიული დოკუმენტაცია

ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლების პროგრამებს აქვთ უნიკალური შესაძლებლობა, გამოიყენონ შემოქმედებითი მეთოდები მონაწილეთა განვითარების თვალყურის დევნებისთვის, რომლებიც შეესაბამება მათ პედაგოგიურ მიდგომას. მხატვრული დოკუმენტირების ამ სტრატეგიებს შეუძლიათ პიროვნული ზრდის ისეთი ასპექტების აღბეჭდვა, რომლებიც ტრადიციული შეფასების მეთოდებს შეიძლება გამორჩათ, ამავედროულად, მონაწილეებს რეფლექსიისა და თვითგამოხატვის მნიშვნელოვან შესაძლებლობებს აძლევს.

„მაშინ და ახლა“ მხატვრული პორტფოლიოები მონაწილეებს სთავაზობს ძლიერ გზებს, რათა შემოქმედებითი მუშაობის საშუალებით საკუთარი ტრანსფორმაცია დააფიქსირონ. პროგრამის დასრულების შემდეგ, მონაწილეებს შეუძლიათ შექმნან მხატვრული ნამუშევრები, რომლებიც ასახავს მათ მოგზაურობას, ადარებს მათ ამჟამინდელ პერსპექტივებს, უნარებს ან სამოქალაქო ჩართულობას სანყის ნერტილებთან. ეს პორტფოლიოები შეიძლება მოიცავდეს ვიზუალურ ხელოვნებას, პოეზიას, ფოტოგრაფიას, ციფრულ მედიას ან პერფორმანსულ ნამუშევრებს, რომლებიც ასახავს პიროვნულ ზრდას ისე, როგორც გამოკითხვებით ან ინტერვიუებით შეუძლებელია. ამ რეფლექსიური ნამუშევრების შექმნის პროცესი ხშირად თავად მონაწილეებისთვისაც ქმნის ხედვას, რაც დოკუმენტაციის პროცესს სწავლის გაგრძელების გამოცდილების ნაწილად აქცევს.

პიროვნული ნარატივის განვითარება ტრანსფორმაციის ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში თვალყურის დევნების კიდევ ერთ გზას იძლევა. მონაწილეებმა შეიძლება შექმნან მიმდინარე მხატვრული ჟურნალები, ვიდეო დღიურები ან მულტიმედიური პროექტები, რომლებიც აღწერენ მათ სამოქალაქო მოგზაურობას პროგრამის დასრულების შემდეგ. ზოგიერთი პროგრამა იწვევს კურსდამთავრებულებს, შექმნან ყოველწლიური „შემონებების“ ნამუშევრები, რომლებიც იკვლევს მათ ამჟამინდელ სამოქალაქო ჩართულობას, მათ წინაშე არსებულ გამოწვევებს ან მათ მიერ მისაღწევ მიზნებს. ეს ნარატიული პროექტები ხშირად ავლენს განვითარების ნიმუშებს, რომლებიც დროთა განმავლობაში ნელ-ნელა იჩენს თავს და შესაძლოა არ იყოს ასახული უფრო სტრუქტურირებული შეფასების მიდგომებით.

კრეატიული დოკუმენტაციის მეთოდები ასევე იძლევა კოლექტიური რეფლექსიისა და თანატოლთა შორის სწავლების შესაძლებლობებს. ჯგუფური ხელოვნების პროექტებს, რომლებიც იკვლევენ სამოქალაქო ზრდის საერთო გამოცდილებას, შეუძლიათ პროგრამის გავლენის შესახებ ინფორმაციის მოძიება და მონაწილეებს შორის საზოგადოებრივი კავშირების განმტკიცება. ციფრული ისტორიების მოყოლის პროექტები, საზოგადოებრივი მურალები ან თანამშრომლობითი წარმოდგენები შეიძლება ერთდროულად იყოს შეფასების ინსტრუმენტები და სამოქალაქო ჩართულობის გაგრძელების საშუალებები, რაც პროგრამის გავლენას უფრო ფართო საზოგადოებრივ კონტექსტებზე აფართოებს.

CIVICART-ის სასწავლო პროგრამის შეფასების ჩარჩო

ეს ჩარჩო შექმნილია CivicArt-ის სასწავლო პროგრამის გავლენისა და ეფექტურობის შესაფასებლად და ფოკუსირებულია ოთხ ცენტრალურ განზომილებაზე: საზოგადოებაში ჩართულობის დამოკიდებულება, სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითეფექტურობა, მონაწილეთა პიროვნული ძალაუფლების განცდა და სოციალური კავშირები და კუთვნილების გრძნობა. ეს განზომილებები შეირჩა, რადგან ისინი წარმოადგენენ ზრდის ყველაზე მნიშვნელოვან სფეროებს, რომელთა ხელშეწყობაც ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლებას შეუძლია. ჩარჩო ასევე ასახავს მონაწილეთა მიერ ინიცირებული შემდგომი აქტივობების შეფასების მეთოდებს, რაც უზრუნველყოფს პროექტის მულტიპლიკაციური ეფექტისა და გრძელვადიანი მდგრადობის დაფიქსირებას. შეფასება არის როგორც რაოდენობრივი, ასევე თვისებრივი, ეფუძნება შემოქმედებით, მონაწილეობით მეთოდებს, რომლებიც შეესაბამება CivicArt-ის ეთოსს.

1. საზოგადოების ჩართულობისადმი დამოკიდებულება

საზოგადოებაში ჩართულობის დამოკიდებულება გულისხმობს მონაწილეთა ინფორმირებულობას ადგილობრივი საკითხების შესახებ, მათ ინტერესს სამოქალაქო საქმეების მიმართ და მათი საზოგადოებასთან კავშირის განცდას. ეს განზომილება აფასებს, აღრმავებს თუ არა ტრენინგი მონაწილეთა ერთგულებას, დადებითი წვლილი შეიტანონ თავიანთ სამეზობლოებში და აძლიერებს თუ არა მათ, როგორც საზოგადოების წევრების, იდენტობას.

ძირითადი ინდიკატორები და ინსტრუმენტები მოიცავს:

ინდიკატორი	შეფასების ინსტრუმენტები და მეთოდები
საზოგადოების პრობლემების შესახებ ცნობიერების ამაღლება	ლიკერტის შკალის პუნქტებით ტრენინგამდელი და ტრენინგის შემდგომი გამოკითხვები; ჯგუფური რეფლექსიის სავარჯიშოები; საზოგადოების რუკების შედგენის აქტივობები.
ინტერესი ადგილობრივი სამოქალაქო საქმეების მიმართ	მონაწილეთა დღიურები, რომლებიც აღწერენ ადგილობრივ ინტერესის საკითხებს; აკვირდებიან ადგილობრივ ღონისძიებებში მონაწილეობას.

საზოგადოების კავშირის განცდა	სტორიულინგის სავარჯიშოები; კუთვნილების შესახებ საბაზისო და შემდგომი რეფლექსია; ინტერვიუები თანატოლებთან/საზოგადოების ლიდერებთან.
პრაქტიკული ჩართულობა საზოგადოების ინიციატივებთან	ტრენინგის შემდეგ დაწყებული საქალაქო დარბაზებში, მოხალისეთა პროექტებში ან სამოქალაქო კამპანიებში დასწრების თვალყურის დევნება.

საზოგადოების ნარატივების, პროგრამის ფარგლებში შექმნილი ნამუშევრებისა და მონაწილეთა საკუთარი რეფლექსიების თვისებრივი ანალიზი მდიდარ მონაცემებს გვანვდის იმის შესახებ, თუ როგორ აღიქვამენ ისინი საკუთარ როლს საზოგადოებაში. გამოკითხვებიდან და დასწრების ჩანაწერებიდან მიღებული რაოდენობრივი მონაცემები ჩართულობის გაზომვად სურათს იძლევა.

2. სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითფექტურობა

სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითფექტურობა ფოკუსირებულია მონაწილეთა რწმენაზე, რომ მათ შეუძლიათ ცვლილებების მოხდენა. ეს მოიცავს მათ კომფორტულობას საჯარო გამოსვლებისას, მოსაზრებების გამოხატვის მზაობას და თავდაჯერებულობას სამოქალაქო პროცესების წარმართვის ან მათში ჩართვის კუთხით. ამ განზომილების გაძლიერება უზრუნველყოფს, რომ მონაწილეები პასიური დამკვირვებლებიდან თავიანთ საზოგადოებებში აქტიურ კონტრიბუტორებად გადაიქცევიან.

ინდიკატორი	შეფასების ინსტრუმენტები და მეთოდები
კომფორტი საჯარო გამოსვლისას	ვიდეოჩანაწერები, პრეზენტაციები ტრენინგის დროს და მის შემდეგ; თანატოლების შეფასების ფორმები, რომლებიც აფასებენ თავდაჯერებულობას, სიცხადეს და თავდაჯერებულობას.
სამოქალაქო აზრის გამოხატვის სურვილი	გამოკითხვები, რომლებიც აფასებენ შეხედულებების გაზიარების მზაობას; დებატებისა და ჯგუფური დისკუსიების დაკვირვება.

სამოქალაქო აქტივობების ორგანიზების/მონაწილეობისადმი თავდაჯერებულობა	ტრენინგის შემდგომი გამოკითხვები; სამოქალაქო ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა ხელს უწყობს ორგანიზებას.
რწმენა პოზიტიური ცვლილებების განხორციელების უნარის მიმართ	თვითეფექტურობის შკალები (მაგ., სამოქალაქო კონტექსტებისთვის ადაპტირებული ზოგადი თვითეფექტურობის შკალა); რეფლექსიური ჟურნალები, რომლებიც თავდაჯერებულობის ცვლილებებს აღწერენ.

სამოქალაქო თავდაჯერებულობის ნიუანსების აღსაწერად აუცილებელია ტრიანგულაცია: რაოდენობრივი საზომები, როგორცაა თვითეფექტურობის შკალები, უნდა გაერთიანდეს რეფლექსიური წერის, შემოქმედებითი გამოხატვისა და ტრენინგის დაკვირვების ხარისხობრივ მონაცემებთან. პროგრესი თვალსაჩინოა არა მხოლოდ ქულებში, არამედ სამოქალაქო დიალოგების ან მხატვრული ქმედებების დროს მონაწილეობის ხარისხში.

3. მონაწილეთა პიროვნული ძალაუფლების განცდა

პიროვნული ძალაუფლება გულისხმობს მონაწილეთა მიერ საკუთარ გარემოებებზე კონტროლის აღქმას და შედეგების ფორმირების უნარს. ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სამოქალაქო განათლებაში, გაძლიერება ხშირად შემოქმედებითი გამოხატვისა და კოლექტიური მოქმედების გზით ვლინდება. ეს განზომილება აფასებს, თუ როგორ ითვისებენ მონაწილეები მოქმედების ძალას და გარდაქმნიან მას მოქმედებად.

ინდიკატორი	შეფასების ინსტრუმენტები და მეთოდები
პირად გარემოებებზე კონტროლის აღქმა	საბაზისო და შემდგომი შესაძლებლობების გამაძლიერებელი კითხვარები; შემოქმედებითი რეფლექსიის სავარჯიშო „ჩემი გზის მდინარე“.
საზოგადოებრივ ცხოვრებაში შედეგების ჩამოყალიბების უნარი	მონაწილეთა თვითანგარიშები; მონაწილეთა მიერ დაწყებული სამოქალაქო ინიციატივების დოკუმენტაცია.

ინიციატივის აღების სურვილი	ჯგუფური პროექტების დროს დაკვირვება; ტრენინგის შემდეგ პირადი ინიციატივების შესახებ შემდგომი ანგარიშები.
ხელოვნების მეშვეობით გაძლიერების დასტური	მხატვრული პორტფოლიოები („მანამდე და შემდეგ“ ნამუშევრები); მონაწილეთა საკუთარი ნარატივები ცვლილებების შესახებ.

ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია თვისებრივი მტკიცებულებები. მხატვრული პორტფოლიოები და რეფლექსიური ნარატივები ხშირად უფრო ნათლად ასახავს პიროვნულ გაძლიერებას, ვიდრე კვლევები. თუმცა, თანმიმდევრული შემდგომი ინტერვიუები ხელს უწყობს ამ ტრანსფორმაციების შენარჩუნებას და პრაქტიკაში გამოყენებას.

4. სოციალური კავშირები და კუთვნილების განცდა

ეს განზომილება იკვლევს მონაწილეთა სოციალური ქსელების სიძლიერეს და მათი ინკლუზიურობის განცდას. ხელოვნებაზე დაფუძნებული პროგრამები ხშირად ახალი ურთიერთობებისა და საზოგადოებრივი კავშირების კატალიზატორია. კუთვნილების შეფასება მოითხოვს როგორც ინდივიდუალური გამოცდილების, ასევე კოლექტიური დინამიკის გათვალისწინებას.

ინდიკატორი	შეფასების ინსტრუმენტები და მეთოდები
პირადი ქსელების გაფართოება	სოციალური ქსელის რუკების შედგენა ტრენინგამდე და ტრენინგის შემდეგ; დამყარებული ახალი კავშირების დოკუმენტირება.
საზოგადოებაში ჩართულობის განცდა	ფოკუს ჯგუფების დისკუსიები; თანატოლების ჩვენებები; კუთვნილების შესახებ რეფლექსიური დღიურები.

ჯგუფურ პროექტებში თანამშრომლობა	ტრენინგების დაკვირვება; გუნდური მუშაობის ხარისხის თანატოლების შეფასება.
ტრენინგის შემდეგ მდგრადი კავშირები	შემდგომი გამოკითხვები, რომლებიც აკვირდება, ინარჩუნებენ თუ არა მონაწილეები კონტაქტს ან აგრძელებენ თუ არა თანამშრომლობას.

კუთვნილების ინდიკატორები ხშირად თვისებრივი ტერმინებით გამოიხატება: მონაწილეები უფრო ძლიერ ნდობას, თანაგრძნობასა და სოლიდარობას აღნიშნავენ. თუმცა, ქსელების რაოდენობრივი რუკა სოციალური კაპიტალის ზრდის გაზომვად მტკიცებულებას იძლევა.

5. ტრენინგის შემდგომი შეფასება და პროგრესის თვალყურის დევნება

პროგრესი უნდა შეფასდეს საბაზისო მონაცემების ტრენინგის შემდგომ შედეგებთან შედარებით. ტრენინგამდე და ტრენინგის შემდეგ შეყვანილი დაწყვილებული კითხვარები ცვლილების რაოდენობრივ მტკიცებულებას იძლევა. შემოქმედებითი მეთოდები, როგორცაა მხატვრული პორტფოლიოები („მაშინ და ახლა“ ნამუშევრები) და რეფლექსიური სთორითელინგი, პროგრესის თვისებრივ განზომილებებს ავლენს. ჯგუფური ფოკუს სესიები ხელს უწყობს დასკვნების ტრიანგულაციას და მონაწილეებს აძლევს შესაძლებლობას, გამოხატონ თავიანთი გამოცდილება.

6. შემდგომი აქტივობების შეფასება

CivicArt-ის მდგრადობის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ელემენტია მონაწილეთა მიერ ინიცირებული შემდგომი აქტივობების შეფასება. ეს აქტივობები აჩვენებს, იყენებენ თუ არა მონაწილეები მიღებულ ცოდნას პრაქტიკაში და მიიღწევა თუ არა მულტიპლიკაციური ეფექტები თემებში.

განხორციელებული შემდგომი აქტივობების რაოდენობა	მონაწილეთა ანგარიშები; პროექტის მონიტორინგის ჟურნალები.
ინდიკატორი	შეფასების ინსტრუმენტები და მეთოდები

<p>აუდიტორია, რომელსაც მივალნი- ეთ შემდგომი აქტივობების მეშვე- ობით</p>	<p>დასწრების ფურცლები; ციფრული ანალიტიკა (ნახვე- ბი, გაზიარებები, კომენტარები).</p>
<p>შემდგომი ინიციატივების ხარისხი</p>	<p>გარე შემფასებლის ან საზოგადოების დაინტერესებუ- ლი მხარეების უკუკავშირი; ინიციატივების კოლეგე- ბის მიერ შეფასება.</p>
<p>ინიციატივების მდგრადობა</p>	<p>პროექტის დაფინანსების შემდეგ ინიციატივების გაგრძელების თვალყურის დევნება; ახალი დაფინან- სების ან პარტნიორობის მტკიცებულება.</p>
<p>შემდგომი ქმედებების გავლენა საზოგადოებაზე</p>	<p>საზოგადოების წევრებთან გამოკითხვები/ინტერვიუ- ები; მედიაში გაშუქების ანალიზი; შემთხვევის შესწავ- ლის დოკუმენტაცია.</p>

შემდგომი შეფასება უნდა აერთიანებდეს აქტივობების რაოდენობისა და მასშტაბის რაოდენობ-
რივ თვალყურის დევნებას მათი სიღრმის, კრეატიულობისა და ადგილობრივ თემებზე გავლენის ხა-
რისხობრივ შეფასებასთან. შემთხვევის კვლევები გრძელვადიანი ტრანსფორმაციების დეტალურ
მტკიცებულებებს იძლევა.

სწრაფი საცნობარო ბარათი — თავი 6: შემდგომი ქმედებები და შეფასება



დიდი კითხვა

როგორ შეგვიძლია აღვებქდოთ ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების უხილავი, ემოციური და გრძელვადიანი გავლენა?



ძირითადი იდეები

- მხატვრული სწავლება არანრფივი, ემოციური და ღრმად პირადია → რთულია მისი რაოდენობრივი განსაზღვრა.

- სტანდარტული ინსტრუმენტები ვერ ითვალისწინებენ თანაგრძნობის, ნამდვილობისა და კუთვნილების ცვლილებებს.

- ოთხი ძირითადი საბაზისო განზომილება:

- » საზოგადოების ჩართულობის დამოკიდებულებები
- » სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითფექტურობა
- » პირადი ძალაუფლების განცდა
- » სოციალური კავშირები და კუთვნილება

- ცვლილების ინდიკატორები: დამოკიდებულების ცვლილებები →

ქცევის ცვლილება → გრძელვადიანი სამოქალაქო იდენტობა.

- შემოქმედებითი დოკუმენტაცია (ხელოვნების პორტფოლიოები,

ამბის თხრობა, ვიდეო დღიურები) შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც

შეფასება.

- შეფასება = რაოდენობრივი + თვისებრივი + შემოქმედებითი მეთოდების ნაზავი.
- გამოწვევები: პოლიტიკური რისკი, სუსტი სექტორთშორისი თანამშრომლობა, დაბალი მდგრადობა,
- სამართლებრივი/ბიუროკრატიული ბარიერები.



განვითარებული კომპეტენციები

- კრიტიკული რეფლექსია და თვითშეფასება
- სამოქალაქო გავლენაზე თვალყურის დევნება და დემონსტრირება

- შეფასებისთვის შემოქმედებითი ინსტრუმენტების გამოყენება
- უსაფრთხოების, ეთიკისა და ხილვადობის დაბალანსება
- ინსტიტუციებს შორის თანამშრომლობა



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. საბაზისო დონის დადგენა (დამოკიდებულებები, თავდაჯერებულობა, ძალაუფლება, კუთვნილების გრძნობა).
2. დამოკიდებულების ცვლილებაზე თვალყურის დევნება (თავდაჯერებულობა, თანაგრძნობა, კრიტიკული აზროვნება).
3. ქცევითი ცვლილებების დოკუმენტირება (მხალისეობა, ლიდერობა, აქტივიზმი).
4. შემოქმედებითი მეთოდების გამოყენება (ადრინდელი/ახლანდელი ხელოვნების ნიმუშები, რეფლექსიური ჟურნალები, ამბის თხრობა).
5. კურსდამთავრებულთა გრძელვადიანი სისტემების შექმნა (ქსელები, რეგისტრაციები, შეხვედრები).
6. საზოგადოების უკუკავშირის ჩართვა (ლიდერები, თანატოლები, აუდიტორია).
7. რისკებისა და დაბრკოლებების პროგნოზირება → უსაფრთხოებისა და სამართლებრივი სტრატეგიების დაგეგმვა.



რეფლექსიისკენ მიმართული გზავნილები

- როგორ ვაკონტროლო ჩემი აქტივობების გავლენა — რა აკლია?
- რომელი შემოქმედებითი შეფასების მეთოდი შემიძლია ვცადო (ხელოვნების ჟურნალები, ფოტო-ისტორიები, თანამშრომლობითი მურალები)?
- როგორ შემიძლია უზრუნველვყო შემდგომი აქტივობების განხორციელება, რომ სწავლა გრძელვადიან სამოქალაქო ჩართულობად იქცეს?

მოიკოვეთ ბეიჯი



**7. ხელოვნებაზე დაფუძნებული
სამოქალაქო განათლების
განხორციელებისას წარმოქმნილი
საერთო გამოწვევები**

უსაფრთხოება და პოლიტიკური რისკი სადავო კონტაქტებში

როგორც საჭიროებების შეფასება, ასევე რეგიონული კონტექსტის ანალიზი ხაზს უსვამს უსაფრთხოების რისკების ზრდას, განსაკუთრებით საქართველოში ბოლო დროს განვითარებული საპროტესტო აქციების და ომის დროს უკრაინაში. მიუხედავად იმისა, რომ არტივისტები, ფასილიტატორები და მონაწილეები მოქმედებენ თანდაყოლილად დაუცველ სივრცეში, განსაკუთრებით ისეთ კონტექსტში, სადაც პოლიტიკური დაძაბულობა მაღალია და სამოქალაქო საზოგადოება სულ უფრო მეტ კონტროლს განიცდის, ეს გამოწვევა განსაკუთრებით აშკარა გახდა. პრაქტიკოსებმა უნდა გაითვალისწინონ უსაფრთხოების კომპლექსური საკითხები, რომლებიც პირდაპირ გავლენას ახდენს მათ უნარზე, ჩართონ ახალგაზრდები მნიშვნელოვან სამოქალაქო აქტივობებში იმ კონტექსტში, სადაც საჯარო ან პოლიტიკურად დატვირთულ ხელოვნებაში ჩართვას შეიძლება სამართლებრივი, რეპუტაციული ან ფიზიკური საფრთხე შეექმნას.

გამოწვევა მრავალმხრივად ვლინდება. პირდაპირი ფიზიკური რისკი მაშინ ჩნდება, როდესაც ხელოვნებაზე დაფუძნებული აქტივობები აღიქმება, როგორც პოლიტიკურად პროვოკაციული ან არსებული ძალაუფლების სტრუქტურების გამოწვევა. საქართველოში, ევროკავშირში ინტეგრაციის შეჩერებასთან დაკავშირებულმა ბოლოდროინდელმა საპროტესტო აქციებმა შექმნა კლიმატი, სადაც დემოკრატიის პრო-მოძრაობებთან შერწყმული მხატვრული გამოხატულება პოტენციური სახელმწიფო რეპრესიების წინაშე დგას. ხელოვნები და ფასილიტატორები, რომლებიც საჯაროდ გამოხატავენ წინააღმდეგობას თავიანთი ნამუშევრებით, დაპატიმრების, შევიწროების ან მთავრობის სხვა სახის შურისძიების რისკის ქვეშ არიან. უკრაინაში მუდმივი სარაკეტო თავდასხმები თითქმის შეუძლებელს ხდის ღია ცის ქვეშ ღონისძიებების ჩატარებას.

“პრაქტიკოსებმა უნდა გაითვალისწინონ უსაფრთხოების კომპლექსური საკითხები, რომლებიც პირდაპირ გავლენას ახდენს მათ უნარზე, ჩართონ ახალგაზრდები მნიშვნელოვან სამოქალაქო აქტივობებში იმ კონტექსტში, სადაც საჯარო ან პოლიტიკურად დატვირთულ ხელოვნებაში ჩართვას შეიძლება სამართლებრივი, რეპუტაციული ან ფიზიკური საფრთხე შეექმნას.”

სამართლებრივი დაუცველობა კიდევ ერთ მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს. საჯარო ხელოვნების ჩარევები, ქუჩის წარმოდგენები და საზოგადოებრივი ინსტალაციები ხშირად იურიდიულ ნაცრისფერ ზონებში გვხვდება, სადაც ნებართვების გაცემაზე უარის თქმა შეიძლება, ნამუშევრების მოხსნა ან მონაწილეების სისხლისსამართლებრივი დევნა საზოგადოებრივი წესრიგის ან არავითარი რეგულაციების შესახებ ბუნდოვანი რეგულაციების საფუძველზე. ეს ქმნის შემადარწმუნებელ ეფექტს, როდესაც პრაქტიკოსები თვითცნებურად ახდენენ ან თავს არიდებენ ჩართულობის უფრო თვალსაჩინო ფორმებს.

სახელმწიფოს პირდაპირი მოქმედების გარდა, პრაქტიკოსები სკოლების, კულტურული ადგილების ან დამფინანსებელი ორგანოების მხრიდან ინსტიტუციურ ზეწოლას განიცდიან, რომლებმაც შეიძლება შეწყვიტონ მხარდაჭერა, როდესაც აქტივობები პოლიტიკურად ან იდეოლოგიურად ზედმეტად მგრძობიარედ ითვლება. ეს აიძულებს პროგრამებს, აირჩიონ გავლენა და ინსტიტუციური მხარდაჭერა, რაც ხშირად იწვევს შერბილებულ შინაარსს, რომელიც ვერ პასუხობს სწორედ იმ სამოქალაქო საკითხებს, რომლებიც ახალგაზრდებმა უნდა გაიგონ. სოციალური სტიგმატიზაციაც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს, განსაკუთრებით პოლარიზებულ გარემოში, სადაც გარკვეულ მიზნებთან კავშირმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს დასაქმებაზე, სოციალურ ურთიერთობებზე ან საზოგადოებაში არსებულ მდგომარეობაზე. ახალგაზრდული მუშაკებსა და ფასილიტატორებს შეიძლება პროფესიული რეპუტაცია შეეღებოდეს, ხოლო მონაწილეები, განსაკუთრებით ახალგაზრდები, შეიძლება ოჯახების ან თანატოლების ჯგუფების მხრიდან ზეწოლის ქვეშ აღმოჩნდნენ, რათა თავიდან აიცილონ „საკამათო“ აქტივობები.

რისკის ასეთი მუდმივი შეფასება ფსიქოლოგიურ ზეწოლას ახდენს პრაქტიკოსებზე, რომლებმაც უნდა დააბალანსონ მნიშვნელოვანი სამოქალაქო განათლებისადმი ერთგულება პირად და მონაწილეთა უსაფრთხოებასთან. ეს იწვევს ოპერაციულ შეზღუდვებს, სადაც აქტივობები უფრო მეტად რისკის თავიდან აცილებაზეა ორიენტირებული, ვიდრე საგანმანათლებლო ეფექტურობაზე. პროგრამებმა შეიძლება თავიდან აიცილონ მიმდინარე პოლიტიკური საკითხების, საკამათო თემების განხილვა, შეზღუდონ საზოგადოების ხილვადობა ან შეზღუდონ მონაწილეობა „უსაფრთხო“ დემოგრაფიული ჯგუფებით, რაც საბოლოოდ ამცირებს მათ სამოქალაქო გავლენას.

ციფრულ ეპოქაში გამოწვევა ონლაინ მეთვალყურეობასა და ციფრულ უსაფრთხოებაზეც ვრცელდება. სოციალური მედიის კამპანიები, ონლაინ ორგანიზება და ციფრული ხელოვნების პროექტები ქმნის მონაცემთა კვალს, რომლის მონიტორინგიც ხელისუფლებას შეუძლია. პრაქტიკოსებმა უნდა შეიმუშაონ ციფრული უსაფრთხოების პროტოკოლები, ამავდროულად შეინარჩუნონ ხელმისაწვდომობა და ჩართულობა, რაც ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მეთოდებს ეფექტურს გახდის.

სუსტი ინტერსექტორული თანამშრომლობა და შეზღუდული ინსტიტუციური ჩართულობა

საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, კულტურულ ორგანიზაციებსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის ფრაგმენტაცია ხელოვნებაზე დაფუძნებული ეფექტური სამოქალაქო განათლების ერთ-ერთ ყველაზე მუდმივ სტრუქტურულ ბარიერს წარმოადგენს. საგანმანათლებლო დაწესებულებები, მიუხედავად იმისა, რომ სულ უფრო მეტად იყენებენ გამოცდილებით სწავლებას, მაინც დიდწილად ფუნქციონირებენ სტანდარტიზებული ტესტირებისა და ტრადიციული საგნობრივი დაყოფის ხაზგასმის ჩარჩოებში, რაც ართულებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების სრულად ინტეგრირებას ძირითად სასწავლო გეგმებში და არა დამატებით პროგრამებად პოზიციონირებას.

კულტურულ დაწესებულებებს, როგორცაა მუზეუმები და თეატრები, აქვთ მხატვრული ექსპერტიზა, მაგრამ ხშირად არ ესმით პედაგოგიური პრინციპები ან სამოქალაქო განათლების მიზნები და უფრო მეტად ფოკუსირდებიან კულტურულ დაფასებაზე, ვიდრე დემოკრატიული მონაწილეობის უნარებზე. ეს ქმნის კავშირს მაღალი ხარისხის მხატვრულ პროგრამირებასა და მნიშვნელოვანი სამოქალაქო სწავლების შედეგებს შორის. ამასობაში, არასამთავრობო ორგანიზაციები და ახალგაზრდული ორგანიზაციები წარმოადგენენ ღირებულ სამოქალაქო ჩართულობის ექსპერტიზას, მაგრამ ხშირად არ გააჩნიათ კულტურული და ინსტიტუციური სანდოობა, რომელიც საჭიროა მიმზიდველი შემოქმედებითი გამოცდილების შესაქმნელად, რომელიც ნამდვილად გამოიყენებს ხელოვნების ტრანსფორმაციულ პოტენციალს. სანდოობის ხარვეზი განსაკუთრებით რთულია ახალგაზრდების მიერ მართული ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც აწყდებიან დამატებით ბარიერებს დამკვიდრებული საგანმანათლებლო და კულტურული ინსტიტუტების მიერ აღიარების თვალსაზრისით, მიუხედავად თანატოლების ჩართულობისა და თანამედროვე პრობლემების ღრმა გაგებისა.

გარდა ამისა, ინსტიტუციური პრიორიტეტების მრავალფეროვნება ფუნდამენტურ შეუსაბამობას ქმნის. სკოლები პრიორიტეტს აკადემიური მიღწევების ისეთ მაჩვენებლებს ანიჭებენ, რომლებიც იშვიათად ასახავს სამოქალაქო ჩართულობის შედეგებს. კულტურული ინსტიტუტები ყურადღებას ამახვილებენ აუდიტორიის განვითარებაზე და მხატვრულ სრულყოფილებაზე. არასამთავრობო ორგანიზაციები ხაზს უსვამენ სოციალურ ცვლილებებსა და საზოგადოების მობილიზაციას. საერთო მიზნებისა და წარმატების მაჩვენებლების გარეშე, თანამშრომლობის შენარჩუნება ზედაპირული პარტნიორობის მიღმა ძნელი ხდება. ამ გამოწვევას ზრდის სხვადასხვა პროფესიული კულტურა. პედაგოგები, ხელოვანები და სამოქალაქო აქტივისტები ხშირად საუბრობენ სხვადასხვა პროფესიულ ენაზე, მოქმედებენ სხვადასხვა ვადებით და განსხვავებული შეხედულებები აქვთ ეფექტური პრაქტიკის შესახებ. მასწავლებლებმა შეიძლება პრიორიტეტი მიანიჭონ კლასის მართვას და სასწავლო მიზნებს, ხოლო ხელოვანები ხაზს უსვამენ შემოქმედებით პროცესს და ავთენტურ გამოხატვას. სამოქალაქო პედაგოგები ფოკუსირებულნი არიან პოლიტიკურ ცნობიერებასა და მოქმედების შედეგებზე. ეს განსხვავებული ორიენტაციები მოითხოვს მნიშვნელოვან დამაკავშირებელ სამუშაოს, რომელშიც ცოტა დაწესებულება დებს სათანადო ინვესტიციას.

***“საერთო მიზნებისა და წახმაცების ინდიკატორების გაჩეშე, თანამშრომლობა ზედაპირული პაჩინო-
ლობის მიღმა ხორციელდება. ხესუხსების კონკუხენცია ამ დაძაბულობას ამძაფრებს.”***

რესურსებზე კონკურენცია ამძაფრებს ამ დაძაბულობას. თანამშრომლობის ურთიერთსასარგებლო პროცესად აღქმის ნაცვლად, ინსტიტუტები ხშირად ერთმანეთს აღიქვამენ, როგორც კონკურენტებს შეზღუდული დაფინანსებისთვის, სივრცის ხელმისაწვდომობისთვის ან ახალგაზრდების მონაწილეობის მოსაპოვებლად. ეს კონკურენტული დინამიკა აფერხებს რესურსების გაერთიანებას, რაც შესაძლებელს გახდის ამბიციური, ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების პროგრამების განხორციელებას.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ფორმალური აღიარების მექანიზმების არარსებობა დამატებით ინსტიტუციურ ბარიერებს ქმნის. სკოლებს არ შეუძლიათ აკადემიური კრედიტების მინიჭება იმ პროგრამებისთვის, რომლებიც არ შეესაბამება სტანდარტულ საგნობრივ კატეგორიებს. კულტურულ ინსტიტუტებს არ შეუძლიათ საგანმანათლებლო გავლენის დემონსტრირება ტრადიციული მეტრიკის გამოყენებით. არასამთავრობო ორგანიზაციებს უჭირთ მხატვრული აქტივობებიდან მიღებული კონკრეტული სასწავლო შედეგების ჩვენება. აკრედიტაციის ეს ნაკლებობა ნიშნავს, რომ მაღალი ხარისხის პროგრამები ფორმალური განათლების სისტემებში უხილავი რჩება.

არასაკმარისი მეთოდოლოგიური შესაძლებლობები და პროგრამის მდგრადობის გამოწვევები

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების პროგრამების ხელშემწყობი პრაქტიკოსები ამ სპეციალიზებული სამუშაოსთვის გამოცდილებისა და მზადყოფნის შემაშფოთებელ ცვალებადობას ავლენენ. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი პედაგოგი და ფასილიტატორი კომპეტენტურობას ავლენს გამოფენების, ფოტოგრაფიის ან ციფრული მედიის საგანმანათლებლო ინსტრუმენტებად გამოყენებაში, მათ მნიშვნელოვან ნაწილს არ აქვს წინასწარი გამოცდილება სამოქალაქო სწავლების კონტექსტებში მხატვრული მეთოდების ინტეგრირებაში. გამოცდილების დონის ეს მნიშვნელოვანი სხვაობა მნიშვნელოვან შეუსაბამობას ქმნის პროგრამის ხარისხსა და ეფექტურობაში სხვადასხვა განხორციელებისას, რაც ძირს უთხრის სფეროს სანდოობას და გავლენის პოტენციალს.

მიუხედავად იმისა, რომ არაფორმალური განათლების თანდაყოლილი მოქნილობა ინოვაციური და ადაპტირებული პროგრამირების საშუალებას იძლევა, საერთო ხარისხის საორიენტაციო მაჩვენებლებისა და საერთო პროფესიული სტანდარტების ნაკლებობა ეფექტური პრაქტიკის მასშტაბირებისთვის გამოწვევებს ქმნის. ეს ხარვეზი ვლინდება პრაქტიკოსების მიერ მხატვრული შემოქმედების სტრუქტურირებულ სასწავლო მიზნებთან დაბალანსების მცდელობაში, რაც ხშირად იწვევს პროგრამებს, რომლებიც გამოირჩევიან ან მხატვრული ხარისხით, ან სამოქალაქო სწავლების შედეგებით, მაგრამ იშვიათად აღწევენ ორივეს ერთდროულად. გარდა ამისა, გამოწვევას ამძიმებს შეზღუდული გრძელვადიანი შეფასების პრაქტიკა, რომელიც ხშირად ვერ ახერხებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული აქტივობების უნიკალური სამოქალაქო შედეგების აღბეჭდვას. არსებული შეფასების მრავალი მეთოდი არ არის შესაფერისი სამოქალაქო ჩართულობის, დემოკრატიული მონაწილეობის უნარების ან პოლიტიკური ეფექტურობის რთული ცვლილებების გასაზომად, რომლებიც შემოქმედებითი გამოხატვის გზით ვლინდება. ეს ართულებს პრაქტიკოსებისთვის საკუთარი გავლენის ეფექტურად დოკუმენტირებას, წარმატებული მიდგომებიდან სწავლას ან დამატებული

არგუმენტების შექმნას მხარდაჭერისა და რესურსების გასაგრძელებლად.

„...საერთო ხაზის ხის საოპიენგაციო მაჩვენებლებისა და საერთო პიოფესიული სტანდარტების ნაკვეთობა ეფექტური პრაქტიკის მასშტაბიებისთვის სიხთულებს ქმნის.“

საწყისი პროგრამის აქტივობების მიღმა შეზღუდული მდგრადი ჩართულობა და შემდგომი მექანიზმები ინვესტს ახალგაზრდების მონაწილეობის მნიშვნელოვან შემცირებას, რაც დღესდღეობით პროგრამის დიზაინის ერთ-ერთი ყველაზე კრიტიკული ჩავარდნაა. ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების მრავალი ინიციატივა მოქმედებს როგორც იზოლირებული, ერთჯერადი ღონისძიება, რომელსაც არ გააჩნია სტრუქტურირებული გზები უწყვეტი ჩართულობისთვის, მენტორობისთვის ან მდგრადი სამოქალაქო აქტივობისთვის. ეს მიდგომა ფუნდამენტურად ძირს უთხრის მათ პოტენციალს, შექმნან მნიშვნელოვანი გრძელვადიანი ქცევითი ცვლილებები და განავითარონ მონაწილეებს შორის მდგრადი სამოქალაქო აგენტობა. გარდა ამისა, ძლიერი შემდგომი მექანიზმების არარსებობა ნიშნავს, რომ საწყისი ენთუზიაზმი და სწავლის მიღწევები ხშირად ქრება გაძლიერების, პროგრესული უნარების განვითარების ან ახლად შექმნილი სამოქალაქო კომპეტენციების რეალურ ცხოვრებაში გამოყენების შესაძლებლობების გარეშე.

საჯარო ხელოვნებისა და ქუჩის ჩარევებისთვის სამართლებრივი და ბიუროკრატიული დაბრკოლებები

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების პროგრამები სულ უფრო მეტად აღიარებენ საჯარო სივრცეების მნიშვნელობას, როგორც დემოკრატიული თვითგამოხატვისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის არენას. თუმცა, ქუჩის ხელოვნება, საჯარო ინსტალაციები, წარმოდგენები და საზოგადოებრივი ღონისძიებები ხშირად აწყდებიან მნიშვნელოვან სამართლებრივ და ბიუროკრატიულ ბარიერებს, რომლებიც ზღუდავს მათ განხორციელებასა და გავლენას.

ამგვარად, საჯარო ხელოვნების აქტივობებისთვის ნებართვის მოთხოვნები მნიშვნელოვნად განსხვავდება იურისდიქციების მიხედვით და შეიძლება იყოს უკიდურესად რთული და მოითხოვდეს დიდ დროს. ბევრ მუნიციპალიტეტს სჭირდება ვრცელი დოკუმენტაცია, დაზღვევა და წინასწარი შეტყობინების პერიოდები, რაც აღემატება ადგილობრივი ორგანიზაციების ან ახალგაზრდების მიერ ინიციატივების ეფექტურად მართვის შესაძლებლობებს. განაცხადების პროცედურები ხშირად საჭიროებს სამართლებრივ შესაბამისობასა და ღონისძიების მართვაში პროფესიულ ცოდნას, რაც მრავალი ადგილობრივი აქტივისტის და პრაქტიკოსისათვის მიუწვდომელია. შედეგად, იქმნება ბარიერები, რომლებიც უპირატესობას ანიჭებს რესურსებით კარგად უზრუნველყოფილ ინსტიტუტებს ადგილობრივი, ინიციატივაზე დაფუძნებული მცდელობების ხარჯზე.

ცენზურასთან დაკავშირებული საკითხები კიდევ ერთ სირთულეს ქმნის, განსაკუთრებით საკამათო

სამოქალაქო თემებზე ორიენტირებული ან პოლიტიკურად მგრძობიარე კონტექსტში მომუშავე პროგრამებისთვის. ადგილობრივმა ხელისუფლებამ შეიძლება შეზღუდოს კონტენტი, რომელიც პოლიტიკურად პროვოკაციულად, კულტურულად შეუფერებლად ან პოტენციურად დესტრუქციულად მიჩნეულია, რაც თვითცენზურას იწვევს პრაქტიკოსებს შორის, რომლებიც წინააღმდეგობას ელიან. ეს დინამიკა განსაკუთრებით პრობლემურია სამოქალაქო განათლების პროგრამებისთვის, რომლებიც მიზნად ისახავს კრიტიკული აზროვნებისა და დემოკრატიული დებატების უნარების განვითარებას, რადგან კონტენტის შეზღუდვის საფრთხემ შეიძლება შეარყიოს სწორედ ის სამოქალაქო კომპეტენციები, რომელთა განვითარებასაც პროგრამები ცდილობენ.

არავტორიზებული საჯარო ხელოვნების ნიმუშების სწრაფი გაუქმება ან აკრძალვა დამატებით გამოწვევებს უქმნის სპონტანურობასა და საზოგადოების დაუყოვნებლივ რეაგირებაზე დაყრდნობით განხორციელებულ პროგრამებს. ქუჩის ჩარევები და სპონტანური ხელოვნების ჩარევები, რომლებიც ხშირად სამოქალაქო ჩართულობის ძლიერ ინსტრუმენტებს წარმოადგენს, იურიდიულ შედეგებს აწყდება, რამაც შეიძლება მონაწილეები კრიმინალიზაცია მოახდინოს და საგანმანათლებლო ინიციატივები დისკრედიტაცია მოახდინოს. ეს სამართლებრივი დაუცველობა განსაკუთრებით ახალგაზრდა მონაწილეებზე მოქმედებს, რომლებსაც შეიძლება არაპროპორციული შედეგები აეღოთ სამოქალაქო სწავლების გამოცდილების სახით განკუთვნილ აქტივობებზე.

ეს ბიუროკრატიული და სამართლებრივი ბარიერები არაპროპორციულად დიდ გავლენას ახდენს საზოგადოებაზე დაფუძნებულ და ახალგაზრდების მიერ მართულ ორგანიზაციებზე, რომლებსაც არ გააჩნიათ რესურსები ფართომასშტაბიანი წინასწარი დაგეგმვის, იურიდიული კონსულტაციების ან ნებართვების შესრულებისთვის. შედეგად, სისტემურად გამოირიცხებიან სწორედ ის ხმები და პერსპექტივები, რომელთა გაძლიერებასაც ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლება ისახავს მიზნად. ეს ქმნის წინააღმდეგობას ამ მიდგომის დემოკრატიულ იდეალებსა და მისი განხორციელების პრაქტიკულ შეზღუდვებს შორის.

მასშტაბირებისა და მდგრადობის შეზღუდული შესაძლებლობები

ზემოთ აღწერილი სირთულეები იწვევს პროგრამების არათანმიმდევრულობას, როდესაც ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების ხარისხი და მიდგომა მნიშვნელოვნად განსხვავდება იმის მიხედვით, რომელი ინსტიტუცია ახორციელებს მას. საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიერ წარმოებული პროგრამები შეიძლება იყოს პედაგოგიურად გამართული, მაგრამ მხატვრულად სუსტი. კულტურული ინსტიტუტების პროგრამები შეიძლება იყოს შემოქმედებითად შესანიშნავი, მაგრამ სამოქალაქო თვალსაზრისით ზედაპირული. არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ წარმოებული ინიციატივები შეიძლება იყოს პოლიტიკურად აქტუალური, თუმცა აკლდეტ მხატვრული დახვეწილობა ან საგანმანათლებლო სტრუქტურირებულობა. მასშტაბირების სირთულეებიც ჩნდე-

ბა, რადგან წარმატებული საპილოტე პროექტების გამეორება სხვა ინსტიტუციურ კონტექსტებში იშვიათად გამოდის. პროგრამა, რომელიც კარგად მუშაობს ერთი ორგანიზაციის სტრუქტურასა და კულტურაში, შეიძლება წარმატებული აღმოჩნდეს, თუ მას სხვადასხვა შესაძლებლობების, პრიორიტეტების ან შეზღუდვების მქონე ინსტიტუტები შეეცდებიან.

მდგრადობის პრობლემა განსაკუთრებით მწვავეა, რადგან ერთი დანესებულების ერთგულებაზე დამოკიდებული პროგრამები კვლავ დაუცველია ხელმძღვანელობის ცვლილებების, ბიუჯეტის შემცირების ან პრიორიტეტების შეცვლის მიმართ. მრავალინსტიტუციური ინვესტიციების გარეშე, წარმატებული პროგრამებიც კი შეიძლება გაქრეს, როდესაც მთავარი ლიდერები წავლენ ან ორგანიზაციული პრიორიტეტები შეიცვლება. ახალგაზრდების პერსპექტივიდან გამომდინარე, ინსტიტუციური ფრაგმენტაცია ქმნის გათიშულ სასწავლო გამოცდილებას, სადაც მხატვრული აქტივობები, სამოქალაქო ცოდნა და დემოკრატიული მონაწილეობა ხელოვნურად გამიჯნული რჩება.

სწრაფი ცნობარის ბარათი - თაკვი 5: იდეებიდან მოქმედებამდე - სასწავლო მოდულები და ინსტრუმენტები



დიდი კითხვა

როგორ შეგვიძლია ხელოვნებაზე დაფუძნებული სამოქალაქო განათლების უხილავი, ემოციური და გრძელვადიანი გავლენის შინაარსიანად აღბეჭდვა?



ძირითადი იდეები

- მხატვრული სწავლება არანრფივი, ემოციური და ღრმად პერსონალურია → ძნელია რაოდენობრივად განსაზღვრა.
- სტანდარტული ინსტრუმენტები ვერ ამჩნევენ თანაგრძნობის, მოქმედებისა და კუთვნილების ცვლილებებს.
- ოთხი ძირითადი საბაზისო განზომილება:
 - საზოგადოებაში ჩართულობის დამოკიდებულება
 - სამოქალაქო თავდაჯერებულობა და თვითფექტურობა
 - პიროვნული ძალაუფლების განცდა
 - სოციალური კავშირები და კუთვნილების გრძნობა
- ცვლილების ინდიკატორები: დამოკიდებულების ცვლილებები → ქცევის ცვლილება → გრძელვადიანი სამოქალაქო იდენტობა.
- კრეატიული დოკუმენტაცია (ხელოვნების პორტფოლიო, სთორითელინგი, ვიდეო დღიურები) შეიძლება შეფასების ფუნქციასაც ასრულებდეს.
- შეფასება = რაოდენობრივი + თვისებრივი + შემოქმედებითი მეთოდების ნაზავი.
- გამონვევები: პოლიტიკური რისკი, სუსტი ინტერსექტორული თანამშრომლობა, დაბალი მდგრადობა, სამართლებრივი/ბიუროკრატიული ბარიერები.



განვითარებული კომპეტენციები

- კრიტიკული რეფლექსია და თვითშეფასება
- სამოქალაქო გავლენის თვალყურის დევნება და დემონსტრირება

- შეფასებისთვის შემოქმედებითი ინსტრუმენტების გამოყენება
- უსაფრთხოების, ეთიკისა და ხილვადობის ბალანსი
- თანამშრომლობა ინსტიტუტებს შორის



პრაქტიკული ნაბიჯები

1. დაადგინეთ საწყისი წერტილი (დამოკიდებულება, თავდაჯერებულობა, ძალაუფლება, კუთვნილების გრძნობა).
2. დამოკიდებულების ცვლილებების თვალყურის დევნება (თავდაჯერებულობა, თანაგრძნობა, კრიტიკული აზროვნება).
3. ქცევითი ცვლილებების დოკუმენტირება (მოხალისეობა, ლიდერობა, აქტივიზმი).
4. გამოიყენეთ შემოქმედებითი მეთოდები (მაშინ/ახლანდელი ნამუშევრები, რეფლექსიური ჟურნალები, ისტორიების მოყოლა).
5. შექმენით გრძელვადიანი კურსდამთავრებულთა სისტემები (ქსელები, რეგისტრაცია, შეხვედრები).
6. ჩართეთ საზოგადოების უკუკავშირი (ლიდერები, თანატოლები, აუდიტორია).
7. რისკებისა და დაბრკოლებების წინასწარ განჭვრეტა → უსაფრთხოებისა და სამართლებრივი სტრატეგიების დაგეგმვა.



რეფლექსიისკენ მიმართული გზავნილები

- როგორ ვაკონტროლო ჩემი აქტივობების გავლენა ამჟამად - რა აკლია?
- რომელი შემოქმედებითი შეფასების მეთოდი შემიძლია ვცადო (ხელოვნების ჟურნალები, ფოტოისტორიები, თანამშრომლობითი მურალები)?
- როგორ შემიძლია უზრუნველყო შემდგომი ქმედებები, რათა სწავლა გრძელვადიან სამოქალაქო ჩართულობად იქცეს?



ღერმონთა განმარტება

მოქმედების თავისუფლება – ინდივიდების, განსაკუთრებით ახალგაზრდების უნარი, მიიღონ გადაწყვეტილებები და იმოქმედონ საკუთარი ცხოვრების და საზოგადოების ფორმირებაში.

არტივიზმი - ხელოვნებისა და აქტივიზმის შერწყმის პრაქტიკა, რომელიც მიზნად ისახავს სამოქალაქო ჩართულობის ნახალისებას, ცნობიერების ამაღლებას ან სოციალური ცვლილების შთაგონებას.

დამოკიდებულებები – კომპეტენციის კომპონენტი, რომელიც ეხება ღირებულებებს, შეხედულებებსა და განწყობებს, რომლებიც აყალიბებენ იმას, თუ როგორ უდგება ადამიანი სწავლას, სხვებს და სამოქალაქო ცხოვრებას.

საბაზისო დონე – პროგრამის დაწყებამდე მონაწილეთა ცოდნის, დამოკიდებულების ან უნარების საწყისი შეფასება, რომელიც გამოიყენება ცვლილებების გასაზომად საცნობარო წერტილად.

სამოქალაქო განათლება – საგანმანათლებლო აქტივობები, რომლებიც მიზნად ისახავს დემოკრატიულ მონაწილეობასთან, სოციალურ პასუხისმგებლობასთან და აქტიურ მოქალაქეობასთან დაკავშირებული ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებას.

სამოქალაქო იდენტობა – ადამიანის კუთვნილების, პასუხისმგებლობისა და როლის განცდა სამოქალაქო ცხოვრებაში და საზოგადოებაში მონაწილეობაში.

თანაშექმნა – თანამშრომლობითი პროცესი, სადაც ახალგაზრდული მუშაკები და მონაწილეები ერთად ქმნიან და ახორციელებენ აქტივობებს, რაც უზრუნველყოფს საკუთრებისა და საერთო პასუხისმგებლობის გრძნობას.

კოლექტიური სწავლება - სწავლება, რომელიც ჯგუფური პროცესების მეშვეობით ხორციელდება, სადაც მონაწილეები ერთად ანალიზებენ, ცვლიან და ერთობლივად ქმნიან ცოდნას.

კომპეტენცია - ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებების ჰოლისტური კომბინაცია, რომელიც ეფექტურად გამოიყენება კონტექსტში.

კომპეტენციების ჩარჩო – სტრუქტურირებული მოდელი, რომელიც ასახავს იმ ძირითად კომპეტენციებს, რომელთა განვითარებაც ახალგაზრდული მუშაკების ან მონაწილეების მხრიდან არის მოსალოდნელი.

კრიტიკული აზროვნება - ინფორმაციის გაანალიზების, ვარაუდების კითხვის ნიშნის ქვეშ დაყენებისა და არგუმენტების შეფასების უნარი დასკვნების გამოტანამდე.

დებრიფინგი – რეფლექსიური დისკუსია, რომელიც ტარდება აქტივობის, სავარჯიშოს ან გამოცდილების შემდეგ, რათა გაანალიზდეს მომხდარი, მონაწილეთა გრძნობები და რა ისწავლეს.

დივერგენტული აზროვნება - გამონვევის წინაშე დგომისას მრავალი იდეის, გადაწყვეტის ან პერსპექტივის გენერირების უნარი, რომელიც ხშირად გამოიყენება შემოქმედებით და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სწავლებაში.

გადლიერება – თავდაჯერებულობის, უნარებისა და ინიციატივის ალების, გადაწყვეტილებების მიღებისა და საკუთარ გარემოზე ან საზოგადოებაზე გავლენის მოხდენის უნარის მოპოვების პროცესი.

გამოცდილებითი სწავლება – სწავლის მიდგომა, რომელიც დაფუძნებულია უშუალო გამოცდილებაზე, რეფლექსიასა და გამოყენებაზე. ხშირად გამოიხატება ციკლში: კეთება - რეფლექსია - სწავლა - გამოყენება .

ფასილიტაცია – ჯგუფის წარმართვის პროცესი სწავლის ან გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობითი, ინკლუზიური და მოსწავლეზე ორიენტირებული გზით.

შემდგომი აქტივობები – პროგრამის ან ტრენინგის შემდეგ მონაწილეების მიერ ინიცირებული ქმედებები, რათა მათ საკუთარ თემებში გამოიყენონ მიღებული ცოდნა, რაც ხშირად მულტიპლიკატორულ ეფექტს წარმოადგენს.

ფორმალური განათლება - სტრუქტურირებული განათლება, რომელიც ხორციელდება სკოლებში, კოლეჯებში ან უნივერსიტეტებში, ოფიციალური სასწავლო გეგმებით, გამოცდებითა და აღიარებული სერტიფიკატებით.

ძირითადი წესები (ჯგუფური შეთანხმება) – კოლექტიურად განსაზღვრული პრინციპების ან წესების ერთობლიობა, რომელიც უზრუნველყოფს უსაფრთხოებას, პატივისცემას და ჩართულობას სასწავლო სივრცეში.

ჰოლისტური სწავლება – მიდგომა, რომელიც აერთიანებს სწავლის კოგნიტურ (ცოდნა), ემოციურ (დამოკიდებულებები) და ფიზიკურ (უნარები/განსახიერება) ასპექტებს.

ადამიანის უფლებათა განათლება (HRE) – სწავლება, რომელიც ხელს უწყობს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ ცოდნას, უნარებსა და ღირებულებებს, ღირსების, თანასწორობისა და მონაწილეობის ხელშეწყობის მიზნით.

ყინულის გამტეხები (აისბრეიქერი) – პროგრამის დასაწყისში მოკლე აქტივობები, რომლებიც მიზნად ისახავს მონაწილეებს მოდუნებაში, ერთმანეთის გაცნობასა და ნდობის აღდგენაში დაეხმაროს.

ინკლუზია – ყველა მონაწილისთვის, განსაკუთრებით კი გარიყვის რისკის ქვეშ მყოფი პირებისთვის, თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფის პრაქტიკა, რათა ყველა ხმა დაფასებული და პატივისცემით აღსავსე იყოს.

არაფორმალური სწავლება - სწავლა, რომელიც სპონტანურად ხდება ყოველდღიურ ცხოვრებაში, სტრუქტურირებული მიზნების ან ხელშეწყობის გარეშე.

იტერაცია – პროტოტიპების შექმნის, ტესტირების, რეფლექსიისა და გაუმჯობესების პროცესი, რომელიც ხშირად გამოიყენება შემოქმედებითი და სამოქალაქო პროექტების შემუშავებაში.

მონანილეობის კიბე – მოდელი (როჯერ ჰარტი, 1992), რომელიც აღწერს ახალგაზრდების მონანილეობის სხვადასხვა დონეს, სიმბოლური მიდგომიდან ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით გადანყვეტილების მიღებამდე.

მოსწავლეზე ორიენტირებული – მიდგომა, რომელიც მონანილეთა საჭიროებებს, ინტერესებსა და გამოცდილებას სასწავლო პროცესის ცენტრში აყენებს.

მეთოდი – არაფორმალურ განათლებაში გამოყენებული კონკრეტული ინსტრუმენტი ან ტექნიკა, როგორცაა იდეების გენერირება, როლური თამაში ან დებატები.

მეთოდოლოგია – სწავლისადმი სტრუქტურირებული მიდგომა, რომელიც ხელმძღვანელობს მეთოდების არჩევასა და კომბინირებას (მაგ., გამოცდილებით სწავლა, სიმულაცია, მხატვრული შემოქმედება).

მულტიპლიკატორის ეფექტი – ტალღური ეფექტი, როდესაც მონანილეები გადასცემენ ცოდნას და ინყებენ შემდგომ აქტივობებს საკუთარ თემებში.

არაფორმალური განათლება (NFE) – ფორმალური ინსტიტუტების გარეთ ორგანიზებული სწავლება, ნებაყოფლობითი, მოსწავლეზე ორიენტირებული და ჰოლისტური, ფოკუსირებული კომპეტენციებზე (ცოდნა, უნარები, დამოკიდებულებები).

საკუთრება – პასუხისმგებლობისა და ავტორობის გრძნობა, რომელსაც მონანილეები განიცდიან, როდესაც ისინი აქტიურ როლს ასრულებენ აქტივობებისა და შედეგების ჩამოყალიბებაში.

მონანილეობა – ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა გადანყვეტილების მიღების პროცესში, სწავლასა და სამოქალაქო ცხოვრებაში, კონსულტაციებიდან დაწყებული ახალგაზრდების მიერ ორგანიზებული ინიციატივებით დამთავრებული.

თანატოლთა სწავლება – სწავლა, რომელიც ხდება მაშინ, როდესაც მონანილეები ერთმანეთთან პირდაპირ ცვლიან ცოდნას, გამოცდილებას და მხარდაჭერას.

რეფლექსია – სტრუქტურირებული მომენტი მოსწავლეებისთვის, რათა გააანალიზონ საკუთარი გამოცდილება, ემოციები და შეხედულებები და დააკავშირონ ისინი უფრო ფართო სასწავლო გეგმებთან ან მომავალ ქმედებებთან.

უსაფრთხო სივრცე – სასწავლო გარემო, სადაც მონაწილეები თავს პატივისცემით, ჩართულად გრძნობენ და თავისუფლად გამოხატავენ საკუთარ თავს განსჯის ან ზიანის შიშის გარეშე.

თვითშეფასება – პროცესი, რომლის დროსაც მონაწილეები რეფლექსირებენ და აფასებენ საკუთარ სწავლასა და პროგრესს, გარე შეფასებაზე დაყრდნობის ნაცვლად.

სიმულაციური თამაში – მეთოდოლოგია, სადაც მონაწილეები საკუთარი თავის როლში მოქმედებენ სცენარში, რომელიც მოითხოვს გადაწყვეტილებების მიღებას ან პრობლემის გადაჭრას, ქცევებისა და სოციალური დინამიკის შესასწავლად.

სომატური ცნობიერება – სხეულის შეგრძნებების შემჩნევისა და მათთან დაკავშირების უნარი, რომელიც ხშირად გამოიყენება შემოქმედებით და განსახიერებულ სწავლებაში.

სთორითელინგი – ნარატივის, მეტაფორისა და პირადი ან კოლექტიური ისტორიების გამოყენების პრაქტიკა მნიშვნელობის გადმოსაცემად და სწავლის ხელშესაწყობად.

სისტემური აზროვნება – მიდგომა, რომელიც იკვლევს, თუ როგორ არის ერთმანეთთან დაკავშირებული სოციალური, კულტურული ან პოლიტიკური საკითხის სხვადასხვა ელემენტები, მათი იზოლირებულად ანალიზის ნაცვლად.

გუნდის შექმნა – აქტივობები, რომლებიც მიზნად ისახავს ჯგუფში თანამშრომლობის, ნდობისა და ერთიანობის გაძლიერებას.

სწავლის ტრანსფერი – სასწავლო აქტივობის დროს მიღებული ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებების რეალურ ცხოვრებისეულ სიტუაციებში და კონტექსტებში გამოყენების პროცესი.

ნებაყოფლობითი მონაწილეობა – პრინციპი, რომლის მიხედვითაც მოსწავლეები თავისუფლად ირჩევენ არაფორმალურ განათლებაში მონაწილეობას, რაც უზრუნველყოფს მოტივაციას და პასუხისმგებლობას.

YOCOMO – ევროპული სასწავლო სტრატეგიის ფარგლებში შემუშავებული კომპეტენციის მოდელი, რომელიც მხარს უჭერს ახალგაზრდა მუშაკებს პროფესიული სწავლის პროცესების სტრუქტურირებასა და რეფლექსიაში.



CIVICART -

კონსტრუქციუზის შესახებ

„ფონდი რეზონანსი“ - არაკომერციული, არასამთავრობო ორგანიზაციაა, რომელიც ადგილობრივ, ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე მუშაობს სამოქალაქო ინიციატივების განვითარებაზე, განსაკუთრებით ახალგაზრდობის მიმართულებით.

„რეზონანსის“ შესახებ

„რეზონანსის“ ძირითადი კომპეტენცია მოიცავს დემოკრატიული განათლებისა და სექტორებს შორის თანამშრომლობაზე დაფუძნებული ინიციატივების განვითარებას, ახალგაზრდების პროფესიული განვითარების ხელშეწყობას და ეროვნული თუ საერთაშორისო დონის ალიანსების ჩამოყალიბებას, ცოდნისა და უნარების გაზიარების მიზნით, ახალგაზრდულ საქმიანობაში.

„რეზონანსის“ პროექტები მიმართულია 14-30 წლამდე ახალგაზრდების, ახალგაზრდული მუშაკების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, საგანმანათლებლო დაწესებულებების, სახელმწიფო და თვითმმართველობითი სტრუქტურების, ადგილობრივი თემებისა და ბიზნესის ჩართულობაზე. 2023 წელს პროექტებში მონაწილეთა რაოდენობამ 3000-ს გადააჭარბა.

ორგანიზაცია დაარსდა 2003 წელს და მას შემდეგ ჩართულია 50-ზე მეტ ეროვნულ და საერთაშორისო პროექტში როგორც ინიციატორი, ისე პარტნიორი. ეს პროექტები მოიცავდა ახალგაზრდულ გაცვლით პროექტებს, ტრენინგ პროგრამებს, მონიტორინგისა და ადვოკატირების კამპანიებს, ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებაზე მიმართულ ინიციატივებსა და ადგილობრივ, ეროვნულ და საერთაშორისო ღონისძიებებს.

გამოცდილება და კომპეტენცია

„ფონდი რეზონანსი“ იყო პარტნიორი არაერთ Erasmus+ KA1 პროექტში, რომელიც დემოკრატიული განათლების თემატიკას ეხებოდა და კოორდინატორი Erasmus+ KA2 პროექტში, რომელიც ახალგაზრდულ მენარმეობას, მედიასა და კომუნიკაციას ეძღვნებოდა და ევროპის მასშტაბით ახალგაზრდების ჩართულობას ისახავდა მიზნად.

ორგანიზაცია აქტიურად მონაწილეობდა 14 რეგიონის მასშტაბით, 30-ზე მეტ სექტორს შორის თანამშრომლობაზე დაფუძნებული კონსორციუმის ჩამოყალიბებაზე უკრაინაში, ახალგაზრდულ მუშაკებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, ადგილობრივ თვითმმართველობებთან და სკოლებთან თანამშრომლობით.

მდგრადი ზეგავლენის უზრუნველსაყოფად, „რეზონანსი“ მჭიდროდ თანამშრომლობს პოლიტიკის შემუშავებელ სტრუქტურებთან და ახალგაზრდულ სფეროში ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან, მათ შორის რეგიონულ განათლების დეპარტამენტებთან, პარლამენტის წევრებთან და ახალგაზრდულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან.

გერგარტი

დაარსდა 2015 წელს საქართველოს მთიან რეგიონში, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში. ორგანიზაცია წარმოადგენს თემის განვითარების ცენტრს, რომელიც მხარს უჭერს ახალგაზრდულ ინიციატივებს და უწყობს ხელს მათ აქტიურ ჩართულობას მუნიციპალურ ცხოვრებაში.

გერგარტის შესახებ

გერგარტის მისიაა ხელი შეუწყოს საქართველოს რეგიონების, განსაკუთრებით ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის განვითარებას, ახალგაზრდების გაძლიერების გზით, რაც ეფუძნება არაფორმალური განათლების მეთოდებსა და ინოვაციურ, კრეატიულ მიდგომებს.

ორგანიზაციის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია: ახალგაზრდული განვითარების მხარდაჭერა და წახალისება, არაფორმალური განათლების პოპულარიზაცია, მოხალისეობის კულტურის გავრცელება და განვითარება. პარალელურად, გერგარტი აქცენტს აკეთებს ტოლერანტული გარემოს შექმნაზე, ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციასა და სოციალური მენარმეობის იდეის განვითარებაზე.

ორგანიზაცია პრიორიტეტად მიიჩნევს მოწყვლადი ჯგუფების სოციალურ ცხოვრებაში აქტიური ჩართულობის ხელშეწყობას, საზოგადოებრივი მონაწილეობის პროცესების გააქტიურებას და ეკოლოგიური მიმართულების აქტივობების წახალისებას. მისი საქმიანობა მოიცავს ეკოლოგიური პრობლემების შესწავლას და მათზე მდგრადი გადაწყვეტილებების შემუშავებას პარტნიორობითა და თანამონაწილეობით.

გამოცდილება და კომპეტენცია

გერგარტი გამოცდილია ახალგაზრდულ საქმიანობაში. პროექტში ჩართული გუნდი აქტიურად მუშაობდა სხვადასხვა ჯგუფის წარმომადგენელ ახალგაზრდებთან, მათ შორის რეგიონებიდან მომდინარე NEET ახალგაზრდებთან და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ახალგაზრდებთან. თითოეულ პროექტსა და აქტივობაში ბენეფიციართა მრავალფეროვნების უზრუნველყოფა ორგანიზაციის ერთ-ერთ ძირითად პრინციპს წარმოადგენს.

გერგარტი იყენებს ხელოვნებას, როგორც ინსტრუმენტს სხვადასხვა თემის გააზრებისთვის. 2018 წელს ორგანიზაციამ წამოიწყო პროექტი „სამოქალაქო აქტივიზმის ხელოვნება“ აშშ-ის საელჩოს დაფინანსებით, რომლის მიზანი იყო აქტიური სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში – მნიშვნელოვანი პრობლემების ხელოვნური ფორმებით (ფოტოგრაფია, გრაფიტი, ფილმები) წარმოჩენის გზით.

ხელოვნება (ფილმების შექმნა, ფოტოგრაფია, ბლოგინგი) გამოყენებული იქნა შემდეგ საერთაშორისო პროექტებში Erasmus+ დაფინანსებით: „Towards Diversity“ (2020), „Young Europeans' Stories“ (2021), EVZ-ის დაფინანსებით: „Moving Memories“ (2022) და „Youth Cope with Conflicts“ (2023).

KulturNest e.V.

KulturNest e.V. — ბერლინში დაფუძნებული მრავალდარგოვანი ორგანიზაციაა, რომელიც აერთიანებს აქტივისტებს, სოციალური განათლების სპეციალისტებს, ხელოვანებსა და ტრენერებს. ორგანიზაცია ოფიციალურად დაფუძნდა 2022 წელს და აქცენტს აკეთებს ინოვაციურ კულტურულ და მხატვრულ პრაქტიკებზე საზოგადოების ცვლილებების წარმართვის მიზნით.

KulturNest-ის შესახებ

ასოციაცია ოფიციალურად ჩამოყალიბდა 2022 წელს და დაიწყო საგანმანათლებლო აქტივობების შეთავაზება სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისთვის, განსაკუთრებით ფოკუსირებულია ინოვაციურ მხატვრულ და კულტურულ პრაქტიკებზე.

ასოციაციის წევრების საქმიანობას შორის აღსანიშნავია სენსორული ლაბირინთის თეატრი ბავშვებისა და ზრდასრულებისთვის, გამოყენებითი იმპროვიზაცია ორგანიზებული ჯგუფებისთვის, ტყის გასეირნება კრეატიული პროფესიონალებისთვის, ვიზუალური დიალოგები ლიხტენბერგში მცხოვრებ საერთაშორისო თემებთან და სხვა ინიციატივები.

გუნდს გააჩნია საერთაშორისო პროექტების დაგეგმვისა და განხორციელების გამოცდილება, ასევე კრეატიული და საგანმანათლებლო სამუშაოების, ტრენინგ კურსების შექმნის გამოცდილება როგორც ახალგაზრდებისთვის, ისე მოზრდილთათვის, არაფორმალური განათლების პრაქტიკა სკოლებსა და ახალგაზრდულ ცენტრებში და აქტივობები ხელოვნების სივრცეებსა და კულტურულ დაწესებულებებში.

გამოცდილება და კომპეტენცია

KulturNest-ის გამოცდილება მოიცავს ვიზუალური კომუნიკაციისა და მაღალი ხარისხის დიზაინის ინტეგრაციას სამოქალაქო განათლების სფეროში. ორგანიზაციას ასევე გააჩნია კარგად ჩამოყალიბებული ადგილობრივი ქსელი ბერლინის იმ ორგანიზაციებთან, რომლებიც მუშაობენ ლტოლვილებთან და საქალაქო გარემოში ტყის გასეირნებების ორგანიზების პრაქტიკა.

მიუხედავად იმისა, რომ ორგანიზაცია იურიდიული ფორმით ახალი შესაძლებლობების განვითარების პროგრამებში, ის ფლობს ძლიერი ადამიანური რესურსებს. KulturNest-ის მონაწილეობა CivicArt პროექტში მნიშვნელოვანია მისი მრავალფეროვანი ექსპერტიზის და ინოვაციური მიდგომების გამო, რომლებიც ხელოვნებისა და განათლების მეშვეობით სოციალური ცვლილებებისკენაა მიმართული.

გარდა ამისა, ორგანიზაცია პროექტში მოაქვს ფართო პროფესიული ქსელი ხელოვანებსა და სოციალურ განათლების სპეციალისტებს შორის, რაც მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენს პროექტის მიზნების შესრულებისთვის შესაბამისი შემოქმედებითი რესურსების მოძიებისა და მათთან თანამშრომლობის თვალსაზრისით.

IICL (საერთაშორისო ინიციატივების ასოციაცია თანამშრომლობისთვის, ლეტური)

2016 წლიდან IICL ორგანიზებას უწევს სხვადასხვა აქტივობებს ლეტურსა და მის მეზობელ ტერიტორიებზე (როგორცაა სიერა დელ სეგურა, ესპანეთი), მჭიდრო თანამშრომლობით ახალგაზრდულ ჯგუფებთან და ადგილობრივ თვითმმართველობებთან. ორგანიზაცია აქტიურად მონაწილეობს ლეტურის მოქალაქეთა ფორუმის მუშაობაში.

IICL-ის შესახებ

2016 წლიდან ორგანიზაცია ახორციელებს თემაზე დაფუძნებულ აქტივობებს ახალგაზრდულ ჯგუფებსა და ადგილობრივ მმართველობებთან თანამშრომლობით ლეტურსა და მიმდებარე სიერა დელ სეგურას ტერიტორიებზე. იგი აქტიურად მონაწილეობს ლეტურის მოქალაქეთა ფორუმში, სადაც ხელს უწყობს სოციალურ და გარემოსდაცვით თემატიკაზე ღონისძიებებისა და პროექტების ორგანიზებას და მონაწილეობს ადგილობრივ პოლიტიკურ პროცესებში.

გარდა ამისა, IICL-ის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულებაა კულტურისა და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა. ორგანიზაცია ხელს უწყობს სხვადასხვა წარმომავლობის ახალგაზრდების ჩართულობას გაცვლით პროგრამებში, როგორცაა Erasmus+ და ევროპული სოლიდარობის კორპუსი, რითაც ეხმარება მათ სხვადასხვა კულტურისა და სამოქალაქო პასუხისმგებლობის უკეთ გაგებაში.

IICL ზრუნავს იმაზე, რომ ეკონომიკურად და სოციალურად შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ახალგაზრდებს ლეტურსა და მიმდებარე რეგიონში ექნეთ თანაბარი წვდომა აღნიშნულ შესაძლებლობებზე.

გამოცდილება და კომპეტენცია

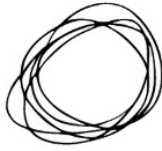
საერთაშორისო პროგრამებთან ერთად, IICL ორგანიზებას უწევს ადგილობრივ კულტურულ ღონისძიებებს, სამუშაო შეხვედრებსა და საგანმანათლებლო აქტივობებს. ორგანიზაცია ეხმარება რეგიონში კულტურული და საგანმანათლებლო საჭიროებებს, განსაკუთრებით იმ ადგილებში, სადაც მსგავსი აქტივობები ნაკლებად არის ხელმისაწვდომი, რაც ხელს უწყობს ინკლუზიური და ძლიერი თემის ჩამოყალიბებას.

კულტურისა და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობის გზით, IICL-ის მიზანია გააძლიეროს სიერა დელ სეგურას ახალგაზრდები, რათა გახდნენ აქტიური და ინფორმირებული მოქალაქეები, რომლებიც პოზიტიურ წვლილს შეიტანენ როგორც საკუთარ თემში, ისე საზოგადოებაში.



RESONANCE
REGIONAL CHARITY FOUNDATION

Gergart



KULTUR
NEST e.V.

